6
38-b
35

IV. n° 10

BIBLIOTECA NAZIONALE VITT. EMANUELE
6
15 G
7

M
42 a 34

38-b-35

IO. BAPTISTAE LAVRI PERVSINI EPISTOLARVM CENTVRIA SELECTA

Nunc primum edita.

AD ILLVSTRISS. PRINCIPEM CARDINALEM
LVDOVICVM LVDOVISIVM.

BIBLIOTECA ... ROMA VITTORIO EMANUELE

ROMAE, Apud Andream Phæum. MDCXXI

SVPERIORVM PERMISSV.

ILLVSTRISS. AC REVERENDISS. D.

D. LVDOVICO LVDOVISIO S.R.E. CARD. CAMERARIO, ARCHIEPIS. BONONIENSI

BIBLIOTECA NA
ROMA
VITTORIO E. MANUE

Io: Baptiſta Laurus Peruſinus S. P. D.

SERIVS omninò, quàm mea erga amplitudinem Tuam ſingularis poſtulare videbatur obſeruantia, Centurio hic prodit in conſpectum Tuum, Princeps doctiſſime idemque humaniſſime. Quamobrem enim ille exundantium æſtus gaudiorum, qui nu-

per vniuerſos Ordines peruaſerat, ob delatum Vobis Chriſtianæ Reipub. Principatum, non ſegnitiem noſtram excuſſit, gratulandi ſedulitatem non expreſſit? cum præſertim Peruſini Oratores communis Patriæ affectum apud GREGORII XV. celſitudinem & Tuam vultu ac verbis ſubindè animarent: quibus & ego immiſtus potui non admodum eſſe ſollicitus in deprecanda temeritatis nota, ſi animi etiam mei geſtientem exultationem Tibi coram, hoc oblato munuſculo, teſtatam eſſe voluiſſem. Et feſtinatio quidem pretium addidiſſet gratulationi, quam nunc meritò ſubfrigidam caſtiget tarditas, & iubeat ſuperſedere

re

re officio, cuius numeros in tempore non expleuit. Ceterum quid ſi conſultò ac meditatè tanto poſt interuallo à nobis Centurio extruditur, ſeque Tibi cum litterarijs decurijs, remiſſo tantiſper gratulantium concurſu, dicatum venit? quippe certus haud nunc obrui, opprimique in conferto & nobili cœtu publicè acclamantium, qui vulgarium hominum priuatas voces paullò antè prohibebat internoſci. Igitur non latuerit hoc qualecumque fidei ac venerationis argumentum, quod tam generoſo litterarum Patrono clientuli pietas & lætitia ſuperfluens debere diutius non poteſt. Vexillum iam è Quirinali Athenæo optimis di-

ſciplinis auſpicatiſſimum extuliſti: en accurrunt vndique doctiſſimorum Virorum cohortes. Quid ni verò & Alam ſuam Ductor meus explicet, in qua tam multa huius æui celeberrima capita authorantur, quæ LVDOVISIORVM gloriæ eximium ſtudium, operamque deferant, & cumulatiſſimè prædicando aut ſcribendo præſtent? Horum non ab re duplicem σύλλαβον confecimus, vt agnoſcas, ecquot mortales Tui nominis ac famæ præcones laudatiſſimos vbique terrarum habiturus ſis; qui præclarè mereri de homine, qui eos ita ſuccenturiauit, Tuo ex more in animum induxeris: Prin-

ceps

ceps profectò illa Cælitum indulgentia, quæ Tibi hactenus affluxit, eò in dies dignior futurus, quo erga litterarum candidatos, Tuam ipſius in clientelam confugientes, fueris affectu pronior, gratia liberalior. Vale Romæ. Kalendis Quinctilibus MDCXXI.

LECTORI MEO S.

ERat hic formis excuſus Liber, iam in lucem emittendus, ſolo ac nudo Principis, cui dicaueram, inſcriptus Nomine. Addita mox eſt Epiſtola, vt aliqua officii ſpecie obuelaretur ambitio, quæ munus extorſerat à tantulo ad tantum: haud amplius tecum Lector beneuole, facturus litteram, ſatis præfatus in Priore Centuria, ab hinc triennium typis data. Cum ab intimis amicorum ſeriò ſum admonitus, vt referrem in Catalogum CLARORVM VIRORVM nomina, ſaltē aliquot, cum complura legentibus hoc Volumen occurriſſent, cui propter horum excellentiam SELECTAE CENTVRIAE titulum inditum opinabantur; ne quid videlicet, tanquam gemmis, in aceruum Epiſtolarum collatis, natiui ſplendoris deperiret. Nam Dactylothecas ingreſſis voluptatem afferat longè maiorem Vnionum certis in loculamentis diſpoſitio;

quàm

quàm ſi ſparſos, iacenteſque gemmarii, aut vaſcularii incluſoris neglexiſſet induſtria Quid quæris? viſi ſunt vera dicere; egòque ſtatim conſilium ſecutus, quod tantoperè ad dignitatem meam, cui talium notitia aliquod famæ obtruderet lenocinium, pertinere exiſtimabam. quanquam illud plurimum remorabatur; quòd honorificas alicubi appellationes fœnori potius dediſſe videri poſsē, quàm amori. Feci tamen, ſed longè aliter ac nuper Vir doctus, & Inſubriæ ſuæ decus, qui grandibus honorū titulis aliorū pariter modeſtiā onerauit & meam. Certè Vuannemakerus ſpecioſiore ratione amicis impoſuit, qui Triumphum quendam Litteratorum exhibuit. Quarè cùm ob id nudis nominibus contenti fuimus; tum, ne, adiectis Elogiis, Dialogos noſtros poſt exiliores, pauperioreſque emitteremus, quorum Priorem de Viris huius Aeui Illuſtribus, ad explorandum tui ſimilium iudicium, Lector elegans & erudite, propediem in lucem dabimus. Faue interim & huic

ſcri-

ſcriptioni, & gratiam inire à poſteris vtcumque cupientem, relicta Hiſtoriarum conſcribendarum aliis prouincia, aliqua amoris teſſera non indonatum dimitte; hoc eſt, vt amicè legas, & candidè cenſeas, Vale.

A

Albericus Cybò Malaſpina Princeps Maſſæ.
Alexāder Burgius Epiſcopus.
Alexander Eſtenſis Card.
ALEXANDER Ludouiſius Card. Archiepiſ. Bononienſis, qui nunc GREGORIVS XV.
Alexander Magius Vtr. Signat. Refer.
Andreas Eudæmon-Ioannes ex Soc. Ieſ.
Angelus Cæſius Ep. Tuder.
Angelus Iuſtinianus ex Soc. *Ieſ.*
Antonius Caëtanus Card. Archipræſul Capuanus.
Antonius Quærengus Vtr. Sign. Ref.
Archangelus Gianius Seru.
Aubertus Miræus.
Auguſtinus Maſcardus.
Aurelius Raphaëlius Procur. Gener. Seruit.

B

Balthaſſar Anſidæus Biblioth. Vaticanæ Cuſtos.
Balthaſſar Bolognettus Præfectus Xenodochij S. *Spiritus in Vrbe, Generalis Seruitarum.*
Bonifacius Vannozzius Proton. Apoſt.

C

Cæſar Baronius Card.
Cæſar Gherardius Peruſinus Cardinalis.
Carolus Stengelius.
Chriſtophorus Gramb ergerus ex Soc. *Ieſ.*
Chriſtophorus Laurus.
Claudius Suſanna *Abbas.*
Clemens viij. Aldobrandin.
Coſmus ij. Magnus Dux Etruriæ.
Cōſtātius Paulucius Abbas.

Entius

E

ENtius Bentiuolus Marchio.

F

Fabius Acorambonus Rotæ Decanus.

Fabius Leonida.

Fabricius Verallus Cardinalis.

Famianus Strada è Soc.Ieſ.

Federicus Borromæus Cardin. Archiepiſc. Mediolanenſis.

Felix Centinus Cardinalis Aſculanus, Epiſ. Maceraten.

Ferdinandus Card. Infans Hiſpaniarum.

Ferdinandus Gonzaga Mãtuæ Dux, olim Cardinalis.

Fortunatus Scacchius Auguſtinianus.

Franciſcus Bartholinus.

Franciſcus Boncompagnus Cardinalis.

Franciſcus Coppetta.

Franciſcus Sacratus Cardinalis.

Franciſcus Vbaldus Romanæ Rotæ Auditor.

Fuluius Corneus Peruſin. Cardin. Epiſ. Portuenſis.

Fuluius Corneus Dux.

G

GAſpar Geuartius.

Gaſpar Pallonius Pauli V. Secretar. intimus.

Galeatius Sanuitalis Archiep. Cam. Apoſt. Cler.

Gibertus Pius.

Gregorius XIII. Boncompagnus.

Gregorius Narus Apoſt. Cameræ Cler.

Guido Bentiuolus Card.

Gulielmus Settonius.

H

HEnricus Spondanus.

Hercules Rangonius.

Hieronymus Agucchius Cardinalis.

Hieronymus Aleander Iunior.

Hieronymus Columna Abbas.

Hieronymus Haſtaus Epiſc. Verulanus.

Hieronymus de Oddis Vtr. Sign. Ref.

Homerus Turtura.

Horatius Graſſius ex Soc. Ieſ.

Humoriſtarum Academia Romæ.

Hippolytus Corneus Epiſc. Peruſinus.

Hippolytus Feltrius à Ruuere Marchio.

Hip-

Hyppolytus Aldobrandinus Cardinalis, I

Iacobus Antonius Carolus ex Congr. Cleric. Regularium S. Pauli.
Iacobus Chryſaldus.
Innocentius Bubalus Cardinalis.
Innocentius viij. Cybò.
Inſenſatorum Academia Peruſiæ.
Ioannes Antonius Gabutius ex Congr. Cleric. Regularium S. Pauli.
Io: Baptiſta Agucchius Gregorij XV. à Secretis.
Io: Baptiſta Aſtallius Vtr. Signat. Ref.
Io: Baptiſta Coccinus Romanæ Rotæ Decanus.
Io: Baptiſta Millinus Cardinalis.
Io: Baptiſta Saccus Senat. Mediolanen. à Secretis.
Io: Baptiſta Stella Epiſ. Bituntinus.
Ioannes Ciampolus Gregorij XV. Secretarius intimus.
Io: Franciſcus Martius ex Soc. Ieſ.
Ioannes Gualterius Burgentium Epiſ.
Io: Matthæus Moranzanus.
Io. Nicolaus Leontius.
Io: Paulus Lancelottus.
Io: Thomas Giliolus.
Io: Victorius Roſcius Rom.
Ioſephus Nerius.
Iulianus Feltrius à Ruuere Vtr. Sign. Ref.
Iulius Cæſar Capaccius.
Iulius Roma Card. Epiſc. Lauretanus.
Iulius Sabellus Card. Epiſc. Anconit. Legatus Bononien.
Iulius Strozza.

L

Ladiſlaus Aquinas Cardinalis Epiſc. Venafranus.
Laurentius Schraderus.
Lælius Fontius.
Lælius Guidiccionius.
Leo xi. Medices.
Leo Sanctius ex Soc. Ieſ.
Lotharius de Comitibus Polæ Dux.
Lucas Celleſius Vtr. Sign. Ref.
Lucius Sanſeuerinus Cardinalis Archiepiſc. Salerni.
Ludouicus XIII. Galliarum Rex.
LVDOVICVS LVDOVISIVS Cardinalis Camerarius, Archiepiſcopus Bononienſis.

Mar-

M

Marcellus Creſcentius Card.
Marghărita Sarrochia.
Marius Farneſius.
Marcus Antonius Cappellus Minorides.
Marcus Antonius Gozadinus Cardinalis.
Marſilius Peruzius Archiep. Theatinus.
Matthæus Ferchius Minorides.
Matthæus Ricius ex Soc. Ieſ.
Matthæus Roſcius.
Matthias Romanorum Imperator.
Metellus Bichus Card. Archiep. Senenſis.
Mutius Riccerius Collegij Cardinalium à Secretis.

N

Nathan Chytræus.
Nicolaus Alamannus Bibliothecæ Vaticanæ cuſtos.

O

Odoardus Santarellus Vtr. Sign. Ref.

P

Pantherius Pantheria Eques Nouocomenſis.
Paulus Benius.
Paulus V. Burgheſius.
Paulus Ioſephus Meronus.
Paulus Mancinus.
Paulus Sabellus Princeps Albani, Ferdinandi Imp. apud Pontificem Orator.
Petrus Aldobrandinus Cardinalis Camer. Archiep. Rauenn.
Petrus Denores.
Petrus Heredia.
Petrus Paulus Creſcentius Card. Ep. Vrbeuetanus
Philippus iij. Rex Hiſpaniarum.
Philippus Faber Minorid.
Philippus Maſſinius.
Philippus Philonardus Cardinalis.
Philippus Vuannemakerus.
Pius V. Ghiſlerius.

Q

Quirinus Cnoglerus Auſtrius.

R

Robertus Bellarminus Card.
Rodulphus Calidonius.
Romulus Paradiſus.

S

Sfortia Oddus.
Secundus Lancellottus Mon. Oliuetanus.

Tar-

T

Tarquinius Gallutius ex Soc. Ieſ.
Thomas Dempſterus.
Tiberius Fontius.

V

Vincentius Graminius.
Vincentius Herculanus Epiſ. Peruſinus.
Vincentius Suardus Epiſc. Mantuanus.
Virgilius Ceparius ex Soc. Ieſ.
Virgilius Florentius Peruſ. Epiſc. Nucerinus.
Vlpius Vlpianus Epiſc. Nouarien. & Comes, Gregorij XV. Datarius.

Z

Zacharias Bouerius.

AD VIRVM CLARISS.
Io: Baptiſtam Laurum Peruſinum.

VT nitido ac facili formetur Epiſtola ductu;
Id, LAVRE, vno omnes ore animòque probant.
Qui faceret; rarus fuit vſque & vbique. Sed hoc Tu,
Tu prima hoc inter nomina laudis habes.

Gauco Gaukema Friſius
Canonicus Aquiſgranenſis.

De

De Eiuſdem

V. C. IO: BAPTISTAE LAVRI EPISTOLI

HENRICI GHIFELLII

I. V. D. ANTVERPIENSIS

Epigramma.

QVisquis es, Aonia multùm ſudata palæſtra,
Diuitis ingenij qui monumenta legis;
En tibi congeſtos Suadæ melioris honores,
Scriptàque longæua non moritura die.
Hic fluit arguto ſublimis EPISTOLA ductu,
Vſque Pericleo non minor eloquio:
Inuidus Arpinas dolet hic ſua nomina vinci,
Proijcit & palmas Corduba mœſta ſuas.
Nec mirum; nam Palladijs aſſueta triumphis,
Semper adeſt LAVRO Laurus amica ſuo.

AD EVNDEM

CVm tua LAVRE, lego: viuas audire loquelas
Ipſe mihi videor; cernere ſæpè Viros,
Queis ſcribis; calamòque tuo ſic exprimis abſens,
Naturæ vt reddas, quod fuit Artis opus.
Mente auida hinc inhiat quiſq; ad tua mellea ſcripta,
Ac ſimul vt legit, pollice vtroque fauet.
Ingenij, genijque tui miratur acumen,
Et graue ſcribendi ſuſpicit AVLA genus.
Sic tu LAVRE, vires: per Solis vtroſque penates
Tendis, & extendis bracchia lata ſolo:
Aeternus ſcriptis, quæ viua vagantur vbique,
Flexanima Pithûs flatu animata tuæ.

Cultus & æterni affectus ergò
Henricus Bonerus Belga.

Imprimatur, ſi videbitur Reuerendiſs. Patri Magiſtro Sacri Palatij Apoſtolici.

P.Epiſcopus de Curte Viceſg.

EX Mandato Reuerendiſs.P.Sac.Pal.Apoſt.Mag.F.Hyacinthi Petronij Ord. Præd. perlegi Clariſs. Viri Io. Baptiſtæ Lauri Peruſini Epiſtolarum Centuriam Selectam, in qua nihil F dei contrarium, omnia pietati cohærere teſtor: quo circa editionem hanc & Chriſtianæ & litterariæ Reip. vtilem cenſeo, vt Lectorum animi morum integritatem, ingenia candorem ſtyli hauriant.

Ita teſtor

Ego Bernardus Gulielmus I. C. & profeſſor Romanus.

Imprimatur.

Fr. Ignatius Ciantes Romanus, Reuerendiſsimi P.F. Hyacinthi Petronij Romani Mag.Sac. Palatij Apoſt.Socius, Ordinis Prædicatorum.

IO. BAPTISTAE LAVRI PERVSINI EPISTOLARVM CENTVRIA SELECTA.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

EPISTOLA I. *Romam.*

V.C. Ioanni Barclaio Io. Baptiſta Laurus S. D.

MEL merum ac nectar ſuauiſſimum, mi Barclai, Barberini Principis, vtriuſque noſtrum amantiſſimi, Sacra Odarũ Poëſis, quas, veluti amuleta, mecum circumfero, et, vt in quemque incido Muſæ Lyricæ, haud fuco ebriæ, candidatum, lectito, recito, & ad modum fortis & maſculæ olim muſicæ re-

canto. Quàm enim leniter, ſeueritate admixta, in ſacro argumento exultat, attollitur, triumphat? in quo verò plurimum regnat oratio, mitiores affectus mirificè attentat, vbique relinquit aculeos, et, vt egregium Horatianæ dinoſcos exemplum referat, legentium animos, in quamcumque velit partem, inflectit, adoritur, expugnat. Vulgatum eſt, quæpiam flumina auri venis ac ramentis affluere, et herbis vicinioribus atque arbuſtis glebæ decus precioſioris affatim communicare. Non aliter hinc pietatem haurias, facundiam, omneſque defœcatioris ſpiritus delicias. Vel quas D. D. D. Magdalenam, Laurentium ac Ludouicum copiosè dilaudantes, perlegimus, adeò cum Lampridij, Ariæ, ceterorumque Odis non confero, vt præ his diſtædeat illas in manus ſumere & excurrere oſcitanter. nec Pindaricas ipſas tanti faciam, vbi pro Græco pallio Latinam togam induerint. Eant modò, qui profano in triclinio Etruſcas lauticias malunt, & ſordere ſacratiores latinas, ſi iſtis opponantur, temerè contendunt. Haud profectò deerit amplius Poëtis noſtris, Syonem pro Citherone incolentibus, vnde ſuis Muſis indolem, latera & neruos quærant. Inhio ad emunctiſſimi iudicij tui libram, doctiſſime Barclai, qui Viro eruditiſſimo ad

edendos

edendos in publicum hoſce partus, auctor atque impulſor eris: ac, ſponſoribus nobis, deiera Orbi placituros, quando Etruſcis ſui iam placent minus minuſque. Benè vale. Peruſiæ Kal. Aprilis.

Peruſiam.

Io: Baptiſtæ Lauro V.C. Ioannes Barclaius S.D.

ACcepi litteras, quas ad me dediſti, mi Laure, vt ſtylo, leporibuſque prorſus tuas, ita eximio argumento ſuauiſſimas mihi. Laudas Illuſtriſſimi Principis, Cardinalis Barberini, Poëſim: ſed quamquam varia Encomia congeris, cenſeo hæc ipſa tuo ſenſu eſſe minora. Nam quis ſatis extulerit cumulatas in vnum Authorem, aut ſcriptionem dotes, quas in plurimis diuiſas tamen miramur? Quidam ſunt, quos caſta latinitas, alij, quos ſententiæ ex Philoſophiæ abdito commendent. Eſt, qui plauſum inuentione meruerit. multi quoque aut æquabilitate ſua, aut facilitate, aut denique numeris placuerunt. At ex his omnibus nihil præcipuè vnum in magno Barberino laudaueris, quia omnia pari ſplendore feriunt legentium aciem, vnoque obtutu contemplationem, inter tot bona, ſui incertam tenent. Cum apud

me quærerem, vnde gemmea illa & virilis ſcribendi felicitas, ſtatim occurrit, plurimos ex Poëtis homines eſſe vmbratiles & negotiorum ciuilium imperitos; plurimos vanos, & qui, cum robuſtam aliquam, veramque ſententiam carminibus inſerunt, non ſibi magis credant, quàm vbi de Parnaſſijs Somnijs agunt & Choro Muſarum. Sed Illuſtriſſimus Barberinus tot annis in publica luce verſatus, ſummiſque admotus negotijs, vt res ipſas deprehendit, quales ſunt in hominum vita, in animis Principum, in populi vſu, ita verba ſeligere aptiſſimè poteſt, quibus illæ exprimantur, & veluti legentium oculis ipſæ ſe offerant. Quid quod vbi ſtylum ſumpſit in manus, nihil prius, quod ſcribat, occurrit, quàm rerum ſeriarum, virtutumque imagines, quibus imbutus eſt animus, & quæ ipſa conſuetudine ad contemplationem illicò redeunt? Hinc illa ſententiarum vis & inſectatio vitiorum; hinc laudes Pietatis, Numinis cultus, Sanctorum hominum Encomia, & omninò præcepta, quibus hic egregia fama viuas, & ſorte poſt fata meliori. Age ergo, mi Laure; perge mirari digniſſimos tanto parente fœtus. Deſine verò ſperare, poſſe illum precibus ſuorum flecti, vt hæc ſummæ mentis pignora edat in lucem. Citius à Sibylla impetres, ne folijs

man-

mandet Oracula. Nimirum aſſuetus magnitudini ſuæ, hæc ipſa, ad quæ obſtupeſcimus, ideò vulgaria putat, quia ſibi aſſidua & quotidiana ſunt. Sed aliam viam inibo, qua te publicumque demerear. Finge, illum eſſe Apollinem; ero ego Mercurius; ſubtrahamque pulcherrimo furto ab eius penatibus, quamque harum ſcriptionum offendero. Iam enim, ne quid diſſimulem, ſic fallere incepi, & hactenus rectè proceſſit. Si mihi ideò iraſcetur; at Reipublicæ precibus, quam ſic iuuero, reconciliationem inueniam. Tu ſecretus, mi Laure, apud te rem contine, & promiſſum meum expecta. Vale. ex Vrbe Prid. Non. Aprilis.

II. *Viterbium.*

Laurentio Magalotto Prolegato. Io: Baptiſta Laurus S. D.

TErnas quidem ad te ſcripſi litteras, nuſpiā mei Nominis inducta teſſera. putas incogitantiæ lapſum, non eſt, Illuſtriſs. Magalotte; volens peccaui, peccatum ſi ſit, id nolle amplius vſurpare, quod meum nè ſit, iurè addubitare cœperim. Neque in præſens appinxiſſem, niſi obiurgaſſes ipſe: qui tamen, cum ductus, formam, ac ſymmetriam, qua fingere elementa ſoleo, iuxta mecum

noſſes, inſpecta Epiſtola, minus ſuiſſes anceps, à cuiate eſſet profecta, à Picentenè, an à Signino, Tropienſe, Spoletino. in tot nimirum LAVROS, inditum mihi Chriſtiano natali die ſortitos Nomen, Peruſinus alienigenas Romæ incurri. Quarè qui, publicatis antea Libris, placere mihi non nihil videbar poſſe, poſteritatis tabulis nomine vtcumque conſignato: nunc cum tam multi ſe ſe aperiant cognomines mei; planè mihimet diſpliceo: ac quando editæ Lucubrationes non adeò vtiliter ceſſere, vigiliarum piget (obiraſcantur Muſæ licet) quibus nihil denique aliud refero acceptum, quàm ingenium ſæpius interuerſum, oculorum vim non modicè exeſam & valetudinem haud firmam ſatis. Legeram ridens, vt in Comœdijs, non rarò germanos Fratres, Imperatores Seruuloſque, nominibus atque adſpectu geminos & duplices factos. verum peracta Fabula, perſonas abieciſſe, &, è fictis Dynaſtis in lauerniones, ſiqui id prius vitæ genus auſpicati erant, remigraſſe. At nos quotquot Io: Baptiſtæ Lauri ſumus, qui ignoratione mutua, quaſi Geryones, hic congeminauimus, ſi ad vnam Patriam non confugiamus, quo funiculo miniatulo, quibus pinnulis, quo torulo aureo inter nos dignoſcemur? Sed vt de Imagine ambigui non ſimus, & ſuimet

ſpeculum

ſpeculum alter in altero cõtemplari non habeat: ecquæ demum ratio inibitur Nominum diſcriminandorum, alios ad hunc modum ludificãtium? Indignaberis, certo ſcio, vbi intelligas, quantum mihi nuper moleſtiæ ac propemodum ignominiæ huiuſmodi conflarit appellatio. Fulginas quidam & cognomen meum, proſeminatis inter ſe litibus, diutius pugnauerant, & Iudex tandem, depoſitis apud graphiarium ſacculis, pro Fulginate in hunc pronunciarat. qui, ni ad certam diem argentum omne, quo de fuerat controuerſia, homini repræſentaſſet, à Viatoribus comprehenderetur atque in carcerẽ truderetur Comperendinationibus ſublatis, bis ego, vadati loco, ſcripta dica, in Ius vocor. Ac niſi apud Prætorem, actuarioſque de calumniæ improbitate acriter conqueſtus forem, mẽ pæne tabulari ſententia, rei totius ignarum, legulei turbatores iugulaſſent. Mitto queri de litteris, quas alius atque alius intercepit. Noſti Aloyſium, qui cum in Patriam reuertiſſet, haberetque hic apud Roberti menſarios plurimum pecuniarum, quibus cuſtodiendum dederat, cuperetque deleri nonnulla nomina, & ſimul Annales Cæſ. Baronij & Hen. Spondani Epitomas coëmi: miſſa ſyngrapha, conficere me rationes iubet atque exigere. id quod egregiè, antecaptis lit-

teris, præſtitit Laurus à N. vſuſque eſt pro ſuis, quos nummos dolo malo ad ſe auerterat. Eos verò haud ſanè (Superis gratia) ſolui de meo. propterea quod hominis imperitior ſcribendi, quàm mea ſit, manus, inceſſus ac vultus paullò poſt impoſtorē prodiderunt. cum Aloyſius præter opinionem ad Vrbem reuolaſſet, & æs ſuum à me & à nummulario popoſciſſet. Hæc vocabulorum ludibria tibi fortaſſe riſum, mihi bilem & ſtomachum mouent. Ac veluti pœnituit Soſiam Plautinum, qui voci ſuæ volucri alas non interuellerit: non ſecus tædet me, quod laruatis nominibus vim vllo pacto inferre non liceat, mihique meum detrahere non poſſim: quemadmodum facilè poſſim à cognominibus meis oculos & dentes exculpere, aures & naſum detruncare. Id, ni Chriſtiana vetet pietas in illos moliar; vt, cum nequeant Nomine, vtcũque interpolati, à nobis diſtinguantur. Vale Romæ Lupercalibus.

III. *Baſſanum.*

Ben. Iuſtiniano Card. Epiſ. Sabin. Io: Baptiſta Laurus S. D.

ET litteras amantiſſimè ſcriptas, & inſigne tui erga me amoris argumentum,

Anulos

Anulos duos, Fuccius mihi tuo nomine reddidit. Tutè ſcis Princeps ampliſſime, quo & ego identidem erubeſco, quàm nihil apud te tale vnquam fuerim promeritus, neque proficiſci quidquam à me potuerit (totum licet Helicona in tuis pangendis laudibus exhauſiſſem) quod tam largiter munificentiæ tuæ fontes mihi patefaceret. Etſi imitari Alexandrum Macedonem tu melius potuiſti; quàm ipſe liberalitatem tantam poſſem experiri. Fero tamen non inuitus iniectam mihi beatam ſarcinam, & eodem in articulo circumfero. Neque aureos circulos, incluſis gemmulis ſpectabiles, facio tanti, quantum animo inſedit illud, quod inde datur eruere. Angues geminos Vnio expreſſos habet, mutuo nexu obuolutos, quorum caudæ ad Caducei alatum capulum reuocantur. Virga ea Mercurij eſt, eloquentiæ index, aliud ſymbolum non elicio. Sed ne illa rebus futilibus deſeruiat, curæque ſit, volubili lingua verborum plurimum ſine fructu conſarcinare, Anulus alter demortui nudam caluariam oſtentat & faciem exoculatam, nudatis tibijs, vtrinque albo diſtinctis, obuallatam. Vt, quoniam meorum funeribus tam crebro tamque immaniter quaſi iaculis percellor, ita vt ad mei generis incitas videar redactus, meus aliud nihil ſermo

ſonet

ſonet aut calamus pingat, quamuis omino-ſum iſtuc ſit, præter Mortuos. Lethum autem ab obliuione dictum ijs relinquam, qui vltronea obliuione vita excedentes ab animo delent: ipſe voluptati ducam, obeuntium decantatam fabulam & imminentem nobis quotidie vitæ cataſtrophen audire: tum veteris præconis conſuetudinem damnem, defunctorum recordationem prohibentis: laudem eos, qui vel humati Epicuri Imaginem cùm in tabulis, tum in poculis & Anulis habuere. Quamobrem quas inauditæ humanitati tuæ pro ſingulari munere gratias agam, prorſus ignoro. Silenus ad Regem Midam deductus, præclara ſententia, qua mortalitatis ipſum admonuit, laqueos redemit. Ego pro vocali, vt ſic dicam, donario iſto, & indiculìs rem omnium fructuoſiſſimam teſtantibus, tibi Princeps humaniſſime, arctiſſimè deuincior. Igitur nec ſolui quæram volens tuæ liberalitatis mancipium: quemadmodum concordes illi Angues in monſtrifica Virga ſolui non poſſunt, ac in gemino circulo geminum beneficium memoria colam ſempiterna. Vale.
Ex Vrbe xiij. Septemb.

Io:

IIII. *In Vaticanum.*

Io:Baptiſta Laurus S.D. Hyacintho Petronio Apoſtolici Palatij Magiſtro.

GRegorium Donatum, in cenſoria iſta prouincia, cui vigilantiſſimè præeſtis, ſodalem tuum,tam repentè ex acerrimo cõualuiſſe morbo, ſanè quam ex animo lætatus ſum, & diuinitus oblatam ſanctiſſimi Pontificis PII Quinti ope,præter Medicorũ ſpem, medelam, eidem nunc vehementer gratulor. Beatiſſimum verò Patrem, dignum iampridem, cui Cæleſtes honores decernantur, ſæuientis mali vindicem ac depulſorem cùm vos par eſt omni encomiorum genere afficere; tum me decet ipſum, quæ mea meorumque in ampliſſimum Præſidem à teneris pietas fuit, non huius modò largitorem muneris prædicatione agnoſcere: verum etiam illud apud vos, eiuſdem familiæ Anteſignanos, minus reticere, quod ſuperioribus annis in Patria contigit, ad maximi Antiſtitis ſanctitatem conteſtandam vulgandamque. Retulit quidem Io. Antonius Gabutius, qui totius vitæ ſeriem Libris ſex, longè elegãtiſſimis,complexus eſt, Pij Imagines in medijs flam-

flammarum bacchationibus non exuſtas, nō ſublæſas. quod autem dicturus ego ſum, diuinitatis indicium præbet tanto maius, quātò hoſtis atrocior fuit, quantumque vires. Ignis Cacodæmones ſuperant, qui hoc vtantur aut ad expiandas animas purgatorio, aut ad affligandas æternùm cruciabili.

Erat Peruſiæ, ad maius Forum, infeſta Spectris Domus, haud longulè ab eo fornice, qui ſupremi Vrbani Magiſtratus ampliſſimas coniungit & ſuffulcit ædes. In illa ſæpius catenarum tractus, clamores, eiulatus exaudiebantur, & translata hùc illuc atrienſis & coquinaria ſupellex, quà riſum eliciebat, quà pueros ancillasque tumultibus delaſſabat. Die quodam cum is, qui conduxerat, prodijſſet in venationes, familiaque rus ablegata, ſerò admodum reuertiſſet; fruſtra domus ianuam, inſerta claui, nititur patefacere. accerſit, qui adulterinam & robuſtiorem adhibeant, ferreo lituo circumuoluant, impellant calcibus, arietent denique. Vbi nihil proficere ſe ſe animaduertunt, ſcalas applicant, & per feneſtras in Aedes ſibi parant aditum. Continuò illatis luminibus ad oſtiū accurrunt, & aliquam furum fallaciam, nudis conſpectis parietibus, ſuſpicantur. Cernunt inuerſa omnia, coniectaque ad oppeſſulandas fores ſcamna, lectos, triclinia, &

quid-

quidquid domi inerat ſcriniorum, periſtromatum, vaſculorum. Adeò nec ſignis tabuliſque pepercerant, in quibus erant Pontificum, Cardinalium, Iureconſultorum: Diuorum etiam, nequid Lemuribus ſanctum intactumque putes. In magno tamen Imaginum aceruo, quæ tumultuariò conciderant, vnam & alteram ludẽtes Laruæ, quæ ſic omnia commiſcuerant, & ad poſtes compegerant, attingere non fuerunt auſæ. Tabularum altera è pariete pendentium, Virginis Dei Matris effigiem præferebat, Pij Quinti altera. Quæ res omnibus, ea Spectrorum ludibria non ſine riſu ſpectantibus, maximam admirationem attulit, de Beatiſſimo Pontifice, quem ſic Dæmones exhorruiſſent, mira concipientibus. Vides igitur Pater Reuerendiſſime, quàm merito iure eius Viri memoria nobis perpetuò colenda ſit, & patrocinium ſuppliciter atque aſſiduè implorandum, qui viuens mirificè mortalibus profuit, & nunc in Dei ſinu conquieſcens, Beatarum Mentium choro adiunctus, plura in nos liberalius poteſt, quò obæratos ſibi, iuuare efficacius ſe poſſe intelligit. Is vtrumque noſtrum, mi Petronj, æternùm ſeruet in clientela, & velit Gregorium tuum valetudinis reſtitutæ dono frui quàm diutiſſimè. In Vrbe Nonis Sextilibus.

Io:

V. *Peruſiam.*

Io: Baptiſta Laurus S.D. Mauritio Riccio Proëpiſcopo Peruſino.

MAlè factum, Præſul amabiliſſime, quòd publicatis intra paucos dies nonaginta Centuriæ exemplaribus, nunc cum noſtri arbitrij amplius non eſt, vt in omnibus aliquid refingamus, de excitãdis iterum Librorum excuſoribus cogitandum cenſes; ſuadesque mihi pluribus, id vt præſtem, elucubrandi atque emendandi tædio propè iam eneсto, ac nihil auerſanti magis, quàm crebras illas, quas obire neceſſe fuit, excurſiones, hinc Peruſiam, iſtinc Tuder; quo eo me conſilio tandem recepi, vt ad profectionem comparem, poſtridie Kalendarum Nouembrium rediturus Romam. Ferendum autẽ videretur, ſi gloriolæ quoquomodo foret de integro velificandum. Sed cum alæ recenſendæ ſint militum, quaſi laterculi, & vni ſit feralis littera præfigenda: id mihi, vt fatear, curam non paruam inijcit, ac puerperum de vitalibus in vniuerſum futuris fœtubus æquiſſima pulſat dubitatio. Quidam in permutãdis nominibus, ſuperſtitioſo ritu,

Chry-

Chryſoſtomi tempeſtate (noſtra aiunt obſoleuiſſe) cereas multas accendebant faculas, nomen cuique adſcribentes: ac demum eius, quæ ceteris ſuperuixerat, arripientes, extinctis reliquis, illud Puero imponebant. Enimuerò ego victuris quaſi Epiſtolis quibuſque lumen, quod haud facilè reſtingueretur, accenderam, hoc eſt, amicorum exiſtimationi & nonnullorum argumentorum celebritati inniti iuſſeram, nomenque ſingulis perpetuò manſurum indideram, in litteraria legione contra obliuionis copias pugnaturis. Sed voſmet, qui furcinulam emunctoriam, cum edere parabamus, attuleratis, & fungos, ſi qui concreuerant, ex arte oppreſſeratis; eandem iterum educitis, & ellychnium Hieronymianum difflare contenditis. En ipſi vltrò paremus iam, ac ſi ab infelici ligno Senem illum non detrahimus, Apotheoſim tamen non decernimus. Nimirum ab eo, quod Pontificum decreta non probarunt, religiosè abſtineam: ab his ſinceræ veritatis cancellis in omnibus, quæcumque legam, ſcribam, audiam, oculos, aures, articulos non declinem. Induam quidem, ſi res poſtulet, nugacem laruam & varias affectuum alternem facies: in proſcenio, vt ſic dicam, pietatis idem ſim; vultum eundem in omnem fabulæ partem cir-

cumſe-

cumferam, alienam perſonam nunquam induam. nullus animo incidat cænodoxiæ pruritus, nulla mentem vellicet, infelicium laniena ingeniorum, φιλαυτία. Scilicet qui germanam imbibimus in Auguſta Patria, Pietatis ac Diſciplinarum florentiſſima Officina, Religionem, à nefaria Iſide non paſcimur. Veritati caſtè integrèque litamus, iiſque donaria cumulatè appendimus, quos Chriſtianæ Reipublicæ veræ nouimus præeſſe, in Cæleſte contubernium ſanctiſſimè tranſcriptos. Faceſſet à nobis flagitioſa pietas, ne per ſpeciem imponat & faciat aliquandò parum pios. Scriptiunculam igitur prætergrediatur Lector meus, aut, ſi delibet in tranſcurſu, præuolet, neque candori noſtro candidum ipſe calculum inuideat. Ei ego orationi vim omnem ablatam volo: à me ſeriò vapulet, cui neutiquam accedam teſtis: audiar potius narrator ſubfrigidus, dormitans interpres, indiligens ferruminator. Aliorum voculas nihil moror. ſi fortè præter conſuetudinem verba per iugulum redeuntia demirentur, Chriſtianum hoc exigit ſtudium: pulchrum eſt, eximium eſt, vituperari non debet. porrò Cælitum beneuolentiam tam bona ratio vel abundè penſat, vel ad fœnus prouocat. Id tu aſſiduè Vir integerrime, cogitas, prædicas, exemplo do-

ces

ces: ex cuius ſuauiſſimo congreſſu voluptatem atque vtilitatem tantam ſentio nunc recogitando, quantam nuper coram ſenſiſſe viſus ſum fruendo. Vale. Tuderc V. Kal. Nouembris CIↃ IↃCXIIX.

VI. *Romæ*.

Alexandro de Angelis Soc. Ieſ. Theologo.
Io: Baptiſta Laurus S.D.

LIbet exclamare, ò Scorpij hoſpitalem domũ! in qua duo Cometæ ſplendidè conuiuiũ inierunt. atque vt cenaturis Siderea aliqua fax è lychnuco præfulgeret, percuſſa à Mercurio ſilice, hæc, ad quam cateruatim homines ſpectandam confluunt, alijs Cæli Ignibus lucidior effulſit. Ego quoque ad eam contemplandam multa de nocte, pellito veſtitus epitogio, cum Boreas acriter ſpiret, è lectulo conſurgo, & ex Aedium noſtrarum editiſſima Turricula, comam longè eiaculãtem, contentis oculis clarè perſpicio. In codice autem exceptorio Cæleſtis eius tractus faciem Ichnographicam deſcribo, Tuboque adhibito Optico, pulcherrimum Cometem, inter Solis ac Lunæ diuerſoria haud dubiè collucentem, veneror. De cuius

tamen Parentibus, à Mercurionè verè, an à Marte procreatus ſit, hodie à prandio cũ ad te præſtantiſſime Alexander, acceſſero, cupio audire ſententiam tuam: nec de futurorum nexu euentuum tacueris: non enim Cælum ſileri amat, quod tot facibus quaſi linguis, apertius nunc, quàm antea proloquitur. Ex Aedibus. iij. Kal. Decembris. MDCXIIX.

VII. *Rauennam.*

Pyrrho Colutio Doct. Med. Io:Baptiſta Laurus S.D.

INcredibili omnium approbatione, perſcriptus de duobus Cometis Liber ad nos tuus exceptus eſt. Credas iurato mihi, nullus maiore cum plauſu teritur manibus eruditorum. nec tam conuerſi horum ſunt in Cælum oculi, vt inſpiciant, quàm calami cuſpis, vt deſcribat. Ac quemadmodum eſt iam vulgi fabula Cometes; ſic ingenij tui monumentum hominum non vulgarium amor & deliciæ. ex eo mihi, velut ex ſatu dentium armati, Amicorum plurimi enati ſunt. Quamobrem pro feraci cariſſimorum capitum annona, proque honorifica noſtri appellatione, plus tibi debeo, quàm vt ſiue re, ſiue verbis ſoluendo ſim. Ceterum ſicut nihil con-

conſpectis Ignibus litauit verius ac popularius, quàm compoſita in admirationem tantæ rei cogitatio; ita ego gratiæ impar reponendæ, in eo acquieſcam libens, ſi laudibus doctrinæ tuæ diuitias extulero, amoris magnitudine tibi non conceſſero.

Diſſertationẽ italicè cõſcriptã Excellẽtiſs. Lotharij de Comitibus, Polæ Ducis, in poſtremũ Phœnomenon habeo præ manibus. qui ex hemicyclis promiſcuè ſeſſitantiũ Philoſophorũ ſe proripiens, Cæli editiorẽ ſcenã petit, ſupraque ſtellarum ἔμφασιν, nouum inſtituit Choragium: tum Hiſtoriarum exempla colligit, in quibus vario emblemate multiplex Cometarum facies, incerta temporum σωώδιω ſe ſpectandam præbuit. Verum cordati Principis Diſputatio præconio eo maiore efferenda eſt: quo ominoſa Principibus horum Ignium ἐπιφάνεια tantum abeſt, vt hunc noſtrum perterruerit; vt ipſe planiſſimè docuerit, eam nullo pacto videri extimeſcendam. Priuſquàm Hier. Epiſcopo Verulano reddam, qui Cardinali & nobis commodauit, tibi exemplum curabo; vt vna cum Secundo Lancellotto frui poſſis. Vterque feliciter valete, & me amate. Romæ iiij. Kal. Februarij CIↃIↃCXIX.

VIII. *Romam.*

Io:Baptiſta Laurus.S.D. Albertino Lælio ſuo.

BReuiores omninò,quàm voluiſſes, litteras feſtinatio Tabellarij nobis extorquet. Cum enim ſtatuiſſem complura conferre in vnum, quæ tibi, Epiſtolarem prouinciam nūc primum in iſta Aula ſuſcipienti, prodeſſe poſſent; temporis excludor anguſtijs, ſubmonitus nimirum, cum iam ille ad vos excurſurus, ephippiatum Equum propè conſcenderet. Sed ſcilicet exilem ſcriptionem, & neglectim fuſam culpes malo, quàm in totum ſegnem, & voto tuo malignè reſponſuram. Tempeſtiuius & vberius ſarciemus alias: quæque tibi fortaſſe non ſatis grauis admonitor ſubiecero, ſcito mihi vni iampridem in memoriæ angulo ſepoſita, in quiduis potius, quàm vt alicui proderentur, excogitata. Ergo habes cōfuſanea, quid ni & leuia? præcepta ſunt tamen, quæ vtcumque ſata, in frugem non malam aliquandò valeant excreſcere.

Iam fidei haudquaquam meminerim, quam fluxam nunquam geſſeris, & arcanis Principum perſanctè adhibendam, nullo

lo ori admoto Anulo ; olim me præſente multis prædicaueris; nuper à Ciſalpino quodã, vt ſcribis, requiſieris; qui eam non perinde defuncti Domini ſeruaſſe Manibus ferebatur. Quo verò hunc ergaſtulo, quibus Gyaris dignum ducas, ſi tranſmutata, quòd dicitur, teſtula, viuo illudat, & præcipuum rerum agendarum telum in eius perniciem ac necem vertat, cuius vel ſuæ vitæ periculo redimenda fuerat ſalus? Igitur nullius iusiurandum apud te tanti ſit, vel ſi Iouem in hoc accerſat lapidem, quo facilius ſecreti quidpiam à te exculpat; vt gratificandi ſtudio adductus, cuipiam minimum inſuſurres.

De vero Epiſtolarũ habitu, ac dicendi charactere, quẽ aſſiduo ſcribendi vſu, & Phaleræi in primis monitis, accuratè excuſſis, tibi opinor, cõparaueris, nihil etiam me tibi præcipere neceſſe eſt. hoc tantum: haud probari mihi anxiam, ſuperſtitioſamque in dicendi formis curam, præſertim vbi res agatur ſeria. Profectò in verborum floſculis, atque amœnitatibus curioſum non eſſe, ſed fuiſse, decet: ac tum demum gratiam habet in arte negligentia, ſi ſuccedat immodicæ diligentiæ; ita vt paullò remiſſius ſtudium deprehendatur, non omiſſum.

Vti Atticiſmo, ac Laconiſmo apud pleroſque hoc æuo vſitatum & laudabile. Quarè,

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

quod fieri in Comœdijs ſolet, præfationes ſuperuacuas vitabis: rerum exitus ita propoſueris, vt, quæ præceſſerint, ex his conijciantur. Si res poſtulet, vt ſcriptionis alicuius repetatur argumentum, fiat id dextera & commoda breuiloquentia. In negotijs tam non magnis, piaculum puta, ſublatis antennis, Aſianum profiteri.

Quia ſæpenumerò ſub manum naſci conſilium oportet; da operam, vt affectus animi æquitatis fræno ſtrenuè coërceas, habeaſque in tua poteſtate; ne tibi obſtrepant, impedimentouè ſint, quo minus, quid in quaque re faciendum ſit, diſpicias. Tumultuantes enim deijciunt mentem, & iudicium adimunt vel ſenibus exercitatiſſimis ac prudentiſſimis; nedum natu minoribus, inter perturbatos Aulæ fluctus Rationis nauim ægrè molientibus. Quid quod Minerua boni Conſilij è Iouis cerebro prodijſſe fertur. videlicet ex optima Mente haurias, quo ſapientiſſimè cuique conſultum eas. hoc pacto omnia, quæ in ſumma animi tranquillitate tecum excuſſeris, ſuisque momentis ponderaris, Reipublicæ vtiliter ceſſerint, tibique ac Principi æquè fuerint honorifica.

Cum in negotio feriò, & crebrius verſaberis, recurres ſubindè ad calamum, ne quid effluat, & aut agenti coram, aut mittenti in

lit-

litteras ſua ſponte occurrat . quantum autem fieri queat, ipſiſſimis Principis verbis negotij facies repræſentanda.

Abditos eiuſdem ſenſus, & ſi quid occultius coquat,dum in familiari congreſſu Epiſtolarum argumentis onerabere, ita exquirere tibi licitum, vt obſequij ac ſolertiæ gloria, tum maturiore ſcribendi peritia inclareſcas.

Eueniet, vt importunis quibusdam litterarum flagitatoribus (nec enim deerunt, quorum moribus prodeſſe malis, quàm iudicio obtemperare) Princeps petitam rem incolumi officio denegare non poſſit aut audeat, alioqui abſurdam & ſe dignam parum: in ea ſic Epiſtolæ genium attemperabis,vt à comitate ad ſupplicis votum non grauatè flectas; rurſus ab eodem reſilias; & ita ſenſim elabaris, vt cordatè inuoluas, & ei, qui popoſcerat (ſi impudens fortaſſe ſoluat,reſignetque) verborum tenus,affectu ſublucente, feciſſe ſatis videare: neque illi tamen, ad quem inuitò ſcribendum fuit,vim intuliſſe.

Quod ſanè albarium opus, vbi ab hiſce officij,fideique violatoribus te ipſum vindicaris,fac peſſimè oderis. quin pro poteſtate aliquid imperaturus, & controuerſijs,vacillantibusque cauſſis ſcripto edito admoturus pedum, modumque impoſiturus; caue cu-

iuſquam gratia promas veluti Oracula, vt duabus ſellis, quod aiunt, ſedere dicaris voluiſſe.

Priuatum tempus nunquam non religioſè adſcripſeris; nec dierum modò, in quibus alias aliorum acceperis, notatio adijcienda; verum etiam quibus veredarijs, quibus tabellariorum magiſtris creditæ, per quos redditæ, per quos remiſſæ.

Si, ne intercipiantur, ſubuereare, aut te nimia itinerum, locorumque deterreat intercapedo; ſiue is, cui reddendi onus incumbat, fidei minus exploratæ fuerit; aut non vna ratio denique tranſmittendi, eaque certior expeditiorque: tunc Epiſtolarum exemplaria, quatuor rectè conficientur.

Domeſticam ſcriptionem, aut ad amicorum eximium ſi quandò meditere, nequid temerè committas chartis. Memineris, nihil ex rumuſculis ſtatuendum, niſi ad auctorem prouoces: præterea ijsdem relinquendum tempus, qui deferueſcant, ſeneſcantque.

In id, quod è re tua ſit, quodque Principis dignitati, perſonæque, quam ſuſtineat, plurimum conducat, ſedulò intendendus eſt animus. nam pluſquam modica de ijs ſcribere, in quibus induſtria ac vigilantia frigidius ſuas egerunt partes, pars ignauiæ, dementiæque exiſtimatur.

Quod

Quod notatu cenſeatur dignum,atque expendi ad conſilii libellam habeat; id in capita referendum, & forinſecus,auerſis litteris in frontiſpicio eſt appingendum.

Illæ ſi complures occupent paginas, & ambas, quod dicitur, manus, pectus atque humeros implere debeant; ne ſimul ita agglutines, quaſi terna, quaterna, aut ſena in vnum folia,Bibliopegi modo,compingeres. ſeorſim quæque, ſuis præſignata numeris, ſunt attexenda.

Veredariis plerumque vtiliter, ac ſpecioſè imponas; ſi adulterina gemma obſignes epiſtolas,& manu aliena inſcribendas cures.

Harum faſciculos, cum quid non protritum in iis latuerit, cuiuſque hebdomados, ſeruata temporum ſerie, in arculas & forulos recondes, tuarum autographa maioris ponderis, vt in vſum, ſi quis expoſcat, paratæ continuò ſint, diligenter referes in codicem.

Rurſum quæ nihil contineant aliud præter ciuilitates, neglexeris impunè;nec laudo, qui religioni ſibi ducunt, inutiles conſcindere: ſed immenſam quandam litterarum veluti ſiluam in cubiculis ſibi creſcere glorientur, vel Camelis ſarcinam, vel Tineis, atque opicis Muribus pabulum.

Et quia perſæpe accidunt tempora, vt

quæ-

quæpiam minus tutò communium characterum ſchæmate exponãtur:inuentæ in hoc ſunt Furtiuæ inter ſcribendum Notæ,de quibus præcipere ſuperſedeo, teque ad cognominem meum Portam,mi Albertine,reiicio, qui toto eo de genere ad huiuſmodi myſteria artificioſè,luculenterque aditũ patefecit.

Ego Sphyngem, quandò ſemel abſoluenda eſt Epiſtola, tuis dumtaxat Aedibus inſcribas cupio, quæ tibi non tam laruatas dictiones illas prodat,quàm abſtruſa & recondita Principis in vniuerſum occultare ſapienter doceat.

Atque hæc paucula, quæ nunc tumultuariò hic in aceruum redegi, ſi maturè perpendas,& fideliter exprimas, (niſi mea me fallit opinio) cùm induſtrij hominis, ſapientiſque retuliſſe laudem, tum participi ſecretorum Genio optimè videberis litaſſe. Vale,atque Epiphanium tuum, Senem feſtiuiſſimum, vti audio, Illuſtriſs. Hieronymi Columnæ in humanioribus artibus Doctorem ex me,ac Velia amantiſſimè ſaluta. Peruſiæ. CIƆ IƆXIX.

IX: *In Vaticanum.*

V.C. Abrahamo Bzouio Polono. Io: Baptiſta Laurus. S. D.

ERgo incolumi fœdere Gratiarum, quod cum Vigiliarum tuarum amantibus abs te contractum oportuit, litterarium aliquid à quopiam rogatus, negare non potes Vir doctiſſime. hinc & boni audaciam meam conſulueris, quæ benè & feliciter ceſſerit, ſi à grauiſſimis curis tantisper feriatus, cupiditati meæ ſatisfaciendum putaueris. Inde ab Autumno ineunte Anni, qui ſe iam conuoluit, Commentarium habeo præ manibus de ANVLO, quò Mariæ Virginis digitum S. Ioſeph oppignerauit, & ſumma religione Peruſiæ aſſeruatur, de quo plerique rerum Scriptores mirè ſilent. Cogitaui autem maximum operæpretium me facturum, ſi ad feracem eruditionis tuæ agrum confugerem, ex quo in arentem meum pluſculum deriuarē. Obſecro te, Bzoui humaniſſime, ne pigeat haud dico me, ſed nobiliſſimam Patriam demereri. quæ immortalem cuiuis habitura eſt gratiam, per quem tanti Donarii cultus & veneratio augeatur: & certè per te plurimum augebitur, ſi gemmulæ è Palæſtina in

hanc

hanc primum Vrbem, deinde Cluſium, poſtremò Peruſiam allatæ, tuum ipſe calamum, eximius Annalium Eccleſiaſticorum noſtro æuo Scriptor, fueris admolitus. Vale Romæ ex Aedibus Id. Nouemb.

Viro Illuſtri Io. Baptiſtæ Lauro F. Abraham Bzouius S.

NOn minus piæ, quàm eruditæ curioſitati, vel cupiditati tuæ de ANVLO Sacroſanctæ Deiparæ, quid in præſens reſpondeam, præter iſta paucula, non habeo. Veriſimile mihi eſt, caſtiſſimam Virginem, Ioſepho Virginei floris futuro cuſtodi, ſubarratam Anulo fuiſſe. Receptus mos obtinuerat, non apud Gentiles modò, verum & apud Hebræos, Pronubales Anulos & dare, & recipere, fidei ſeruandæ, tanquam certiſſimum aut ſignum aut monimentum. Heſter à Viro vidua, inter cymelia ſeruauit. non nemo earum, quæ poteſtatem ſui viro faciebat, Anulum proferebat, atque referebat: quod curioſi rerum Hebræarum obſeruarunt: vt propè vero ſit, intemeratam Virginum primiceriam Mariam, eandem teſſeram circũtuliſſe, ac poſteris reliquiſſe, hypomnema clariſſimũ fidei nunquã violatæ, virginitatis nunquã delibatæ. Quod autem Italiã, adeò-

adeòque nobiliſſimā Ciuitatē,hoc Anulo,veluti pretioſiſſimo donario, Regina Cælorum dignata ſit;fidē non abnuo: cum in Italia videam Aedem Lauretanam, Angelicis manibus è Palæſtina delatam, Cunas & Præſepe, in quibus eum,quem Orbis capere non ſuſtinet, collocauerat; capillos, zonam, ſudaria, & id genus pretioſiſſima à Diua Deiparente relicta pignora, ab Oriente Romam, & in alias occiduas Vrbes, piorum ſtudio translata. De veſtro Anulo auget fidem longi temporis acerrima inter bellicoſiſſimos veſtros Peruſinos ac Senēſes ante CL. annos dimicatio; quam opus fuit SIXTO IV. Pont. Max. dirimere, Anulumque veſtrumRomam deferri iubere, ſeponendum in aliqua Vrbis Baſilica, ad vniuerſi Orbis culturam. Hæc mihi in extemporaneum calamum, venerunt. Ceterum animum magis aduertam, ſiquid aliud de tam incomparabili Cymelio potuero, vel ex prioribus lucubrationibus in memoriam, vel ex accuratiore in poſterum inueſtigatione in lucem producere. Tu porrò eam, quam auguſto ſtylo ornandam, illuſtrandamque ſuſcepiſti Gemmam, Orbi proponere perge. Nam ſapientia inuiſa & theſaurus abſconditus; quæ vtilitas in vtriſque? Vale. Ex meo apud S. Petrum Muſæo. poſtrid. Idus Nouembris.

Pro-

X *Romæ*.

Proſpero Farinaceo Viro Clar. Io: Baptiſta Laurus S.D.

MIro tui conueniendi deſiderio flagraui hodie, Vir eximie, ſignificaturus, quæ tuo rogatu Princeps meus, aut iubente ipſo, nos obiuimus. Iã quando corã non licet, ne & hac nocte animi pendeas, loquar tecum abſẽs. quare à Ludouico tuo deductus in Muſæum, ſchedulam raptim ſcribo, neque obſignatam ſuper abaco relinquo; narrantem breuiter: Actum perſtrenuè cum Duodecemuiris de nouis Deciſionibus in lucem proferendis, qui rem in proxima comitia diſtulere: ego autem à prandio ad Moniales Ambroſianas. Antiſtita Monaſterij pollicita eſt opem perbenignè; non modò quia animo in te eſt propenſiſſimo, tuæque familiæ ornamentis, atque incrementis ſtudet plurimum: ſed etiam quia eò Cardinalis accedat nutus, cui vel illud debeat, quod præſtare ſe poſſe propè deſperet. Monebit in tempore, quæque in auſpicando opere minus dormitabit, te dormire in vtramuis, quod dicitur, iubet.

Addo verbum de doctiſſimis diſputationibus de Hæreſi, mihi à te dono miſſis, hoc

eſt,

eſt, gratias ingentes, immortales. Liberalitatem enim, quam innumeris erga me officijs declaraſti, & beneuolentiam, qua me iampridem amantiſſimè es complexus, hoc libentius colam, atque effuſius prædicabo; quo ad teſtificandum obſequium ore & calamo fortaſſis aptus eſſe poſſum, ad referendam vicem non poſſum. Viue feliciter Vir noſtro æuo incomparabilis, & poſteris, tuæ præſens poſteritati, vigila perenniter. In tuo Muſæo, appetente Nocte. Pridie S. Catharinæ.

XI. *Romam.*

Lælio Marretto V.C. Io: Baptiſta Laurus S. D.

NIhil minus volo, quàm parum comperta per nos tradi formis ſiue æneis, ſiue marmoreis. In ſaxo, in ære ſi quid inciditur, non facilè aboletur, ſæpè & certat cum immortalitate. ambiguè illic ſcripta conciliant auctori dedecus, & impoſturæ inurunt notam. Id ego caui ſedulò in omnibus, quæ ad hanc diem expreſſit calamus, præterquam in Poëticis; quippe talia eſſe deſinant, vbi nullus fucus nudæ veritati lenocinatur. Quocirca candidiſſimi hominis, & amici exiſtimationi multum proſpicientis officio

officio es functus, abſente me, qui parietinas Franciſcanas in illa Epigraphe ad Forum Boarium, ne collaberentur, neuè iterum Palatini ruderibus ſuper-inciderent, auctoritate tua contra ſuperciliofos quoſdam præfulſiſti. Potes pari ſtudio Epiſtolam Hieronymianam à morſibus calumniantium defendere; licet in ducentis Exemplaribus deſideretur, conſoſſa neſcio æquius, an ſcrupuloſius. Enimuerò inibi relata certis Scriptoribus innituntur, qui, quoties iuſſero fidem adſtipulentur, quam ab aliquibus non impetrarunt. In horum ſententiam accurri pedibus & calamo, homo fugitans litium omnis generis, litterarias peroſus maximè, ex quo meis Ciuibus quæpiam malo omine conceptæ lucubrationes improſperè ceſſerunt, & immanes Tragœdias in familias aliquot concitarunt. Quam tibi Abſconditorum Clauim (ſic eſt Libelli titulus) ab Orbe Condito, priuſquam huc ſecederem, ſum pollicitus, mitto per Aurelium, qui harum litterarum quaſi claui, aperiri ſibi exoptat fores ad notitiam tuam. Eas Iuueni lepidiſſimo vltrò reſera, habiturus hoſpitem, cum à noſtra hoſpitali menſa receſſerit, multò feſtiuiſſimum. Bene vale, & tua illa Ciuilis Doctrinæ præclara Apoteleſmata deſcribenda nobis cura. è Tuſculano.

Io:

XII. *Romam.*

Io: Baptiſta Laurus S. D. Garofano de Garofanis. I. V.C.

DE Statua haud ita pridem propè Antium effoſſa, & in ſuburbanum Mœcenatis noſtri, vt vna cum alijs excellentium artificum perennet, decentiſſimè translata, (iubesnè?)dicam planius ſententiã meã:quãquã ſcio refragari permultos, qui eã Gladiatoris potius cuiuſpiã eſſe, quàm Militis, natatu ſe ſe à præſenti naufragio eximere laborantis, acriter contendant. Porrò cùm nuper in nobili comitatu Villam perambularem, & præſtantiora illic ſigna circumſpicerem, ſubito calore hiſce carminibus marmoreum illud, non ea ſanè Venere, qua Matthæi Roſcij noſtri elegans Clio refinxiſſet, expreſſi.

Cernis, vt audaci membrorum mole feratur,
Quæ ſacra Dis pelagi, eſt, ſaxea forma Viri.
Parma quidem breuis obſtantes benè diſijcit vndas,
Quæ redit in tergum dextra retorta, fugat.
Illa ſupergreſſas mira domat arte procellas,
Hæc flexo in pronum vertice, findit aquas:
Sic vouit, quicumque fuit, tumido æquore raptus,
Inque Deùm incolumis ſede Natator adeſt.

Enimuero milites natandi peritos Romani veteres voluerunt,qui non ob aliud Campum Martium Tiberi proximum, ad militaria progymnaſmata obeunda, delegerunt; niſi vt in altero decertarent, in altero natandi artem perdiſcerent: quæque ignorata Cyri exercitum, mare ingredi compulſum, teſte Xenophonte, peſſum dedit. E tribus autem natandi generibus, alterum marmoreo Militi à Statuario attributum, facilius erat ante deprehendere; quàm dexterum bracchium (quo carens in littorali Ruſculo eſt repertus) ad gladiatoriam formam, vti cernimus, obarmatum adijceretur. Ex humero enim in læuum inflexo, & cetero corporis habitu, ingruentes aquas, facto impetu, ſibi aperientis, Natatorem verius ſum arbitratus, quàm Retiarium aliquem, Secutorem, Threcem, Myrmillonem. Vberius tamen ea de re, vbi me hinc ſubduxero, & ad vos rediero: proferamque è Schedijs noſtris de Dijs littoralibus, quibus ſignũ dicatũ oportuit,non iniucunda. Nunc quidem in Alexandri Eſtenſis,Principis Card.Tiburtino verſanti,quid mirum ſi præter exædificata olim in Antiatum foro Caſtori & Fortunæ Templa,aliud non occurrit?qui cupiam mihi in Aulæ Euripo propitios multos affulgere Caſtores, & Fortunæ clementiam continenter

nenter indulgere. Vale Garofane ſuauiſſime, & Illuſtriſs. Gherardium officioſiſſimè ſaluta. Tibure XVI. Kal. Septembris.

XIII. *Romæ.*

Io. Baptiſta Laurus. S. D. Franciſco Fuccio. I. V. C.

FEci, quod imperaueras, Fucci amabiliſſime, & Conſolationem qualemcumque ad Aulicum, cuius me ignorare nomen voluiſti, meditatus ſum: neſcio tamen ecquod pharmacum hominis ingenio diluerim. meo certè, quod, Superis gratia, citra perturbationem vllãPrincipis beneuolẽtia in paucis alitur, non fuit inutile ea cõquirere, quæ verſantibus in fortunæ fritillo, ſic Meronus Vrbem appellabat, euenire ſolent. Ac Medicus nemo melior Merono cum ſuo in CXLV. Pſalmum Commentario extitiſſet. Videbis, an è re fuerit commentatio noſtra. nam aliena mox curabitur, & amiciſſimi capitis induſtriam quauis ratione, tibi enixè obæratam, experiere. ita verò ſum exorſus.

Verſari te in maxima ſollicitudine. N. hodie mihi renunciatum eſt, qui cum antea breues in Aula obire legationes, & ad μυστικώτερα Principis omnia admitti conſueſſes; nũc,

mutata ipſius voluntate, nulli propemodum rei admouearis, ſisque in familia veluti Aulæum quoddam, ac theatralis pompa, omnibus illudentibus, & in te defixis luminibus, palam obmurmurantibus. Interea ignorare te, quidnam piaculi admiſeris, ex quo tantum latentis iracundiæ aduerſum te Princeps humaniſſimus conceperit; in cuius tamen vultu ſubluceat etiamnum comitas; quamquam refrigerato eius beneuolentiæ ardore, quæ ſe in imperia blanda ſolet effundere, & ingenuos quoſque laqueis liberalibus obuincire. Hoc ego pro ea neceſſitudine, quæ mihi tecum eſt, iniquo animo proximè ac tu, aut æquè tuli: cuius probitatem, ac fidem eò ſuſpexi magis; quo tantas tam ſani pectoris diuitias perrari ſunt, qui in Aulam inuexerint; aut inuectas incolumes diu retinuerint. Equidem cum ſæpius in rationes viuendi tuas antea intuerer; laudabam plurimum iſtam morum integritatem, prudentiam, candorem, quibus dotibus nihil aulicæ labeculæ hactenus inoleuiſſet, neque te ipſum aliter ab inquinatis quorumdam ſtudijs vindicaueris; quam Fluuij quidam facere perhibentur; qui in Mare erumpentes ſuas dumtaxat vndas trahunt, nihilque ex eo fœculenti bibunt. Inuidentium hominum flabra, aut ingruentium

pro-

procellarum occurſus qui euitare potueras?

At heus tu, oblitusnè es, amice mi; quicumque ad præſcriptum aliorum vitam inſtituerunt, Abacorum Calculis perſimiles factos, qui tantidem æſtimentur, quanti homini, qui ijſdem in luſorio vtatur iactu, collibuerit? ſi enim talentum nominat; calculus beatus eſt, talentum valere putandus eſt; ſi drachmam, aut obolum æreum, vileſcit illicò: hoc pacto pretium qualecumque à ludentis arbitrio mutuatur. Vides, opinor, quanti vitæ genus, in quo nunc es, faciendum ſit: ad quod demum accommodare ſe ſe, quando mancipij aulici vocabulum haud ita contemnitur, prudentis eſt, atque à conteſtata ſapientium virtute degenerare recuſantis. Etenim qui in aleam eiuſmodi, nulla neceſſitate protrudēte, deſcendit; hunc vel neminem, vel ſe accuſare ipſum oportet, qui conſiliis, ſibi malè, ceſſuris temerè adhæſerit. Ea nihilominus adhibēda videtur cura, meditatio, diligentia, cum res huc redijt, vt ſi prorſus non decorè; at quàm minimè indecorè in fabula aulica peragēda aduigilet. Et ingreſſus Aulæ pelagus, dum nauis in curſu eſt, debet ventis, qualesquales ſpirent, ſapienter vti; ac ſtrenuum Nauarchum imitari, qui clauum non deſerit, quamuis ſemet ſeruandi ſpe, tempeſtate intercluſus, deſeratur.

Tutius verò conſilium fuerat, in hoc Theatrum minus pedem intuliſſe;huic nauigationi ſe non cōmiſiſſe. Ceterum ecquid ego hæc oggannio,perinde atque hoc ipſum,quod tibi propino pharmacum, meo ipſius in ſtomacho non iampridem fluctuet; eodemque feriendus conuicio non ſim, quo in te fortaſſe parum prouidè ſum vſus. Iam propè eſt, vt vtrique noſtrum Medici cuiuſdam, Inſaniæ curatoris,artificium recantem.

Habebat domi ampliſſimum cubiculum, aqua fœda, peſtilentique circumfluens; in quam Fatuos, alium alio profundius, vt inſania vehementiore æſtuabant, immiſſos, piſcina vſque adeò graueolente & inedia macerabat; donec in mentis poteſtatem redigerentur. Ex his quidam paullò ſanior effectus, veniam inambulandi per ædes haud grauatè impetrarat. Pro foribus quempiam inſidentem Equo, forte obſeruarat,qui læua ferebat Accipitrem; & Venaticos Canes, oblongo deuinctos loro, præ ſe agebat.Euocauit prætereuntem, interrogauitque (oblitus enim omnium erat,quæ,priuſquam deſiperet, agnouerat) quid geſtaret manu, quinam forent, qui ſe præcederent,& cuia gratia. Vbi cognouit de Aucupio, de Accipitre, de Canibus: adiecit; ecquantum inſumeret in iis alendis; tum Auiculæ, quibus

inſi-

inſidiaretur, quanti æſtimarentur. Cum iuuenis nihil celaſſet de ingenti ſumptu, deque lucro perexiguo. Vah,inquit, fatue, quantũm potes,te in pedes confer. Nam ſi Medicus in te noſter ſic inſanientem incidat: continuò in lacum coniiciat, vt vna cum ceteris, & quidem altius demerſus, tam inſignem amentiam concoquas, atque exſudes. Sanè (ſi verum fateri volumus) nonnè quotquot libertatẽ velut ſub præconibus abiurauimus, ἀσκληπιοῦ δεῖσθαι egregiè videmur? qui rem precioſiſſimam, hoc eſt, tempus ludibrio habemus, meliorem æui partem nobis inutiliter ſinimus elabi, & compendii propè nullius cauſſa, quotidie tantum diſpendiorum emimus. Quamquam mea quidem ratio paullò honeſtior videri ſolet; qui Aulæ otium non ob aliud conſector; niſi vt,quo extabuiſſem in patria,tædium diſcutiam, & quamdiu ſub his quaſi vitæ ſtipendiis mereo, vltrò ad hæc caſtra deficiens, non in totum inſipienter deſipiam. Quemadmodum qui peruenire aliquò ſtatuit,cum tutius poſſit terreſtri itinere,ſæpenumerò non recuſat, quo minus,ſoluta ora, illuc adnauigando adducatur: quod nimirum voluptatis illecebra non careat, quod per vices ac ſponte fiat. Vale.

Scriptionem, Fucci, ad hunc modum in-

formaui. Tuum,ac Fabii Leonidæ iudicium expectabo; quibus illa, acerrimè caſtigata, magnam habitura eſt gratiam. Valete Viri candidiſſimi,& Bottini politiſſimam Epiſtolam, toties promiſſam,ad auſterioris noſtræ leniendum tædium, ſuauiſſimè perlegite. Pridie Natalis Ambroſiani.

V. C. Io:Baptiſtæ Lauro Io:Baptiſta Bottinus. S. D.

DEbebam antea plurimum humanitati in me tuæ,& verebar, ne ingratus exiſtimarer, qui voluntate quidē,atque amore tibi reſpondere̅,parem tamen gratiā re ipſa non referrem. Sed tanta nuper facta eſt acceſſio ad æs alienum meum,vt ſi putem poſſe à me vllo vnquam tempore diſſolui, planè ingratus ſim. Nam quod me quoque in tuam Centuriam adſcripſeris,tanti æſtimo, quanti ipſam nominis æternitatem: neque enim dubito, quin Epiſtolæ tuæ futuræ ſint æternæ. Quapropter cum primum audiui ab humaniſſimo, tuique amantiſſimo Franciſco Fuccio, me tanto beneficio à te eſſe affectum, incredibili lætitia ſum perfuſus. cum vero relegi Epiſtolā,iamdiu ad me ſcriptam, iterum mirificè delectatus ſum argumenti

feſtiuitate. Cui enim riſum non exprimat lepidiſſima illa Naſorum Hiſtoria? Ego autem hoc riſi effuſius, quod venit in mentem amici cuiuſdam non ignobile facinus. Hic æſtate ſuperiore cum forte in aduenam incidiſſet, Vrbem viſendi ſtudio perambulantem, cui ingens Naſus mento imminebat, ipſe, ſuo naſo manu vix obducto, illi obuiam factus, Heus tu, inquit indignabundus, quid iſto naſo viam impedis? flecte, ſis, paululum ad dexteram. tum aduena grauiter eius audacia & ludibrio commotus: At ego, inquit, pugnis oculos tibi ita conficiã, vt te poſthac ne minimus quidem naſus offendat: iamque pallio humeris dimiſſo, plenus iræ in hoſtem irruebat; cum homo facetus, recepto ſtatim pede: ego verò, exclamat, pugnis tibi cedo, naſo non cedo: ſimul manu detracta, æquè ingentem naſum denudat. Itaque alterius ira in admirationem, mox in riſum verſa, illicò inter duos omnium naſutiſſimos fœdus ictum eſt. Hæc eò pertinent, Laure, vt intelligas, omninò falſas eſſe ſuſpiciones, quas tibi Fuccius iniecit. neque enim ego Catoniano ſupercilio à iocis abhorreo. Sed homo aulicis artibus egregiè inſtructus, metuens fortaſſe, ne tua beneficia me tibi faciant in dies cariorem, diſſidiorum cauſſas ſerit, & conatur alienare à me voluntatem

tuam

tuam: quod ſi virum bonum induere velit, profectò fatebitur, me tibi apud ipſum egiſſe vt debui, maximas gratias. quamquam hoc officium & feci iam ipſe tecum coram, & nunc iterum facio per litteras; vt planè perſpicias curam mei ornandi tuam mihi fuiſſe gratiſſimam, idque loco ingentis muneris à me haberi. quod cum profitear; ſequitur illud, vt te exiſtimare velim, me daturum omnem operam, vt meum tibi debitum ſtudium, & obſeruantiam nunquam deſideres. Vale. Romæ Ex Aedibus XI. Kal. Decemb.

XIIII. *Antriam*

Io: Baptiſta Laurus S. D. Dionyſio Veliæ ſuo.

TVnè Comœdiam meo nomini inſcribas, Velia? eamque illuſtrem, feſtiuam, lepidam, te dignam artifice celeberrimo; cuius grauitas iocis & ſalibus ita adſpergitur, atque conditur, vt veræ ſapientiæ pallium nunquam dimittat. Mirifice placuit Fabulæ totius οἰκονομία, & vbique τὸ ὁμαλόν: tum mos integer, temperata dictio, quà tempeſtiuè ridiculis ludens, quà præceptis populariter informans, rerumque non ſine iucunditate perturbatio,

ca-

earundem non ſine admiratione compoſitio. Perpauci autem, me Iudice,ſuperiore ſeculo vixere, qui in artificioſo Poëmate pertexendo induſtriam laudabiliter poſuerunt. Noſtratibus quidem, vt de exteris ſileam, haud infeliciter contigit hoc ſtadium decurrere. Etenim ſicut Sfortiæ Oddi excellens ingeniũ æquauit nemo; ita nec Chriſtophorus LaurusPatruus meus cõtẽnitur,Frãciſcus Podianus,& Iacobus Ghryſaldus admodum laudantur: certè Caporali noſtro, vti conijcio, perlepidi homines, quo plauſibiliora Orbi ſua redderent nugamenta, perbellè impoſuere. Nunc verò altero ineunte ſeculo, maioris Oddi gloriam Galeottus filius, Artium liberalium dotibus inſignis, pulchrè æmulatur. Nec tu cuiquam mi Velia, de loco cedas: noui modeſtiam tuam. parcam loqui de te, metuens videri amori indulſiſſe, aut aſſentatiuncula par referre voluiſſe. Igitur obſtrinxiſti me beneficio non vulgari. Tuam Hebræam Catecheſim fac diutius ne deſiderem. Stephonianis ſcriptis, quæ popoſceras, P. Leonis Sanctij Solarium Gregorianum, & diſertiſſimas Orationes ad Peruſinos noſtros adiunxi duas; alias Tarquinij Gallutij Viri præſtantiſſimi propediem expecta. Vale. Romæ.

Leandro

XV. *Romæ.*

Leandro Galganetto. I.V.C. Io:Baptiſta Laurus S.D.

EST cur amico Numini, quod tibi tam praeclarum conſilium iniecit, de Inſtitutionibus Lancelotti popularis mei, Pontificia auctoritate muniendis, euulgandiſque, ingentes gratias Peruſina Ciuitas habeat; quæ id beneficij (modò cuius ipſe rei auctor perficiendæ fueris, ea ex voto perficiatur) à Paulo V. relatura ſit, quod à Paulo IV. non potuit, & ab interiectis tot Pontificibus fruſtra expectauit. Mandarat enim Petrus Paulus Carrafa, vbi Paulus IV. renominatus eſt, Io: Paulo Lancelotto, vt eam prouinciam Inſtitutionum Iuris Canonici conſcribendarum ſuſciperet, ad quam Gregorius IX. Bonifacius VIII. & Clemens V. (vt hoſce in primis commemorem, qui ſanctiſſimam facultatem ad certam formam redegerunt) animum non adiecerant, quippè ea tempeſtate adoleſcere videbatur; alij vel diſtenti negotijs, vel non diu ſuperſtites, non valuere. Rem homo nauiter aggreſſus eſt, ac feliciter abſoluit, ſola Pontificia deficiente Teſſera. Quarè eiuſdem Patris Beatiſſimi iuſſu, duo ex ſacro Pontificio Auditorio

adlecti,

adlecti Fabius Acorambonus Decanus, & Iulius Oradinus, cumque his vna Antonius Maſſa, Lãcelotti librũ diligentiſſimè excuſſerunt, & ampliſſimo teſtimonio per litteras ad Pontificem primum, deinde coram verbis honorificentiſſimis approbarunt. Interea dum ille limam ex ſuo iudicio, qui omnia totius prædicatione Aulæ tardiuſculè expediebat, apponere ſe velle dictitat, ætate ac laboribus oppreſſus, conceſſit in fata; nec qui poſt-ſecuti Pontifices ſunt, intermiſſo operi manum admouere. Quanquam Pium IV. aiunt non nihil promouiſſe, curantibus Cicada atque Alciato Cardinalibus, qui tamen omnes poſtea congelarunt. Vnus Clemens VIII. qui Sanctionum Pontificiarum volumen ſeptimum adornabat, auctoritatem æquè impertiſſet noſtro, cum calculis certorum Patrum dilaudatum, redemiſſet ſuum: Sed & hunc fefellit opinio, qui demum palam dicere non dubitauit; litterarias Vigilias minus maturè expendi, abſoluique, vbi variè inter ſe ſe ſentientium conſilia ſcinderentur, & multorum curas fatigaret, negotiorum in dies incidens cumulus, aut veterum neceſſaria extricatio Igitur fœtum vitalem futurum, Clemens VIII. è vitæ excubijs abductus, non eduxit: quod præſtabit, Cælitibus annuentibus, Paulus V.

lus V. per quē Iuris Pontificij ſub Paulo IV. inchoata, perfectaquè ſcriptio, æternam Pontificiæ lucis vſuram acceptura eſt, quam Pontifices decem, annis plus minus duobus & ſexaginta, vel conferre neglexerunt, vel incerta conferendi ſpe deſtituti ſunt. Vrgebis autem, Vir egregie, vti quàm celerrimè tanti Principis inuſtum nomine, diuinum opus in lucem proferatur: & vt decimum quintum feliciſſimæ dominationis Annum, inter cetera poſteritatis decora, victuro in omnem æternitatem libro, inſignem reddat Paulus Quintus. Vale. Ex Aedibus Romæ Non. Decembris.

XVI. *Romæ.*

Galeotto Oddo Baliuo Narnieñ. Militiæ S. Stephani Io: Baptiſta Laurus S.D.

SOlutus hodie mane tam repente in Quirinali Senatus, inſtitutum quoque inter nos ſermonem ſoluit: quem, quia totum diem domi ſedere cogor, venturo ad nos pomeridianis horis Oratore Hiſpaniarum, Epiſtola farcire decreui, vt maturius, re intellecta, Decemuiros noſtros, & Gymnaſij Peruſini moderatores ſubmoneas, quid horum

eſſe

eſſe muneris, aut hoſpitum, illic ingenii cultum capientium, tibi videatur. Ergo non ignoras, Io: Pauli Lancelotti Pontificias Inſtitutiones, Paulo IV. iubente, compoſitas; nunquam tamen huius, aliorumuè, qui poſtea in illo faſtigio collocati ſunt, auctoritate in publicam Academiarum lucem emiſſas. Leander Galganettus I. C. Piſtorienſis eas Pauli V. nomine publicari cupit; inſtatque apud eundem adeò non frigidè, vt ciues ipſi ardentius non poſſemus. Interea dum fruſtra olim ſub Paulo ac Pio IV. excitatæ machinæ, recoquuntur, ac denuò incus tunditur; noſtrarum partium, quicumque ex Academia Peruſina prodiuimus, eſſe exiſtimo, coniunctis precibus editionem à Sanctiſſimo Domino efflagitare. Et quo petitio maius habeat pondus, maioreque cum dignitate adurgeatur: quemadmodum ſuperſtite Lancelotto, tunc ex vniuerſo nobilium cœtu, qui Gymnaſium noſtrum frequentabant, delecti ſunt duo, Ptolemæus Senenſis & Gluſſianus Mediolanenſis, miſſique huc ad Pontificem fuerunt cum litteris Hippolyti Cornei Epiſcopi, & Myrti Epiſcopi Caiacenſis Gubernatoris: ita nunc velim non ſolum ex illa claſſe legari duos; ſed par etiam Iurecõſultorum; cum præſto futuri è noſtris hic ſint Comitolus Epiſcopus, Franciſcus Vbaldus,

dus, Hieronymus de Oddis, Antiſtes Tiphernas, Paulucius, & Illuſtriſſimus Gherardius: Cardinales præterea Aquinas, Iuſtinianus, Lanthes, Lenius: primores denique in Romana Aula, qui Peruſiæ Iuris vtriuſque lac ſuxerunt, quorum ampliſſimus eſt numerus: vt ſileam protritum illud; Gymnaſium noſtrum videri Seminarium quoddam Præſulũ, Cardinaliũ, Pontificũ, quibus Peruſina Vrbs titulis admodum gloriatur, tametſi alienis; cũ ob fortunæ inclementiam in præſens non queat ſuis. Tu eiuſce rei rationem, Odde, iudicij tui libra examinabis, qui Sfortiæ Patris conſultiſſimi ſapientiam refers. Et qui conſilijs abundas optimis, Academiæ, ac Magiſtratui, cuius hic vices apud Pontificem geris, pro re dabis, quàm ego innuerim, meliora. Vale IV. Id, Decembris.

XVII. *In Quirinalem.*

Scipioni Cobellutio Card. S. Suſannæ Io: Baptiſta Laurus S.D.

NOſtra nimium intereſt, qui te litteris moleſtè appellamus, vt Io: Pauli Lancelotti Liber, tuo beneficio, perueniat in manus eruditorum, Pauli V. ſuffragio, & auctoritate

ritate munitus. Et ſanè vbi reſciui, plurimum è fontibus conſiliorum tuorum ad eam rem peti poſſe, exilui gaudio, & gratulatus ſum Manibus popularis mei, ſimul Vrbi, atque Academiæ noſtræ, quibus id aliquandò ornamenti acceſſerit, quod à Paulo IV. & Pio IV. multis licet tum ex primaria nobilitate adnitentibus in Vrbe Viris, vitio tamen temporum, nec rationibus adeò ad pacem litterariam compoſitis, impetrari nõ potuit. Nunc autem cum Pontificis ſingulari ſapientia res Chriſtiana mirum in modum floreat: in magna ſcilicet veterum diſſidiorum obliuione, quibus ſub illis Pontificibus pleraque Romanæ ditionis concuſſa ſunt, & in viuentium honeſtiſſima quadam ambitiuncula, ſtudioſorum conatibus afferre præſidia laborantium, conſilium de eo iuris Pontificij veſtibulo ſtabiliendo abijciendum non videtur: ac iurè debet in tanto otio bonarum Artium candidatis Paulus V. quod poſteritas fauentibus & animis, & linguis exceptura eſt. Tu verò Vir Clariſſime, ſi ſedulò pro nobis prenſes, qui in laudabili cura conſenuimus (ac patere quæſo, nos tantulum ſpatij curis grauioribus, quæ tuam ſapientiam aſſiduè circumuallant, ſuffurari) cùm à ſtudioſis omnibus inibis ſummam gratiam, tum Pontifex à Peruſina Ciuitate

D non

non Signum modò referet æneum, aut marmoreum, quod antehac optimè de ſe meritis Principibus liberaliter indulſit; ſed quod iniuria temporum nunquam concidat, & comminuatur, enixè dabit operam; vt in ſingulorum receſſibus animorum, in publicis monumentorum tabulis, in ſcriptis denique, quæcumque inibi procudantur, beneficij accepti collocata memoria, quantum fieri queat, cum æternitate contendat. Vale Romæ. Idib. Decemb.

XVIII. *Gandauum*

V.C. Iuſto Rycquio Belgæ Gand. Io:Baptiſta Laurus S.D.

ET vixi in Vrbe iam annos aliquot, &, vt antiquitatis non incurioſus, Romæ Romam ſæpius quæſitam, nuſpiam inuentam, nunc tandem potiore ipſius parte reperi per te, Rycqui doctiſſime, in cuius illuſtrato Capitolio feliciter aſſurgit, & felicius triumphat admiratio. Benè ſit mucroni iſti Belgico, qui Gothorum ac Vandalorum iniurias tam ingenioſè vltum ijt, & à quo longè plures expectantur manubiæ, quam domeſtici, aut peregrini hoſtes damna intulere. Gratulatus Illuſtriſſimo Cobellutio ſum

excel-

excellentis doctrinæ tuæ monimentum, quod amoris atque obſeruantiæ in ipſum, eruditionis ac facundiæ in poſteros edidiſti. Ego iampridem apud Saregos Comites Peruſiæ tibi non ignotus, nunc coram Patricio Gandenſe ſeculi ago cauſſam, præſidium à tua florenti ætate litteris, ſenio laborantibus, efflagitantis. Iuua igitur tua induſtria Scipionis Genio litantes Muſas, & crede ad priſtina decora multò honorificentius redituras; quandò votis noſtris ex Senatorio Ordine complures fauent, & in clientela, ſi minus tui ſimiles, hoc eſt, doctiſſimos, famæ ſaltem alicuius candidatos fouent. Vale amabiliſſime Rycqui, quem ampliſſimæ Ciuitatis modò donatum iure, vt V. C. Franciſcus Bartholinus meus indicauit, Roma ob vetus repræſentatum Capitolium, ſuum iam dici mauult, quàm Gandenſem. Ex Vrbe Prid. Id. Nouemb.

Romam.

Præſtantiſs. V. Io: Baptiſta Lauro Iuſtus Rycquius Gand. S. D.

ITàne verò litteras à meo Lauro, poſt ſilentium tam longum? litteras iucundas, amœnas, elegantes; & quidem mittente

 amœnil-

amœniſſimo atque elegantiſſimo Viro Franciſco Bartholino ! Odiem niueum ! ò horam inexpectatam; amori tamen noſtro, quem illibatum tibi hactenus ſeruo, verè debitam & iuſtam ! Sanè ſi vel ſomnio, comperiſſem te in illa luce hominum, atque gentium hactenus verſari, non omiſiſſem, quoties eo ſcripſiſſem (ſcribo autem ſæpiſſimè) quin aut litteris te ſingularibus appellaſſem, aut in ijs, quæ ad amicos, amiciſſimi animi teſtimonium prodidiſſem. Nunc quod negligentia mea, ſiue locorum, in quibus verſarere, ignorantia, contigit, vt officia noſtra deſiderares; conabimur, ne quid in poſterum conqueri de ceſſatione noſtra poſſis. Etſi ne nunc quidem, cum maximè opus erat, vllam in me querelam effuderis; ſed benigna vice ijs me laudibus exornaris, quæ amorem potius Tuum nimis beneuolum atque conſtantem, quàm irati, aut offenſi animi ſignificationem continerent. Dabo igitur operam, vti dixi, vt ἀντίφιλησιν ἐμοῦ poſthac diligentius agnoſcas; & ſi quid Muſa noſtra præſtare poſſit, aut polliceri, quod in ſpem poſteritatis blandiatur, hinc qnoque voluntatis noſtræ perpetuum teſtimonium habebis. Quamquam iſtorum tædio temporum elanguit animus, illud quoque vitæ genus, temeritate neſcio, an iudicio delectum, in

quod

quod eæ occupationes inciderunt, quæ omnem ferè veterum ſtudiorum vſum eriperent. Quoad tamen eius fieri licet, horis ſubſeciuis amœnitati litterarum indulgeo, & in poſterum lubentius indulgebo, quum benignitate Patronorum ea fortunis noſtris acceſſura ornamenta confidimus, quæ vouere magis hactenus potuimus, quàm habere, vel impetrare. Tu quod in publico illo Orbis Theatro nactus ſis ſpectatorem Virtutum tuarum Illuſtriſſimum Barberinum, felicitati tuæ, quàm poſſum maximè, gratulor. Is enim vir eſt, qui priſca illa Senatorij Ordinis decora vel æquat, vel ſuperat; atque deo de Ingenijs iudicare conſtantius nouit, quia Ingenijs ipſe maximis Virtùte propria meruit accenſeri. Huic tam eximio fautori tuo, ſi dignus videor, quem commendes, fortunam meam cum Perſarum Regibus non commutem. Antèquam obſignem, eſt etiam, quod abs te peti velim: id ne fruſtra repetam, Cl. Bartholino indicaui. Si non incommodum eſt, amici cauſſa facies rogatus, quod ſi Te noui, vel tua ſponte præſtitiſſes. Vale. V.C. In Agro Vaſiano.

XIX. *Tuder.*

Angelo Mariæ Berardo Theol. Seruitæ Io:Bapt. Laurus S.D.

Succenſeo, Berarde, Epiſtolis meis, quæ, præpoſteros, nactæ Tabellarios, Salernum ad Binũ Ciardolinũ noſtrũ nõ perferantur: quem non eſt, cur accuſem; in officio ceſſare non ſolet, & carior mihi eſt, quàm vt viro poſſim iraſci. Semel vltrò ad hunc ſcripſi: iterum ac tertiò, te rogante. poſtremas vna cum Card. Lenij litteris, attulit ſecum Archiepiſcopalis familiæ præfectus, qui à Salernitano Archipræſule, Pontificis iuſſu in Belgium proficiſcente, Salernum ad rationes domeſticas procurandas, redire eſt iuſſus. Valdè tamen vereor, vt hoc anno Eccleſiaſtica illa nobis tradatur Vigilia; quod videlicet cuiuſdam Principis, qui pro Hieronymiano anteuertit, nimium gratioſæ fuiſſe dicantur litteræ. Vrgebimus nihilominus, nec voto noſtro denique non fiet ſatis, vel ſi in ſequentem annum, aut ab eo proximum, reijciamur. Sed dum hæc ad te meditor, ſi quid ſit opus, tibi me vt purgem, accerſor properè ad Raphaëlium, cui quartum iam menſem non cum Medicis, verius

rius cum Morte luĉta eſt. O immanem herniam! ò malagmata ad vitæ tædium hominem enecãtia! Prodigioſam ὑδροκήλην ferro parant aperire, vt quæ ibi malorum lerna occultetur, erumpat; & corpuſculum paulatim exareſcens, quod ſperant, ad ſanitatem reuocetur. Incidit autem (quod Deo acceptum referimus, ac B. Philippo Benitio, cuius tu iſtic Apotheoſim diligenter promoues, & in quam Raphaëlius diu excubauit) in Medicos, & Chirurgos omnium experiẽtiſſimos; hi tam ex arte malum leuãt, quàm blandiſſimis verbis leniunt. Eò nunc accurro, vt ſectioni interſim. Et quamquam par vulnus animo meo inſederit, dum globus ille carneus perfodietur: iuuabit in atroci carnificina æquabilem & conſtantem amici vultum intueri; quem ita aiunt compoſuiſſe, vt ſi aliena res agenda eſſet; eaque tantum in parte videatur fore fungeus, cetera ferreus, atque adamantinus. Benè Vale. Romæ XVI. Iulij

XX. *Romæ.*

Bonifacio Beuilaquæ Cardinali, Epiſ. Ceruieñ. Io: B. Laurus S.

BEaſti me illis verbis, Cardinalis ampliſſime, quibus hodie mane in Vaticana

Aula inambulantem, cum ad Pontificiam deducereris ipſe, præteriens allocutus es. H παγὶς,,inquiens, συνετρίβη καὶ ἡμεῖς ἐῤῥύθημεν. non poteras breuius, argutius, explanatius rem deſideratiſſimam expedire, qui pro cura planè paterna, qua tribules, ac ciues meos, inde ab æquiſſima Peruſina Legatione tua, complecti voluiſti, viſus es eos laqueos à nobis excuſſiſſe, quos aſtutus auceps triennium totum intenderat. Superis gratiæ, diſiecti ſunt, obtriti ſunt. Iam tutò licet ex auiaria cauea euolare, cum nullæ pedicæ, nullæ viſcatæ frondes, nullæ circum inſidiæ, deliteſcant. Sed operæpretium fuerit, ne poſthac in nidulos noſtros venenum vllum aliundè importetur, amuleto ipſos aliquo luſtrare, ac præmunire; quemadmodum in id Palumbes vtuntur lauro, Aquilæ calitricho, Turdi myrto. Cogita, obſecro te, Beuilaqua ſapientiſſime, qua nos ratione hominum eiuſmodi furaces manus queamus declinare. Nam qui in tuæ beneficentiæ præſidio fiduciam repoſuimus, æquum eſt inermes à te vno tela expectare, quem vnum maximè à præſidijs omnibus firmiſſimum, & ſcimus poſſe ſuos defendere propter auctoritatem, & non nolle propter beneuolentiam. Ex Aedibus.

Fran-

XXI. *In Quirinalem.*

Franciſco Cennino Epiſcopo Amerino Io:B. Laurus S. D.

Hic deinde Pontificis Nuntius apud Hiſpaniarum Regem creatus eſt Cardinalis.

HEu quantum tibi à nobis moleſtiarum exhibetur! quantum oneris tua benignitas quotidiè patitur adiungi ſibi! dum fronte adèo perfricta, vota votis, preces precibus cumulamus, & id ſolum non pergimus efflagitare, quod vſus non poſtulat, animo non ingeritur, linguæ non occurrit. Quænam mea hæc licentia? quænam tua hæc liberalitati coniuncta modeſtia? Beneficium præterea auges, ſpem faciens rei paucos intra dies penitus abſoluendæ Nec in mentem venit vllo pacto ſubuereri, ob id fore te in negotio magis ſedulum, vt hac petitionum graui ſarcina te tandem leues; (ne ego iterum, ac Raphaëlius tuus iam feſſum ac reſpirantem nouis poſtulationibus opprimamus) iratus quorundam Etruſcorum importunitati; qui cum ad Vrbanum Quintum olim Legati acceſſiſſent, alter quidem, nulla ægrotantis Principis habita ratione, longiſſima Senem enecauit Oratione: alter verò feſtiuè ſubdidit: vnum illud ſodali excidiſſe: iuſſum ſemet, ni ſuorum peti-

petitionibus annuiſſet, eandem Orationem ab exordio recantare. quo perlepido dicto delectatus Vrbanus, Legatos voti compotes celeriter dimiſit. Non inquam, iſta cogitatio imponit mihi. nā tu Cennine humaniſſime, etiam cum conferre deſiiſti, gratiarum valdè cupiens es conferendarum, & nullo tædio affici tua facilitas poteſt, quæ benè mereri de omnibus ſemper poteſt: neque facultati comes voluntas deeſt, cuius fructus antehac percepi ſummos; in poſterum ſpero longè maiores, Vale in Vrbe Nonis Quinctil.

XXII. *Romæ.*

V. C. Bernardo Gulielmo Io: Baptiſta Laurus. S. D.

REmitto Puteani noſtri Promulſidem & Secundos Miſſus, mi Gulielme, qui per hos dies fuere mihi pro condituris ijs, quibus, adhibita frigida, furentibus Iulij caloribus obuiam ire conſueuimus. Omninò pro delicijs habui, & viſus eſt Vir ille pergere mecum in familiaribus ſermonibus, quos nonnullis ab hinc menſibus ſuauiſſimè inſtituit, non ſine tui honorifica mentione; quippe cui frequens ſis in animo & in calamo,

futur us

futurus in oculis multò frequentior, ſi ab Arce Louanij ad Capitolium, atque Amphiteatrum noſtrum demigret, quod tua virtus inſigniter illuſtrat. Equidem notare è cauea poſſum, tametſi poſtremus omnium, ceteros ex Orcheſtra plaudentes tibi, quem & reliqui Ordines veris acclamantionibus con ſalutant. Tuis ad Clariſſimum Puteanum litteris adijciam meas (nam te ſcripturum Morellus indicauit) nempe habituras à tuis pondus, & abs te accepturas lucem, qui nos amas in paucis, & in Erycio colendo ita nobiſcum certas, vt, cùm ſuperare videaris, ne coniunctiſſimi affectum obruas, vltrò paria facias tamen. Vale. Ex Aedib. Non. Sextil.

Io: Baptiſtæ Lauro V.C. S. D. Bernardus Gulielmus.

ERycio Puteano vt deberem, effecit vna & altera ſalutatio, quam binis ad te litteris mihi perhumaniter miſit. Nomen meum paucis, & vix in vicinia mea notum, tranſmiſſum fuiſſe in Belgium, inter fortuita numerare poſſum; ſed tam charè, amanterque fuiſſe exceptum, non poſſum niſi cuidam Belgicæ humanitatis Genio tribuere. Agnoſco in Puteano Lipſi Bonam Mentem, ideſt,

litteras

litteras & mores. O mixturam mirabilem! doleo tamen, mi Laure, illius raritatem. Quotus enim quiſque eſt, qui doctus ſimul & probus ſit? doctrinam, quaſi bonam ſegetem, malignæ herbæ, ideſt, praui mores opprimunt, & neſcio quomodo florentis ingenij ſocia eſt obtrectatio. Quid plura? iam profeſſio litterarum conſtat ex meris artificijs. Quocirca impenſius gratulor tibi & Puteano Bonam mentem, quos ſtyli, & vitæ candor coniungunt. Illi tu (quandò inter vos mutua litterarum miſſio intercedit) Epiſtolam hanc perferendam curato. hoc tibi onus imponit humanitas tua, veſtra coniunctio, meumque in vos obſequium. Vale. Ex Muſæolo.

XXIII. *Caſtilionem.*

Io:Baptiſta Laurus S.D. Scipioni Ptolemæo V. C.

Litteras tuas adeò fauẽtes noſtris perinde legi, Ptolemæe, ac ſi Apollo Palatinus tranſmiſiſſet. Igitur fuere mihi pro confertiſſimo theatro, quamuis laudes eas non agnouerim, quas in me plena manu congeſſiſti. Verum ſi egregias animi tui dotes intueare, feliciſſimamque ſcribendi vbertatem

tem, qua inter ætatis huius diſertiſſimos triumphas; tu is es, quē minus deceat quēquam ſupra meritum efferre, niſi excuſsum iudicium tuum contra ius, fasque, velis interuertere. Quod piaculum ne candidum hominem incurriſſe clamitem, & vt modeſtiæ tuæ ſapientius ipſe conſulam, quàm tu meæ; illud ſcilicet encomium ea conditione admiſero, non qui in præſens vllo pacto tribui mihi poſſe animaduertam; ſed quia tunc fortaſſe aliqua ex parte debebitur, cum complures Centuriones mei, liuoris legiones feliciter expugnarint, aut infelicius dimicantes clypeum ſaltem, ex Græcorum legibus, non amiſerint. Iam verò Cardinalis meus tuo erga ſe ſtudio, atque obſeruantia mirum in modū oblectatur. E Bartholucio quidem noſtro, qui ſe heſterna die deābulanti obiecerat improuiſus, haud quidquā exquiſiuit prius, quàm quid iſtic rerum ageres, vt valeres: tam beneuolè, tam amanter, vt homini nondum liqueat, vtri gratulari magis habeat, tuæne virtuti, an tanti Principis humanitati. Ego autem in neutro anceps: nam & præſtentiam tuam ab eminētiſſimo quoque ſcio debere magnificeri, & neminem altiſſimo dignitatis faſtigio dignum iudicauerim, à quo tui ſimiles ampliſſimis ſuffragijs non cohoneſtentur. Vale. Tudere. Kal. Nouembris.

Fe-

XXIV. *Romæ.*

Feliciano de Penna, Procuratori Generali Seruitarum Io: Baptiſta Laurus S. D.

ET inſtas vehementer, & tuo tameniure poſtulas, Pater, vt Aurelio Raphaëlio, heu nuper noſtro, concinnem Epitaphium. Porrò iſta veniam, & laudem meretur pietas, quæ meum quoque animum ſtimulat, in hominem, dum vixit, maximè propenſum: cuius memoriam par eſt nos ſuperſtites omni conatu propagare. Quarè celeriter excogitaui, quæ poſſent marmori inſcribi, longius vtique victura, quàm ipſimet, qui ſcribimus; memores interim mortalitatis, cui immineat obliuio, niſi benefactis ab ea vindicemur. Reuerendiſſimo Balthaſſa ri Bolognetto, vbi iacturæ admonueris, me me plurimum commẽda.

Atque hæc ad te ex Aedibus, nondum certa luce, dum itinerarias ocreas inducit puer, meritorium Equum inſternit alius, ceterique è familia vrgent abitum; ſarcinulis vtcũque reconcinnatis, quas oblitus veſperi, modò excuſſi, vt Scriptionem tibi Hiſpa-

ſpa-

ſpano-Gallicam conquirerem, & Franciſco Mariæ Patriano meo, vna cum Archangeli Gianij Volumine, à Raphaëlio commodato, ad te perferēdam darem. Miraberis, ad quot, qualeſque exilium rerum prædictiones, à vulgati Cometæ contemplatione, Gallus dilapſus ſit, quibus nec Chaldæorū quiuis ſuperſtitioſior, nedum caſtigatior Ptolemæus adſtipuletur. Quamquam in Turcicis, item in Germaniæ tumultibus, ſupra quàm Germanorum cuiquam expediat, diuinus fuit. Sextilem Menſem quod malum exitiabile, quòdue contagium Vrbem peruaſerit, caue, facto ipſe periculo, quemquam doceas; ſed valens, ac firmus, quid eueniat, nos admoneas hinc diſcedentes, & in ſalubriorem plagam hoc æſtatis concedentes. Tametſi ego, quantum obſeruationes Mathematicorum vacillare ſoleant, didici olîm ex Comete, qui anno MDXCVI Menſe Iulio conſpectus eſt, &ex alio, decennio exacto, Octobri ineunte, quo quidem tempore non tam creuerat prædicentium inſolentia, quàm imminuta eſt fides. verèque exinde intelleximus, Cælum hiſce Ignibus, per interualla exorientibus, oſtendere nobis dumtaxat voluiſſe, ſe ſterilitatis minimè accuſandū. poſſe autē in dies Stellas parere longè pulchriores, quod in ſui primordio pulcherrimas procreauit.

Hæc

Hæc tu ſubtilius cum Colutio noſtro,quē per te exoratum volo, vt apud Illuſtriſs. Hippolytum Aldobrandinum,multis nominibus ſuſpiciendum, veterem patronum, mei memoriam interdum renouet,& nos ſeriò ipſe amet. Vale Pater amabiliſſime, ac tu præſta tantuadem.In Vrbe.

XXV. *Peruſiam.*

Federico Rodulpho Comiti à Fyrſtembergh. Io:B. Laurus. S

VAcat audire rerum nouarum aliquid? accipe, Federice Rodulphe nobiliſſime,quamquam ſcio indignaberis; & ab intimo animo,quæ tua eſt excellens pietas,perdolueris. Immanes ſcopulos & ſaxa confragoſa, Libris editis, Archipirata Spalatenſis Chriſtianis propoſuit vitanda: cum tamen penes eadem, paullò ante miſerum fidei naufragium feciſſet. ſic denique laruam poſuit ſceleratus Myſta,& Romanæ ſedi bello publicè indicto,in Anglicana caſtra ſe recepit. recepit autem? imò audit iam Tribunus & Magiſter. Vah hominem audaciſſimum,ac ſacerrimū! lapidibus dignū obrui, & comminui; vt ſi qua alia lues immineat innocuo fidelium gregi, veterum exemplo,

expie-

expietur, ſiſtat contagium, nec ſerpat latius. Pridie huius diei profectus in Vaticanum legi præfixas Valuis Apoſtolorum, Pauli V. litteras quà paternas, quà minaces, vt ouiculam, ſi fieri poſſit, ad caulas reducat, aliòqui diris deuoueat contumacem; ſimulata mox effigie, ac perſona Præſulis detracta, nullis non ludibrijs traducendum, exurendumque. Vides, quàm deploratas dent nobis fabulas quidam verbo Paſtorum tenus, re rapacium Luporum imitatores. Iam mirari deſiuimus Gallicas deſultorias, in quibus exilia, cædes, atque incendia, citra vllam Chriſtianæ rei iacturam, exarſere. Noſtræ nec tam prodigioſæ, ſed multò atrociores, vulnera vix ſanabilia, non ſine ſpectatorum lacrymis, fidei truculenter infligunt. Deum clementiſſimum rogo, Choragum ſummum, vt ſcenam inuertat, & feliciore cataſtrophe concludat. En in hominem nefarium vibrat gladium Philippus Faber Fauentinus, ac gemino Volumine (vtrumque vidi) fortiter expugnat: Zacharias Bouerius claſſicum cecinit: & præclaram edidit pugnam Andreas Eudæmon-Ioannes. Vale Comes Illuſtriſſime, noſque tui, & Horatij Mancini Abb. veſtræ familiæ addictiſſimi, ſtudioſos fouere perge. Ex Vrbe, Kal. Iulij.

XXVI. *Conſentiam*

Paulo Aemilio Sanctorio Archiepiſcopo Conſentino S.P.D. Io: Baptiſta Laurus.

GRauiter me increparem ipſum, Sanctori Vir doctiſſime, qui tam ſerò tibi, me, meaque proderem, idque abſens, cum in Vrbe coram ſæpius potuerim: niſi hunc ex prætermiſſione officij fructum caperem, quod nunc non tantoperè erubeſcam; dũ homo nõ planè anguſti animi, etſi litteris parum exculti. me tibi offerre non dubito, quem omnis eruditionis, eloquentiæque exemplar appellare conſueui. Nam facit ſiue ingenitus quidam pudor, ſiue imbecillitatis conſcientia, vt non ſatis libens quempiam tui ſimilium conueniam. Epiſtola promptior aliquantò ſum, quod hac ratione ſubchartaceo quaſi clypeo, celari videar, veluti qui olim perſonati obãbulabant, paullulũ à ſe ipſis abeuntes, alacrius inibant Scenã; id quod, ſubmota larua, minus fuiſſent auſi. Ob illud præterea cũ his litteris venio non inuitus in conſpectum tuum, quòd cum tibi reddentur, proximè aberunt Saturnalia, per quorum occaſionem pileato Centurioni meo li-

cebit

cebit apud vos liberè nugari, conuiuijs intereſſe, & te ipſo coram latinitatis Imperatore, impunè barbarè, & inconditè loqui, Xenia quoque expectare; nimirum Hiſtoriarum partem aliquam, quas diutius debere Vrbi, atque Orbi non potes. Commouere enim iampridem deſiderio ſui ſtudioſos omnes, quos præteritorum perinde habes cupidos, ac præſentium mirum in modum curioſos. Vale. Romæ Kal. Decemb.

XXVII. *Romam.*

Io: Baptiſta Laurus S. D. Io: Baptiſtæ Auogadro. V.C.

DIſceſſi Roma perinuitus, vel ob hoc vnum, quòd ſuauiſſimo congreſſu tuo prius frui non licuerit, quem de litteris Louanium miſſis certiorem facere volueram, quas in faſciculum ſuarum, vna cum meis coniecerat Henricus Bonerus, Clariſſimi Puteani contubernalis, mihi ab ipſo ante menſem de nota meliore commendatus. Iam vt iter ad hanc Vrbem cum Illuſtriſſimo Domino Aulici omnes feliciter explicuerimus, frigoribus hic tamē malè accepti, imò pluuijs, ac niuibus, quæ præter modum Paſchatis ferias inquinarunt, mœrori noſtro à veſtro cle

mentiſſimo Cælo abiuncti,non facilè mederi poſſumus, calamum,atque animum ad iucundiora,quæ hinc exulant,referentes. Ego alterum,vel ſi illa non abſint,lõgè alijs queam minus,cogitationibus alienis in litteras mittendis intentus. Nam ſi neſcis,qui Cardinali ab Etruſcis erat Epiſtolis, domeſticis, iiſdemque grauiſſimis negotiis impeditus, ſe ab Vrbe abduci non eſt paſſus. Huius vigiliam nos obire iuſſi. Quarè Patriam hinc oculis dumtaxat vſurpare ſatis habuerimus, illuc commigrandi cõſilio planè abiecto, nihilque de Dialogo, deque latinis Epiſtolis excudendis cogitamus, qui in Italicis æſtatem comburemus. Hoc veſtitas pallio dedimus nuper ad N. Centurionis noſtri audaciam excuſantes, qui tanti conſpectum viri ſubire non ſit veritus. Sed qui nos non amat in Sauonarola, cum interpretis,& quaſi ferruminatoris in eo partes egerimus, liberabit nos onere legendi ſuas, qui nunc obruimur alienis. ſic ſeriò loquar, ne nobis mercenaria præconia, mi Auogadre, obtrudamus. De Graphiſcopia conſilium probo, cuius ſcripta quæpiam,ab hinc quadriennium, iſtic memini me legere, & fortaſſe tua. Emptores inuenient talium non incurioſos, ſiuè Peruſiæ imprimenda, ſiue vbiuis curemus. Doleo, quod haud propius abſumus,quandò

omnia

omnia litteris committenda non ſunt. Cura, mi Io. Baptiſta, valetudinem, & V. C. Bonifacium Vannozzium ex me ſaluere iube. Tuderc Idibus Aprilis.

XXVIII. *Peram*

Io: Baptiſta Laurus. S. D. Coſmo Baleſtrino Dominicano.

LItteræ tuæ Kal. Septẽb. anni MDCXVI. ſcriptæ, ad xii. Kalen. Februarii huius vndeuigeſimi mihi fuerunt redditæ, de quarum breuitate apud tuos meritò conqueſtus ſum; cum infrequens adeò commeantium vltrò, citroque tabellariorum traiectus ſit, & ſcribendi officia inter nos perrarò vſurpemus. Quàm multa, Deus bone, interiacent locorum interualla! hinc illæ crebrò pereunt: Venetæ ac Mamertinæ ſæpius minus tutæ. noſtrarũ naufragium certè factum oportuit: cum domeſtica omnia ſic à te ignorari videam, vt diuerſis nunciata temporibns, nunc compendio neceſſe habeam repetere; quod non poſſum citra moleſtiam. Ac fueram dedita opera in poſtremis aliquantò prolixior non modò quia rerum noſtrarum id Ilias exigebat; ſed abs te vt elicerem vberiores; cum liceret ea perſcribere, quæ de Sodalibus tuis,

Chio reuerſis, tibi inter nauigandum contigiſſe, poſt cognoui: noſque de Turcicæ regionis moribus facere certiores: tum de conuerſo nuper Imperio; de abdicato Sene, quem, aiunt, præſtigiis, & incantationibus deditum; deque Filio iam demortui conſalutato Imperatore: in primis quantum iſtic res Chriſtiana per vos cultores adoleſcat, qui verbum Domini peruigili cura diſſeminatis. Sed tu inuiſa nimis breuitate ſcriptionem abſoluiſti: tantum innuens, belliſimè te habere; recta, & tranquilla omnia iſtic eſſe, noſtras auidè litteras expectare; nullam abs te ſcribendi occaſionem prætermitti. Ceterum triennium totum, vt de Patre taceam, & de M. Antonio germano tuo, proximè à Venetis reduci, mihi tacuiſti. Vix tandem binæ, tertio poſt anno; quæ illicò Peruſiam ad parentes tuos, collectam ex longo ſitim explere cupientes, miſſæ: quos de tua valetudine ſollicitos, ingenitus excruciat amor; & exiſſe ſeculum arbitrantur, ex quo, inſalutatis omnibus, Fulginia demigraſti.

Tibi autem heu quàm triſtia ingerantur, ſi huc mea vnius conferre ſtudeam? quod parcè fecero, ne te mearum calamitatum fluctibus velle videar obruere; è quibus, Superum fauente nutu, demum enataui. Anno ſuperiore tres Herculani Fratres, nobis ve-

teris amicitiæ nexu coniũctiſſimi, cõtinenter elati, domeſticæ cladi præluſerunt. hos deflere nondum deſieramus, cum Io. Paulus Frater meus, ætate integra (alterum & trigeſimum annum vix excurrerat) è medio honorum ſpatio, ac ſpe florentiſſima fortunarum abreptus eſt, noſque mortalium ærumnoſiſſimos deſeruit. Quam tragœdiam Pater tuus, Auunculus meus, mihi Romæ, nihil tale cogitanti, pleniſſima mitium alloquiorum epiſtola, coactus obiecit. Inaudieram de Febricula, Florentino in itinere, contracta, quæ & apud Thraſymenum in reditu inualuerat. magnam verò vſque adeò daturam ſtragem, ne Medici quidem opinabantur. Fortè XIX. Septẽb. triennii iã exacti, Viros ſex clariſſimos, & omni virtutũ laude præſtantes in ampliſſimum Collegium adſciuerat Paulus V. è quibus Genuenſis non multò poſt obiit; & quamuis vno ex his, alteroque prius vterer familiariter, omnesque obſequio colerem reuerenter; iuſtæque ob id ſuppeterent gaudendi cauſſæ: gaudium tamen, neſcio vndè tam impotenter erumperet, opinione cumulatius affluebat. quarè eam lucem, pænè cibi, potuſque expers, voluptate temulentus exegi. Me miſerum! octiduo poſt tragicam fuiſſe perſenſi: ac Fratrem, eius diei primordio, purpuratorũ inauguratricis, ex humanis euolaſſe. Vbi ad me redij; cogitaui, non te-

merè animum meum tum præ lætitia exiluiſſe; quod Deus illo temporis puncto, Beatarum Mentium purpura Fratrem inſigniret, & trabeam immortalitatis immortaliter fruendam traderet: quam hic Purpurati ad paucos dies, aut annos induunt, honoribus breui duraturis, Pontificis quoque morituri, beneficio perfruentes. Triduo poſtquam iacturæ ſum admonitus, reuertor in Patriam; hæreoq. vltra ſpatiũ quadrimeſtre; quo tẽpore proh quàm difficile negotium habui, res vt priuatim meas, improuiſo turbine diſiectas, ac laceras, componerem? Equidem è rationibus quibuſdam labyrinthæis nunquam me ad plenum explicaſſem; niſi Pater tuus, Vir acutiſſimus, Theſei officio mecum paternè eſſet functus. Itaque redii ad Vrbem paullò quietior, vnicum à Diuina clementia ſubſidium petens, cui hoc, quantumcumque obuenit leuamenti, acceptumfero.

Factus verò ex ea clade noſtræ mortalitatis memor; modò extra Spem, Metumque, rerum humanarum ſatellites, me mihi fortiter vindicaui: neque inter Aulæ nugacia, quidquam de aſſerta libertate, imminuitur, quòd ſubſeruire ea mihi iubeam; quippe quæ otioſo ſapienter homini (abſit verbo inuidia) contra quàm pleriſque euenire ſoleat, voluptati ſint. Veluti enim interſim Fabulæ, rideo ſubindè Mimos, & perſonas, quas conſequa-

ſequa-

ſequatur ſibilus, & comploſio. Ita hic ſe res noſtræ habent: domeſtica curat Pater. Sacerdotij Oliuetani rectiſſimè compoſita lis eſt: & ſtudijs, quantum per aulicas occupationes licet, datur opera vt ſedula, ita & ad parandam mentis tranquillitatem efficax. Quin ad abſtergendum penitus dolorem (didicimus autem leuamentum vnicum à litteris petere) ſuperiorem Annum non illiteratis Vigilijs ſic impendimus, vt Epiſtolarum cohortem ab Auguſta noſtra emiſerimus: In ea de itinere, iſtuc à te ſuſcepto meminimus dumtaxat: ad te nihil; propterea quod tuis minus nos ipſe prouocaſſes; &, vtrum, quas antea tranſmiſeram, accepiſſes, ignorabam. Volumen per certum hominem Venetias ad V. C. Lælium Fontium afferri curauimus, qui in faſciculum Oratoris Veneti, apud Turcarum Regem agentis, conijciat; & Galatam Conſtantinopolitanam tutò ad te perferendum curet. Quamobrem & hanc ſcriptionem, Fontio tranſmittendam, haud perituram ratus, de induſtria longior eſſe ſtatui. Nec tantum iacturam illam, licet omnium grauiſſimam, ſatis erit indicaſſe: vulnus aliud æſtate anteacta nos transfodit, & quidem biceps. Chriſtophorus patruus, & Bernardina huius Soror ſupremum vitæ diem obiere. Atque hæc quartum & octogeſimum

annum agens, Viro ſuperſtite nonagenario. Alter in Calabris, cum eò ſe recepiſſet per cauſſam declinandæ parumper inuidiæ, depoſita vltro Vicarij Mamertini perſona, graui oborto diſſidio inter Hieroſolymitanos Equites, quorum gerebat ſymbolum, & Hiſpanienſes. Ad quos ictus haud imparatum habui pectus, qui didici carere omnibus, extremus ſcilicet meorum, in hoc natus vnum, vt efferam vniuerſos; meque ſeriò ad migrationem, quæ mortalibus quotidie immineat, comparem. Sed enim mitto flebile argumentum, & deſino de infortunijs loqui.

Recentiora portenta ad ſe vocant, quæ totum terrarum Orbem incerta futuri lance ſuſpenderunt. Poſtremos vertentis Anni menſes Trabs ex igne conflata primum; duo deinde Cometæ inſignes fecerunt; quamquam matutinus tantum ſe nobis liquidò videndum obtulit. Emerſere ſubitò diuinaculi ſimultates, prælia, ægritudines, funera pronunciantes. Iam, ne penitus abſit dictis fides, feruet in Germania bellum, inſurgunt in Cæſarem ij, quibus famulari obſequio nihil antiquius, nihil ſanctius eſſe debuerat. Peſtis, fortè vltura perduelles, apud Bohemos graſſari cœpit; in pagis aliquot Heluetiorum Chriſtiana res labefactatur. In magnates quoque non nullos, qui ad ampliſſimos

hono-

honores cùm errore hominum, tum commendatione fumoſarum Imaginum obrepſerant, ſæuæ felicitatis exempla, laniſtæ Nemeſi, proferuntur. cum interea Seianus ille Gallicus, deterret poſſeſſos, quibus foret pecunia potior, quàm fides. Quod ſi par non obijciatur reflantis fortunæ mucro: infulis, ac verbenis tribuendum eſt: tametſi alterius inauguratrices manus, ab operatu adhuc calentes, audierimus conſtrictas vinculis,& Satrapem ipſum veloci eſſedo Geripontem abductum. Idcirco maioris Exarchi iuſſu feſtinat hinc in Noricos, quo & ego inuitor, Vir è Duodecemuirali Collegio delectus. Quarè dum in Germanijs è Bellonæ Fano arma furialia educuntur, & odiorum incendia exaggerantur; in Gallijs hilarè cantat Hymenæus,& Nuptiales in Sabaudiam adportat faces. Propediem & hic excitabuntur Burgheſianæ, initaque ſocietate, Aquila, Draco, atque Vrſa inter ſeſe amiciſſimè coibunt. Aderit Nupta ex Etruria; ſperamus omnia plena plauſus,& tripudiorũ. Legati Heluetiorum heri perbenignè ab Vrbe dimiſſi. in Regno Neapolitano tumultuatum eſt in Gironium; ſed citra ſanguinem compreſſus rumor. Turcicæ quædam claſſes à Prorege ſpecioſa fraude captæ, direptæque: ſumpta ab his mutuò inſtrumenta, atque ornamen-

ta.

ta. Nauarchos enim,turbamque nauticam barbaro ritu,Petrus obarmauit. noſtri exertis bracchijs,cōtento arcu, appenſa ad latus pharetra,abraſo mento; turbinato pileo, linis circumplicatis obuoluto, incedebant. Quid multa? fefellit ex ſententia delatos improuidè per noſtra maria, mendax habitus & ſermo. Tormentis viciſſim naues ſe ſalutant: dum plerique hoſtium, qui è puppi deſiluerant, aquatum tendunt,Prorex fit propior,amicè excipitur:interea cædes cooritur,& magna in imparatos, nihilque tale metuentes, editur ſtrages. Maxima pecuniarum vi potiuntur Neapolitani; magnum Turcarum numerum obtruncant, longè plures captiuos ducunt, in his Virginem formoſiſſimam, quam in Gynecæum Turcici Imperatoris,adhibita cuſtodia,abducebant. Sed quid iſtinc proximè eſt allatum de fœdere cum Rege Perſarum icto? Permulta apud vos ſint, de quibus nos queas facere certiores, ſi animum intendas; nec tribus dumtaxat verſiculis ſemper velis nos dimittere. Ego nihil præterea adiungam; quod ita implerim quaternas paginas, vix vt nomini ſubſcribendo vacet locus. Vale Frater amabiliſſime, & Iſchiadem illam tuam, qua te laborare etiamnum ſcribis, alicui Turcarum liberaliter imperti: ad tuos,cum pri-

primum liceat,reuertare,meique inter orandum, ſacrificandumque aſſiduè memineris. Ex Vrbe Roma quinta Febr. MDCXIX.

XXIX. *Romæ.*

Io: Baptiſta Laurus S.D. Gregorio Cybo V.C.

Hoc eſt,mi Gregori, verè eſſe aulicum; rationes viuendi ſuas alieno arbitratu moderari, ab alterius præſcripto hilum non recedere. Quàm ſanctè deierauerám, poſtquam hodie mane cum Cardinali tuo eram locutus, manſurum me domi, & aduentum tuum à prandio præſtolaturum, cui grandia illa latentium Diſciplinarum volumina oſtendere habebam: in his Fortunati Scacchi Auguſtiniani Sacrorum (vt nũc quidem titulũ fecit,neque dũ edidit)Eleochryſmatum Libros quinque, quos ad me miſit, eoſque,rara eruditionis fruge reſperſos, ad miraculum vſque ſuſpexi: inſpecturus poſtea vna tecum alios aliorum, ſi veniſſem in Vaticanum,quod conſtitueram. Cum ecce tibi horis pomeridianis Vincentius Suardus,Mãtuanus Epiſcopus,imminet, Cardinalis vocat, adeſt Currus, in Hortos Ianiculenſes imus, vbi diem fermè ſolidum condidimus.

Do-

Domum repeto, Iacobi Vectiani Nuptiale Carmen, ab eius populari accipio, quod ſecum Vir humaniſſimus attulerat, cupiens nobiſcum congredi; quem ego ſi allocutus eſſem, ereptam ſuauitatis tuæ conſuetudinem ad qua ſarcire potuiſſem: ſed fruſtra ille ad nos venit, & te carui: ac ne planè totus diſpliceam mihi, ſchedulam à me habe, quandò me non potuiſti ipſum; quæ te in noctem ſaluere iubeat, me tibi purget, & hoc vnum de Harpocrate illo innuat: perpulchrè Theatrum, quod dicitur, mihi reſeraſſe, mox clauſiſſe. pro quo precor homini iratas Gratias, qui tam ingratè ſuos ſibi ludibrio habendos putat. Sed hoc malè habet: illud me magnopere delectat, quod à Hieronymo Beſora Barcinonenſe, Hieronymi Boſſij Ticinenſis miſſus eſt legendus Epiſtolarum liber; in quibus multa de te mentio, & me non ſemel honorifi entiſſimè appellat, Enimuerò tu, ac Maſſinius, mei nimium amantes, dum Ticini verſabamini, Boſſio impoſuiſtis. Doleo, quod Philippo ſuperſtite ignorauerim: expoſtulaſſem cum illo hanc iniuriam. Te obiurgare non auſim aulicus aulicum. Claudium Suſannam, hominem candidiſſimum, volo etiã atque etiam à me ſaluere. Ex Aedibus Nonis Quinctilis.

Ma-

XXX. *Romam.*

Maphæo Barberino Cardinali. Io: Baptiſta Laurus S. D.

QVæ ego officia, dum iſtic ſum, minus ſæpè vſurpare ſoleo, quòd fucum neſcio quem in aula verſantibus ſuboleant, ea ſi nunc negligam, qui ab Vrbe abſim, & pluſculum exiſtimer abſuturus, nimis abſurdè faciam; præſertim intercurrentibus Sacroſanctæ *τῆς τοῦ θεοῦ ἀναςάσεως* ferijs, quas felices, ac fauſtas precari Principibus priſca conſuetudo iubet. Quam rem me quoque in primis apud te Patronum amabiliſſimum religiosè obire decet, cuius eruditionem, & ampliſſimam fortunam, cum pari humanitate coniunctam, exerta, & clara voce iurè vbique prædico. Accedit, quod niſi meus calamus in eo vtcumque incaleſcat; videatur frigore, ac niuibus planè obriguiſſe, quibus per hoſce dies propè hic obruti ſumus, vbi ſuum Aeolus ſtatuiſſe domicilium per Hiemem creditur, quæ incrudeſcit adhuc, &, nulla Veris habita ratione, Aeſtati vix de loco ceſſura eſt. Ne quæſo, Princeps, interim patere, noſtri memoriã apud te exoleſcere, dum hic hæremus, & Epiſtolis præter opinio-

nionem addicti alienis (qui in has prius vernacula Lampade excubabat, Cardinale non inuito, rationibus iſtic quibuſdam expedien dis præeſt) perrarò ad te damus noſtras: cui tamen, abſque litterarum officio ſit, nihil ſcio eſſe exploratius, quàm hunc animum tui oppidò obſeruantiſſimum, meque excellentiſſimarum dotium tuarum, vel citra purpuram, veriſſimum præconem. Vale, Tuderæ. xxiij. Aprilis.

Tuder.

M. Cardinalis Barberinus. S. D. Io. Baptiſta Lauro.

IN tuis officioſiſſimis litteris impreſſam conſpicio beneuolentiam non vulgarem, qua me proſequeris, cuius imagine nihil gratius oculis animi contemplari poſſem. Hac igitur mirum in modum oblectatus, me tibi plurimum debere fateor, cum nullam temporis opportunitatem præterlabi ſinas, arctius in dies me deuinciendi; tibique inuicem ab omnium gratiarum largitore Deo, pari precor affectu, non ſolum hos ſolemnes dies, ſed plurimos annos feliciſſimos, Pro comperto habeas, in te redamando, cui cedam, eſſe neminem: flagitat id à me tuus

erga

erga me flagrans amor, morum ſuauitas, & eruditio: & ſi detur occaſio, quam vehementer opto, meam hanc tibi propenſam voluntatem, libentius re, quàm verbis, teſtificabor. Vale. Dat. Romæ vi. nonas Maij.

XXXI. *Romæ.*

Ioanni Angelo Duci ab Altaemps Io: Baptiſta Laurus. S. D.

NObiliſſimum Satyrographorum Perſium, vberrimo ac doctiſſimo Caſauboni Commentario illuſtratũ, remitto, Dux Clariſſime; cuius lectioni nunquam interruptæ, poſtremos hoſce Tiburtini ſeceſſus dies tanto cum fructu, atque vtilitate impendi, vt euaſerim inde multò alacrior, & ad virtutis ſtudium inflammatior, planè vbique melior, coaceruatis ad ſapientiſſimi Poëtæ monita, ab Iſaaco aureis Chryſoſtomi, Nazianzeni, Baſilij, Hieronymi, aliorumque eius notæ Scriptorum ſententijs. Vt taceam priorem, ac poſteriorem Platonis Alcibiadem luculenter expreſſum, & Stoici perſonam ſemel, atque iterum appoſitè exhibitam. Nam vbi de legitimo diuitiarum vſu verba fecit, de rectè propitiando Numine, votiſque concipiendis, ſupra Eutyphronis, ac

Tyrij diatribas, ſe ipſum omnibus partibus meo iudicio,ſuperauit : neque Chriſtianus doctor vtilius potuit præcipere, neque eruditus interpres religioſius explanare, modò paucula abradantur, caſtigatis piorum auribus obſtrepentia. cum tamen pudorem virgineum in toto opere agnouerim, & vtrumque morum permodeſtum cenſorem, ac verecundum egiſſe animaduerterim. Alterius verò prolixitas à legendo me non terruit,exiſtimantem quodque longiſſimũ,iuxta Ariſtophanem,eſſe optimum,pulcherrimumque. Quid plura? factus per te ſum Perſio amicior, cuius dictis etiam ſciam Diuum Hieronymum,tutelarem meum, perlibenter vſum. Huius patrocinium vtrique noſtrum perenne voueo, teque,Princeps humaniſſime, multa cum gratiarum actione valere feliciter iubeo. Ex Aedibus.

XXXII. *Sangeneſium.*

Gaſpari Murtolæ. V. C. Io:Baptiſta Laurus. S. D.

ET vultum mihi, & animum ſuauiſſima hilaritate,mi Gaſpar,tua adſperſit Epiſtola, qua officij,ſi minus prætermiſſi; dilati ſaltem,vti vis, excuſationem obis, & in exſuccam

ſuccam Dynaſtiam iſtam,in qua videris pro pemodum conſenuiſſe , vocibus perlepidè tragicis incandeſcis.Sed nec Eques Auriſpa, Sororis tuæ vir , in reddendo Poëmate peccauit quidquam. Credas,amaſſe me tarditatem, ſiqua fuit , qui dari mihi ſpatium volebam legendi prius Bereſithiaden Gallico-latinam , quàm Etruſcam tuam delibarem . Quia verò homini aulico deeſſe occupationes non ignoras,feci longius interuallum, & plures ego in euoluendo Libro contriui menſes,quàm qui confecerat,verteratque.Commodum igitur è Theatro Gallico defeſſis viribus exeuntem , feſtiuiſſimè excepit Etruſcum tuum : in quo docta, varia , ſelecta deprehendi ; dum Coſmotheoriam , atque impreſſa homini diagrammata,Virtutes,Arteſque omnis generis, capaciſſimo ingenio tuo inditas , proſequeris . Quarè ſi liberalitati tuæ referre parem gratias , ab ipſomet Poëmate petendæ illæ ſint , quibus tam merito abundat plurimum ; quàm verè res , cuius argumentum ſpeciosè tractat,ab ornatu nomen duxit . Adijcerem verbum de Piſcatorijs Odulis : verum qui ſic ſplendidè partes conflantes Orbem in vniuerſum expreſſiſti numeris, non abſimili genio his coalita modulatus es . Velim tandem , ſicuti propitium Apollinem in dicendo habuiſti , propitia-

item Iunone in regendo vterere. Nam quem (malum) mihi famelicum magiſtratum narras præpinguis Prætor? eò tu ſcilicet vbertatem importas potius; nec eſt mirum, ſi annonarium Præſidem oppidis ſterilibus diutius præeſſe Princeps noſter iubet. Opulentiora prenſant tibi tua promerita, quibus aderit bona Iuno, hoc eſt, aurea. Vale, ac Muſas vernaculas tuas identidem nobis conciliа. Ex Vrbe, Poſtrid. Kal. Iunij.

Sed non te celauerim, Murtula, quid hodie gaudij Hannibali attulerim. Heri veſperi Muſæolum ab inanibus ſchedijs purganti, eaque conſcindenti, concremanti, occurrit præter opinionem Epiſtola, à Cæcilia Poloniæ Regis Sorore, ad Olympiam Poëtriam (Margheritæ Sanrochiæ, quinquennio autè vita functæ, prætuliſſes) Equitis Hannibalis Cari, Poëtæ celeberrimi neptem, & Auriſpæ noſtri matrem, ſcripta. Nam quo anno Ferrarienſe Bellum pænè exarſit, cum ego à Lauretana Virgine digreſſus, ad ſpectatiſſimam feminam hoſpes diuertiſſem, ea reddita eſt, & autographam, exemplari relicto (curioſo quippè adoleſcenti illa non grauatè indulſit) mihi retinui. Velim tu quoque legas, ac nobis pro exemplo aſſem pares. Vale iterum.

Cæcilia

Cæcilia Dei gratia nata Regina Succiæ, Gothiæ, Vandaliæque, Marchioniſsa Badeñ. Comitiſsa in Spanhaim, Domina inRodemachern &c.Soror Sereniſſimi Regis Poloniæ.

Olympiæ Caræ Sorori ſuauiſſimæ.

POſtquam Anconam appulimus, magna humanitatis, & beneuolentiæ officia à generoſo Domino,Chriſtophoro Zuccarino Equite,nobis ſunt declarata, quæ nos vehementer inflammarunt, vel ceperunt potius, vt te tam prudenti, & in omni vitæ genere circumſpectiſſimo Viro nuptam, maximoperè videre cuperemus, vel ob id maximè, quod talem Virum non niſi prudentiſſima, & rerum maximarum vſu ſcientiſſima femina gaudere arbitraremur. Quæ res magnam à Diua Virgine Lauretana,ad te ſcribẽdi nobis præbuerunt anſam; vbi aduentum tuum cum aliquantiſper expectauerimus, idque frustra; rogamus vt,vel iam omni cunctatione abiecta, aduoles, & conſpectu nos tuo diutius ne priues. Fortaſſe non pœnitebit te, me cognouiſſe. Vale, & de me optima quæque tibi pollicere. iterum Vale, 31. Martij MDXCVIII.

Tibi ex animo benè fauens

Cæcilia.

F 3 Vir-

XXXIII. *Romæ.*

D.Virginio Cæſarino. V. C. Io:Baptiſta Laurus S.D.

TEſtes habeo Viros grauiſſimos, Tuarumque Virtutum veriſſimos præcones, PP.Famianum Stradam,& Dominicum Francuccium, quanta per hos dies cupiditate flagrauerim ad te adeundi, & hoc,quidquid eſt Verſiculorum, Tibi offerendi. Sed dum expecto, vt ex diuturno morbo reualeſcas, vel aliquæ ſaltem induciæ fiant; quo tibi moleſtiæ minus obijceret aduētus meus: fruſtra video eſſe votum; pertinax morbus non remittit, & me tamen plus æquo meticuloſum Viri illi, Tui obſeruantiſſimi,noſtri peramantes, ſubaccuſant. Ad quos ego:Accedamnè importunus ſalutator, ac tantum ineſſe virium Carminibus putem meis, vt audita dumtaxat, aduerſam valetudinem ab ægro corpuſculo propulſare queant? quemadmodum Achilles Lyra perterrefaciebat Hectorem, & Regius Pſaltes, ne ſacrum exemplum ſileatur apud eum, qui ſpectatiſſimæ religionis ſit, à Rege ſuo intemperias fidibus profligabat. Non ea eſt Camenularum mearum ἐνέργεια, Vos uos,inquam, Poeticæ

ticæ eloquentiæ Duces, id præſtare decet, quorum voluntatem par facultas, facultatem par exitus conſequatur. Quid quæris? acquieuerunt ſcilicet, ac multò libentius; vbi rece pi, miſſurum me vicariam epiſtolam cum Libello. Ea porrò aditum haud ita difficilem habitura eſt ad te. quam ſi nunc quidem excludas, & ad colloquium non admittas; piaculum nullum eſt.me,ſi acceſſero, quæ tua eſt comitas,facilitaſque,audeo dicere,non potes. Vale ex Aedibus.

XXXIV. *Peruſiam.*

Io:Baptiſta Laurus Franciſco Signorello. S.D.

CVm forte nuper in Abbatem Signorellum, Patruum tuum,Tibure reuertentẽ,incidiſſem(perrarò nunc congredimur,abſente hinc Cæſio Card.cuius in nobili famulatu princeps ille eſt,)& vt fit, multa de rebus partim Vrbicis, partim noſtratibus (profecto recens ad vos Gubernatore,Iulio Roma) collocuti eſſemus: interrogaui demum,nũquid de Pellini Hiſtoria Peruſina,à Fregio typis data, iſtinc haberet noui. Memineram enim biennio ſuperiore, Volumen primum, Venetijs editum, me videre apud Bibliopo-

lam Naccarinum; ac Fregium, qui compactum redimebat, dicere, nondum ſtatuiſſe ſeſe, publicaretnè ſeorſim volumen quodque, an tria ſimul (totidem reliquerat Pellinus) quo rerum ſeries vniuerſa obijceretur Ciuibus, ſuauiſſimæ lectioni, poſt annos quadraginta inhiantibus. Negauit aliquid compertum ſibi, Teque, qui proximè litteras ad ſe dediſſes, nihil indicaſſe. Subinde oſtendit binas tuas ad ſe, & ad Illuſtriſſimnm à Monteuetere, politiſſimas herclè, & varijs elegantiæ luminibus reſperſas: quas penès me eſſe voluit, vt, quoniam ipſe Tibur recogitabat, ſignificarem tibi, & valde illas ambobus placuiſſe, eoſdemque nihil magis cupere, quàm de tuo in bonis Artibus progreſſu crebertimè admoneri. Subijcerem verò de Pellino verbum, & te vtriſque gratificaturum, ſi quid de Libris eius editis, aut mox edendis perſcriberes. Iam calamo ſemel ſuſcepto hoc addam amplius, tuæque cogitatio humanitatis plurimum hortatur. Velim Franciſce, per te fieri certior: peccetnè alicubi, quam hic Inſcriptionem appinxi. Qui tranſmiſit, vereor vt ſatis ex fide. Leges in marmore Fontis Laurentiani, præpilata illa crate ferrea obuallati. Nec Ioſephus Nerius non erit conſulendus, antiquitatis acutiſſimus, vt quidem Analectorum concinno ope-

re

re declarauit, indagator, cui precor proſperam valetudinem,& Tibi Muſarum beneuolentiam.Romæ.

SIXTO PONT.
NIC. PEROTTO
PROPAPA AN-
...VVE. QVAESTO
RE ERE PVBL...
NS INSTAVRA-
TVS. MCCCCLXXV.

Romam.

Io: Baptiſtæ Lauro. Franciſcus Signorellus. S. D.

PRobaſſe te ſcriptiunculas noſtras, quas tibi,ſuperioribus menſibus Hieronymus Abbas Patruus meus oſtẽdit,lætor,nec miror tamen. pro tua enim humanitate eſt,qua me vltrò compellas,& ad ſcribendum prouocas, cui ego,non amore tantum, verum & obſeruantia reſpondeo. Et fateor ſanè, vehementer mę tactum epiſtola tua, & mirum in modum ad laudis ſtudium inflammatum, ea præcipuè parte, qua ſignificas,Auunculum, & Patruum meos, quorum monita ſemper ſarta tecta eſſe volui, ſummoperè optare, vt ego in

ego in bonis artibus quotidiè proficiam. Sed de his hactenus. Quod verò de Pellini noſtri Peruſinæ Hiſtoriæ Libris ſcribis. ſcias, nullum adhuc volumen prodijſſe, ſed tantum primum biennio ſuperiori, dum tu hic Peruſiæ fuiſti, apud Bibliopolam Naccarinum viſum, quod latet in tenebris. Reliqua, vt Elephantis partum, adhuc expectamus.

Inſcriptionem, quam in calce epiſtolæ appinxiſti, Nerio Doctori meo, vt ſcripſiſti, oſtendi. Ille quamquam nec illius æui mixobarbara monumenta contemnere ſoleat: hoc tamen accuratius expendere, operæpretium vix eſſe credidit. Et tu mihi hanc veniam dabis, mi Laure, ſi cum viro illo inſtructiſſimo, &, vt ipſe dicis, antiquitatis peritiſſimo, me facere dixero. Equidem ex epiſtolæ tuæ prioribus verbis in hanc ſuſpicionem veneram, quaſi tu exigeres, vt illius, meamque ſententiam de inſcriptione illa perſcriberem. ex poſterioribus verò conieci, te potius deſiderare, vt exemplum iſtud ad illum lapidem explorarem. Sed ego, vt verum fatear, ſubſtiti, & mecum reputare cœpi, num aut flagellatæ annonæ, aut alterius huiuſmodi flagitij compertum plebecula iſta me habere poſſet. Scis enim, in eo conſpicuo, & celebri loco ſontes vinctos de more ſiſti, in quos turba ſæuiens poma mit-

tat

tat, vt identidem exanimes fermè reddat. Et licet mihi horum criminum minimè conſcius viderer, attamen ne vndique repentè concurſus fieret, ſi illuc acceſſiſſem, abſtinendum potius eſſe duxi. Ceterum ſeriò, ſi iuſſeris, propediem explorandum curabo. Vale Vir eruditiſſime. Peruſiæ.

XXXV. *Romæ.*

Io:Baptiſta Laurus Vrſino Cardino S.D.

NVlla mihi auis, ſi cum veteribus deſipere velim, nec præpes, nec oſcen, nullumque tripudium ſoliſtimum auſpicatius heri eſſe potuit: quàm tuus, Vrſine ſuauiſſime, occurſus. quem propterea veſperi ſub horam accumbendi ad me diuertere volueram, quod multa mihi, Bononia reuerſus, de Thoma Dempſtero, ac de Romulo Paradiſo, Viris eruditiſſimis, obſtrepente nemine, expediſſes. Quemadmodum verò dixeram, ægrè me laturum, ſi fidem falleres, ita nunc habeo gratias, quod te fruſtra expectauerim: perierit mihi licet plurimum Niuium in potu, & ferculis. nam de cetero apparatu adeò tibi non iraſcor, quem tu quidem abſens minus corrupiſti; vt diras omnes in Cæſarianum Vrſum iurè detorqueam, qui miſſus qua-

leſ-

leſcumque, tanquam fœda. Harpya, polluerit, diſcerpſerit, comminuerit. Rem audi, ne non mecum effuſiſſimè rideas; non vt ex eo aliquid mali ominis nobis eruas.

Adductus eſt haud ita pridem in hanc viciniam Vrſus ſatis mitis, ac manſuetus, catenula tamen nunquam non reuinctus: qui cū grex Puerorum luſitat, edulia porrigens, manu permulcens. Heri incipiente Nocte, in exhaurienda Ceraſorum corbe, quæ fuerat obiecta, occupatus, ſe mitiorem ſolito adoleſcentulis colludentibus præbebat: cum à neſcio quo temerè laxato loro, ceruicem excuſſit, & in pedes ſe ſe attollens, perterruit vniuerſos. qui veluti fumantem eius naſum grauiter læſiſſent, metuere ſibi à ſaginato didicere, vnde & fuga ſunt dilapſi. Imminere Animal abeuntibus, petere illi propinquiores domos, ſaxa, & ſudes iaculari, clatrare fores, clamores in tota vicinia commouere. Vrſus hac, illacque protruſus, in noſtras Aedes, incautius obſeratas, irrumpit; Cellas vinariam, & penuariam atrienſes famuli occludunt, culinam haud adeò celeriter potuere. Itaque Coquos negligentes, otioſoſque opprimit, & coquinaria Tragœdia funeſtauit. quippè chytropodas, cacabos, ollas igni admotas, in quibus & erant cenaturis nobis comparata, totumque futuræ Cenulæ patrimo-

monium, immaniſſimè ſubuertit. Atque hic diutulè debacchatus, obito quaſi triumpho de Spolijs Epularibus, recedit glorioſus, non expectatis depopulatæ officinæ Dijs vltoribus. Proſiluerant enim iam Coqui, madentes iure, fuligine nigri, ſemiuſtos torres, mortarium, tonſillum, furcillas, ceteraque arma in hoſtem attollentes, vibrantes, congerentes. Verum in tutum prædo ſeceſſerat, omnibus plorare, ac valere iuſſis, quorum caſtra conuiuualia expugnarat.

Id dolens, exacta pænè prima vigilia (nec audebat ſe in meum conſpectum dare) renarrat Puer. ego riſu diffluere, te dumtaxat hoſpitem miſerari, cuius menſæ feroculus, & famelicus Vrſus ad hunc modum fuerat inſidias molitus: ſpem modò vnam vltionis ſupereſſe; fore videlicet, vt hunc in Vino (trito noſtratibus prouerbio) caperemus, quod in argenteo, & vitreo vaſculo iam gelaſceret; conficiendamque eſſe aduentoriam Cenulam cum embammatis, atque tragematis. Sed ſuaſerit tibi certè aliquis bonus Genius, ne friuolo ientaculo interfueris, vt hic totam noctem cogereris eſurire. Haud ſic opinor, res abibit in prandio, cui, propitijs Gratijs, hodie te his inuitatum litteris, nulla mora interpoſita, adeſſe iubeo. Excubitores conduxi; nihil eſt in matutino tricli-

nio

nio metuendum. Tu caue deſis; nec menſæ accingar, niſi tecum; nam me incenatum, ſomnoque parciſſimo refectum, facilè potes conijcere, geſtare in vtero obmurmurantem famem. Ni venias, conuiuij vtriuſque impendium ad aſſem ſolues, ac reſtitues in ſolidum Vrſinus, quæ abſtulerit, non abſtulerit petulans Vrſus. Ex Aedibus ante lucem.

XXXVI. *Romæ.*

Io: Baptiſta Laurus S. D. Rodulpho Buccalino. I. V. C.

QVid ni verò exclamem, Rodulphe, ò fictilem hominem! ò bullam momento temporis naſcentem, atque euaneſcentem! ò procacem Parcarum luſum! quem poſſem ferre, ſi in gregarios quoſque exercerent; ſed in Viros & principes, & cæleſti præditos ingenio ambitioſa quadam inuidentia continĕter ludunt. Nonnè ita cenſeam, ſubtracto nobis per morbi vim nefariam, patrono optimo, amico incomparabili, eloquentiſſimo iuxta ac doctiſſimo Alexandro Magio? in quo ſcilicet Aula reſpirabat vno, ereptis haud ita pridem, maximo Reipub. litterariæ damno, Alexandro Burghio, & Balthaſſarre Anſidæo. Me autem præ-

præter publicam ſtudioſorum vicem, par eſt, vehementius dolere; qui ita priuatis nominibus debebam ipſi, vt non arctioribus cancellis eorum occludi recordatio queat, quàm quantula futura eſt æui, quod vixero, diuturnitas. Memini adoleſcens, cum Perusiæ Beuilaquæ Cardinalis Prolegatum ageret, quàm optimè de me, & de reliqua familia fuerit meritus; tum quibus iuuenem conſilijs, quibus cohortationibus ad capeſſendum iter laudis, ac doctrinarum paterno affectu impulerit. Clientulo nimirum Phœnix eſt viſus, ex cuius ore Mercurij catena prodibat; auribus omnium, quos linguæ lenocinio circumduceret, inſerta; cuius pectus (è quo, tanquam ſecretiore Muſarum adyto, cogitata ſapientiſſimè proferret) Bibliotheca quædam ſpirans erat, & obambulans Muſæum. Inde etiam audijt perſpicax Iuſtitiæ oculus; quamobrem à Clemente VIII. non vni Vrbi præfectus eſt, qui & Romam euocauit, atque in Sanctiſſimum Rerumpublicarum Conſilium, vt in Prouincias quaſdam curam intenderet, cooptauit. cui pulcherrimo muneri ſub eodem Clemente, Leone XI. ac Paulo V. laudabiliter obito, nunc immortuus eſt: nobis alieniſſimo tempore, imò nondum ſuo, qui annum quinquageſimum quintum non exceſſerat. Sed non

faciam

faciam, vt pluribus exequar iacturam noſtram, mœroremque tuum exaugeam, quo ſpectante (quamquam ſpes adhuc aliqua ſub blādiebatur, haud ita celeriter auris communibus deſtitutum iri, qui eaſdem ambientes precario reflatu ſalutabat) hominis expleta mortalitas eſt. porrò hæc expleta potius, quàm vita: cum grata poſteritas immortalitatis honorificentiſſimo ſuffragio eā exceptura videatur. Hæc ſuauitate colloquendi tecum, amabiliſſime Rodulphe. quem ſoſpitem ſeruet mihi diutiſſimè præpotens Deus: in quo vno me conſolor, & libentiſſimè acquieſco. Ex Aedibus. Kal. Martij. MDCXIX.

Romam.

Franciſcus Suueertius. Gauconi Gaukema Canonico Aquiſgranenſi. S. D.

AMo tuam ſatis crebram ſcriptionem, ſatis, nimis non dicam; non ſi in dies me compelles. Suauè ſemper à Gaukema aliquid, & de reliquis Amicis audire, quos animo huic fideliter habeo inſertos: inter quos D. Io: Baptiſta Laurus Peruſinus, cuius Epitaphium pro Lipſio, & Centuriam Epiſto

larum

larum accepi . Grata omnia , quia à tali Viro, quem ex animo amo, quia me non viſum, neque notum amauit : quod illi ſignifico Elegia noſtra . Inuideo vobis (cur mentiar ?) quod mihi non calcare ea loca fas : atque vtinam vel furtim liceat ! & pænè, dicam cum Lipſio , Geniali aliqua machina eò transferri , & ſalutare Amicos omnes . Nam hic , præcipuè in Bohemia,& Germania, nubes & tenebræ maximæ. Antuerpiæ XXX. Februarij M.DC.XIX.

Romam.

D. Io:Baptiſtæ Lauro Franciſcus Suueertius. S. D.

Et Vetus,& tritum eſt: ignoti nulla cupido.
Sorde ſuperiecta ſæpè ita gemma latet.
Inuiſus tibi ſum , mihi tu . Quænam ratio ergo
Cur tuus, aut contra tu meus eſſe velis ?
Et tamen hoc nuper cupidis euenit vtrumque ,
Vt deſiderio vellet vterque pari.
Nam ſimul ac Virtus fama eſt tua cognita nobis;
Et ſtudium noſtri quàm foret acre tuum :
Ilicet accenſo mihi dulcem in corde calorem
Exciuit, quæuis omnia vti cupiam.
Et licet hic, BAPTISTA, prior tibi venerit ardor ;
Non minor idcircò flamma ſecuta mea eſt .
Quarè in amore duces oculos qui credidit , errat :
Auribus eſt in te nam meus ortus Amor.
Hunc ſi porrò tua pergas ex parte fouere,

Qui modò ſic natus, fiet adultus Amor.
Suauis Amor, nullisque fauis ceſſurus Hymetti:
Namque vbi verus Amor, melle redundat Amor.
Ille auctore, animum cum Carmine do, dico, noſtræ
Vt teſtis fidei ſit citharæ apta fides.
Aut citharæ potius Maia ſatus ipſe repertor,
Promiſſique tenax magna Hera, ſancta Fides.
Numen habent ambo, teſtem tibi quemlibet opta,
Siue DEO mauis credere, ſiue DEAE.
Antuerpiæ in Ocello Vrbium. CIƆ IƆCXIX. XXV. *Februarij*.

FLORES LIPSII iam quintùm ſunt ſub prælo. Epitaphium ad Bonciarium ſcriptum auribus meis inerrat: iterum edi, & viuere dignum, quod per me fiet in FLORIBVS. Tu me ſemper, ſemper amaturum ama. Salutem D. Gaukema amico optimo, qui ſæpiſſimè honorificam tui mentionem fecit. Centuriam Epiſtolarum antea videram, & legeram, mirè placuit. Vale mi Laure.

37 XXXIV. *Antuerpiam.*

Franciſco Suueertio ſuo Io: Baptiſta Laurus S. D.

CArmen aureum abs te, aurei pectoris Viro miſſum, legi, mi Suueerti, & quidem Gaukema, noſtri in te affectus prodromo, afferente: Carmen inquã, initæ inter nos amicitiæ pignus, longè iucũdiſſimum, & dulci amo-

amoris illicio quemque captiuum trahens: quod me continuò fecit ſuum. Quamobrem verba, quibus tibi gratias agam, non facilè reperio; ac confugerem ad conſueta Muſarũ officia, niſi noſtræ tuis ſpontè cederent; ob id fortaſſis nõ illaudabiles, quod Suueertij laudibus volentes ſuffragantur, cui palmam vel inuitæ, ac victæ deferãt. A me verò quanto breuiore epiſtola ſalutaris; tãto pro lixiore beneuolentia te altiùs in animum à nobis receptum fuiſſe, pro certo velim tibi perſuadeas. Benè vale, meque hic ad nutus & imperia tua præſtò futurum, vt cœpiſti, amare perge. Ex Vrbe Roma, Non. Aprilis.

XXXIX. *Peruſiam.*

Io. Baptiſta Laurus S. D. Cæſari Meniconio Academiæ Inſenſatorum Principi.

CONflagrationem iſtam Decemuiralis Sacelli, quæ Cenam genialem veteris, recentiſque Magiſtratus conſecuta eſt, moleſtiſſimè audiui, Cæſar; quemadmodum olim Dominicani Templi, apud vos omniũ maximi, & vetuſtiſſimi, à Pio II. dedicati, ſubitam ruinam. Ac Palatina Aedicula vna cum ſacro inſtrumento, facilius queat refici,

norum Imperatorem vixiſſe: quo quidem nuncio magnus mœror bonis omnibus adſperſus eſt, aliud belli incendium in Germania metuentibus. Sed Cælitibus Chriſtianæ Reipub. ſalus cordi erit, qui nos quoque, mi Cæſar, ſeruent incolumes. Romæ,

Eia quid Inſenſati noſtri moliuntur? caletnè de recudēda Franciſci Coppettæ Poëſi elegantiſſima conſilium? non facilè credas, quàm anxiè à doctis exemplaria expetantur. Vrge, quantum potes. Licebit hinc & vos remunerare Academicorũ Humoriſtarũ doctis lucubrationibus: in his Hieronymi Aleandri Iun. Latinis, Vincentij Gramignæ Etruſcis. Pellini Hiſtoriã Peruſinam, ſi quandò Fregius ediderit, nobis cura: ego Gallicanam V.C. Homeri Turturæ, proximè in lucē datã, paro iam ad Baleſtrinos meos, à quibus poteris petere, & valebis. x. April. 1619.

39 XXXX. *Neapolim.*

Bernardino Stephonio è Soc. Ieſ. Io: Baptiſta Laurus. S.P.D.

MItto, Stephoni ornatiſſime, quod feſtinantibus Muſis, vtinam benè fortunaturis, ſub hos dies effudi Carmen: cui quantum, te abſente, perierit Gratiarum (Mu-

tius Riccerius, Muſarum delicium, agebat Tuſculi) indicat illud iam, quod languidulum eſt, inſuaue eſt. celeritas commendauit nonnihil. Quippè tempeſtiuitate quadam efferueſcentia aliorum ſtudia, eaſdem Nuptias efferre geſtientium, longè poſt ſe reliquit. Conſultò autem peruulgatam negleximus horum Poëmatum ὕλην: neque enocauimus Cupidines, Hymenæos, Veneres; Feſcenninos multo minus, à quibus in omni ſcripto perſanctè abſtinuimus. Nam huic ætati, atque inſtituto, ad quod viuendi rationes accommodauimus: tum verecundiæ Principum, quibus Epithalamium debebatur, parendum fuit: qui propterea, opinor, munuſculũ aliquantò vberius dilaudarunt, me honorificentius exceperunt. Verum heù nos infelices! dum in calce liberorum prædicimus natalia, propagationes, atque incrementa, percellit nos atrox nuncius de inopinato amicorum quorundam interitu. Iamque vt non in Patria ſolum deſiderare habeam Eugenios, Columbos, Anſidæos; obijt hic nobis, plus quadrimeſtri morbo enectus, Aurelius Raphaëlius: paullò antè tui amantiſſimus, Alex. Magius: in Noricis Alphanus, Cæſius, Vbaldus: in Bruttijs noſter Moriconus. Ceterum ne funebrem epiſtolæ huius clauſulam in totum delendam

dam cenſeas; quæ turpiter à nuptijs ad Libitinam deflexerit; reuocemus, Stephoni, nobis in memoriam confarreationes illas, & conſuetudinem Viris tradendi Virgines vſu æquè, ac mancipio: quod de vitæ quidem vſura perexigua non eſt dicendum, quæ certo ſpatio, non perenni, datur mortalibus vtenda. Audin' Lucretium?

Vitaque mancipio nulli datur, omnibus vſu.

Vale. Manliano ſeceſſu, quem Mantuanis Muſis Dux Ferdinandus Gonzaga, olim Card. adoptauit, ad valetudinem confirmandam, Io: Gualterius Epiſ. quod tibi à me indicatum voluit, ſalubriter vtitur. Ex Vrbe.

XL. *Romam.*

Io: Baptiſta Laurus S. D. Dominico Francuccio Theologo.

CVm nuper recognoſcerem per otium DIALOGVM priorẽ meũ, in quo perſonas facio colloquentes de Viris, iſtic litterarum gloria præſtantibus; incidi in eum locum, vbi ex occaſione inſpectæ in Poecili Tabulæ, in qua Diua Magdalena, egregiè depicta, conſpiciebatur: Beraldus (hunc & Veliam amicè congredi cõmentus ſum) tui ad hunc meminit modum *Hanc mihi antea-*

cta vita flagitia, & noxas execrantem, excuſſaque altius collacrymatione contractas maculas ex animo abſtergentem, artificioſo Dramate exhibuit Scipio-Dominicus Francuccius, Vir, vbi ab humana, diuinaque ſapientiæ faſtigio paullum receſſit, ad amœna Muſarum Viridaria non grauatè deflectens. Et quia complures imminent, non quidem vt edam (nam Dialogos conſequentes haud dum confeci, neque abſens ab Vrbe queam, qui de viuentibus in Vrbe ſermonem inſtitui;& ſcio,conſilium,non improbari) ſed vt copiam legendi faciam, quod ſaluo officio,negare non poſſum: interim verò periculum ſit, ne quis ſibi exemplum ſumat,quod auertere in mea manu non eſt:antè quam alicui dem,in mentem venit, de tui ipſius Nomine, ad eam rationem congeminato, te conſulere ipſum,Francucci. Cum enim,quod tibi inditum natali die Scipionis nomen fuit, in editis hactenus leuioris operæ, vt ſic dicam, ſcriptis retinueris; reieceris autem Dominicum, vbi Theologica publicaris, quæque iſtam magis decent, quàm ſuſtines,perſonam, vt es religioſæ obſeruantiæ magnus cultor; occurrit mihi inter ſcribendum nexus ille nominum,quem aures ſanè reſpuere non ſunt viſæ. Ne quid nunc tamen, te inconſulto, proferam, pergratum

erit

erit,ſi quàm primum ſententiã ea de re tuã nobis expoſueris. Cupio etiam Epiſtolam Baiano reddas, quam perlectam obſignabis; nec tunc miſi,cum exaraui, quod SILVAE carebam exemplari,quod illi vnum, reliquis extortis,reſeruaram, tametſi mox legit: Te, quæ tua fuit humanitas, commodante; qui amore adductus, noſtra ſemper plus æquo æſtimas; quamquam id nobis haud adeò mirum; cum eximiæ eruditioni tuæ, ne à ſe deſciſcat, nihil,quod ſit alienum (quippè cui, quod deſit,de ſuo largè tribuat)non eximiũ videri ſoleat.Vale,ac Viris lõgè grauiſſimis Iulio Strozzæ, & Gulielmo Settonio ſalutem à me plurimam nuncia.Tudere.Kal.Aprilis. M.DC.XIX.

XLI. *Romæ*.

Io: Baptiſtæ Lenio Cardinali S. Cæciliæ, Epiſcopo Ferrarienſi Io:Baptiſta Laurus.S.D.

TVa facit ſingularis humanitas, & magnitudo animi,ſummo ſtudio erga me, beneuolentiaque coniuncta, vt ad te non liberius ſolum,verum etiam audacius adeam, & in tuas grauiſſimas curas, proiecta quaſi verecundia,irrumpere non verear.Rei enim ex-

expectatio, cuius ſpem omnem in ope, ac præſidio tam effuſæ beneficentiæ iurè repoſitam habeo, valdè me ſollicitat: haud quia minus id ſis piè, ſtrenuè, liberaliterque facturus: ſed quia meritum meum nullum eſt, officia mea in Mœcenatem illum nulla ſunt; & quàm tu potes celeriter imponere extremam manum propter auctoritatem, tam ego ſuſtinere non potero tantam gratiam propter imbecillitatem. At enim hoc eſt demum eius, qui ſumma valeat pariter, ac velit: clientulos ſuos omni ornamentorum genere cumulatè augere, magnificè cohoneſtare. Nimirum vos decet Viros Principes Cælum, à quo, ob maximæ dignitatis faſtigium, propius abeſtis, imitari: à Cælo ſcilicet gratuita rerum omnium vbertas in Orbem manat, & pro collatis muneribus nullum à mortalibus repoſcit fœnus, quia mortalium neminem fore nouit referendo parem. Votis igitur acquieſcit gratias vltrò agentium, ſibique de immenſo beneficio gratulantium. Qua quidem officioſa voluntate plurimum à nobis afficieris, Leni: cui gratias eò vberiores, amplioreſque agam; quò tu Cardinalis humaniſſimus, & ad benè merendum natus, voluptatem, & fructum abſoluto ex opere, æquè, opinor, vberem, æquè amplum conſecuturus es. Nam

tibi,

tibi pro re tanta animum , calamum , vigilias , & lucubrationes omnes voueo; cum præſertim habituræ ſemper illæ ſint verum , atque vnicum in tua ſapientia perfugium, in beneficentia ſolatium, in amplitudine ornamentum. Vale, VIII. Kal. Maij.

XLII. *Romam.*

Henrico Chifellio. I. V. C. Antuerpienſi Io: Bapt. Laurus. S. D.

NVnquam æquè fui in hoc ſeceſſu occupatus. bis in hebdomade, ſæpè etiam ter, grãdes Epiſtolarum acerui ſeſe obijciunt, tam multæ huc Principem ſunt conſecutæ, tam crebræ commoranti afferuntur, quibus omnibus reſcribi oportet, vel ſi præter comitatem, atque officioſa verba, aliud contineant nihil. Quæ me res tædio enecat, tanto maiore, quòd amicos appellare non vacat, Teque in primis, mi Henrice, qui cum diuturniore ſilentio ſum vſus, quàm coniunctio noſtrorum exigebat animorum. Acceſſit nuper oculorum dolor, & quædam grauedo capitis, cui decem turres quodammodo incumbere videntur. Leuat tamen plurimum, quod propediem, qui hanc nobis tradidit Lampada, dicitur affuturus, cui continuò regeremus. Statui autem totos duos menſes reficiendo

ani-

animo impendere,&,exeunte Maio, in Agellianum meum proficiſci, vbi venari, ſtudere, otiari liberè dabitur. Senecæ Tragœdias, præter ceteros Scriptores,in id paro: in quibus quia,poſt Medeam,Thebais mirè placet, & moleſtè ſemper tuli ad poſteros integram non perueniſſe; Eam autem cum Tu elegantiſſimè abſolueris,& ad gemmas illas contuleris facundiæ tuæ precioſos Vniones; vehementer cuperem illorum mihi exemplum Carminum tranſmitti. Enimuerò inerrat etiamnum auribus meis Iocaſtæ,atque Oedipi tui lacertoſa oratio, tuorumque quaſi Luſcinia Iamborum.Da quæſo operam, Henrice, ne hæc fruſtra me ſpes habeat. nec metuam ominoſas Thebas,in quibus haud quidem Oedipum, potius exoculatum Homerum agnoſcam,mihi Helenes poculum propinantem.Vale,& Iacobum Vectianum meo nomine ſaluere iube. Tuderti 3. Non. Maij M. DC. XIX.

Tuder.

Io:Bapt.Lauro Theologo Peruſ. Henricus Chifellius S.P.D.

REddi dit mihi gratiſſimas tuas Felix Contelorius, vtinam te reddidiſſet, cuius

cuius illæ deſiderium acuere, & velut ignem cineri ſuppoſitum,denuò inflammauere. Tertium iam menſem te careo,Vir doctiſſime, caret ipſa Roma,imò Reſpublica litteraria tota.Quicquid enim temporis negotijs illis, quorum te mole premi,& opprimi ſignificas, impendis;Pegaſides ereptum ſibi dolent, & iurè queruntur. Otium ego quidem tibi, & quietem in Tudertini agri amœnitate, procul Romano ſtrepitu,augurabar,& ſcaturiẽtiũ ea murmura fontium,ſalubrem, vt reor, Cæli plagam, pulchram denique ludentis naturæ varietatem,omnia Muſis propitia,& ardentius te ad earum amorem excitatura, iudicabam,ſed heu! contra euenit; ac tibi, vt video,in medio Tibure, an Tudere? Sardinia eſt: credo tamen moleſtum illud ſcriptionis onus alteri iam regeſſeris, quem mox adfuturum ſperabas, & cum Beraldo tuo, ac Velia in gratiam redieris, quorum ego nunc apud te cauſſam ago,atque nimis diù in carcere detentos, in publicum prodire permittas,enixè rogo.Doctiſſimi ſunt eorum ſermones,iucundi, vtiles, nec leuis ad Muſarum delicias incitamenti.Iocaſtæ meæ fletus non transmitto: cum enim propediem typis eos mandare cogitem, iucundiore adſpectu leges.Iacobum Vectianum cum primum conuenero,ſalutabo:felicia tibi precor,& regreſ

ſum

ſum tuum auidè præſtolor. Vale Dat. Romæ x. Kal.Iun. 1619.

Tuder.

Io: Baptiſtæ Lauro S.P.D. Iacobus Vectianus.

HEri Chiſellium noſtrum, non videndus, inuiſi, teque ibi reperi, quem nec videre, nec alloqui tamen potui, abs te ſalutatus. Enimuerò etiam hoc deerat, vt deſiderium tui meum, quod ſuſtinere amplius haud queo, pauculis verbis, affectum indicantibus, magis acueres. Igitur aut mihi para longioris epiſtolæ veluti capaciſſimum poculum, quo me proluere poſſim, &, quod ait anus illa Plautina, inuergere in me liquores tuos ſino ductim: aut inſignem amicitiæ noſtræ iniuriam abs te factum iri, iam ante denuncio, ne tibi non prædictum dicas. Neque eſt, cur ad illud confugias captionis genus, quod ſoletis ex hoc Aulicorum genere plerique omnes; in hoc otio plurimum ineſſe negotij. Scimus, & hanc veniam petimuſque, damuſque viciſſim: quandò neque nos, Romæ qui ſumus, ita ceſſamus ab opere, vt nugari, quùm libet, poſſimus, & tamen interdum aliquid conamur, & amico-

rum

rum recordamur. Et cogitabam equidem, ſcribere; cum ecce tua, non epiſtola, ſed ſalutatio anteuertit. Neque illud obijcias, ſiluiſſe me tamen hoc trimeſtri toto: nam regeram, & fortaſsè iuſtius: qui enim diuinare ego potui, vbi nam terrarum fores? nec me putes velitari, vera narro. Cum ſemel atque iterum ad Cardinalis ædes, Romæ quæ ſunt, acceſſiſſem, tui inuiſendi, alloquendi, tecum garriendi cauſsa, eaſque reperiſſem occluſas; ita inde diſceſſi, vt nunquam venerit in mentem iſtius ſeceſſus. Monuit deinde, cum ab eo quæſiſſem, Ciuis tuus, Auditor meus (menſis nunc eſt, aut fortaſſe amplius) te tuum Cardinalem ad Tudertinam iſtam eius Eccleſiam ſecutum eſſe. Atque ego ſtatim mecum: deliteſcentem hunc, & veluti fugitiuum, deprehendam ipſe meis litteris. At dum diem è die traho, meque auocant aut docendi occupationes, aut deambulationes, aut aliorum cauſſa ſuſceptæ litterarum ſcriptiones, quibus frequenter diſtineor; en ipſe te indicaſti, & amorem in me tuum; quem ego, hominis nempè eruditiſſimi, diſertiſſimi, omnium, quos nouerim, lepidiſſimi, ita amplector, vt arctiſſimè conſtringam, & cum amore commiſceam meo, quo ob tuas animi, & ingenij egregias dotes flagro ardentiſſimè.

Habes

Habes Epiſtolam inanium plenam verborum, & ex eo genere vnam, quæ vos cruciant præclara ingenia, meris infartam nugis. At quam deuoras moleſtiam eorum cauſſa, quos neque de facie noſti; illus cauſſa reſpuas, quem amare, neque nunc cœpiſti? Ego verò non eo ſolum contentus ſum, vt legas: ſed reſcribas velim, vt indices rurſus & amorem tuum, & rectum ſcribendi modum. Vale. Romæ 3. Kal. Iunij.

Ferrarinum & meo, & Albertini nomine, quem nunc dimitto poſt longas confabulationes, ſaluta. Huic quoque, & ſi ignoto, magnam habeto gratiam: nam niſi me à ſcriptione auocaſſet, longiori te oneraſſem Epiſtola.

XLIV. *Romam.*

Iacobo Vectiano Io:Baptiſta Laurus. S. D.

TRimeſtri hoc toto motoriam ferè egi fabulam, Vectiane, nunc aulicus, nunc ruſticus, nunc Vrbanus. Peruſiæ vltra menſem fui, quo mihi Epiſtolas è Taberna litterária redemptas, cum Puerorum alteri, quē illic reliqueram, tranſmittendi negotium dediſſem: principiò bona quidem miſit fide, mox

mox me inſcio, prouincia nulli delegata, ad Nundinas Fulginates profectus eſt. Itaque heri Tuder redeunti, manipulus litterarum oblatus eſt. in his & tuæ erant, iij. Kal. Iunij ſcriptæ, ne quid mecum expoſtules, quod nihil hactenus reſponſi acceperis. Nam quod Albertino debere me vis, quod breuiores, quàm in animũ induxeras, exaraueris, adeò homini elegantiſſimo nullam habeo gratiam, vt, cum iſtuc rediero, officioſo conuicio in eum ſim vſurus, qui voluptatem, quam ex tuis epiſtolis vberrimam haurio, nobis eripuerit; ſcilicet vt tuo diſertiſſimo ſermone citra æmulum frueretur ipſe: etſi (ſecreto hoc audi) veniam do, qui feciſſem tantundem. Iam huc reuerſus, ex Aulico famulitio omnes reperi diſcurſantes, ſtrepentes, conuaſantes. perendie enim profectionem ad Vrbem edixit Princeps. Quarè ad nullas, præter quàm ad tuas, ne perijſſe in itinere exiſtimares, reſcribere libuit. Doleo, quod non licet fuſius ob temporis anguſtias. Te docerem profectò, haud rectum ſcribendi modum, quæ tuarum fuerat litterarum clauſula; ſed candidius agere cum amicis, qui id à te æquius exigant, cuius eloquentiam merè Atticam, vel Hymetti, atque Athenarum incolæ agnoſcant, & imi

tari ſtudeant . Verum non ego te ſimili laudationis referiam ſagitta , vt Lyrici verbo vtar . Fungi te hac facundiæ Dictatura , & coram reuincam,&non ſine populi ſuffragio. Interim quàm potes diligenter ac faſtidioſe ; ſed quam etiam potes celeriter (vrgeor enim,vt edam) Centuriam Epiſtolarum nouam velim cenſeas ; quam cum his tibi reddet , iuſſus reditũ Principis anteuertere Riccius meus : erit id mihi maiorẽ in modũ gratum. Vale mi Vectiane,& Albertinum,quem non pigebit propius cognoſcere,ex me ſaluta; te,atque illum iubet Ferrarinus. Ego Reuerendiſſimum Antonium Quærengum , & AuguſtinumMaſcardum,Viros longè doctiſſimos,iubeo tum amanter, tum reuerenter . Tudere . XVI. Iunij.

Io: Baptiſtæ Lauro. S.P.D. Iacobus Vectianus .

IN tuam Epiſtolarum non quaſi peditum Centuriam , ſed ob ſtyli ſublimitatem, ornatum , candorem veluti lectiſſimorum Alam equitum , quam vel inuitum gerere coëgiſti cenſuram , libens exercui , Vir eruditiſ-

ditiſſime. ¦Recenſui igitur & recognoui: & quid putas, Equum aut tibi Ductori, aut tuorum cuiquam ademptum iri? imò verò & tibi, & illis honores, & commoda de publico ſtatuenda cenſeo. Nec mirere, hoc me officio tam properè, tam celeriter, ſecus ac me facturum Riccio tuo dixeram, functum fuiſſe. Nam vbi vnum & alterum, tertium ac decimum ex tuis militibus, conſpicuis inſignitos armis, equis nitentibus tam decorè, & ſublimè incedentes perſpexi, totus in amores exarſi, & vniuſcuiuſque curioſis oculis perluſtrandi deſiderio ſum captus ardentiſſimo. Itaque qui præſens præſenti dixeram (& verè) quibus, & quantis hoc præſertim tempore occupationibus diſtinerer prælegendi, ſcribendi, ad aliorum nutum, &, quod ægre me ſemper habuit, ad præſcriptum, & quaſi deſignatum orbem carmina texendi: ac petieram viginti ſaltem dies, minimum quindecim, decem obtinueram; en intra quatriduum hoc ſum munere defunctus, benè, an malè, tuum eſto iudicium, vbi vnà erimus. Scilicet adeò me cepit tuarum Venus Epiſtolarum, Lepores, Charites, Cupidines, totum illud Amoris Regnum, in quo te dominari vel à principio cognoui, vt intuus, quos literis commiſiſti, ſermonibus

audiendis per hos quatuor dies ſolum detentus fuerim: &, qui alijs, quam obſtrinxi fidem, non præſtiti, Puero tuo quod eram pollicitus, en vel antè tempus repræſentaui. Atque audi, quid in mentem venerit inter legendum.

Mihi tu alter Apollo viſus es, Eloquentiæ quaſi alterius Daphnes, amore correptus, ac pænè cõfectus. Ipſe igitur ſequi, illa fugere, at nõ verè, neque adeò celeriter, ſed lentè, ac ſimulatè, vt capi vellet. itaque eã nõ lõgè, nec diu ſecutus, facilè aſſecutus es. Quid mirum, iſta ingenij celeritate, & quam in complexum ſe dare tuum voluiſſe, nemo non nouit? Sed vide amoris igniculos, & potentiam, vbi ſe in cuiuſpiam animum, & præcordia immiſit: non eo ſolum contenta fuit, vt ſuis te ex nobiliſſima planta ſumptis exornare corollis poſſes; verum ipſam vſque adeò dilectam, & amatam Arborem in te ipſum transferri, & veluti transformari voluit, teque LAVRVM, nunquam non virentem, nunquam non florentem, appellari. Te propterea Phœbus, non vt æmulum odit, aut inſectatur, ſed Daphnen in te, te in illa reueretur, ac colit; ſeque tibi totum infundit cum Muſarum choro, & Gratijs. Nam re vera ſcriptiones tuæ, cuiuſcunque tandem illæ generis

neris ſint, ſeù ſtrictiore, ſeu laxiore numero vinctæ, Pindũ redolent, & amœna illa vireta.

Hoc meum de tuis Epiſtolis, & Carminibus iudicium ſincerum, rectum, minimè fucatum, niſi iudicio fallor. Nam vt mihi Amor imponat, caue ſuſpicere, aut pro tua modeſtia affirmes; cui tantum tribuo, quantum par eſt; ſupra fidem, aut veritatem non indulgeo. In clauſula Epiſtolæ quid abs te velim, credo, iam intelligere potes; vt præſtes, quod & à multis flagitatum, & abs te promiſſum non paucis, præſertim Cardinali Barberino, Viro Latinè & Græcè doctiſſimo, Muſarum autem (dicam verè, ac ſine fuco) & Apollinis alumno comparando cũ paucis, ſeu vetus ſeculum videas, ſeu noſtrum. Prælium expetit Centurio tuus & prælum, vincere aſſuetus, cedere neſcius: &, en LAVRO reuinctæ ſunt epiſtolæ tuæ, tanquam Reipublicæ literariæ nuncium adferentes de Victoria reportata, hoſtibus fuſis, & Barbarie profligata. Sine exeant, ſine videantur, ſine expleant eruditorum vota hominum. De peregrino autem Milite, & veluti manu auxiliaria quid dicam? miratus ſum tam ſimiles moribus, robore, animo, inceſſu, habitu coire potuiſſe diuerſarum Milites nationum: ſic appello Epiſtolas tuis adiunctas

Barberini, Barclai, Rotæ, Gulielmi, Tortoletti, Meurſij, Chifellij, Puteani, Rycquij, aliorum, ſeu Italorum ſeu Tranſalpinorum diſertiſſimas, & vel per iocum, & luſum doctiſſimas ſcriptiones. At vide, mi LAVRE, quam ego proximè ad te miſi, vt ſub tuo Veteranorum vexillo militiæ tyrocinium poneret, aut tolle de hoc numero, aut quem illi dare commilitonem tunc dignatus es, eidem ita commenda, vt veluti ſub latere tectam, ac defenſam velit, dum animum & ipſa ſumat, & ſaltem incipiat audere. Vale, ex Collegio Clementino. Kalend. Iulij.

XLIV. *Romam.*

Io:Baptiſta Laurus S.D. Torquato Florauantio. I.V.C.

O Me obliuioſum! qui cum heri tecum duas horas apud Remboldum, de rebus, quas iſtic expediendas tuæ fidei commiſeram, eſſem locutus; dixiſſemque, traditurum me, antequàm digrederer; Pontificias Lucij II. litteras, è tabularijs Monachorum noſtratium Caſinenſium, ab exceptoribus publi-

publicorum actorum fideliter exſcriptas; vt cum vſus poſceret, duodecimviralibus Comitijs obijceres: eas tradere non ſum recordatus, & nunc demum occurrit, cum Ocriculum perueni, neque tranſmittendi copia eſt, faſciculo per imprudentiam in interiore con claui ædium mearum relicto. Nec me latet, quantæ mihi iacturæ fuerit, ſi eo diplomate diutius careas. Ob id ſubito conſilio Puerum ad te extruſi: me enim relegere tantum viarum nec permittat Princeps, nec ego libenter faciam meapte natura tardiuſculus, ac moroſior: qui ſi in Vrbem reuolem, iſtinc ægerrimè poſtea diuellar. Igitur ad læuam Muſæolum noſtrum ingredienti, pluteus ſe offeret διπλωματοφόροι, ac dabis veniam, ſi humanitate tua ſum abuſus ad meam obliuionem redimendam. hoc pacto itineris reliquum pacatiore animo conficiam, & cum iſtic iudiciorum Rota impelletur, mitiore circumactu nouus cruciabor Ixion. Vale Torquate integerrime, & in arcem cauſſæ T. Manlij cognominis tui auſpicio ſtrenuè inuade, ac Laureatas litteras quàm primum ad Laurum tuum mitte. Ocriculo raptim à calamo ad ocreas, & calcaria. Poſtridie Kal. Quintilis.

XLV. *Romam.*

Petro Stephano & Iulio Gallis Fratribus Io: Bapt. Laurus S.D.

OPtimæ ſpei Iuuenem, qui nec obijci nobis potuit commendatior, in hoc itinere Lauretano, nactus ſum. Singulari eſt probitate, fide, ac pudore; valet ab ingenio, à memoria, graphicè pingit litteras, ſplendidè loquitur, numeroſè & ſuauiter ad Lyram canit; prorſus vt tetricum quemque cogat frontē exporrigere, amœnitates amplecti; Philologiæ verò ſeduIā nauat operā, ſic vt tā egregiè Lauro veſtro vſui futurus videatur, quàm Tiro, & Laurea Tullio. Iam hoc, quidquid eſt officij, Auunculo ipſius, quarumdam Monialium à ſacris & confeſſionibus, facere non poſſum, quin præſtem. Propterea habebitis hic libellum ſupplicem ad illuſtriſſimum Patruum veſtrum, ampliſſimi Senatus Coriphæum. Cupio, quantum queat fieri per vtrumque, opis tantū in egenas conferatis; eamque non quidem apud me, qui alijs nominibus ambobus ſum obſtrictus; ſed apud huius Vrbis Magnates aliquot, probos Viros, ineatis gratiam. Valete. Anconæ.

Anto-

Antonio Mariæ Gallo Cardinali Epiſcopo Oſtienſi.

PRemi Moniales haſce magna rei frumentariæ caritate, non ſemel tibi Illuſtriſſime Domine, indicatum; nec depellendæ inopiæ potiorem vllam hoc tempore fore rationem cenſent, quàm ſi ea pecuniæ adhibeatur ſumma, quæ vni, aut alteri Puellarum, in ipſarum contubernium cooptandarum, dotis nomine tradi conſueuit. Proinde ab iſtius ſacri Conſilij beneficentia enixè petunt, id vt ſibi cùm tua, tum aliorum Illuſtriſſimorum Patrum voluntate facere liceat: ſeſeque Deum Opt. Max. pro incolumitate omnium aſſiduis precibus fatigaturas pollicentur.

XLVI. *Peruſiam.*

Fuluio Paulucio Pauli V. à cubiculo, nunc etiam Gregorij XV. Io: Baptiſta Laurus S. D.

ERgo tuus imminet ad Vrbem reditus, Pauluci, exeunte iam Autumno, neque te vnquam appellaui litteris, ſiuè Peruſiæ æſti-

æſtiuantem, ſiue inter Aquarum Nucerinarum potores iucundiſſimè apricantem: profectum quippè ad Virgilium Florentium noſtrum, Nuceriæ Antiſtitem, hic mihi non ſemel affirmarunt, qui propediem Cardinalis Beuilaquæ tui aduentum præſtolantur. Sed non committam, vt, Romæ cum fueris, coram mihi erubeſcendum ſit. Dicam quàm potero breuiter, quid te velim. Sub hos dies quos Aula Pontificia traduxit Tuſculi, ego me Tibur, inde ad Varronis Vicum contuli. Eò cum libellorum aliquid attuliſſem, & in his Annalium Epitomen, è veteribus Vrbis noſtræ tabularijs, non ſine magnis ſudoribus conflatam; de ANVLO B. Virginis Hiſtoriolam in Varroniano ſeceſſu, apud Ant. Aegyptium, fideliter, ſi minus feliciter concinnaui. Sciebam tale quiddam Vincentium Herculanum, noſtratem olim Epiſcopum, me puero, à Contulo ſeniore exquiſiuiſſe: & Schedia hominis quædam in manus meas forte inciderant, in quibus Tui erat perhonorifica mentio, in cuius nempè ſuburbano Dialogum exorſus erat. Sed præter autographam Senenſium Epiſtolam, nihil è tumultuaria ſcriptione nobis petere licuit. (nam in Imaginum cultum, & in res ſupra naturæ vim, atque ordinem effectas, latiſſimum parabat excurſum: tum de Hugonis

Ita-

Italiæ Comitis rebus geſtis, & de Iudæorum Tribubus narrationem pertexuerat) Eam rem tibi indicatam volui, Pauluci, quod & ad dignitatem tuam, & ad fidem meam pertinere videbatur. Quod igitur aut Contulus ipſe per ſe ſe, ſi diutius vixiſſet, præſtare potuiſſet; aut per te, qui in noſtra Ciuitate auctoritate plurimum polles, à Decemuiris impetraſſet: ego abs te maiorem in modum peto, vt quando Sixti IV. atque Innocentij VIII. Litteræ, ſeu Diplomata quæpiam, ſuis locis inſerenda ſunt, eorumque exempla è Bibliotheca Vaticana difficillimè eruuntur; tametſi operā ſuā V. C. Nicolaus Alamannus, qui Anſidæo noſtro ſucceſſit Cuſtos, largiſſimè detulit: ea cupio iſtinc mihi cures, ſiue Conſtantio Abbati, Nepoti tuo mandes. Nec, puto, recuſabit; tanta Viri eſt in omnes comitas, & tam ſingularis erga me beneuolentia. Nam & miro candore conatibus noſtris fauet, qui ea gratia ipſi immortaliter debemus: & publicæ rei deeſſe non debet: quam & iuuare æquè ſcribendo poteſt, cuius ingenium meritò habuerit laudatorem Lipſium. Benè vale, atque horſum regrediens, vtere propitio Numine. Romæ. MDCXIX.

Romam.

Io: Baptiſtæ Lauro Fuluius Paulucius.S.D.

Tibi verò adeò erubeſcendum non eſt, quod ad hanc diem ſcripta diſtuleris, vt ego potius rubore ſuffundar prolixa tua humanitate, cum videam; me neque in ſeceſſu à tui memoria ſecedere; quemadmodum graphicè, & luculenter conſcripta epiſtola teſtaris, quæ me Vrbem verſus iter arripientem, occupauit, &, vt fit, viæ ſe iam iam commiſſurum in aceruo occupationum, quibus ſepoſitis, ſoli huic curæ ſtudui, vt tibi ſatis, imò Ciuitati noſtræ,facerem. Sed magis hoc optaui, quàm præſtiti:licet enim ſtatim à tuis acceptis, ſedula,atque perhumana, ad peruolutandas veteres, recenteſque Palatij noſtri paginas, Cancellarij opera vſus ſim; paucas tantum, quæ tuæ rei facere viſæ ſunt,excerpſi, eaſque mitto: Pontificum autem diplomata ad manus adhuc non perueniunt: ſed curioſius perquirentur, vt ſtudium exquiſitius non ſis deſideraturus. At Cõtuli ſchedia fruſtra exploraui, incuria namque ſeu illius,ſeu aliorum perierunt, cum ille *perijt;* & plures dumtaxat

eum

eum de ANVLO opuſculũ exorſũ meminerunt: inter quos ego, cuius in Dialogo quodam præcipua, & amica erat mentio. Gratum autem, ac mirum in modum fuit, intelligere, à te prouinciam hanc modò ſuſceptam, tuamque manum inſigni huic Anulo admotam; & vt iudicij mei calculum addam, quæſo te, ſic excole tuum, à natura traditum, animi agrum; & quem Deus feracem optimarum Artium dedit, tu ad laudem illius, ſupra quam nil niſi Deus eſt, induſtriæ aratro ſcinde, præclarumque hoc pignus à te; cui à Muſis (veluti de Heſiodo diceba- tur) LAVREVM ſceptrum datum eſt, in lucem protrahatur; apud quem autem ſequeſtrem diues ingenij tui ſupellex tutius poteſt deponi? Omnes pro hac ſuſcepta prouincia beneficium capient, ijſque, quibuſcum hoc communicaui, etiam nunc iucunda præſumptio eſt. Alacri igitur animo ad opus emoliendum accingere, atque in hunc Anulum non digitos modò; ſed plenam (vt ſic dixerim) manum immitte. Verum in laudando Abbate illam contrahe; quæ enim à nimio amore profecta, in calce Epiſtolæ promis, ille cũ maxima animi contractione legit, velletque vti plenè, ita verè ea eſſe prolata; ſed plenè, verèque vterque te amamus; tu perge amantes redamare. Vale, Peruſiæ.

Mar-

XLVII. *In Quirinalem.*

Marco Antonio Burgheſio Principi Sulmonenſi, Pauli V. ex Fr. Nepoti. Io. Bapt. Laurus. S. D.

GRauiter peccaſſem, Princeps humaniſſime, ſi in tanta gaudiorum, vt ſic dixerim, temulentia, quæ omnium animos in tuis Nuptijs nouo more lymphauit, non & ipſe Verſiculorum aliquid effunderem, vetus familiæ veſtræ Cliens, & Cardinalis Auunculi tui patrocinio validè obnoxius. Siluulam igitur, hoc eſt, tumultuariam ſcriptionem vt ab occupatiſſimo, Tuæque amplitudinis ſtudioſiſſimo profectam, tam non debes improbare; quàm ea, quæ efferueſcentis lætitiæ ebrietas peperit, deſpicienda non ſunt, adeò & auribus auidè combibenda. Deum Optimum oro, vt auſpicatiſſimis primitijs Côiugium iſtuc quàmprimum benè fortunet; alijſque gaudendi cauſſis nos in dies hilariores facti, voluptatem omnium cùm apud ſapientiſſimum Pontificem, pro cuius longæuitate vota facimus, tũ apud poſteros, quaſi voce publica, teſtatiſſimam, celeberrimamque reddere poſſimus. Vale. Romæ Idibus Auguſti M.DC.XIX.

Alexan-

XLVIII. *Braccianum.*

Alexandro Vrſino Cardinali, nunc Flaminiæ Legato Io: Baptiſta Laurus S. P. D.

QVærenti iampridem, ecquis mihi aditum ad amplitudinem tuam, Princeps, aperiret; quando Legio illa Epiſtolarum mearum, per Comitem Bigazzinum, me inſcio, tibi reddita, idonea ſatis non eſt viſa: commodum obtulit ſe ſe Nuptiale Carmen, quod Excellentiſſimæ Sororis tuæ, ac Principis Sulmonenſis ſanctiſſimo Coniugio nuperrimè dicaui. Quod quidem ab Amanuenſi paullò elegantius deſcriptum, cum hic Maior Aula, fauentibus & animis, & linguis, ob argumēti nimirum præſtantiam, exceperit: non ſum veritus, idem formis æneis expreſſum, ad te Cardinalis illuſtriſſime, tranſmittere. ratus videlicet minus tibi iniucundum fore, quia & de tuis ageret, & hominis vobis addictiſſimi obſequium, religioſamque curam apprimè declararet. Cuius nempè ſi tibi, Princeps, quoquomodo habendam aliquandò rationem duxeris, non in poſtrema felicitatis meæ parte ponam: à qua vbi non abſit candidi Principis patrocinium; continuò aderit circumfluentium bono-

bonorum catena felix, qua æternùm familiæ veſtræ obſtringar, mãcipium vltrò oblatum, ac re ipſa omnium, quotquot hactenus noueris, fideliſſimus Cliens. Vale. Ex Vrbe.

Romam.

Io: Baptiſtæ Lauro V. C. Marcus Antonius Rota, S. D.

SVbruſticè feciſſe videar, quod auditione pridem cognitũ; Epiſtolarum Centuria, Sãnelij ac Morãzani teſtimonio nuper dilaudatũ, mox obuium, adeò & vltrò te te dantẽ nondum adierim, ac ſalutauerim. Deberi à me diutius Virtuti, moribusque tuis hoc quicquid eſt, officij, iam vetat conſcia facti mens, & comes erroris pudor: tum verò etiam prohibet SILVA, hic recens edita, in Nuptias Burgheſianas; cuius lectio vel ignotos (modò ne ſint Muſarum, hoc eſt, Humanitatis expertes) ad Auctoris amorem, & æſtimationem inuitet, excitet, impellat. Næ perpulchra iſthæc demerendi animos, aſſequendæ dignationis ratio, optata pleriſque alijs, tibi Laure, tam expedita, quàm præſens Apollo eſt, & Charites; quàm pronus genius, promptum ingenium eſt ad bonitatem, ad comitatem, ad artes omnes beneuo-

neuolentiæ, pretijque conciliatrices. Sic itum à te ad egregiam famam,& bonam Virorum Principum gratiam. Sic in Vrbe, Orbis Theatro, Vnus è paucis, hoc eſt, melioribus, eruditioribus numeraris. Talem & ego, quod olim animo feci, ſtylo nunc tandem amatum, cultum venio; tarditatis veniam ita non auerſatus, vt confeſſionē paullò antè non erubui. Tuæ humanitatis fuerit non excludere, quamquam vnum de plurimis; ſed excipere, meritum hoc ſaltem nomine: quòd in Te honorando, quid publico ſermoni, quid priuatis teſtimonijs, breuiter, quid Virtuti, doctrinæque debeatur, non nihil videri poſſim intellexiſſe. Ceterum operam,& obſequium tibi meum, qua qua in re, vbi vbi vſus erit, ex imo pectore defero. Vale, ac Io:Matthæo Moranzano, mihi ſemper æſtimando, plurimam ſalutem. Viterbij, Die XX. Auguſti M. DC. XIX.

XLIX. *Viterbium.*

Io. Baptiſta Laurus S. D. Marco Antonio Rotæ V. C.

HAbueram antea Moranzano, ac Sannellio magnas gratias, quòd te mihi Virum tam candidum, & tot virtutibus flo-

rentem, vberi prædicatione abſentem primò, mox præſenti præſentem conciliaſſent: (etſi enim breuis admodũ fuit congreſſus noſter; iſtius tamen pectoris diuitias, quaſi per tranſennam, ſed non oſcitanter, adſpexi) nunc verò acceptis à te litteris, adeò rethoricè ſcriptis, nihilque prorſus næui, præter meas laudes, habentibus; profiteor illis me debere maximas: qui icti inter nos fœderis auctores, me Viri optimi, elegantiſſimique beneuolentia, Te ingenui hominis obſequio auctum voluerint. Nam quid præterea tibi de me polliceri queam, niſi ſi quid audeat in tui laudem meus, inter Aulæ fucos minimè fucatus calamus? quos certè plurimum erga nos ſuboluit tuus. qua vnare impedior, quo minus Epiſtolam, feliciſſimo orationis fluxu abſolutam, circumferam, atque oſtentem, mirè cupidus ab omni ambitionis ſuſpicione abeſſe, quemadmodum ab ijs ſtudijs longè abſum, per quæ in primis comparatur. Porrò ne doctioribus amicis legendi voluptatem inuiderem; conſtitueram, nudo tuo dumtaxat ſeruato nomine, meum confodere. Verum poſt animaduerti, niſi illic eadem opera iuguletur Centurio, eradicetur Silua, & cariſſimorum capitum iucunda commemoratio, quibus omnibus facilè prodar, obliteretur; id, ſcriptio-

tione ſalua, non licere: quam ſic laceram, atque interpolatam, veluti Aeneas Deiphobum, vix ipſe agnoſſes parens. Quarè mihi ſeponam, & Gratijs, quæ tibi ſcripturienti adfuere: ad quas vtique confugiam, vbi frigidius amare incipias, tanquam initæ amicitiæ teſtes; vbi penitus gelaſcas, violatæ vindices. Vale & à Moranzano viciſſim ſalue, qui vna mecum ex animo iubet Sannelium. Romæ XXV. Auguſti M.DC. XIX.

Romam.

Io: Baptiſtæ Lauro V.C. M. Antonius Rota S.D.

QVæ mihi aliundè ſpes erat facilitatis tuæ; fiduciam nunc eius habeo, & arrham, tuam ipſius Epiſtolam viij. Kal. Sempt. Non enim ſolum ad litterarium colloquium prouocatus admittis; ſed vltrò allicis, atque adeò trahis in ſinum. Iſtuc verò eſt (aut ego fallor) Longimani Regis munificentiam æmulari, & inſtar ſeptem gemini Fluuij ſitientem Aegyptum irrigare vbertim, & ad ebrietatem perluere. Tu tamen paullò lentiùs vide; vt ne quid imponat liberale de me iudicium; neu plus nimio fortaſſe impari offeras. Noſti communem in-

dando cautionem, vbi ſubeſt in accipiendo ſuſpicio: parua in re vt fidem explores: benè ſi reſponderit, credere pergas maiora: ſi non, tuo quàm minimo impendio deſinas. Ego quidem polliceri auſim conatus, & niſus quoſque omnes induſtriæ, curæ, ſolicitudinis ad tuendum, retinendum, &, quo ad eius fieri poſſit, promouendum affectum iſtum in me tuum largiorem. Sed quid ſi meri conatus? nec pro voto, pro debito aſſequi dabitur? ſatis, inquis, eo caſu duxerim debentem, volentem animum. Ain tu? accipio conditionem. Eccum vtrumque. Nihil iam eſt officij, quod vel partibus inferior omnibus reformidem à tam munifico datore, debitionem videlicet pro ſolutione, pro effectu voluntatem accepturo. Vnum eſt, ſiue alterum, Laure, quod minus arridet in litteris tuis, de fuco calami, deque hæſitatione amoris mei. Breue ſic habeto, & credito, veracem illum, conſtantem hunc; vt animus (à quo, & in quo vterque) ſimplex eſt, apertus, minimè varius, immutabilis. Apagè Proteos, & Vertumnos. Odi, odi, & execror ſemihomines iſtos, an pſeudoviros? ſi qui vſquam ſunt; non minus amicitiæ, quàm ipſiuſmet homologiæ oſores, pænè dicam euerſores. Ea de re amandum Te, colendum ſuſcepi multò libentiſſimè; certus

niuei

niuei candoris, ac illibati pudoris Tui, vel in medijs Aulæ fucis,& fumis, quorum mihi etiam cauſſæ procul. Reſtat, vt pari cum affectu mutua, ſeriaque inter nos adhibeatur, & exerceatur fides; indeque firmetur, augeſcat,perennet exortus amor. Quod ego præſtare de me poſſum; de te ſperare ſic iuuat, vt certum habeam. Sannellius poſt nuperas Sororis nuptias totus fuit in Vindemijs. Bellè, inquies, ab Hymenæo ad Bacchum. Neutrum tamen ſine Pallade Tuque, Moranzanusque mecum putate, & vterque ab vtroque ſaluete plurimum. Viterbij IV. Kal.Septemb. M. DC. XIX.

L. *Præneſte.*

Franciſco Columnæ Principi Præneſtino Io. B. Laurus S.D.

IMmemor ſim inſtituti mei, Columna Princeps humaniſſimè, qui ampliſſimorum Virorum amicitias, ac Principum doctrina excellentium, planè tui ſimilium, gratiam ambire ſoleo; ſi oblatam mihi præter opinionem meam, &ſi non præter vrbanitatem tuam, tam amicam voluntatem, quam in tuis ad Io:Camillum litteris liquidò perſpexi, non exoſculer. Debui equidem iampri-

dem Genio Famæ tuæ qualiacumque ſcriptorum meorum libamenta offerre: quæ,quia potius nugamenta emunćto iudicio tuo viſa eſſent, abiećta à nobis ſunt, & ſpontè latuimus intra proſcenium; qui ſapientiæ iſtius Theatrum exhorrueramus. Iam quandò beneuolum caput nihil tale cogitanti, oblatis tibi noſtris Verſibus,& Epiſtolis,amouit velum, & in ſcenam adduxit: en tibi, Princeps, cultum & obſequium à clientulo omnium deditiſſimo, quantum queas credere, ſinceriſſimum. Neque verò vllam pro humaniſſima Salutatione, delatoque patrocinio tuo à me gratiam exige, qui Gratijs tuis adeò arćtè obſtringi in dies cupiam, vt nexu, & mancipio verè fiam, atque habear tuus. Vale Romæ.

LI. *Peruſiam.*

Io:Baptiſta Laurus S.D. Alexandro Baleſtrino I. V. C.

ITa mihi, quæ cupio, eueniant omnia, vt conditionem illam liberalium Artium profitendarum nemini malim, quàm Valentino obuenire,nec fore puto inanem prenſationem: modò qui in arena hoc tempore depugnat, miſſionem obtineat; quo de valdè

vereor

vereor. amat enim gladiatorem Veronẽſem Princeps, vt qui maximè. Et quamquam à ſui Antiſtite ſodalitij, vtpotè alienæ prouinciæ ſuccenturiatus, minacibus litteris Tudere reuocatur: qui tamen pro poteſtate vtrique imperare ſolet, negat migrationem huius ferre ſe poſſe. Quarè non manendi ſolum veniam tribuit volenti; verum etiam vel abnuentem videtur vltrò eſſe coacturus. Omninò ſiquid interuenerit, quò ſufficiendus alius ſit Valentinum noſtrum perbonam ſpem habere iubeo; cui voluntatem erga ſe meam ne dum conatu, re quoque ipſa declararo. Iam hic, ſi neſcis, totum triduum tripudijs, acclamationibus, incendijs nationum vndique gratulantium, vniuerſa Vrbs perſonat. Propterea quod Pontifex Ferdinandum, Philippi III. Hiſpaniarum Regis Filium, in ampliſſimum Cardinalium Senatum cooptauit. Marſilius Peruzius, Archipræſul Theatinus, cum purpurea Infula, ac Galero in Hiſpaniam profecturus eſt, aiuntque, complures è Romana nobilitate ſecum ituros vna. Quid ſi & ego eodem cogitem, amicus Præſuli non inter poſtremos, &, cum tantus non eſſet, perfamiliaris? id conſilij agitat & Cybò. Arbitror, æquè illi ſuum, ac meũ mihi Principẽ eundi poteſtatẽ facturos. Quidquid decreuerimus, ſtatim

ſcies. Sed fortaſſe rides meam hanc ὁρμὴν, ad itinera hoc anno capeſſenda. Germanicum ſuperiorum Menſium fuit merum ſomnium, an Hiſpanienſe eò exiturum ſit, poſt videro. Tu quidem, dum huiuſmodi deſideria præ me fero, caue Laro ſeu Fulicæ, inania crepanti, cum fœtus in lucem profert, me conferas: ſic vt licere tibi putes dicere, quod prouerbij vices iam obtinuit, Larus, an Laurus parturit? Vale, & Viro præſtantiſſimo Ioanni Thomæ Giliolo, atque amicis communibus plurimam. Romæ iiij. Kal. Auguſti M.DC.XIX.

LII. *Vicum Varronis.*

Io:Baptiſta Laurus S. D. Antonio Aegyptio I.V.C.

QVod tibi ad Varronis Vicum redeunti eram pollicitus: nunc demum per calores, qui, Auguſto exeunte, paullulum remiſerunt, præſtare licet. Ergò ne tu æquo & merito iure verba tibi data expoſtules, Equum huc ex condicto amandabis, vt quatriduum apud vos ſim: & per te non Tiburtinas ſolum delicias, quibus in præſens Alexander Eſtenſis, Cæſius, Priulus Cardinales fruuntur, reguſtem; ſed etiam

No-

Nomentum, ſeu quidquid eius cicatricum non longè extat à Curibus, Varronis Domum, quæque Sublacenſis tractus antiquitatis retinet veſtigia, perluſtrem. Iam hinc tu quoque recentia de nobis audies: præter enim Vrbana, ridebis lepidum Picentis factum, qui occluſus carcere tenebatur. Is, cum dies aliquot, obuoluta capiti faſcia, ſimulaſſet morbum, carcerarium ita flexit precibus, vt ad ſe identidem colloquio atque adſpectu ſubleuandum amicè diuerteret, fecit ille ſcilicet humanius, quàm cautius. Quadam enim die dum inter fabulandum valetudinarius repagulo fortè innititur, & velut ex abdito altum ſcreat, dextramque ad pectus, ſcreatibus validè concuſſum, ſæpius refert: orbiculum argenteum, quem aſtutus ſummo induerat anulari digito, decidere ſibi vltrò patitur, & in varia bracchij agitatione, in angulum cuſtodiæ remotiorem proijcit. quem ratus Cuſtos caſu dilapſum, dum pronus, vt accipiat, & congerroni reſtituat, incumbit: confeſtim captato tēpore Picens, impulſa ianua, foras proſilit, ad ſeque adductam vecte celeriter oppeſſulat: tum reliquis reſeratis latebris, captiuos quoſque ceu ſublato pileo, ad libertatem vocat. Sed iucundiora in congreſsum noſtrum

reij-

reijcio:nunc iumentarijs hiſce litteris iocorum plus ſatis. Vale, ex Vrbe poſtridie Kal. Septemb.

LIII. *Lugdunum Batauorum.*

Ioanni Meurſio V. Clariſsimo Io: Baptiſta Laurus S. D.

ME quidem Criticis ad Plautum tuis, & caſtigato Arnobio, delicijs meis, egregiè faſcinaſti. Quid ni ego id verbi apud te, quod tu Vir doctiſſime,in priore Exercitationum parte, ad magnum Scaligerum vſurpaſti? Alia tua ſcripta mihi hactenus videre non contigit, & ſcio eſſe plurima.vti ex homine comperi, qui proximè ad nos redux ex Hollandia, hæc & multa retulit de Academia veſtra,de ſtudijs tuis,& de affectu in Italos: quæ commemoratio animum impulit, iampridem ad ampliſſimos litterarum Præſides, Tui ſimiles, ſua ſponte anhelantem. Et ecce volatum auſpicatur, Iunone non auerſa, calentibus Nuptijs, & Saliaribus Principum noſtratium Cenis hilariter adſtrepentibus. Inter quas enatam Poëticam fœturam ad Te mitto, quæ diſtorta licet, vt celeriter excluſa; recepta tamen

eſt

eſt plauſibiliter: quia coniugalis quidam Anteambulo, & Venerij vadimonij index erat. Vtinam non abfuerit à verſu Venus! At enim vbi tu, Meurſi ornatiſſime, perlegeris, ipſa confeſtim aderit; cum in tuis & labris, & libris ſeſſitet; quoſque ex te hauſit ſpiritus, eoſdem in omnia, quæ in manus ſumas, immigrare ſuauiter inbeat. Vale feliciter V. C. Romæ XXVIII. Auguſti, die ipſo natali meo. M. DC. XIX.

Romam.

Io: Baptiſtæ Lauro V. Clariſs. Ioannes Meurſius S. D.

ET litteras tuas libens vidi, Vir præſtâtiſſime, & adfectū in me tuū ex illis didici. Fateor ego plurimū me debere tibi ob humanitatē tantā, & beneuolentiā, quā abundè ſic depromis. Debeo autem tanto magis, quanto minus ſum promeritus. Munus quoque Libri addis, vt me magis obligares. Quid vis amplius? fateor me debere tantum, quantum ſoluere nunquam poſſim. Scito autem ſeriò me daturum operam, ne tu plus me amare poſſis, quàm Te ego, Virtuteſque iſtas tuas animitus colo, veneror que, æternùmque

fa-

factturus. Te viciſſim rogo enixè, quem amandum ſponte tua ſuſcepiſti, idque ignorantem etiam, eum vt amare deinceps ne deſiſtas. Bene vale Vir Clariſſime. Lugduni Batauorum.

LIV. *Ferrariam.*

Carolo Emmanueli Pio Cardinali, nunc Piceni Legato, Io: Baptiſta Laurus S. D.

NImium diu, Princeps Cardinalis, noſtra hæc aduerſum te officij ratio congelauit: qua tandem adductus id ad te mitto, quod citra religionem differre amplius non poſſum. Parco dicere; Peruſia vſque expectandum fuiſſe exemplar, &, quo huc minus celeriter adferretur, imbres aſſiduos, meorum abſentiam, & occupationes obſtitiſſe. Iuuat culpam agnoſcere, nec deprecari; vt libenter ignoſcas; meque negligentiæ reum agere, libentius vt abſoluas. Erat præterea conſilium, dare Litteras ſine vllis litteris, quo, me tacente, aliqua pudori meo conſuleretur, qui modò hac ipſa errati confeſſione inſigniter vapulat. Simul deterrebat iudicij, ac ſapientiæ tuæ magnitudo, cui nihil

non

non ſobrium, nihil non emunctum decebat offerri: cum contra in meis Libris pleraque vulgata, ac protrita deprehenſurus ſis. Ceterum reputans animo, quàm amœna apud Te ſemper nouerim Gratiarum diuerſoria; omni formidine valere iuſſa, Cauacepio Librũ dedi ad te Princeps humaniſs.perferendum; quem in primis rogatum volo, vt expungas nomen, quod contraxi, & acceſſionem fieri aliquam beneuolentiæ erga veterem clientulum tuæ patiaris, quam etiam in parum aut nihil promerentes cõferre liberaliter conſueſti. Vale. Romæ.

LV. *Tybur*

Io: Baptiſta Laurus S. D. Latino Donzellio I. V. C.

EST quod rideas, indigneris, miſereſcas: fuga, cædes & conuiuium heſternum diem clauſerunt, produxere, inchoarunt. Breue faciam: nam renarrare geſtientem Ruſticus cum Mula clitellata, ad vos feſtinans, vrget, vt duos vtres fartos Oleo, quod ſit defœcatiſſimum, inde ad nos comportet in Sacros, qui iam imminent, Ieiuniorum dies. Tiburtinum enim pluris æſtimo, quàm Soractæum, licet vtrumque optimum, vt

ſi quod

ſi quod aliud. Scito autem, primariam illam feminam, cui Vir triobolare Scortum ſuper-induxerat, per ſpeciem obeũdi nouem Vrbis Templa, magna prius argenti, atque auri vi coacta, ſub Auroram, via Oſtienſi, ad mare proceſſiſſe, & conſcenſa triremi, ſecundis ventis,in Patriã cœpiſſe adnauigare.

Iam ad ripas Tiberis, contra radices Auentini, Nauicularij duo, qui, ob prædulam neſcio quam, in mutuum odium exarſerant, Monomachia controuerſias finierunt. Quippè ſtrictis enſibus, irruerunt alter in alterum, ſibique ex aduerſo occurſantes, vt erant ſeminudi, ambo ſe mucronibus induerunt. Ergo lethaliter confoſſi, littore in ipſo, dubium, an recognita fide, expirarunt. At enim feralem caſum leniuit perlepida Epularum cataſtrophe.

Philoſophus quidã,cano mento,atque hircina barba(ad quiduis potius, quàm ad amorẽ factum exiſtimaſſes) meretriculã deperibat; quæ amatores alios elegantiores, opulentioreſque malens, ſuſpendebat naſo ſapientiæ, vt putabat, ſterquilinium. ijdem, vt riuali ludos facerent, mulieri perſuaſerant,hominem vt adſpiceret placabilius,aureosque decem in cenam poſceret. Pecuniam haud ille grauatè largitus eſt.curant

amaſij

amaſij conuiuium,ſplendidè apparant,adornātque argenteis in lancibus plures miſſus. Verum eo conſilio, vt cena inita, irrumpant ipſi, & ſcortatorem illuſum, atque incenatum extrudant. Adeſt ille ad certam horam; iamque accumbit. Vaſa argentea eſcaria, & potoria adferuntur. vix veſci dapibus cœperant; egregij ganeones ſuperueniunt, Satellitum exemplo, obſtrepentes, inclamantes, fores effringentes. De induſtria pallere meretricula, & barbatum Adonim obſecrare, vti ſecedat, & alicubi tantiſper deliteſcat; dum furentes, aut ebrios amiculos dimittat. Porrò aſtutum hominem minus fefellit Muliercula. præſefert vltrò metum,oratque, cereos, vt extinguat, donec illi triclinium intrent, vt & ipſa ſpatium mox habeat turbatores dimittendi. Aequa res viſa eſt, paretur. Ergò dum quaſi tentabundus poſticum petere videtur; vaſa duo argentea clam ſurripiens, ſub axilla recondit, ac vafer exit foras. Nebulones riſu diffluunt, illato lumine, vino, atque epulis largè ſe ſe ingurgitant. Poſtridie decocta temulentia, quanti ſibi Epulum conſtiterit, deprehendunt lamentantes; non auſi hiſcere, & Philoſophum, fortaſſis negaturum, in ius vocare. Quamuis, quæ vltronea hominis liberalitas fuit, ſæpius rogatus demum

demum recuperato, quod nnmerauerat, argento, quæ ſublegerat, reſtituerit. Nec profectò imponere Philoſophis meretriculas decet: plurimum enim inter hos, atque illas conuenit, ſi Pythagoræ credimus, qui in Aſpaſiam Mileſiam renatus fertur, & cum Pericle conſuetudinem habuit. Verboſitati huius Epiſtolæ veniam dabis mi Donzelli; ac quandò in rebus friuolis olei nimium conſumpſi; ſi memineris curare mihi optimum, ante quàm huc ad Ruuereium tum redeas, ſtudijs ſeuerioribus, vtroque noſtrum magis dignis, affatim impendam Petrus Heredia, quì cum à prandio hæc communicaui, ſimul Adulationis Imaginem, fuſius deſcriptam, quam loquentem facio, atque audies inter deambulandum (nam hic inuoluo) me tibi ſalutem ſuis verbis adſcribere voluit. Vale, ex Vrbe. Caue excidat in reditu, ad Pontem Lucanum, exſcribere mihi poſtrema verba ex publico marmore, que exem plari meo deſunt, ſic eſt clauſula.

Moeſiæ ita præfuit, vt non debuerit in me differri Honor Triumphalium eius ornamentorum ....

Innotat

ADVLATIONIS ICON.

INnatat ergò oculis etiamnum turbida veſtris
Caligo? prohibetq; meum deprendere Numen,
Et nomen? quod fumoſis mihi robur in Aulis,
Quas acies armare queam, quod militet agmen,
Iuratũ dextramque meã, patriumque Tribunal?
Pone ſupercilium, caramque agnoſce Parentem,
O ſeptemgeminæ grex conſultiſſimus Vrbis,
Extrude ignauam noctem, lux impigra mentem
Irriget, & noſtrum ſollers circumſpice mundum.
Me natura ſagax, & rerum prouidus vſus
Naſcenti peperere Orbi; cum cœpit in vnum
Turba coire rudis, profligatoque ferarum
Agmine, conſtructis ſe occluſit mœnibus vltrò,
Meque Deam coluit. per me Pax omnibus, à me
Et cultus, vitaque tenor fluxere trahendæ.
Exuit hinc pecudem, commercia comis iniuit,
Sincerum eliciens arcano è pectore amorem
Fortiter his, duro fuerant qui è ſtipite nati.
Cernis ab auricula, excutio cũ tempus vtrũq;
Quã multæ glomerentur Apes? vt Tibia ſpargens
Dulce melos, frænet Ceruorum examen, & altè
Sopiat? exornetque Animal verſatile pallam,
Nẽpe hominis quod imago decet, quodque aëre a-
Veſcitur; atq; albũ præter, roſeũque colores (perto

K *Induit*

Induit omnigenos. quarè inſpice ſedulus, ecquod
Ingenium, moreſque mihi; tum collige, noſtro
Quidquid ab exemplo faciundum reris, vt Aulæ
Ancipites venere animos, & vincula nectas.
Vndent ora fauis, cupidas tranſmiſſa per aures
Melia Hyblæa fluant, mẽteſque à rupe profectas,
Monſtroſoque mari, facili miteſcere coges
Alloquio, certoque tibi ſe fœdere iungent.
Scilicet Aonio non abſque Amphione muros
Thebarum extructos, ætas memorauit Auorum;
Et rigidæ immoto manſiſſent vertice Quercus,
Ni Geticum ſonuiſſet ebur. Mea frangere Pitho
Corda poteſt, adamante ſata; et cum flexilis in me
Verſus amor, ſenſus animi explorare laborẽ, (lac
Quà vergat, quid pronus amet, quiduè oderit; il-
Se meus inſinuet, perſonamque anxia in omnem
Vertar, & occulto quouis me tramite ſiſtam.
Indoleat, flebo; lætabitur, abdita rumpent
Gaudia; vindicibus gladijs armabitur, ira
Me quoque raptabit, ferroque vltore probabit
Vel ſociam Bellona ſuam; flagrabit amore,
Meque ſuo Puer Idalius ſpectabit ab igne
Exuſtam, laudabo manus, labra, ora, comaſque.
Tum ſiue ipſe ſui captus dicetur amore,
Ac laudet ſpeciem ipſe ſuam; ſuper Aſtra feretur
Iudice me, pulcher; fruſtra et ſe cõferet olli (donis.
Phryx iuuenis, Narciſſus, Hylas, Hyacinthus, A-
Si meliora probans, ſe vel ſapientibus æquet;
Dixero, Socraticis illum maduiſſe fluentis,

Et

Et Sophiæ aſſuetum dapibus,ſuperaſſe Mineruã.
Non aliter geritur quodcũque vbicũque, latenti
Vt prenſem faciem, memetque per omnia laxem
Exempla. Ingenio *ſic verſicolore notatur*
Piſcis,arenoſæ qui ſtans in margine ripæ,
Inſtar lucentis ſpeculi, quo cuncta coruſcant,
Effigiem quamcumque bibit. ſic vnda quieſcens
Nullo infecta luto,rerum ſimulacra refundit,
Quæ latè inciderint,puppiſque Magiſter aquoſæ
Vtitur indicibus ventis, & quemque fauentem
Ad pelagus,curſumq; adhibet,moderatur et alnũ;
Ceu conſanguineum reſerauerit Aeolus Vtrem.
Artibus his ergò quiſquis feliciter vſus,
Qui ſapiens lateri Domini regnantis adhæres;
Conſcendes animorum arces, Aulæque triũphans
Imperio; titulis,amploque augebere cenſu,
Et tua venturi ſurgent ad facta Nepotes.

LVI. *in Collegium Græcorum.*

Andreæ Baiano Theologo Conymbricenſi Io: Baptiſta Laurus. S. D.

O Aulicas compedes hodie mihi permoleſtas! quas excutere tantiſper non licuit, dum operam tibi darem, Perſianum nodum in conferto præſtantiſſimorum Virorum theatro, docta oratione explicanti. Mœroris habeo ſocium Dominicum Francuccium, qui iturus ad

Cl. Cæſarinum, mox ad te recurſurus, neutrum potuit,laxato in violentum, atque obſcenum imbrem Cælo. Itaque in Aede ſacra ad Mineruam, mecum ſubſtitit, leniuitque diei tædium inſtitutus à nobis de facundia, & eruditione tua ſermo. Quamquam autem ille apud te mei vices tum ſalutantis, tum purgantis gnauiter obibit; decreui tamen tibi aliundè obrepere, nec in totum hac nocte,quod interdiu nequiui, à te abeſſe. Me ſcilicet in Siluam abdidi,quam ad te mitto,neſcio, an expertem prorſus Venerum & Gratiarum; hoc ſcio, de induſtria dicatam Muſis, quæ,vt nubentium Principum tripudijs canentes interſunt, ita animorum nexus fauentes curant, meque tibi arctiſſimo vinculo obſtringunt. Vale. in Vrbe.

Ioanni Baptiſtæ Lauro Theologo Andreas Baianus S. D.

QVid Aulicus ad Ruſticum? Egonè ille dignus, quem,non explicantem, ſed ruſticè abſcindentem nodum Perſij ſpectaturus, Aulicas, vt ais, compedes velis excutere? atque eas denique trahens præ ſtudio mei laudiendi, vim imbrium incuſes importunam, quibus de via in ædem ſacram ad Mineruam receſſeris?ſcilicet ducebas tuas aulicas in aureas tantiſper vertere

vertere potuiſſe compedes, quod in aureas alterius Herculis Gallici catenas incidiſſet. Benè tecum, & melius mecum actum eſſe iudico; quod imber mihi ille aureus, tibi verò tunc ſanè, pro ſingulari tua in me humanitate, ferreus, & moleſtus incubuit; quo minus tantum Te ego auditorem, & tu me tam ineptum Oratorem ſuſtineres. Siluam tandiù mihi optabilem, tuis in litteris promiſſam, non dum vidi: videram tamen apud Francuccium noſtrum, cum recens nata fuit. legi, & relegi, atque eam δαφνίνην totam cenſui, & tuo dignam nomine, & ingenio, ac denique Burgheſio Principe dignam. Tetigit me tunc etiam canendi neſcio quæ prurigo, non Epithalamia, abſit, non Cæleſtes Nodos, non Siluas (quid enim poſt tantos, ac tales viros mihi ex Caſtalia hauriendum ſupererat?) ſed Repotia quædam: qui tandem partus elanguit, & abortus eſt in aduerſarijs, alioquin naſciturus integrè, ſi tunc obſtetricem inueniſſet. Vale, & in Tuis me accenſe, ac refouè. Romæ ex Aedibus noſtris.

LVII. *Firmum.*

Tiberio Cincio Vtr. Sign. Refer. Præſidi Firmano Io: Baptiſta Laurus S. D.

REſrixere de Cæſare rumores omnes, quibus Aula admodum ſuſpenſa incumbebat, qui & inter ſe ſe euentu collidebantur. Compreſſæ ſunt ſimultates, verſa in amorem diſſidia, & optimè conuenit inter eos, qui de Imperatoria ſpecula laborabant: mirè anxij, ecquis in ea ſtatuendus eſſet, ecquis Germanicæ vigiliæ præponendus. Immortales Superis ſunt habendæ gratiæ, piacularibus hoſtijs gratulantibus conſalutandus Deus. Ac poſtridie faciet vna cũ ſanctiſſimo Hierarcha Cardinalium Senatus.

Nam hodierna die complures nuncij, alius poſt alium, huc maximis itineribus è conuentu Francfurdienſi cõuolarunt à Legatis, litteras afferentes de Ferdinando Auſtriaco ad Imperij faſtigium euecto. Dici non poteſt, quàm omnium libentibus, & propè ad tripudia compoſitis animis, ea vox fuerit excepta. tam altè Cæſarianæ ſtudium gloriæ in hominum mentes deſcenderat: de cuius iampridem in Chriſtianam religionem peruigili cura celebris apud omnes fama

per

percrebuit. Pontifex cum, peracto ſacro, ſecedere decreſſet in Tuſculanum; eo perlato nuncio, profectionis conſilia diſtulit, & comitia indici in craſtinum imperauit, rem Patribus, ſicuti eſt geſta, renarraturus. Quæ te, Præſes integerrime, ignorare nolui, haud omittens, Farneſium, ac Sfortiam Cardd. in Capranicēſem pagum pridie huius diei commigraſſe. Treſsium propediem abiturum, vt quidem ille ait, Lauretum religionis ergò, alij verius, in Hiſpaniam. Ego quoque ad te, Octobri ineunte, per occaſionem Lauretanæ peregrinationis obeundæ: quam ſanè diù eſt cum cogitat Card. Auunculus tuus, Dominus meus. Ni animum abducat, Gregorium Narum, & Io: Baptiſtam Aſtallium, clariſſimos hoſpites, expectes licet. Aeſium inuitat Lucas Celleſius Prætor, Maceratam Felix Card. Aſculanus. Vale, ac litteras ad Ferdinandum Imperatorem. N. nomine conceptas, quarum exemplum Nino debeo, prius lege, & nos ama, Romæ B. Virginis Natali die M. DC. XIX.

Ferdinando Cæſari ſemper Auguſto.

SI quiſquam eſt, qui diuinæ clementiæ magis ex animo gratias agat, quod tam

multa Germaniæ diſſidia læto fine compoſuerit, quæ & ad Maieſtatem veſtram in iſto faſtigio collocandam, arcana quadam ratione conſpirare voluerit; hunc vnum ſciat Maieſtas Veſtra eſſe me, qui erga eandem iampridem tantum amoris, obſeruantiæque ſuſcepi; quantum & meæ non ſemel tranſmiſſæ iſtuc litteræ, & creberrimi hic in Vrbe habiti ſermones, palam fecerunt; quique nihil vnquam ardentius cõcupiui, quàm vt, ſublatis bellorum incendijs, is triumphali ſolio imponeretur, qui cùm maiorum ſuorum ampliſſimis benefactis, tum ſui ipſius promeritis totius, Orbis ſuffragio digniſſimus iudicaretur. Quandò igitur Dei optimi beneficio in iſta Imperatoria quaſi vigilia Maieſtas Veſtra conſtituta eſt, cuius conſilium, ac ſtudium in Chriſtiana Repub. flagrans antehac ſemper fuit, & deinceps boni omnes flagrantiſſimum fore confidunt: ſupereſt, vt ab eodem Numine ſummis precibus contendã, vt perpetuum idẽ eſſe velit, & Maieſtate Veſtra aduerſus Fidei catholicæ hoſtes, tanquã firmiſſimo propugnaculo diutiſſimè vtatur: mihi verò facultatẽ præſtet, officij, obſeruãtiæque erga eandem meæ præcipuo aliquo argumẽto declarandæ. Romæ.

Bartho-

LVIII. *Bononiam.*

Bartholomæo Florauantio Vtr. Sign. Refer. Io: Bapt. Laurus. S.

NIhil mihi Thomæ Dempſteri elegantiſſima Præfatione potuit accidere opportunius, quæ BONONIAE titulum præfert, & laudes ingenioſè, copioſèque narrat. Triduo enim ante egerã pluribus cum Viro primario è familia Iulij Cardinalis Sabelli, cui Bononienſem legationem proximè decreuit Pontifex, de Galliæ Ciſalpinæ nomine, deque Rege Celſino, à quo, ceu à Boijs, aut à Bono Rege, Bononia, ſic Felſina fuerat tranſnominata. Cumque non occurreret, vbi adnotaſſem: acceſſit in tempore Scotus teſtis locuples, qui permulta in vnum, è multis petita, quaſi gemmas, congeſſit, ad Vrbem exornandam, cuius ornamenta amplam adeò ſegetem tot Scriptoribus, quos marginarios conſuluit, peperere. Quod autem exquirebas iudicium, quandò tanti mediocritatem noſtram facere videris, elicit à me breuibus Thomæ caſtigata ſcriptio, quã commendant eruditio multiplex, iucunda varietas, & felix caſtæ dictionis fluxus. Nam quot, quantaque quatuor paginis complectitur

ditur rara, arguta, atque recondita! quæ vix cuiquam diuturna multorum voluminum lectio queat obijcere. Quamobrem gratulor plurimum Patriæ tuæ, quæ Corrados, Sigonios, & Titios non eſt cur deſideret.

Vnum abs te, Vir humaniſſime, prius quàm ad nos reuertaris, mihi curatum velim; Caroli Sigonij de Epiſcopis Bononienſibus librum, cui hic iam tres menſes fruſtra immineo, neque dum alicundè poſſum eruere. Geminam cum veſtrate Hiſtoriam de Epiſcopis Peruſinis conſcriptam, breui excuſam, videbis. Sigonij tamen exemplum aueo, vt conferre liceat. ordinem, & diligentiam, ſi Cardinalis imperet, in Tudertinis ſecuturus, quorum Iconas, & Elogia breuiuſcula, in maiore Aedium Epiſcopalium Aula, penicillo expreſſa, in itinere Peruſino, ſi quandò Tuder diuertiſti, facilè adnotaſti. M. Antonij Capellij ſcripta, quæ imperaueras mitto per Hondedæum: ea partim Venetos, partim Colonienſes typos ſubiere, item Matthæi Ferchij Veglenſis Apologias. Apocalypſim Bohemicam in tuum reditum reſeruo. Amphiaraum aliquem, vt apud Papinium, te auditurum canentem numeroſè, & diuinantem, puta. Vale. Ex Vrbe.

Scipioni

L IX. *In Quirinalem.*

Scipioni Burgheſio Cardinali S. Chryſogoni, Pauli V. ex ſor. Nep. Io: Baptiſta Laurus S. D.

NVnquam, vt Antiſthenis vocem illam probarem, adduci potui, qui, cum in equeſtri pompa Platonem audiſſet, dilaudantem Equum, crebro hinnitu excelſos ſpiritus indicantem, propterea hominem reprehendit, quod inſtar Equi, fore aliquandò ambitioſulum ſuſpicaretur. Animum enim gloriæ appetentem, modò eam ſibi rectè factis, ac liberalibus artibus comparare ſtudeat, tanto æquius magnifaciendum ſemper exiſtimaui, quantò in illos acrius ſum inuectus, qui amant ignoti eſſe, vt in otio, quod aiunt, tranquillè viuant, hoc eſt, turpiter in deſidia conſeneſcant. Quam equidem vt ab hac ingenij mediocritate pro virili excuterem, vel à prima adoleſcentia dedi operam: decreuique in eo pergere, quotidie promendo aliquid: cum præuolantem ætatem nulla re videam tenacius inhiberi; quàm ſi litterarius vtcumque clauus infigatur. Ergò habes vndeuigeſimi huius anni litterariã vſuram alteram, quam rogo, Princeps, beneuolè

uolè excipias ſecurus laudum capaciorē abs te modio colligendarũ, ſi patrociniũ vel leuiſſimæ lucubrationi non deneges: quàm ſi grauiſſimas obijcerem, quas mea tenuitas conferre non poteſt, & tua amplitudo, & ſi à ſummis ingenijs requirat; à nobis certè non paruis conatibus parua molientibus, haud expectat. Quamobrem non ſemel humanitatem iſtam experti, Te hoc munuſculo appellare non dubitauimus: quippè in ſpem adducti, fore vt non reijceres. Qui non Artaxerxem modo Perſarum Regem in recipienda Aquula imitari conſueueris: verum etiam Pij II. comitatem ipſe Pauli V. Nepos, ad viuum exprimere tibi propoſueris. Cui ad Senenſes proficiſcenti gregarius cuſtos, emuncta celeriter Vacca, in ligneo vaſculo lac potandum deferre nō erubuit. Admiſit generoſus Princeps, & ſuo & Cardinalium obequitantium ori apponi iuſſit. Laudauitque hominis anguſta in rē liberalitatē, qui largiter voluit, quiq; ne largius valeret, donariorum penuria meliorum malignè excludebatur. Vale Burgheſi illuſtriſs. atque eandem Cælitum indulgentiam te quoque obiturum cogita; quæ tibi alterutrius Hierarchæ infulas, longa ſerie felicium auſpiciorum pollicetur. In Vrbe.

Romam.

Io: Baptiſtæ Lauro Bartholomæus Tortolettus S.D.

CVm ſæpiſſimè de tua in me beneuolentia Cauacepius noſter ad me retulit, tum quandocumque vſu venit, vt præclara ingenij tui monumenta in publicum edita, ad ipſum perferenda curaueris,& mihi,quod & proximè præſtitit,tuo iuſſu, qui meum iudicium nimium videris æſtimare, legendã permiſit:quod quam mihi iucundum fuerit, pluribus explicare non eſt neceſſe. Etenim & tua ſcripta mirificam, & ſatis hominibus perſpectam, & laudatam præſe ferunt elegantiam, & iſthuc voluntatis, & iudicij de me tui teſtimonium ad meam dignitatẽ magnoperè arbitror pertinere.Itaque nõ ſum ratus committendum, vt toties prouocatus, diutius ſileam, neque tibi gratias agam, quàm maximè fieri poteſt, liberales, certioremque faciam me tui amantiorem, aut ſtudioſiorem eſſe neminem: cum meæ beneuolentiæ, & ſtudij cauſſa à tua virtute profecta ſit;ac ſi mea opera vti opportunum duxeris, me tibi officio nullo tempore defuturum. Quid autem ſentiam, non de tuis laboribus

boribus ſanè luculentis, id enim ſatis explicaui, ſed de latini ſermonis, quem præcipuè colis, peritia, & vſu; dicam meo more liberaliter, nulla me vberiore affici voluptate poſſe, quàm cum in ea me lingua aut legere, aut ſcribere aliquid contingit, cui præſertim quidpiã inuſitatũ inſit nitoris, & gratiæ, quæ omniũ linguarũ, omniũ gentiũ, omniũ ſeculorũ, meo quidẽ iudicio, facilè obtinet principatum. Quid enim ei deſit aut ad exprimendas res efficax, aut ad venuſtatem concinnum, aut ad maieſtatem decorum, & ſplendidum, in mentem non venit, imò verò abundè omnia, & ſupra ceteras; nam tametſi communi ferè conſenſione ea potiſſimum inualuit opinio, vt Hebræa, Græcaque linguæ aut locupletiores, aut elegantiores, aut certè ſignificantiores fortaſſe videantur; tamen neſcio qua ratione factum ſit, vt nihil amabilius, nihil gratius meis auribus inſtillari poſſit, quàm argumentum illud, quod latinis characteribus conditur, ſeu illa ſit conſuetudo, aut propenſio naturæ quædam, ſeu quod ratio ſoni Hebræi, Græcique ſermonis à noſtro vſu vehementer abhorrens, ad latinam me ſuauitatem conuertat. Quo magis commoueri me ſentio, cum audio quoſdam, qui latinas litteras infenſi reſpuunt, & planè improbant

bant, quarum vim, & pulchritudinem non intelligunt, ijſque hunc, quem communi conſuetudine vſurpamus ſermonem, æquiparant, atque etiam, ſi Superis placet, impudenter anteponunt. Quaſi verò, ſi quid magnifici, ac ſplendidi in familiari huiuſmodi noſtro idiomate continetur, non illud è latinis fontibus deriuarint maiores noſtri; atque in illa temporum colluuie, qua inuadentibus Italiam Barbaris, vna cum dominatione & potentia, bonæ Artes interiere, in hanc noſtratem linguam, quoad per eos fieri potuit, haud totum contulerint. Etenim nihil noſtrum habemus, quod laudem mereri poſſit, omnia extera, aliena, peregrina, ipſa doctrinæ, & ſapientiæ arcana, nedum eloquentiæ, ad imbuendos animos, è Græco penu in Latium manarunt; è Latio in noſtros vſus translata ſunt. Quod ſi ex hoc maximè inquiant, vt ſanè faciunt, huic generi orationis, quæ vulgari vſu recepta eſt, Philoſophiam, nec non reconditarum quarumcumque diſciplinarum intima, conſignata fuiſſe myſteria, ac propterea ſuperuacaneum eſſe latinis litteris operam dare, in quibus addiſcendis flos, & ver ætatis fruſtra deteritur: non inficiar, eam eſſe conditionem ſcientiarum grauiſſimarum, vt exutæ latinitate proprium decus, & maieſtatem

tueri

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

tueri minimè poſſe videantur, & Reginas plebeio veſtitu iudutas, ac ſordidas repræſentent: imò verò, neque integrè neque ſignificanter noſtram linguam referre poſſe eiuſmodi ſententias cenſeo, quæ in latina ſuum quaſi corpus propriũ habent. Quamobrem ſi peregrinam, nihilque ad nos pertinentem orationem latinam exiſtimant, neque potius domeſticam, & cognatam nobis, ſed fato quodam ereptam, quid eſt, quod ab ea tantoperè abhorrent, cum peregrinas veſtes, externos, atque alienos mores Itali homines tanto ſtudio proſequantur, & induant? Etenim ita vſu comparatum eſt, vt quæ olim natio omnes imperio ſine controuerſia ſuperauit, ea nunc ſpecie quadam illecta quietis, & lucri, vno ſeruiendi deſiderio flagrare videatur. De Lectione, niſi pertinacius agere velint aduerſarij, conuictos medius fidius ſe eſſe fatebuntur; de Scriptione fortaſſe maior quæſtio. Nam qui latinè ſcribant, ſcribere eoſdem aiunt admodum paucis,& gloriam ſuam anguſtius coërcere, cum ea cognitio arctis ſanè terminis noſtra ætate concluſa ſit. Aberrant tamen in hac quoque parte toto Cælo, niſi fortè latius patere ſtatuendum ſit,quod vnius Italiæ finibus circumſcribitur, quàm quod per vniuerſas Chriſtiani Orbis prouincias largiſſi-

giſſi-

giſſimè peruagatur; Scriptoreſque figulis potius, ac tonſoribus, quàm viris doctis, & eruditis ſuam induſtriam præſtare velint.

Ceterum eo vel iniuria temporum, vel ignauia, & ſocordia præſentium hominum deducti ſumus, vt non modò politiores litteræ, ſed ſtudia propemodum omnia, quæ ſapientiam pariunt, conticeſcant, obſoleſcant: Philoſophiam magiſtram vitæ qui attingat, aut nemo reperitur, aut oppidò pauci. Solæ fortaſſe Leges non nihil loci, ac commodi apud nouiſſimum ſeculum videntur inueniſſe: quippè quæ in re familiari tum defendenda, tum amplificanda verſantur vt plurimum: non enim, quæ virtutem inducant, ſed quæ cenſum augeant, eæ artes ſuſpiciuntur. Indignum verò, niſi cum venalibus animis ſentiamus, flagitij genus, mentem inſtruere diſciplinis, quæ nobis ad benè, beatéque viuendum, à Deo immortali ſingulari beneficio traditæ ſunt, vt corpus viliſſimo, ac ſordido quæſtu ditetur, & pingueat. Qua ratione autem ſapientes iſti Leges calleant, interpretentur, adminiſtrent, ſine pudore dici vix poteſt; cum abſque litteris plerique, ac latini ſermonis expertes, omnem barbariem in ſubſellia, & fora traducant, & buccis ambitiosè inflatis, ſolos paragraphos ſonent, & digeſta; quæ tamen minimè digeſſerunt, ac

L for-

fortaſſe non deguſtarunt. Nam ſi ſapientum reſponſa, & leges illas à ſummis viris dictatas vidiſſent, ac memoriæ mandaſſent, haud profectò in tantam vocum fatuitatem corrumperentur, & nobiliſſimam facultatem non inquinarent; cum illæ candido, atque eleganti ſermone, illuſtribuſque in primis dicendi formulis conſcriptæ ſint. Satis habent hi, ſi poſteriorum ſcriptorum riuos attingāt; fontes perhorreſcunt; nimirum conſilijs vt plurimum ad quæſtum magis, quàm ad veritatem accommodatis, nunc demum vniuerſa propè Iuriſperitia continetur. An verò animas incorruptas, immortales, ad beatitatem diuinitus procreatas, corporibus poſtponendas, iudicandum eſt? virtutemque auro poſthabendam? Ita ſanè contendunt. Litteras præterea aut nullas vulgò attingunt, aut faſtidiunt plurimi, atque in eam væcordiam adducuntur, vt litteratos homines explodendos putent, eoſque planè ineptos, atque inutiles in Republica prædicent; litteratorum autem conatus, & opera non ſecus irrideant, ac ſi eſſent furentium deliramenta, & ſomnia ægrotantium. Qua verò de re in Aulis, in Foris, in Ciuili ſocietate, atque amicorum conſuetudine inter ſe hoſtes iſti Muſarum, & Mineruæ ſtrenui admodum colloquantur, pudet commemorare. nam cui

cui ſententias,è nobilibus diſciplinis erutas, liberalis cognitio neutiquam ſubminiſtrat; ille in obſcenos, indignosque ſermones degeneret neceſſe eſt; aut cum benè loqui neſciat, malè loquatur; ac tum demum ſummam gloriam ſibi adeptus eſſe videatur, cùm bonorum ſtudia, fortunam, mores maledictis exagitauerit. Viderint cùm ipſi, tum qui alunt eiuſmodi dedecora (vtinam non plerumque in ſuam perniciem). Sed vniuerſus terrarum Orbis propè iam conſenuit; bis pueri Senes; puerorum autem illud primum ac potiſſimum elementum eſt, vt litteras odio habeant. Tibi quidem, Laure, gratulor, qui ab eorum inſtituto longiùs abes, neque inſanas huiuſmodi inimicorum voces, Vir fortiſſime, reformidas. Ego quoque eandem tecum viam inirem, ſi aut ingenium, aut otiũ ſuppeteret; ſed cum meas vigilias attentiùs intueor; animo me oportet planè concidere. Nam niſi ab Aula quietem impetro, deſperata res eſt, nihil perfectum, abſolutumque de meo vnquam penu depromere licebit: adeò multa, eaque varia temerè (quod Iuuentutis eſt vitium) inchoata ſunt à me, in vtraque lingua, vtraque oratione tum ligata, tum ſoluta, præſidia futuri nominis; quod quemadmodum parare poſſim in tantis virium, ac temporis anguſtijs, comminiſci ne-

queo. Illud ſaltem fortuna permitteret, ſin minus meliora, at non deteriora vt ſecernere valerem, atque aliquo delectu teſtari poſteritati, me inertem, ac deſidioſam vitam quaſi fortuitò non agitaſſe. Tu, qui ingenio plurimum vales, cumque ad aptè, ornatèque ſcribendum tuo ſtylo nihil deſit, facilitate nihilominus dicendi iacturam temporis redimis, quemcumque aditum ad ſummum litterariæ gloriæ faſtigium & appetere, & ſperare potes. Vale. Ferrariæ x. Kal. Nouemb. An. 1619.

LX. *Ferrariam*.

Bartholomæo Tortoletto Io:Baptiſta Laurus S. D.

OMninò præter ſpem tuæ mihi obuenerunt litteræ, diſertiſſimè Tortolette: quæ eò gratiores, quo expectabantur minus putabam enim me Cauacepio excidiſſe, aut abeſſe ipſum Ferraria, à quo (ſex ſeptem abierunt Menſes) tantum accepi binas. in his ſemel de te mentio, cum permulta de ſtudijs, ac lucubrationibus tuis poſſet, &, à nobis rogatus, deberet, quæ hic coram receperat. quo tempore Romam à Cardinale veſtro ablegatus, Gibertum Pium, cùm ſuorum ſplendore natalium, tum Columnenſi

nupero

nupero coniugio florentem, immatura morte præreptum offendit, quem crediderat valetudinarium. Homini autem cum negotium dedi, ſcriptorum meorum, cuiuſquemodi miſiſſem, tibi, noſtri amantiſſimo, indicandorum; meum non fuiſſe conſilium, vt ex eo laborem ſcribendi vllum ſumeres, vtique in iſta Aula occupatiſſimus, inde opinor, licebat intelligere; quod ad te per eam occaſionem verbum nullum: quem ego Artibus & facundia excultum, quamquam rudi, ac ieiuna Epiſtola, appellare vltrò non dubitaſſem. Quamobrem magnas beneuolentiæ in me tuæ gratias ago, qua adductus, litteras ad nos miſeris tam vberes, tam elegantes, tam veras denique de re, hac quidem tempeſtate, ad miraculum, pænè dicam, negligenter habita. Etenim per quàm pauci hic ſunt, qui (vt miſſos faciam eos, qui Philologiæ, & Philoſophiæ haud quidem nuncium remiſere, nam aliquandò agnouiſſent, ſed ſibi in totum interdixere) Tullij, meliorumvè ſplendidas, & omni Gratiarum penu refertas cenas, deſiderent: adeò multi triuiali & famelica oratione contenti, vulgariter ac ſordidè conuiuantur. Aduerſus quos, ſermonis elegantiæ oſores, æquiſſimo iure ſtrinxiſti gladium, Tortolette; cui tamen (quandò nullius iam rei vberior eſt annona, quàm homi-

num, à Muſis amœnioribus abhorrentium) nullus adijci ignis ſatis queat, ad hanc excetram exurendam, nullum fulmen ad hos Salmoneos deterrendos, obterendoſque. Non poſſum obliuiſci ſpinoſas quaſdam, imò monſtri ſimiles litteras, quas legit mihi nuper Vir amiciſſimus, cumprimis eruditus & eloquens, ad ſe, vti dicebat, à quopiam ab Inſubria exaratas, qui Hiſtoriam neſcio quam aggreſſus eſt ſcribere. Lapides, ita me Cælites ament, non verba loquebatur: tum periodos ſic obuoluebat, & vocibus quibuſdam ab Oſcis, & Volſcis malè corrogatis, interpolabat; vt latinæ orationis faciem non agnoſceres, planè aſper, horridus, olidus, veluti è piſtrino prodijſſet, haud certè Plautino, aut Apuleiano (nam hoc ferendum erat) ſed ex hircoſa aliqua Aboriginum caula, qui rancida omnia fuerant balba de nare locuti. Qui verò ſalebroſæ Epiſtolæ lectione meas aures onerauerat, à nobis bona ſanè fide expetebat, vt cum illo data litteraria ſyngrapha, amicitiæ fœdus inſtitueremus. Eſſe enim apud Magnates ſuos in ſumma gratia; nec minoris candidatum Aulæ à nobis, qui in Vrbe viueremus, reijciendum videri. Ad quem ego: Apage, inquam, Spurinam & Labeonem iſtum: cuius vel remota conſuetudine, facultas dicendi hæc, quantula eſt, ilicò

licò maculas vſque adeò luridas contrahat; vt me deinceps,furenti Aiaci perſimilem, intemperijs actum, ſis iudicaturus. Porrò Latinæ Linguæ maieſtatem ita à puero deuenerari cœpi,vt nullo non thymiamatis honore,nulla nō dignam victima ſemper exiſtimauerim.Eius ſimulacrum Plautus, Terentius,Cæſar,Cicero graphicè conformarunt, & ductas vtcumque lineas à Liuio,Curtio & Cornelio,nemo aliqua ratione delendas hactenus putauit.Qui omnes,mixta colorum artificioſa temperatione,hanc apud ſanioris iudicij viros expreſſerũt Helenam;quemadmodum apud Crotoniatas Zeuxis expreſſit ſuam. Ab hoc archetypo hodie non deflectũt oculos Barclaius,Sacchinus,Famianus,Gallutius, alij, qui quotidie apud V. C. Paullum Mancinum ad doctiſſimam Humoriſtarum Palæſtram confluunt.Tu reddis adamuſſim Tortolette.Teſtis olim mihi Pompeius tuus, & in parũ diſſimili genere,Secularis Clementi viij. oblatus Annus, proximæque ad nos litteræ abundè declararunt. Perge autem Vir eximie, & quæ multa habes iampridem contexta, atque perpolita, quæque in dies procudis,ede nobis; ede Vrbi, quæ tui præſentis orationem hauſit ſæpius, & nunc anxiè requirit,nec ferre poteſt abſentem. Vale, Romæ Non.Nouemb.M.DC.XIX.

LXI. *Romæ.*

Federico Cæſio Principi S. Angeli Io: Baptiſta Laurus S. D.

DE Tubo Optico,de nouis Stellis per eum in Cæleſti regione deprehenſis, deque Maculis Lunaris Orbis iuxta tecum ſentio, Princeps doctiſſime. Aliud turbat, quod antequam experirer, propè neglexeram, expertus modò, ſatis admirari non queo, cuius tu cauſſam ex abditiſſimo tuæ Phyſiologiæ penu mihi eruas oportet. Haud cuiquã ignotum (ecquis verò rem ignorat inſigniter noxiã, induſtria opinor, ac manu Furiarum in Orbem inuectam?) quæ ſit vis pulueris tormentarij. quem è ſulphure, nitroque conflatum, cum in pharmacum, quiſquis ille fuit, apparaſſet, proſiliens è percuſſa ſilice ignis, morti propius inferendæ idoneum declarauit. Nefarium inuentum vt iam amplius, amiſſa nouitatis gratia, non ſuſpicimus, ita peſſimè execramur. De puluere autem aureo ſi fortè minus inaudiſti, per me intelligas licet, &, vbi ad experientiæ libellam reuocaueris, etiã alios doceas. Ego proximè argenteo cocleari impoſui, tum ſubtus ignem admoui. è veſtigio non in

ſubli-

ſublime, quod nitratus conſueuit, ſed deorſum facto impetu ſe proripuit, prorſus contra quàm efficax, potens, & in pyramidem euadens elementum ſoleat. quod hic diuerſo vtatur ingenio, ac degeneri combibita indole, quaſi amputatis alis, de more in altum non audeat ſubuolare. Hac in re Princeps acutiſſime arcanas naturæ vires ſcruteris velim: quamobrem in flammam procliuior aurea ſcobs contrario nitatur motu. tametſi dum id neutiquam ſomniculosè cerno, ad ſecretiora me referre ipſum non curo: quodque tam facilè oculis objicitur, qua ratione valeat fieri, altius non inquiro. Temerè quippe dubitem poſſe contingere, quod oculata fides mihi indicat contigiſſe. E Muſæolo.

LXII. *In Vaticanum.*

Io: Baptiſta Laurus S.D. Angelo Roccæ Epiſ. Tagaſtenſi, Apoſtolici Sacrarij Præfecto.

EST cur tibi gratias agam, Pater religioſiſſime, qui Muſas noſtras iampridem altiſſimo otio incubantes, & marcenti veluti ſomno ebrias, B. Patris veſtri Auguſtini, cuius ego feſtum diem Natalem meum colo, ſublato

ſublato vexillo, inflataq;tuba excuſſeris ,& ad ſanitatem redire imperaueris. Niſi ſi verius Caduceator dici debeas, qui obiratas, & ſimultatem nobiſcum ſe velle diutius exercere interminantes, præter ſpem reconciliaris, & in pangenda B. Præſulis ſanctimonia, mecum tam amicè conſpirare volueris. Enimuerò ex quo ingenuas Virgines iuſſi Fornacem calcariam extruere; Triumphum Murium & Ranarum canere, & in Abdera Vrbe excindenda fortius inſudare, quàm præceperat in Batrachomyomachia ſua Græculus auctor,quicumque fuit:illæ mihi, quaſi violatæ maieſtatis dixerunt diem, & vltione acerrima,hoc eſt,longiſſimo ſilentio, de impudentia noſtra ſupplicium ſumere ſtatuerunt. Exinde non niſi in biduum paullò mitiores ſum expertus;cum præiſſent vtique multa verborum lenocinia, & prenſaſſem vocibus adeò in obſequium calamiſtratis;vt redimere ferreas compedes, & duritiem à ſilicibus poſſent amoliri.Impetraui nimirum breuem haud auerſi Numinis vſurã ad Icona Adulationis effingendum, in Aulica Venatione indicatum, mox ad ingenium rediere.Nunc demum per te Virum integerrimũ, nobis ſunt placabiliores factæ: puto, tam gratioſo oratori non potuiſſe pernegare. Tibi igitur debetur vni ſacrum Carmen; quod

quod, ne prorſus contemnam, haud quidem illud præſtat, quia ego condiderim, homo, vt tu vis, pluſculum eo in genere à prima Iuuenta exercitatus: verum quia ipſe interceſſeris, atque obtinueris; quippè nec tibi ingratũ, qui popoſciſti, nec pio Parente, quẽ pro virili cantat, planè indignum. In poſterũ cum quid eiuſmodi ab irato Choro extorquendum erit; neminem alium mihi pacificatorem, præter te, ma'o. Præſtò enim ille tibi ſit, quem minus obſequentem à celeberrima Bibliotheca, abs te magnis ſumptibus apud Auguſtinianos Sodales excitata, poſſis prohibere. Vale in Vrbe.

LXIII. *Romæ.*

Iulio Cæſari Stellæ Comiti, Pauli V. ab intimo Cubiculo, Io: Baptiſta Laurus S.D.

CRede mihi, Stella Comes humaniſſime, cum eſſem Tuderti, nihil propius eſt factum, quàm vt cultiſſimas Muſas tuas peracri Iambo, hoc eſt, ciuilitatum aculeis obarmato prouocarem, quæ mihi tamdiu Nuptiale tuum Carmen in Burgheſium, cui & ego tanto antè proluſeram, differrent. Et ſanè obtinuerat apud me, quod coram dixeras

xeras te in illius veſtibulo præfatum: fore vtolim concepta, quamquam emiſſa poſt tres menſes fœtura, ac fortuitò eò vſque dilata, homines legendi percupidos nanciſceretur, neque ſcriptionum eiuſmodi amplius aceruo delaſſatos. Cum prius tam multi, varia cãtuũ modulatione, quaſi Pyrrhica Chorea indicta, ad præliares Nuptias proſiluiſſent. Hodie demum cum maximè nubilum eſt Cælum, perindè atque ægrè ferat, Pontificiæ Alæ aſſeclas, vna cum ſanctiſſimo Hierarcha, in Tuſculanum commigraſſe, Stellæ à vobis, vel meridie, cum eſt ſudum, clariores, ſunt redditæ. Nam tuo Carmini Io: Baptiſtæ, Fratris tui, Elegia adiuncta erat, quam in ſuam ad Epiſcopatum Bitunti conſecrationem decantarat. Nihil ea poteſt fieri emunctius, elegantius, religioſius. Tanti verò illa non apud me modò, ſed etiam apud omnes germanæ latinitatis æſtimatores, atque animæ in negotio plurimum oculatos, futura eſt; quanti & Roberti Card. Bellarmini ad Angelum Epiſ. Theanenſem Nepotem Par ænefis; Io. Victorij Roſcij de Epiſcopo perelegans Oratio; & Ioãnis Gualterij, Burgentium Antiſtitis, ad ſe inauguratum præſcripta Admonitio haud ita pridem fuit. Eam amicis ad Eccleſiarum faſtigia identidem euectis, Animarum paro

ro ſegetem; nec vnquam in manus ſumam, niſi beneficij tui, Stella præſtãtiſſime memor: cui gratias ingentes habeo, tibique, & ampliſſimo Fratri, gentilitias Stellas propitias ac fauentes continenter precor. In Vrbe.

LXIV. *Neapolim.*

Io: Baptiſta Laurus S.D. Laurentio Mancino Abbati.

LOngè opinionem meam fefellerunt nõnullorum præpoſtera iudicia, qui arbitrati ſunt à nobis Mineruam, quod dicitur, Athenis violatam. Taceo de loquendi formis, à Chriſtianis Scriptoribus paſſim vſurpatis. illud non debeo, quod vni mihi fraudi fuerit, non paullò liberius, ſed vberius ea per ſuccenturiatum militem pronunciaſſe, quæ à compluribus noueram multò antè diuulgata. Haud tamen malæ cauſſæ, Anteſignanis noſtris ita decernentibus, patrocinari volui. Nam alios, qui, in legendis noſtris, tenebras in oculis videntur ferre, adeò nihil moror; vt, qua ipſi nos verberant, eadem ego illos æquius caſtigatione verberandos putem: quibus, ſi qua lux affulſit, paluſtris, vt appellat Perſius, verè fuit. Sed non vacat, Laurenti, litteris prolixioribus

tecum

tecum in præſens vti: cum immineat Tabellarius, & ex cohorte Aulica omnes à ſcribendo reuocent, præproperum hinc abitum Lauretum verſus molientes. Puer quoque meus colligere ſarcinulas habet, mulionibus tradendas. Vale mi Laurenti, cui multũ gratulor ampliſſimi Principis, Alex. Cardinalis à Monte-alto, effuſiſſimam liberalitatem. Cælites benè faxint vnico huius æui Mœcenati, qui tam munificè fortunis tuis, tuorumque, proſpiciendum putat.

Litterarum Pontificiarum, quibus Vrbis noſtræ nobilitati pariter, atque vtilitati paternè conſultum ijt proximè Paulus V. exem plũ Theodorus reddet. Peruſiæ proponentur publicè, & tanquam inflato claſſico, indormientes noſtrorum animos ad rem familiarem ſtudioſius comparandam, excitabunt, Vale iterum, expeditiore nũc Via ad nos reuerſurus, quàm cum olim per cauſſam virium à morbo recuperandarum, iſtuc conceſſiſti, vſus es, & quidem curante Viro ſapientiſſimo, Philippo Philonardo Card. Ex Vrbe Roma.

LXV. *Peruſia.*

Gaſpari Matthæio V.C. nunc vtriuſque Signat. Refer. Io:Baptiſta Laurus S.D.

QVod inter deambulandum hodie narrare tibi inſtitueram, & cuius gratia exemplar Inſcriptionis ad foſſam Bracchianam requirebam; te poſtridie ad Thraſymenum Lacum profecturo, vt animum à grauiſſimis Iuriſprudentiæ, artiumque ſtudijs parumper leues, dicam planius per Epiſtolam; enixè cupiens, cum illic fueris, alicui tuorum negotium des, vt deſcribat, & ad me Romam mittat, qui talium manipulum ad V.C. Suucertium meum paro, Selectis Chriſtiani Orbis Delicijs additurũ.

Cum Laci Thraſymeni Emiſſariũ, labe interna ſoli intercluſum, prohibuiſſet per plures annos exitum aquis; excreuerat adeò Lacus, & ſuper-ſtagnauerat, vt nõ ſolum vicini campi, ac vineta occuparentur, & piſcatio, quæ ſolet eſſe admodum copioſa & quæſtuoſa, impediretur; verum etiam Oppida, quæ in Inſulis Thraſymeni, & ad ripam in continenti ſita ſunt, inundarentur ad eam altitudinem, vt incolis, domos ingredi volentibus, non niſi per feneſtras, oſtij vice, pateret

teret aditus. Neque tantæ calamitati opera Cardinalium nonnullorum, qui Legationi Peruſinæ præfuerant, aut aliorum à Clemente VIII. vt id curarent vnum, tranſmiſſorum, remedium vllum adhibitum fuerat. Tandem miſſus eſt ab eodem Pontifice Maphæus Barberinus, tunc Cameræ Apoſtolicæ Præſidens Clericus, nunc verò Cardinalis, qui anno M. DC. I I. quatuor menſium ſpatio, in priſtinam formam Emiſſarium reſtituit, & ſecurius aduerſus imminentes terræ labes, & Chaſmata, nouo addito diuerticulo, reddidit: vti ex Epigraphe conijcies, à Viro diſertiſſimo concepta, & ipſius iuſſu ad Emiſſarij oſtium in marmore inciſa; in qua tamen, quæ fuit Principis modeſtia, nullam de ſe mentionem fecit. Ac ne cura exſcripti Lapidis non tibi, Gaſpar humaniſſime, fœneret, ego Principis eiuſdem ROSA te donatum volo, vna cum Bonciarianis litteris, vt ad Dulcium, ſuauiſſimis. Vale iterum atque iterum, & noſtræ obſeruantiæ ſemper memineris. Cras me, Superis addiuuantibus, ad Card. Proauunculum tuum. Cui, Tuderti cum fuero, verbis quàm potero officioſiſſimis plurimam ex te; in Vrbe, Mario dicam Patri. Peruſiæ ex Aedibus.

Ἔμφυτον ἐκπροχέον πλοῦτον καὶ ἥδυμον ὀσμήν,
    Ὄμμασι πορφυρέῳ χρώματι χάρμα φέρον,
Φαιδροσύνην πεδίων, πάντων κλέος ἔξοχον ἀνθῶν,
    Ἀνθηροῦντ' ἔαρος κόσμον, ἔρωτε κορῶν,
Ὀξυτάτων τὸ ῥόδον φρουρᾷ περίφραξεν ἀκανθῶν,
    Φίλτατον ὡς ἔργον ζηλοτυποῦσα φύσις:
Καὶ τάχα τῷ φύλακας παρέφυσεν, θῆκε δ' ἁλουργόν
    Ἄνθεσι βουλομένη τὸν βασιλῆα δόμεν.
Ὀλβίζεις ὅπλοις ἀρχὸν φρουρούμενον; ἀνθεῖ
    Ὡς ῥόδον. ἀμφοτέρων κῦδος ἐφημέριον.

INgenitas qua pandit opes, & odore ſuperbit,
Et ſplendore oculos Muricis exhilarat,
Camporum iubar eximiũ, Iuuenumq; voluptas
Inſignis florum gloria, Veris honor:
Spinarum Natura Roſam munimine cinxit,
Vt rem, cuius amor ſollicitum cor habet:
Forſan & hanc poſitis cuſtodibus induit oſtro,
Vtpotè Reginam floribus eſſe velit.
Vt fœlix colitur ſeptus Rex milite: floret
Ceu Roſa. vtrique rapit, qua dedit hora decus.

Bononiam.

M. Ant. Bonc. Franciſco Dulcio. S.

O Verè vernum, verè roſeum, imò melleum ac nectareũ Epigramma, Dulci ſuauiſſime,

quod fruendum nobis appoſuiſti, à communi Domino, græca pariter, latinaque conditura laboratum. Id verò cum alter aurium mearum Anagnoſtes, græcè pluſculum intelligens, græcè antea mihi guſtandum exhibuiſſet; in mentem venerat conari, ſi poſſem quoquo modo repræſentare Atticas illas Veneres Gratijs latinis, tum remittere ad Illuſtriſſimum Patrem, alijs indutum veſtibus infantem. Vbi verò & latinos gerentem habitus, & pari paſſu incedentem conſpexi (valeat Philoſophus) eodem temporis momento, & dolui meam vicem, ſpe fruſtratus reueſtiendi, & gauiſus ſum vicem illius, aptiore, quàm ego facere potuiſſem, veſte conſpecta. Mens rurſus inciderat euocare Muſas Etruſcas, & tertium illi habitum concinnare. Sed veritus ſum, ne aut me non agnoſcerent, diu illarum conſuetudine intermiſſa, aut ne non bonam mihi operam nauarent, poſt-habitæ latinis. Maſſinium noſtrum, cum redierit, rogare in animo habeo, ſiue ille diutius cunctabitur, Narduccium, aut Chryſaldum. Apagè qui dicunt, ex Principum Aulis exulare Muſas. exulant vnde non aluntur, ſiue vbi cuiuſpiam ipſæ altrices non fuere. Ingenuos, magnanimos alumnos ſuos nunquam deſerunt, ſed his ſemper adſiſtunt, obſequio paratæ. Raros, inquies

quies, huiuſmodi ſit inuenire Principes doctos, liberales, elegantes. Non eſt dubium, raros. nempe quia raros Calliopa & Minerua aluit. Propè libet hoc loco inſtituere querimoniam aduerſus Principes. Age Dulci, diuina, aduerſus quos? Nempe inquis, aduerſus hoſtes Muſarum; Imò, inquam, aduerſus earumdem cultores, atque amicos. Nam ſi cum opibus, dignitate, potentia bonas quoque Artes ſibi vindicant; quid obſecro priuatis nobis relinquunt, in quo eminere, gloriari, ſaltem acquieſcere poſſimus? Id verò ſi Principes efficere pergant, & Cardinalis Barberini exemplum ſequantur; quis non cenſeat fore actū de priuatis eiſdē ingenijs, eiſdē famelicis litteratis? Nā ſi Epiſtolā ſcribere, ſi dictare Orationem, ſi pangere Carmen, ſi quiduis mittere in litteras græcè pariter, ac latinè tam poterit (exempli gratia) meus Antiſtes, quàm ego facere ſoleam; quis non intelligit facile fore, vt nos frigeamus, & minore apud Principem in honore, ac pretio ſimus? Hæc, inquam, ſe ſe obtulerat calenti calamo querimonia, quam poſt paullum refrigerata mens, non admiſit, experientia reclamante. Itaque deſino, votum reponens pro querela. Dominis meis Illuſtriſſimis Legato, & Prolegato fœlicem, ac proſperum precor Sacroſanctum Redem-

M 2 ptoris

ptoris nouum Natalem. Tu etiam atque etiam vale, Dulci dulciſſime. Te Laurus & Saluucius ſaluere iubent. Ego Bertolanum & alios Lucenſes. Peruſiæ poſtridie Non. Ianuarij M. DC. XIII.

LXVI. *In Vaticanum.*

Conſtantino Caietano Abbati,

Pauli V. à ſacris litterarum monimentis,

Io: Baptiſta Laurus S.D.

QVàm multa præter opinionem, adeò & contra votum accidunt! Abbas reuerendiſſime. heri veſperi cum me domum recepiſſem, nihil habui potius, quàm vt tibi Dionem conquirerem, quo Clariſſ. Comes ab Arcu in dies aliquot vti cupiebat. Quid verò cenſes? Bibliothecam diligenter excuſſi, omnia ſcrinia, omnes arculas ſubuerti: nuſquam tamen Nicæus, aut Xiphilinus ſaltem inueniri potuit. At at recordatus ſum, Volumen vtrumque abſtuliſſe ſecum Tybur Tiberium Fontium meum, Cardinalis Priuli Iathrum, qui eò hoc æſtatis commigrauit, & vt Romanæ Hiſtoriæ continuata poſt Galenos ſuos lectione, tempus falleret, indè nos fefellit, ipſe nunc reperiendi deſtitutos: quique cõmoditati Libri oblitus eram, eius for-

taſſe

taſſe in diſcrimen fides apud te adducitur, cui, de me iampridem optimè merito, in re longè maioris ponderis ſemper gratificari cupiam. Igitur dabis veniam culpam ingenuè fatenti; quam redimere precibus non par fuerat, niſi fuiſſem temerè pollicitus. Repræſentare equidem tunc potero, cum non erit vſus, & veluti æs alienum diſſoluere, cum non repoſcetur. Sed quo tibi arctiùs deuinciar, nomenque haud facilè expungendum tuis rationibus accedat; Roſvveydum in triduum à te expecto, vt poſt, doctiſſimam velitationem tuam recognoſcam. Amo te de Monaſteriologia, à V.C. Carolo Stengelio tuo nomini dicata. Miræi Benedictinis Originibus adiunxi, vt muneribus cariſſimorum capitum me identidem oblectem. Vale Vir acutiſſime, & eruditionis tuæ face Antiquitatem perge illuſtrare, cui noſtro æuo propitius Caſtor affulſiſti. Ex Aedib. in Vrbe.

LXVII. *Romæ.*

Aloyſio Capponio Cardinali, nunc Archiepiſc. Rauennati, Io: Baptiſta Laurus S.D.

NIhil non debeo Horatio Mancino Abbati, qui in me amando, tuendo, de me-

rendo, nullum ſeruat modum. Mitto dicere, quàm dulci me officiorum ſarcina apud Principes Lenium & Lantem non ſemel onerauerit: voluit id etiam nuper apud Te Cardinalis ampliſſime, cuius patrocinium, ac beneuolentiam ſperare quidem propter ingenitam tibi humanitatem, potui, præſtare aliquid, quo ea haud planè indignus viderer, non potui. Nam pro oblato illo ingenioli noſtri fœtu adeò habere gratiam nullam debuiſti; vt magnæ mercedis loco fuerit, quod Vir grauiſſimus nugacem, & linguacem non reieceris. Quid autem iucundiſsimus Senex de me tibi inſuſurrauit, neſcio, an facile credideris, quod dicturus ſum: cùm magnum pudorem incuſſit, vbi renarrauit, tum excidit iam illud mihi, qui referri in felicius rationarium, ex quo in hanc militiam me volens mancipaui, vix ſomniare ſum auſus. Honorificè nimis quidam de me & ſentiunt, & loquuntur; ſed quibus perbellè imponat Amor, & quorum errore ſi tantiſper delector, paullò tamen poſt hinc me grauiter obiurgo ipſum, qui gregalis in litteris notæ, virtutis dumtaxat cutem, nunquam intima viſcera ſcrutatus ſim. Ne verò Cardinalis humaniſſime, commendatione adductus Horatiana eò prolabaris, quo & tua te benignitas vltrò impellat; egoque interim ſuſtinendo oneri im-

impar,cogam dependere de ſuo, quicumque de tenuitate noſtra alijs pluſculũ polliceantur: ſponte hac te Epiſtola præmonitum volo,tuum vt potius mihi amorem ſerues, quã alienam gratiam eblandiaris. Hanc non exambiam propter humilitatem, quæ & in immerentem non proficiſcatur; illum tua deferat humanitas, cuius amabiles nexus noſtra ferre imbecillitas non recuſet. Vale in Vrbe.

LXVIII. *Louanium.*

Erycio Puteano V.C.
Io:Baptiſta Laurus S.D.

NEc cumulatiorem pietatem erga Bonciarium,popularem meum,tui olim peramantem,præſtare queas,Clariſſime Puteane:nec ego plus officiorum à quoquam efflagitare; quàm vt litterarium xeniolum, quod humanitati tuæ defero, non repudies. Iam tu decennio ante ex Italia noſtra,quàm M.Antonius è viuis.Vigetnè verò tuus etiãnum erga hunc,atque illam Amor? En hunc & Hymenæus noſter adit,qui nuper Burgheſiorum & Vrſinorum Nuptijs caſtiſſimè præluſit.In earumdem ſcriptiunculam mitto,ſtudij aduerſum te ſingularis, ac veteris obſer-

nantiæ indicium meæ. Humanitatem & candorem tuum edita iampridem abs te ſcripta declararunt,& illuſtres Viri, è familia Archipræſulis Hydruntini, qui è Belgio nuper ad Vrbem rediјt Exlegatus, coram teſtati ſunt. Igitur oblatum tibi olim nomen, & recenti profeſſione certius oppigneratum, ſeu mauis Bonciariani affectus heredem (nam euocare in hoc amicos Manes non dubitem)in tuis accenſeas velim. porrò vtrinque vberem beneuolentis animi ſignificationem debes; quam non tam conſtantiæ ſuadeat laus,quàm iubeat fides. Vale,Romæ.Prid.S.Lucæ.MDCXIX.

Romam.

Io:Baptiſtæ Lauro V.C. Erycius Puteanus S.D.

BOnciarium in te iampridem amo, mi Laure, qui tanti ingenium Viri nobis repræſentas; ingenium, verè dicam, Muſarum. Sed illæ,tanquam nomine tuo captæ, propitium tibi Apollinem reddunt; imò aliquid iam Apollinis in pulcherrima Silua tua agnoſcunt.Sanè generoſus hic impetus eſt, nec argumento furor cedit. Quàm plerique hodie,qui carmen tentant,frigidi ſunt?quàm

Ian-

languidi in his ſacris? Tu ignem præfers; vt ſi velis, ne obſcurus quidem eſſe poſſis. Verè ignem: nam incalui. Hoc igitur tam bono affectu ſtimulatus ſcribo, & me tuum eſſe profiteor, quemadmodum Bonciarij fui; facturus vſque, vel quidquid conſtantiæ ſuadebit laus, vel fides iubebit. Vale Louanij. Poſtrid. Eid. Febr. M. DC. XX.

Si Siluæ loco Epigramma admittis, hoc iſtud, Ethicum magis, quàm Poeticum, in ἀντίδωρον accipies. Si pateris, per te auſim Clariſſimos V V. Bonifacium Vãnozzium, & Bernardum Gulielmum ſalutare.

Eſt iam Romæ amicus quidam meus, & contubernalis nuper, Henricus Bonerus; huic vt faueas, rogo, imò hunc vt noſcas, rogo. Eſt in Collegio Germanico noſtræ gentis Iuuenis nomine Van-Heiſteren, is indicium faciet.

Vita Hominis Via.

Vt via, ſic vita eſt, ſpinoſo plena labore:
Dulcia ſunt acidis, ſunt bona mixta malis.
Ferre referre gradum, ſtare & labi, eſſe nec eſſe;
Hæ ſunt humanæ ſortis in Orbe vices.
Inconſtans animus: fallax fortuna, caducum
Naturæ robur: quod ſine labe decus?
Diuitias curæ comitantur, liuor honorem,
Pœna voluptatem, ſit Libitina Venus,

Eſt

His tamen abripimur votis, trahit error euntes,
Blanda per ambages ſemita cuique placet.
Dum fugis, inuenies obliquo calle laborem:
Aut dolor, aut dolus eſt: viuere, nulla quies.

Seculi Auaritia.

In nummis hominum pietas, & numen in auro;
Nil opus eſt ara; poſſidet arca Deum.

Σπουδαῖος ἦν ἄργυρον.

LXIX. *Louanium.*

Erycio Puteano V. C. Io: Baptiſta Laurus S. D.

ACcepi litteras, & adiunctum Carmen, tanto vtrumque gratius, quanto illæ boni audaciam meam conſuluiſſe viſæ ſunt, & hoc docebat breuiter, quod veterum elaborata Poëmata, perſpicacibus ingenijs vix longo ambitu adumbrarunt. Sic mihi ex vero iudicanti, grauiſſimum acceſſit Maphæi Barberini Cardinalis, Viri cùm omni diſciplinarum genere, tum poëtica vtriuſque linguæ peritia excellentis, teſtimonium, qui famæ ac nominis tui ſtudioſiſſimus eſt, nec ſecius Muſarum noſtrarum, ex quo à te non fuerunt improbatæ. Huius Odem aliquam tranſmiſiſſem, niſi nonnullas Pariſijs exſcriptas,

ptas, vbi legatum Pontificium apud Henricum IV. Regem diutiſſimè egit, te iam vidiſſe exiſtimarem. Henricum Bonerum tuum, cum ſe commodum Verona ad Vrbem contuliſſet, agnoram, oblatum à vetere Amico in Aula Quirinali; cui à perlectis tuis, meaque, nec quo ſolent Aulici more, largiſſimè detuli. Ex eo Vir humaniſſime, vbi ad vos redierit, de meo in te affectu ac fide, non herclè melius, quàm ſi adeſſes ipſe, cognoſcere licebit. Totum enim me candidiſſimo Boneri ingenio aperui, & veram mentis huius, in tui amorem exardeſcentis, imaginem expreſſi. Addet, quàm multa in ſtudijs velim, quæ tu præſtas: quantum eadem apud me gelaſcant, dum ciuilitates feruent, quibus tu comites adiungis Muſas, nouos quotidie Orbi fœtus progignentes. De ijs ſermo hic mihi frequens cum Viris doctiſſimis, Petro Denores, Gulielmo, Vannozzio, Chifellio, Bartholino, alijs, apud quos gratiam in dies maiorem colligam; quo Amicitiæ noſtræ Genius, à te, veri candoris Myſta, effuſius ac religioſius coletur, Vale V.C. Romæ.

LXX. *Romæ.*

Io:Baptiſta Laurus S.D. V.C.Henrico Bonero Ruræmondano.

TE profectò, Volumen iterum euolui, ac diligenter excuſſi, ſicubi Imago Bonciariana deliteſceret, quæ per compactoris incuriam, quippè nullo numerorum indiculo præſignata, turbatis folijs ſeſe adglutinaſſet, & properantium oculos effugiſſet. fruſtra. Itaque ſuſpicatus ſum, loco motam, atque ſubductam; cum permultis librum commodauerim, quorum aliquis minus bona reddidit fide. Vide autem, quantæ mihi curæ fuerit votum tuum. ſciebam in meis ſchedijs Epiſtolæ exemplum reperiri, quam Bonciarius olim ipſe ad Perottum dederat de ſui ipſius Imagine à Pictore expreſſa, à ſeque deſcripta. Ea continuò ad manum, quæ quia perlepida, & elegans viſa eſt, afferri eam ad te iuſſi, vt hominis ſimulacrum animo ſaltem comprehenderes, cuius ſpectandi deſiderium iniecerat habita à Puteano in meis litteris commemoratio. Elegiam cupio meo tradas Puero, quam dixeras te ad Barberi-

num

num concepiſſe: porrò gratiam humaniſſimi Principis, & Muſarum maximi cultoris, meliore ratione non poteras aucupari, quàm per Muſas. Vale, E Muſæolo, appetẽte nocte.

Cum ſuaderem hodie, vt ad geminum probitatis ac ſapientiæ exemplar, Galeatium Sanuitalem Archiepiſcopum & Ioannem Baptiſtam Agucchium te conferres, excidit mihi per quos facilis poſſet ad horum notitiam tibi aditus patere. Nominaui tres, quatuor, in his Ioannem Ciampolum & Camillum Venantium, homini, qui has tibi reddidit. Huic ſi indicaueris diei tempus, quod commodum fore dixeris ad exeundum, ex condicto aderit, & fidelem operam hoſpiti amabiliſſimo præſtabit. Vale iterum.

Sentinum.

M. Antonius Bonciarius Torquato Perotto S.

DVbito quantum debeam tibi, vel potius debeam necne, Torquate humaniſſime, quod effigiem mei pingendam, & palam domi habendam tibi putaueris. Nam ex altera parte dubium eſſe non poteſt, quin hoc ſingularis beneuolentiæ argumentum ſit,

ſit, velle ob oculos in conſpectu habere imaginem amici, & cum eodem abſente, tanquam cum præſente quodammodo verſari. Habet enim frequens ille occurſus, & amabilis ille coniectus oculorum non inanem ſpeciem, domeſticæ cuiuſdam conſuetudinis, congreſſusque familiaris. præſertim ſi quod quandoque opuſculum hominis fuerit ad manum (eſſe autem frequenter tibi audio Perotte) ac loqui, iocari, ludere iubeatur, tanquam filius ante parentem. Ex altera parte quot incommoda ea res mihi pepererit, atque in dies pariat, breuiter auſculta. Primũ Frater Angelus tuus, & Pater Innocentius meus dies ipſos quindecim iteratis precibus me fatigarunt per ſe ipſos, per amicos, per cognatos, per dominos etiam meos, vt me paterer in tabula dipingi, quod ego aliquot ante annos multis flagitantibus obſtinatè negaueram, nec iſti vnquam à me impetrarunt, ſed callido commento ſic extorſerunt. Laurus mihi amiciſſimus, ab eiſdem (ſicut poſtea comperi) ſollicitatus, & ſubornatus, ſcio, inquit, M. Antoni, datum eſſe pictori negotium effingendi os tuum, quoquomodo liceat, vel orantis in Tẽplo, vel ſedentis in Academia, in concione, in congreſſu, vel denique in lectulo decumbentis, & dormientis: differre rem (at non diu tamen) diligentia

gentia, ſagacitate, ſolertia tua potes; vitare autem, & effugere prorſus non potes. Quin ego video, inquit, periculum imminere, ſi pergas ipſe abnuere pertinaciter, ne ſimulacrum tui diſtortius, & fœdiùs effingant, quã fortuna deformauit. Ad hæc tales inſuper adiecit precum machinas, & pondera rationum, quibus tandem expugnatus eſt pudor meus: nihil Hercules dicam dolo Torquate. Cum Pictor ad condictam horam præſtò fuiſſet, atque aduerſum me conſediſſet conſidentem, vix prima oris lineamenta deſignauerat, cum mihi primum ex totis artubus ſudor frigidus manare cœpit, deinde tam vehementer, & tam ſubitò cohorrui, vt me ſtatim lectulo credere opus fuerit, & pictorem dimittere, tantum opere inchoato. Cauſſam ſubiti horroris Medico indaganti, & ex me requirenti, nihil habui aliud, quod responderem, quàm quod etiam in præſens memini tunc mihi accidiſſe. Cum ſenſi artificem expedire arma, & conari quodammodo abducere formam meam, viſus ſum adimi egomet mihi, & paullatim deficiens, alio quopiam transferri: quantum tabulæ color dabat, tantum mihi & coloris, & corporis perire videbatur, ita ſcilicet exieram, & eram extra me magnam partem; cum me animus etiam, & memoria deſeruit. Oblangui ego

pro-

propter eam cauſſam dies aliquot continenter,&,ne me fabulam narrare tibi putes, ad teſtimonia meorum pictoris ipſius fides accedit;qui me quartodecimo tandem poſt die validum factum,rurſus inuaſit, & redditum mihi priſtinum vigorem felicius rapuit, nihil amittenti. Quàm me autem ſcienter, & proximè ad naturam effigiauerit;iudex iudicauit pariter ſciens, & incorruptus, infans triennis Nepotulus meus, qui ad tabulam ſortè conſpectam ſubitò cucurrit, & patruũ blandiens compellabat. Audiſti primum incommodum, quod tua mihi ſedulitas creauit,& id multiplex, longum, moleſtum circa renaſcentem.cognoſce nunc quid obuenerit, & identidem obueniat adulto. Noſti Torquate,pulchritudinem meam;iſta tibi effigies ad viuum repræſentat; mihi nec tabulæ vllæ,nec ſpecula indicare potuerunt.Sed habeo tamen formæ admodum honeſtæ certiſſimum teſtimonium. Me,quacumque incedam,& vbicumque compaream, matronæ, puellæ,virgunculæ,ac fœminæ planè omnes præſertim iuniores, præſertim pulchriores, tam curioſè,intentèque ſpectant, reſpectãt, contemplantur, quaſi nihil vnquam adſpexerint magis mirandum.Ex eo factum eſt, vt pleræque imaginem mei ad iſtud exemplũ, quod tu primus efformandum curaſti, par-
tim

tim tela repictam, partim cera expreſſam habere ſecum voluerint, aliæ in aperto, atque propatulo, ſi aut viduæ ſunt, aut natu grandiores; aliæ occultius, atque latentius, ſi viros habent, eoſque Zelotypos, aut nimis ſuſpicaces. Intelligis ex hoc quantum mihi, & quantum illis impendeat periculorum; qua quidem formidine, & cura caruiſſemus, tu ſi quieſſes Perotte, neque nos tam indulgenter, atque adeò tam flagranter amares, vt iſta etiam effigie indigeres in ardoris alimentum. Denique facis in eo etiam mihi aliquam iniuriam, quod pluris penniculum alienum, quàm pennam meam æſtimare videris: non contentus videlicet alterutro Iconum, quem aut ego ſcripſeram ad Scottum, aut Muſa cantauit in Bello Litteratorum, ex quibus alterum ipſe tuis vidiſti oculis, alterum (ſic mihi perſuadeo) Petrolinus ab ſe viſum ore facundo, ac lepido tibi repinxit. Verſus vereor vt meminerim: expertiri certum eſt, vt garrula epiſtola minus moleſtè in cantu deſinat, quæ à querela ſumpſit initium, ſic igitur in Quinto.

------ ex adytis erumpit homuncio quale
Credo equidem non ipſa unm Natura fatetur
Eſſe opus, ingenitis veſtigia nulla decoris
Agnoſcens ipſi non agnoſcenda parenti
Effigies adeò primæ ſub flore Iuuentæ
Mulctauit fortuna virum. Lacero ore cruentos,

Infoſſoſque oculos (quamquam Vulcanus in illis
Ardeat) obſcura damnarunt nubila nocte.
Torua riget, tumidas ſi quandò exſurgit in iras,
Occurſu factura fugas, frons cetera lenis
Grata renidenti ſpondet ſolatia vultu.
Exoſſata manus, digitoque informis adunco,
Vt retinere tenax, ita prendere tarda. nec agri
Suſtentare pedes, vel humo ſe attollere poſſunt,
Quamuis exiguo libratam pondere molem.

Breui hunc etiam nugacem filium à me habebitis, ſi Calliopæ parturienti bona Iuno praſtò fuerit. Angelellum meum volo coram à vobis, & Mercatum noſtrum per litteras meo nomine ſalutari. Fabrino pariter vbi, vbi eſt, vel dicite, vel mittite ſalutem; omnes in Domino valete. Peruſiæ iij. idus Septembris M. DC. X.

Romam.

Io: Baptiſtæ Lauro ſuo V. C. Erycius Puteanus. S.D.

PLurimum te amo, mi Laure, qui & mea cauſſa meos complecteris. iam debet humanitati tuæ Bonerus, nec minus ego obſtrictus ſum: debet tam magnis Viris, quibus obſtringi, magnum ego honorem puto. O ingens vero nomen Illuſtriſſimi & Reuerendiſſimi Cardinalis Barberini! hic

ille

ille Vir eſt, qui illuſtrare ſeculum ſuum potuit, clarior neſcio, diuiniorque dignitate, an doctrina; virtute, an humanitate. Ergò & calamo offerre animum meum audebo. ſiet, mi Laure, ac tua vtar manu, vt in manus eius litteræ meæ veniant. Sed munuſculum aliquod ſimul mittere cupio, nec inanes venient. mittere quoque ad te Syntagmation meum de Stipendio Militiæ Romanæ. Hoc expecta, me amantem ama, & cauſſa mea complecti Bonerum perge. Et Vannozzium & Gulielmum, Viros optimos, clariſſimoſque ſaluere iubeo. Vale Louanij in Arce.

LXX. *Romæ.*

V. C. Angelo Gryllo Abbati Io: Baptiſta Laurus S. D.

A Quo die de Caſinatis Montis auguſtiſſimo receſſu ſermo inter nos eſt habitus; non facilè crederes, Pater Reuerendiſſime, quanta animo meo iniecta cupiditas fuerit, antiquiſſimum Patris veſtri Cœnobium perluſtrandi, quæque illic ſpiritus ſaginandi pabula à veſtris veræ Sapientiæ alumnis præbeantur, deguſtandi. Quoties enim hic ambitioſorum atque inuidentium

nonnullorum ingenia contemplor,qui illud vnum ſpectant, vt ſeſe, aliosque inteſtino diſſidio continenter lacerent, & vbi ſatis ad inſectationem, & deriſum Virtutis excubarunt, malarum Artium venena diffundant, quæ incorruptis antea moribus morbum inhalent ſuum: venit illicò in mentem Mercurij, aut Perſei alarum, quibus in ſublime elatus, auferã me ab his Gorgonibus,& aliquò deuolem, vbi aulicæ huius graueolentiæ nihil ſuboleat. Quandò igitur Caſinatem commorationem mirificè laudaſti, expedi nobis,quæſo Pater,pennas ad hoc faſtigium. Ei de meliore nota nos commenda, qui illic Antiſtes imperat, vt paucorum dierum hoſpiti Bibliothecam, & arcana quæque inſpicere,ac ſcrutari liceat. Nec gratuitam fore humanitatem ipſius aut tuam, audeo polliceri; quæ æterna gratiarum actione,à nobis poſtmodo litteris tradenda,penſabitur. Vale.

LXXII. *Montem Caſinatem.*

Roberto Vbaldino Cardinali, Epiſcopo Politiano, Io:Baptiſta Laurus S.D.

EXcuſarem pluribus hanc vel fiduciam vel audaciã, Vbaldine Cardinalis Illuſtriſ-

ctiſſime; niſi is, à quo hæ litteræ tibi fuerunt redditæ, noſtri memoriam, quæ apud te fortaſſis exoleuerat, renouaſſet. Vndeuiginti ſunt anni, ex quo te Peruſiæ ſtudiorum gratia diuerſantem ego, atque Honorius, cum ille nondum à ſeculi ſtipendijs ad Benedictinos defeciſſet, fide, ſtudio atque obſeruantia ſingulari colebamus. Vtinam viuerent, quos ego teſtes locupletiſſimos haberem, tibi deditiſſimi, Palettarius, Maſſius, Anſidæus: ſed quibus adeò non indiget generoſus iſte animus; vt neminẽ litterariæ cuiuſuis notæ à ſe reijciat: olim autẽ vtcũque cognitos vltrò admittat, & perhumaniter complectatur. Itaque neque diuturna tua apud Galliarum Regem pro Pontifice commoratio, neque beatæ purpuræ collatus fulgor mores ſuauiſſimos immutarunt; quin comitate, facundia, ac ſanctiſſimo virtutum lenocinio omnes ad te allicis, &, ſublato quaſi beneficentiæ vexil'o, palam vniuerſos inuitas. Mihi verò quamquam ijdem tuæ benignitatis paterent fontes, idemque Honorius ſæpius ad te auctor adeundi fuerit; ſemper tamen ſiue metus quidam intempeſtiuus, ſiue pudor ſubruſticus deterruit. At nunc cognita iſtuc migratione veſtra, quò & meus iampridem anhelat animus, vbi & adoleſcentiæ veſtræ dulcis recordatio feriatos à negotijs animos

iucundiſſimè excipiet: non putaui prætermittendam occaſionem verecundiæ abijciendæ, meique prodendi tibi, Patrone antiquiſſime: ſequeſtro præſertim capite amiciſſimo, coram quo de huius cordis ſpecu tantum erga claritudinem tuam obſequij antehac eduxi; quantum in poſterum neque tu facilè mente concipere, neque ego ſcriptis vllis meis, aut Muſis demum tuis, quibus lunior vſque adeò fau entibus es vſus, explicare poſſim. Vale ex Vrbe.

LXXIII. *Genuam.*

Stephano Saulio Vtr. Signat. Referend. Io: Baptiſta Laurus S.D.

EX quo Roma diſceſſiſti, Sauli humaniſſime, ſemel à te accepi litteras; cum ego iterum ac tertiò ſcripſerim, ſollicitus valdè de tua valetudine, de qua hic non belli rumores ferebantur. Quarè nunc ſummoperè gaudeo, certior factus cùm de incolumitate, tum de redeundi conſilio ſub exitum Menſis huius ad nos: teque ante ad Lauretanam Aedem profecturum, vbi tantiſper decreueris interſiſtere, dum Cardinalis Iuſtinianus eo perueniat, quo, biennio quoque

exacto

exacto, in tota vita Princeps religioſiſſimus condixit ſibi. Vide autem, ecqua in re aduen tu illuc tuo abuti velim. Epiſtolam ad eumdem inuolui tibi, quam ſtatim à cõgreſſu offeres: cumque in ea ſit de quadam officij purgatiuncula: cupio de ſtudio, obſeruantiaque mea non minora prædices, quàm de tua, nec enim audaculus dici verear, qui in hoc paria tecum facere contendam. Cedam quidem libens tibi fortuna, maiorum promeritis, nobilitate, & præclaris animi dotibus; cui tu verò, fide, atque obſequio aduerſus hunc Principem nunquam cedam. Bene vale. Romæ.

LXXIV. *Lauretum* ;

Benedicto Iuſtiniano Cardinali, Epiſcopo Portuenſi, Io: Baptiſta Laurus S. D.

ROmanas litteras, priùs Genuam profectas, habes Laureti à Genuenſe, Cardinalis ampliſſime, eaſque fauſtam, ac felicem tibi iſtuc eueniſſe peregrinationem gratulantes. Miraberis, opinor, primùm, me tantũ itineris voluiſſe Epiſtolam conficere; deinde id officij tecum iuſſiſſe obire, quod aut hic antè migrationem debebatur: aut ne debe-

batur quidem, præſertim ab homine, tibi maximis nominibus obſtricto, quem probè noſſes, quotidie vota pro tua incolumitate facturum; ac nunc de abſente multo magis ſollicitum, enixius Cælites, qui redeuntem ſoſpitent, deprecaturum. Quamquam autem hoc tua mihi vltrò largiebatur humanitas: quia tamen ægrè tuleram, mihi, propter inualetudinem coram benè auſpicari abitum non licuiſſe; quādò de profectione Saulij iſto verſus factus eram certior, eo conſilio, vt ſe tibi, Patrono optimo, ad Vrbem redeunti, adiungeret; vna opera ad ipſum, Genua abiturientem, dedi litteras, & ad te: quæ clientuli memoriam eodem articulo non ingratè renouarent, cum Saulius tui obſequentiſsimus obijceretur. Nec enim verendū erat, ne nō meæ paullò acceptiores redderētur litteræ, quas tantus Præſul, noſtri magnoperè ſtudioſus, exhibuiſſet; qui & auſteritatem ſermonis mei omnem ſua lenitate mitigaſſet, atque importuni officij reas, omninò amabiles effeciſſet. Ne igitur per bonam occaſionem ſalutandi tui, putes mihi fruſtra oblatam. Quod ſi dicas, Genua vſque à nobis fuiſſe accerſitam; dicas, vt voles cumque, ab extremis hominum Morinis. Profectò è longinquitate tanta incredibilem amorem, atque obſeruantiam noſtram erga tuam claritudi-

tudinem metiare neceſſe eſt; qua tibi perpetuò adeſſe cupimus, coram auguſtum vultum venerari, complecti manus, purpuram exoſculari. Vale Romæ.

Romam.

Io: Baptiſtæ Lauro V. C. M. Antonius Rota S. D.

EN tibi à Rota litteræ pro more temporum, pro meo debito ſalutis nunciæ, Noui Anni auſpices. Præſens auebam vtrũque, & re vera ſperabam. Sed votum & ſpes dumtaxat fuit; non vna interueniente occupatione, quæ ire prohibuit. Quamobrem Laure humaniſſime, excuſa, ac duplicis officij vicariam Epiſtolam, vel in magna turba ſalutantium, adeuntem excipe humaniter, & audi. Breuiloquentem eſſe, ac vbi affectus noſtri memoriam renouarit, obſequium detulerit; nihil mutire præterea, retrò ſtatim cedere iuſſimus. Ea nunc ſcriptionis cauſſa, Vir Clariſſime. Vale, ac Morãzani, Viri ſeriò colendi, beneuolentiam mihi conſerua. Viterbij xxiiij. Decemb. M. DC. XIX.

Habes & hic N. N. Hymenæum, cuius ille impreſſioni me præeſſe voluit. Non noui hominem; per te mihi notum cupio, vt ſcribere gratias poſſim. Vale iterum.

Io:

LXXV. *Viterbium.*

Io: Baptiſta Laurus S. D. M. Antonio Rotæ V.C.

FVit mihi maiorem in modum gratum, quod me Anni iam aduentantis, atque ineuntis prænuncia Epiſtola appellandum putaueris. Quamquam enim animum multò magis; mirum tamen quantum amo ciuilitates iſtas, modò latinis verbis nitidè effloreſcāt. Ac ſuadere mihi nuper conabatur Belgarũ cādidiſſimus, amicus intimus, vt officioſarum litterarum quaſi manipulum conficerem, quibus caperentur plurimum vtriuſque Germaniæ populi; ad quos Aulicorum deliciæ dudum cœpiſſent adrepere, &, certiſſima ſpe gloriæ, poſſe hunc laborem ſumi. Eam prouinciam, prolato tuarum exemplo, iubebo tibi Rota cultiſſime, deferri, quam ſplendidè obiturus es: mihi per occupationes non licet: habeboque nunc demum ſatis, ſi Centurionem alterum ante huius exitum hiemis extruſero. N. vix de fama noui, de cuius Epithalamio nudius quintus mecum locutus eſt Reuerendiſſimus Apoſtolici Palatij Magiſter. Ago gratias, legamque per otium, & aceruo aliorum addam. Opinor,

nor, Muſas videri propè iam effœtas, & nauſeantes; tam multis editis, ac tanto poſt interuallo. Ego primus omniũ (abſit verbo inuidia) in ſcenam produxi, & Theatrũ alijs reſeraui, mox non illibenter cedens, me, obducto velo, nequa fortè Nuptiarum cernerem cadauera, vltrò occultaui. Hæc ſtatim à tuis; vt imminentis Anni exordia, lætitijs omnibus cumulatiſſima, meis inaugurantibus litteris, vna cum rotundiſſima, oblata nobis Poëſi, ingredereris. Vale, Romæ xxv. Decembris M.DC.XIX.

NIHIL

Kal. Ian.

IAnus adeſt, feſtæ poſcunt ſua dona Kalendæ:
Munus abeſt, feſtis quod poſſim offerre Kalendis;
Siccine Caſtalius nobis exaruit humor?
Vſq; adeò ingenij noſtri eſt exhauſta facultas,
Immunem vt videat redeuntis Ianitor anni?
Quod nuſquam eſt potius noua per veſtigia quæram.
Ecce autem partes ſe ſe dum verſat in omnes,
Inuenit mea Muſa NIHIL: ne deſpice munus:
Nam Nihil eſt gemmis, Nihil eſt pretioſius auro.
Huc animum, huc igitur vultus aduerte benignos:
Res ea nunc canitur, quæ nulli audita priorum,
Auſonij & Graij dixerunt cetera Vates:
Auſoniæ indictum Nihil eſt, Græcæq; Camenæ.
E Cælo quacunque Ceres ſua proſpicit arua,

Aut

Aut Genitor liquidis Orbem complectitur vlnis
Oceanus,Nihil interitus & originis expers:
Immortale Nihil,Nihil omni ex parte beatum.
Conſpectu lucis Nihil eſt iucundius almæ,
Vere Nihil,Nihil irriguo formoſius horto,
Floridius pratis,Zephyri clementius aura.
Nobilius Nihil eſt magnorum ſanguine Regum.
Firmius eſt adamante Nihil,chalybumq; metallis.
Felix cui Nihil eſt (fuerant hæc vota Tibullo)
Non timet inſidias;fures,incendia temnit,
Sollicitas ſequitur nullo ſub iudice lites.
Ille ipſe,intrepidis qui ſubijcit omnia plantis,
Zenonis ſapiens Nihil admiratur,& optat
Socraticique gregis fuit iſta ſcientia quondam
Scire Nihil:ſtudio cui nunc incumbitur vni:
Nec quidquam in ludo mauult didiciſſe Iuuentus;
Ad magnas quia ducit opes,& culmen honorum.
Noſce Nihil,noſces,fertur quod Pythagoræa
Grano hærere fabæ,cui vox adiuncta negantis.
Multi Mercurio freti duce,viſcera terræ
Dura liquefaciunt,ſimul & patrimonia miſcent,
Arcano inſtantes operi,& carbonibus atris.
Qui tandem exhauſti damnis fractique labore
Inueniunt atque inuentum Nihil vſq; requirunt.
Hoc dimetiri non vlla decempeda poſſit,
Non numeret,Lybiæ numerum qui callet arenæ.
Vel Phœbo ignotum Nihil eſt:Nihil altius Aſtris.
Tuque,tibi licet eximium ſit mentis acumen,
Omnem in naturam penetrans,& in abdita rerum,
Pace tua Memmi,Nihil ignorare videris:
Sole tamen Nihil eſt,& puro clarius igni,
Tange Nihil, diceſque Nihil ſine corpore tangi.
Cerne Nihil,cerni dices Nihil abſque colore.
Surdum audit,loquiturque Nihil ſine voce, volatque
Abſque ope pennarum,& graditur ſine cruribus vllis.
Abſque loco,motuque Nihil per inane vagatur,

Hu-

Humano generi vtilius Nihil arte medendi.
Ne rombos igitur neu theſſala murmura tentet,
Idalia vacuum traiectus arundine pectus;
Neu legat Idæo Dictæum in vertice gramen:
Vulneribus ſæui Nihil auxiliatur Amoris.
Vexerit & quamuis trans mæſtas portitor vndas,
Ad Superos imo Nihil hunc reuocabit ab Orco.
Inferni Nihil inflectit præcordia Regis,
Parcarumq; colos & inexorabile penſum.
Obruta Phlegræis campis Titania pubes
Fulmineo ſenſit Nihil eſſe potentius ictu.
Porrigitur magni Nihil extra mœnia mundi,
Dijque Nihil metuunt Quid longo carmine plura
Commemorem? Virtute Nihil præſtantius ipſa,
Splendidiusque Nihil: Nihil eſt Ioue deniq; maius.
Sed tempus finem argutis imponere nugis;
Ne tibi, ſi multa laudem mea munera charta,
De Nihilo Nihili pariant faſtidia verſus.

LXXVI. *In Vaticanum.*

Io: Baptiſta Laurus S. D. Gregorio Donato Sacri Palatij Apoſtolici Promagiſtro.

FVit longè auſpicatiſſimus heſternus dies, in quo per otium congredi inter nos licuit. Placuit iudicij tui candor, noſtri æui ſcriptoribus perſonam detrahens, & laudes cuique citra ſucum attribuens; nihilque prorſus erat, in quo à te diſſiderem; niſi quod tuarum litterarum eruditam facilitatem, & feli-

feliciſſimum Tullianæ dictionis fluxum, ne attingebas quidem. Cum ego contra, vel vnā D. Thomæ ſcriptis, quæ vos nuper formis æneis ad ſpeciem elegantibus, ad vſum fideliſſimis, excudiſtis, præfixam epiſtolam lucubrationibus multorum anteferrem. Ecquid enim poteſt ea fieri limatius, preſſius, argutius? ac nos alias te inſignem Theologum, nunc facūdum Oratorem prædicamus. Propterea mirari non debes, ſi vigilias noſtras paullò timidius tibi, ſingularis iudicij viro, excutiendas damus. Igitur Epiſtolarum noſtrarum Volumen alterum, cognoſce, cenſe, ſubſcribe. Romanos typos Tranſrhenanis vltrò prætulimus, quod hic malimus Aiaces noſtros in ſpongiam incumbere; quàm alibi per inſaniam gloriari. Nec verò vt quàm primum legas, vrgebo; cum tua fœnerare nobis queat comperendinatio. Rogabo potius, veniam vt des, qui tibi moleſtiam tantā in rebus maioris ponderis occupatiſſimo, exhibemus. Sed non committam, vt in veſtibulo me adeò verboſitatis damnes, cuius verba in toto opere ſine penu, & pecunia, quod prouerbio fertur, agniturus ſis. Vale in Vrbe.

LXXVII. *Romæ.*

Alexandro Buccabellæ Doct. Theol. Io: Baptiſta Laurus S. D.

EN tibi Viri acutiſſimi Libra Aſtronomica, mi Alexander,cuius nunc quidem alterum & alterum examen, quod in rem meam facere eſt viſum,inſpexi.Ea Reuerendiſſimus Gaſpar Pallonius per me fruatur, licet,cui te illam debere indicaſti.ego diſputationi vniuerſæ otium paullò vberius reſeruaui,tuo iterum vſurus libro, niſi interim mihi aliunde compara/o. Dediſſem etiam pluſculum ſuauiſſimæ lectioni, ſed noctem propemodum totam Nicolai Trigautij Belgæ litteris impendimus,quas anno ſuperiore Goa ad nos miſit, iiſdem reſponſum meditantes, & quæpiam in mundiore charta deſcribentes,quæ ille contracto admodum & perturbato charactere exarauit, de Nouatis apud Sinas atque Iaponios ſuos rebus.Non es oblitus,opinor, hominis quadriennio ante Romam ex India profecti,qui & hic edidit de Chriſtiana expeditione apud Sinas ſuſcepta à PP.Soc. Ieſu Libros quinque, ex Matthæi Ricij Maceratenſis commentarijs depromptos,

promptos,quos Princeps meus, cui ille dono dederat,tibi in aliquot dies vtendos tradidit.Is vbi inſtitutæ ad v.Id.April.1618.nauigationis ordinem ex Olíſſipone ad Aequatorem renarrauit,tum incommoda, difficultatesque in Christiana re promouenda, & pleraque de Iaponicæ Eccleſiæ ſtatu perſecutus eſt, verbum ſubdit de obſeruatis ſub finem eiuſdem anni Cometis duobus: quos,ait,viſos eodem propè tempore, præceſſitque alter alterum diebus ferme xiv.vterque è Scorpij domicilio egreſſus, prior ad meridiem,ad Aquilonem poſterior deflexit,qui & adhuc apparebat,dum ſcriberet 20. Decembris; ſed prior ſuboſcurior emergere cœperat xj. Nouemb.Quibus perlectis litteris,venit in mentem ſubuereri, an illi ipſi Cometæ forent, qui hic à nobis per idem tempus conſpecti ſunt. Et quamquam in hanc magis propendeo partem,eoſdem videlicet fuiſſe; quia tamen in præſens minus vacat rem iſtam acutius indagare; pergratũ feceris, ſi PP. Horatij Graſſij aut Chriſtophori Grambergerij ſententiam exquiſieris. Hæc,relictis ſtratis, ante foculum lacernatus,dictaui Puero cum Epiſtola,cuius hic inſerui exemplum,N.nomine ad eumdem Belgam, ſodali cuidam reddendam, qui Goam mittat.Ex Aedibus xxj.Ian. M. DC. XX.

Ni-

Goam.

Nicolao Trigautio Belgæ.

QVas litteras xxvij. Decẽb. MDCXIIX. ad me dediſti, eas x. Ianuarij ineuntis huius MDCXX. accepi, quæ haud quidem tui oblitum, quod ſuſpicabaris, me valdè delectarunt. Nulla enim negotiorum moles interuenire queat tanta, quæ Virorũ, pro Chriſtiana Republica laborantium, memoriam à nobis vnquam eripiat Eſt cur potius te amemus plurimum, quòd maximo locorum interuallo à nobis diſiunctus, inter tot nauigationis incommoda, ægritudines, & apud Sinas atque Iaponios tuos exhauſta pericula, noſtri memineris; qui tamen ſtudium iſtuc tuum flagrantiſſimum in Domini Verbo diſſeminando & hic coram multis laudauimus, & abſentes abſenti multò felicius euenire in dies precati ſumus. Gratiſſima etiam fuit breuis & ſuccincta narratio vberioris Commentarij, quem de rerum veſtrarum ſtatu propediem te in lucem emiſſurum, ſignificaſti. Deus Optimus te iſtic incolumẽ ſeruet & iucunda relatu vtiliter ſcribentem, & perpeſſu aſpera fortiter ſuſtinentem

tem, quem ego vero affectu in eodem diligo, cuique, ſi quid tua, tuorumque Sodalium cauſsa poſſim, ex animo defero. Dat. Romæ XXI. Ian. M D C X X.

LXXVIII. *Peruſiam.*

Neapolioni Comitolo Epiſcopo Peruſino Io: Baptiſta Laurus S. D.

PEſſimi ominis inſtar habueram, Præſulum noſtri æui decus, quod vixdum ſublato noſtri litterarij exercitus vexillo, te iubente, receptui canere, & in caſtra tantiſper retrudere neceſſe fuit. Adeòne, aiebam, imperitè concinnaui, tam malè rei militaris peritus, vt probro eſſe debeat Centurionis nomen? en æquiſſimis ſtudijs reclamabunt ordines, detractoque cingulo, ac paludamento, merito iure exauthorabunt. Verum planè contra quàm ſuſpicabar euenit. quia nempè quartus Decuriæ quartæ miles, haud ita graphicè in conferta acie incedere poſſe videbatur, fuit in tempore reuocandus: proindè veſtra maturiore diſciplina inſtructus, decentius ambulat, tantaque cum ſecuritate, vt, ſi quæ hoſtiles obſiſtant turmæ, certæ ſpem victoriæ ſibi pollicens, diſcrimen quod

vis

vis alacriter aditurus ſit. Ergò mirandum in modum amo te de tam effuſa beneficentia, Pater; cui haud, opinor, excidit eius temporis recordatio, cum copiolas noſtras in hoc exerceres, in hoc educeres, vt in acie Statarij aliquandò militis decora conſequeremur. Per te nunc illud eſt: ſub te quæ meruimus ſtipendia, Thraſonicis velitationibus, ſubmotis verè prædicamus; dumtaxat fatentes, ſiquid profecimus, per quem profecimus, & in quem Epinicia, & pœanes noſtri verè reſundi habeant. Deus Opt. Max. viridem iſtam ſenectutem, Antiſtes integerrime, atque doctiſſime, Peruſinæ Eccleſiæ, è cuius re plurimum eſt tua longæuitas, ſoſpitet quàm diutiſſimè. Tuderti.

LXXIX. *Viterbium.*

Io: Baptiſta Laurus S. D. Fabiano Dominico.

QVo die mihi abs te litteras Theodorus noſter attulit, tot me Epiſtolarũ ſepſerant acerui, quibus pro Principe reſponderi neceſſe erat; vt tuas aperire non vacauerit. Quarè ſepoſueram, vt poſtridie, leuatus illo onere, reſumerem, & per otium reſcriberem. Iuſſeram verò te per eumdem Theodorum ſaluere, cui abeunti verbum exciderat de M. Antonij Rotæ inopinato

pinato interitu, idque in primis tibi ad nos ſcribendi anſam præbuiſſe, quo ſanè verbo, tanquam iaculo, cum animus meus confoderetur, obiecit in tempore vtcumque clypeum, ne ictus penetraret altiùs, quæ imminebat cogitatio concipiendi ad diuerſos diuerſorum litteras argumentorum; ac ſic tũ quidem ſumma cute hæſit vulnus, quod poſtmodum, dimiſſo Tabellario, recurrens grauiter mentem ſauciauit. Itaque requirenti tuas, ex quibus rem propius cognoſcerem, nullæ repertæ ſunt, quæ hoc ipſo mihi perierunt, quòd, ne in reliquas chartas abderentur, alio in pluteo compoſueram, & ſtudueram anxiè, ne perirent. Ceterum quantum ſuſpicor, vltrò ſe meis oculis abduxere, ne me iterum iacturæ, quam in M. Antonio manſuetiores fecerunt Muſæ, admonerent; & venturas arbitror aliquandò ad manum, cum mœror reſederit, & grauiſſimum dolorem ferre mitius didicero. quamquam plus ſatis in miſeriarum ludo mihi videor edoctus. Mitto clades antiquas meorum, & non meorum, ne, quæ propè iam elanguit, acerbam calamitatum memoriam refricem. Vel nuper, cum huc ab Vrbe profectionem adornarem, inſcendenti currum renunciatum eſt; Peruſiæ Rodulphum Calidonium meum vixiſſe, cuius ego ingenium, ad quod-
uis

uis diſciplinarum genus factum, millies exoſculatus eram, cuique parem demum videram à Gymnaſiarchis noſtræ Ciuitatis relatam gratiam, qui ad profitendas publicè humaniores Artes honorificè, poſt Quirinũ Cnoglerum Auſtrium, ſponte euocarant: quod pulcherrimum munus eo ipſo die, quo aggredi ſtatuerat, ſeptimum & vigeſimum agens annum, Muſis indignantibus, è viuorum contubernio ſubreptus eſt, è ſuggeſto propè ad pheretrum translatus. Quamobrē intra paucos dies amiſi duos exquiſitæ eruditionis Viros, mei peramantes, alterum altero iuniorem. Nam M. Antonium Rotam noſtrum vſque adeò firmis vtentem viribus, ingenio feſtiuo, hilari, atque arguto præditum, ac vix quadragenario maiorem, quænam morbi vis tam properè extinxit? Quis nobis turbo, quod gelu hunc edecumatæ virtutis florem decoxit? quàm doleo vehementer, me, quod potueram, non crebrius eius per litteras expetiſſe ſermones? Quas enim pauculas, at mirificè diſertas, & veris eloquentiæ luminibus inſignes, ad me dedit, veluti vniones, ſeruabo in ſcriniolo, cuius ſi tu Dominice, nobis quamplurimas curaueris, fortaſſe vtriſq; fœnerari ad gloriam poſſet, ſiquam tamen ab ſtudioſo famæ calamo, ſi minus culto, expectare fas eſt. Sed non per-

gam vlteriùs mœrorem noſtrum exagitare. Soluerunt illi, quod debuerant, nil iam Naturæ legibus obnoxij, aut Cæleſtibus vllis. Nos, mi Dominice, obfirmatis aduerſum luctũ animis, vt amorem inter nos mutuũ, ſic valetudinem diligenter tueamur. Vale. Tudere Poſtridie Kal. Maij 1620.

LXXX. *Romam*.

Petro Franciſco Paulo V.C. Io:Baptiſta Laurus S. D.

ODarum tuarum Volumen alterum, in quo vſque adeò ſapienter ludit Etruſca Venus, contigit mihi nuper legere apud Francuccium, vtriuſque noſtrum amantiſſimum, cum in Collegium Græcorum diuertiſſem, quos ille ſanctioris doctrinæ penu copiosè nutrit. De libro quidnam ſentiam; quantumque fuerim in ſingulis exoſculatus lepores vndique Gratijs ſcatentes, vndique elegantibus aculeis vellicantes, de eodem Francuccio audies, qui non modò ſententiæ noſtræ, quæcumque ab erecto in tui admirationem animo proficiſci potuit, locuples teſtis erit: verum etiam ipſe, de cuius iudicio placere tibi admodum queas, conſtanter affirmabit: in vniuerſa illa Odarum ſerie ni-

hil

hil reperiri non ſanum, lepidum, argutum, emendatum. Equidem tribuebam antea multum eo in genere Coppettæ atque Alberto meis, non tam quia cum ambobus ius Patriæ mihi commune erat; quàm quia à veſtræ diſciplinæ coryphæis in meliorum claſſem relatos ſciebam. Nunc ſi ijdem reuiuiſcant, tuarumque Muſarum feſtiuitates & ſeria contemplentur, liquet deierare, ceſſuros vltro tibi, tanquam Cycno Fulicas. Sed mitto priuatim illud tecum, quod nulla fuci ſuſpicione vſurpare vulgò licet, idque plauſu litteratorũ accedente, à quorum ſenſu meus quì diſcrepet? & quibus, ſi ex conſuetudine veterum Comitiorum tabula circumferretur, haud dubie puncto appoſito, centuriatim omnes tibi ſuffragarentur. Enimuerò Pars haud ita pridem edita legentis adeò ſitim non ſedauit, vt vehementer accenderit, nihilque in hoc otio Tiburtino malim, quàm priorem deguſtare. Eius tu Vir humaniſſime, ne ad alium fruſtra ſit eundum, valdè cupio mihi copiam legendæ facias. neque homini tui ſtudioſiſſimo paucarum horarum inuidere voluptatem decet: ſicut nec à Muſis tuis nouas libationes auertere. quibus veluti alias è Græcia, aut Latio profectas ſemper coluì; ita Etruſcis tuis thymiama eò vberius debeo, quo illas jam ſum expertus ceteris

canere ſuauius, grandius, rotundius. Fac valeas, & Paulo Sabello tuo, Principi Excellentiſſimo, cui decretum audio à Ferdinando Imperatore Legationis apud Paulum V. obeundæ munus, noſtræ memoriam obſeruantiæ in tempore quàm officioſiſſimè ſubijcias. Tibure Id. Maijs. MDCXX.

LXXXI. *In Collegium Romanum.*

Bernardino Stephonio è Soc. Ieſu Io: Baptiſta Laurus S.D.

NVnquam mihi auſpicatior illuxiſſet dies, ſi cum heri à te Vir doctiſſime, digreſſus ſum, nō offendiſſem domi, quod lætitiæ magnam partem euertit, indigniſsimèque corrupit. Accerſiuerat me ſub prandium Alexander Cardinalis Vrſinus, qui biduo ante è Bracciano redierat; & quia præ feſtinatione (nam ſub ipſum abeundi tempus noſtræ illi obuenerant litteræ) reſpondere non potuerat; coram purgarat ſe mihi, quæ generoſi Principis prodigioſa humanitas viſa eſt, deque celebratis Sororis Nuptijs non vulgares gratias habuerat, relaturus omninò, vbi quidpiā è re mea fore indicaſsē. Pomeridianis horis me ad te contuleram, donoque dederā alia typis deſcripta Carmina,

quæ

quæ immodicis oneraſſe laudibus non contẽtus,tantũ Encomicorũ in Centuriã priorem noſtram effuderas, vt iam os amplius non haberem,quod pudorem illum, quem tam honorifica prædicatione adſperſeras, deuorare poſſet. Quarè confuſus animi, & incredibili elatus gaudio receſſeram. idque dum domi in pectus altius demitto,&,vt par huic aliquãdò ſim, lucubrationibus alijs deinceps promendis, poſteritatis calculo fortaſſe magis dignis, non humili cogitatione mecum agito: Ecce Puer lamentabundus offert ſe mihi:indignum facinus,exclamans,Here,admiſit Abrius. Abrius,inquam, hominum, quantum viuunt,ingratiſſimus,à te ſupra ceteros amicorum, laudibus & beneficijs auctus,heu quali, quantaque ignominia Virgines à te profectas Gratias affecit, & vitio illato,in ganeum relegauit?Cui ego,rem nulla circuitione vſus expedi, & quodnam ſit hoc flagitij,haud cũctanter aperi. Volumen, ſubdit, Carminum tuorum, Furia neſcio qua percitus,non aliter ac Medea Abſyrtum Fratrẽ,aut Agaue Mater Penteum diſcerpſit ac lacerauit. Non potui,fateor,ad rem nefariã non commoueri,etſi ſubriſi paullò poſt, atq; Abrij,an ebrij?intemperias excuſaui.Quin adieci,merito id factum iure, & perceptam antea intemperantius voluptatem tam vbe-

rem, tam profuſam, aliqua triſtitiæ nubecula debuiſſe redimi, & Anuli iacturam reijciendam non fuiſſe, vt Fortunæ fauentis onus, temulentus gaudio animus ferendo eſſet: quam tum demum deprehenderam nobis ad eam diem in pœnam peperciſſe. Hoc ego ludibrium, Vir ornatiſſime, noſtris ſcriptis, à te plusnimio dılaudatis, obiectum, potui de induſtria, vni mihi proditum, celare alios, & vltronea obliuione delere. Conſultò autem illud expoſui tibi, poſthac vt in noſtris fœtubus exornandis parcior ſis; ne, admota laude, veluti faſcino quopiam, infantuli proximè in lucem exituri, ſublædantur. Vale ex Aedibus. Romæ.

Io: Baptiſtæ Lauro V.C. Leuinus Hielius S.P.D.

VTinam, Vir Doctiſſime, cuius nomine hæc à me diuertit epiſtola: ex eiuſdem præſcripto comparatis auxilijs inſtructa, appelleret ad manus tuas. Næ tu tantundem in ea perlegenda laudum tuarum gratulationis haurires: quantum in præſentia leuaminis tibi tranſmittere in animo eſt. Quibus, Deus immortalis, adſperſam ſalibus, quibus leporibus litam, quibus aut ſententijs ornatam,

aut

aut diſtinctam luminibus,quàm ponderosã, quàm rerum omnium plenam orationem of fenderes? Verum quæ ingenij mei vel anguſta capacitas eſt, vel perceptio incontinens; vt ab aureo eloquentiæ fonte parum liquoris imbiberim: minimum effundere neceſſe habeo.Parendum tamen eſt aut ad obſequiũ erga clariſſimum virum,aut ad ſolatium amici. Quorſum iſta? inquis;pluribus te non mo ror. Conueneram ſub hodiernum diluculum vtriuſq; noſtri amantiſsimum, Bernardinum Stephonium: quem Tuſculum iamiam cogitantem ſubaudieram pridie. Deprehendi hominem expeditiſsimum,planèq; paratum ad iter;adeò vt pænè inſalutatus abſceſſerit.Detineo tántiſper,dum ex auri, argentique venis, vt moris eſt, eius ab ore fluentibus aliquid ſuffurer;quod animi mei medullam imbuat,ac recreet; cum ecce tuæ nos interpellant litteræ.Is,qua eſt comitate, quod tua, ait, cum venia fiat; Amici occurrendum eſt commodo & voluntati.Litteras accipit,reſignat, perlegit: puerumq; recurrere vacuum iubet.Tum riſu in me conuerſo,tuum,inquit, erit meis partibus non deeſſe. Laurus noſter, vt cetera,non minus hæc ornatè, quàm lepidè.Mox altiùs repetita oratione, quantas & quales faces meum in pectus iniecerit,pereã, ſi tibi enarrauerim, concepta illa imploratione

tione non adhibita, ἔσπετε νῦν μοι μοῦσαι. Demũ decurſi ſermonis ad calcem; En Lauri litteras tuo nunc ſinu reconde in domicilium tuum. Quod meis verbis reſpondeas, è multis, quæ de me hoc tempore accepiſti, ſollers delige. Me vt officio ſoluas, præproperam Tuſculum concedendi feſtinationem cauſſare. Communis amici ſolatus orbitatem, ſalutem ei adſcribe quàm plurimam. Tunc valere me iuſſo, confeſtim ſeſe abſtulit intra conclaue. Domum lymphatus reuertor; quippe quem aut Mænadum, Corybantumque ritu oratio planè volubilis, & concitata conieciſſet in flammas: aut ſuppreſſa amici calamitas, cuius ab inſpectione præcepti prohiberet religio; ceriti, laruatique ſpeciem incerto & fluctuanti animo indidiſſet. Cubiculum, exhauſto propemodum ſpiritu, fanaticus adhuc ingredior: litteriſque tuis identidem lectitandis animo nubes detergens, tandem reſipiſco. Qui fit, mi Laure, vt Abrij ad furias, tua bacchatim carmina diſcerpentis, tantoperè commouearis? Conſilij certè non tam eges, quàm abundas: illud tamen animaduertas velim, Muſas, immortali patre natas, mortalitatis legibus obnoxias eſſe non poſſe. Virgines, eaſque acceptiſſimas Cælo Gratias, è fœdis Intemperiarum vnguibus multò formo-

moſiores emergere. Exegiſti tu quidem *ære perennius Monumentum*: tuum nomen immortalitati inſeruiſti non ſemel. Typis non tam cõmendatos ingenij partus, quàm gloriæ tuæ famam propagatam rere. Quid ſi exemplar vnum, aut alterum temulenti hominis laniena addicatur? nonnè Inuidiæ deuotam, & conſtitutam hoſtiam melius arbitreris? nempe, vt cetera eius extra Imperij metas, nullis terrarum finibus coërceantur. Quod ſi, vt optimus ait præceptor, *Dignum laude virum Muſa vetat mori*: vatem ipſum, cuius munere *Spiritus & vita redit bonis poſt mortem Ducibus*; patiatur *Longa vrgeri nocte, & impunè liuidas obliuiones carpere*? tuus *Hic meret æra Liber Soſiis: hic & mare tranſit*. Quid ſi ad infames impudentiæ ſcopulos affligatur: num propterea ea laude careat; *Et longum noto Scriptori prorogat æuum*? Si quod procudiſti carmen; aureis omnium iudicio exarandum eſt litteris; num ab vna Abrij inuidentia liuentibus aſpergatur notis? fuerit hæc ingrati hominis inconſulta temeritas: num eius propterea obliteretur memoria? quin potius illud audiat; *Laudetur, vigeat, placeat, relegatur, ametur.*

At quo tandem Iudice? Alexandro; quem tuis tute litteris appellas; Cardinalis Vrſi-

ni

ni teſtimonium inſtar omnium eſto : cuius nec dignitas mentiri, nec fallere claritas, nec decipi ſapientia poteſt. Stephonium verò noſtrum hoc in loco non laudo : cuius in tua carmina congeſta præconia nec ego recenſere poſſim, ſi velim : & ſi forte quis poſſit, nolit omninò; vt conſulat modeſtiæ tuæ. Neque vero tuis, vt ais, fœtibus in lucem proximè exituris à tanti Viri laudatione, velut ab aliqua aſperſione faſcini, timendum eſt; cum ea, quæ tu caſtiſſime Muſarum interpres, ſcriptis ſemel mandaueris τῶν ἀποτροπαίων ratione aduerſus inuidiæ veneficia circumferri queant; quicquid ebrietas Abrij moliatur, quidquid ſonniet. Quo in genere tibi indiligenti eſſe nefas autuma. Noui multa penes te ſepoſita, eaque omnium expectatione digniſſima. Qualem, quæſo, intemperantiæ ſuſpicionem incurras: ſi eorum exortum in dies protrahas: quæ cum ab omnibus auidiſſimè expectentur, nullo vnquam tēpore occaſura ſint? Quæ in animum tuū ornamenta præ ceteris liberaliter adiecit, & cumulauit Deus: memineris nō tibi vni, ſed communi beneficio cumulata. Adeò vt, ſi ea hominum ſocietati deneges: idem facias ærarium publicè expilanti. Verum video me iſtiuſmodi parergis tabulæ appingendis, Epiſtolæ terminos tranſilire.

Nolim

Nolim exiſtimes hanc quaſi παραινετικὴν appendiculam admotam ei, quo vitæ magiſtro commodius vtar. A Stephonio eam tibi renuncio ſalutem, quam ſperare potes maximam. Ceterum me tibi conſtantiſſimè addictum puta. Valetudinem tuam cura diligenter: proſpice immortalitati, atque iterum Vale. Ex Aedibus In Vrbe.

LXXXII. *Romæ.*

Io:Baptiſta Laurus S.D. Torquato Perotto.

ATtulit mihi Puer tuus latinam Odem, quam cupiebam, concinnam, viuidam, & è viridarijs Sacrarum Hiſtoriarum petitis floſculis elegantiſſimè adſperſam. Quanta legerim cum voluptate, teſtis eſt Comitolus Antiſtes Peruſinus, qui Romanum otiũ, ſic enim appellat, ijſdẽ vacãs ſacratioribus Muſis, ſuauiſſimè traducit, cui oſtendi, & apud quem Clariſs. Barclai ſententiam non reticui: colligenda omninò eſſe tam præclara carmina, & ad alendam Spiritus religioſi curam, in publicum proferenda. Statui autem, vbi ad vos acceſſero, meum quoque arietem admouere, vt petentibus rem honeſtiſ-

ſtiſſimam Barberinus Princeps diutius non debeat; ac permittat euulgari, quæ ab inuito tandem, Hymnorum eiuſmodi quotquot appetentes ſumus, extorquebimus, publicabimus, nec habebimus gratiã. De eo tamẽ nolim, Perotte, verbum vllũ, dum litteras in hunc faſciculum conieƈtas ipſi ex me reddes. Auſus ſum, vti vides, nimis verboſas & inanes ad occupatiſſimum, rudes ad ſapientiſſimum. Sed legi nimirum apud Homerum, Menelaum & ignauum, & inuocatum ad Agamẽnonis, hoc eſt, Viri præſtantiſſimi cenam fidenter acceſſiſſe, quod reprehendat fortaſſe aliquis; perinde atque hominem frugi ad bonum dumtaxat deceat adire. Perfugium vero mihi vtcumque fuerit in Homerico exemplo, & nequaquam, opinor ἐθελουσίας noſtræ; verum ſuæ rationẽ humanitatis duxerit humaniſſimus Barberinus. Vale ex Aedibus V. C. Odoardo Santarello ſalutem meis verbis nunciari velim.

LXXXIII. *Romæ.*

Maphæo Barberino Cardinali Io: Baptiſta Laurus S. D.

Libet apud te, Princeps doƈtiſſime, idemque humaniſſime, non tam producere obleƈtationis gratia Mimos quoſdam, è ple-

becula

becula litteratorum nuper exortos, more veterum, procurrentes cum caniſtris florulentis, & obuium quemque conuicijs laceſſentes: quàm per ludum, iocumque refellere ludibria quæpiam, in Nuptialem fœturam noſtram congeſta, Tibi certè, iudicij acerrimi Viro, non improbatam, ne quid in me ſpecioſius recantem, qui, vt fucatis circumueniri laudibus æquo animo non fero; ita, cum mea Viris doctis, hoc eſt, tui ſimilibus propono excutienda, eoſdem ad Rheni fluuij ingenium inprimis voco, qui Celtarũ infantes nothos abſorbebat; incolumi Matris pudicitia ſuſceptos, blandè ac ſalutariter complectebatur. In meo autem ſcripto illud vapulat plurimum, quod ſapientum aures ſuboffendit minus. Ob id verò, inquies tibi neglectui habendas puta ſtultas ſciolorum voces; alioqui fruſtra Cancros rectè ingredi doceas. Audio: ſed Romano flumini vllam conflari iniuriam, non poſſum pati; quamuis Iuuenes plus potos iurè excuſauerim, qui in lauto conuiuio referti cibo, & vino languidi, eructare probra in Tiberim debuere, cuius aqua ſibi tum perſanctè interdixerant. Velim tamen pro tua ſapientia ſtatuas, quàm immerito illi in crimen vocent, quæ ego, calamo licet feſtinante, Poëmatium tumultuarium exorſus,

ſus, tamen certo conſilio confinxi. Facio Tiberim cum Hierarcha interdiu colloquentem. Negant benè, Virgiliano exemplo permoti, à quo temerè non fuerat recedendum: apud quem idem Ti. eris Aeneam in ſomnis alloquitur. Indecoi . m autem videri, perſonas fictas meridiana in luce cum veris cõgredi, & fabulari. Quæ quidem obiectio non leuis momenti ab ijs cenſeatur eſſe, qui Græca non norint, vndè meliora expiſcatus eſt Maro. Mitto dicere, Aeneæ magno curarum æſtu fluctuanti, mox & dormienti, ſpectrum illud offerri aliter non decuiſſe. Quemadmodum enim exagitato curis animo perfacilè obrepit ſomnus: ſic bonum Numen ſub idem tempus per ſpeciẽ aliquam iucundiorem, afferre præſidium ac leuamen ſolet. Ceterum Homerus, cuius meditata omnia præclarè commendauit antiquitas, & eximiæ ſemper ſibi laudi duxit æmulari, aut adumbrare poſteritas, Xanthum fluuium in vigeſimo primo Iliados Lib. pugnanti Achilli interdiu opponit; cum prælium aduerſus Troianos maximè incaleſceret; qui Apollinem deinde increpat, quod Iouis mandata neglexerit, præcipientis, vt Troianis tantiſper opitularetur, dum nocteſceret.

Ω πόποι ἀργυρότοξε Διὸς τέκος, ȣ̓ σύγε βȣλὰς
Εἰρύσαο Κρονίωνος, ὅ τοι μάλα πόλλ' ἐπέτελλε

Τρωσὶ παριστάμεναι καὶ ἀμυνέμεν, εἰσόκεν ἔλθῃ
Δείελος ὀψὲ δύων, σκιάσῃ δ' ἐρίβωλον ἄρουραν:

Rurſus Achilli laboranti eodem die aſſuerunt Neptunus & Minerua, qui.

------- *δέμας δ' ἄνδρεσσιν ἐΐκτην.*

Ac Deorum deſcripta pugna, neque dum die in veſperam inclinante:

Εἱστήκει δ' ὁ γέρων Πρίαμος θείου ἐπὶ πύργου,
Ἐς δ' ἐνόησ' Ἀχιλῆα πελώριον.

Quod per tenebras haud ſanè licuiſſet, ſeni vtique. Et Agenor ab Apolline excitatus, priusquàm in Achillem ſtricto gladio prorueret, cum multa ſecum locutus eſſet, adiecit demum:

Ἑσπέριος δ' ἂν ἔπειτα λοεσσάμενος ποταμοῖο
Ἱδρῶ ἀπο ψυχθεὶς, ποτὶ Ἴλιον ἀπονεοίμην.

Poſſem etiam de Acheloo commemorare, qui apud Naſonem, vt ad ſe diuertat, Theſeum inuitat, & vim amicè infert, ſui alueũ fluminis intumeſcere præcipiens. Poſſem de Pado in Alaricũ cõuicia apud Claudianũ effundente. Sed quid plura hoc loco ſubijciam tibi, qui ſexcenta eiuſmodi exempla è Græcis & Latinis habes in numerato? quibus religio non fuit, Præſides fluminum (vt de reliquis Dijs taceam) ingenioſè ex machina cum hominibus inducere loquentes, die procedente ipſo, nec proſpectu tenebris adempto, ſiue vt Homericè exprimam:

—---- ἢ ἠὼς, ἢ δείλης, ἢ μέσον ἦμαρ.

Neque enim æquum ſemper fuit, Veſpertilionibus ſimiles, aut laneis, quod aiunt, pedibus noctu Deos obambulare, & ſuauiſſimū ſomnum à dormientibus excutere. Atqui in hoc fortaſſis cenſores mei, verum iam edocti, non ſint amplius durorum Capitonum filij. In altero conſultius turbent ὀλατῶ μωντῆρς: quod Tiberim ad Arnum longè minorem fluuium, retorto præſertim curſu, adduxerim, cum ex Apennino pari fermè interuallo originem trahant. Sed hallucinantur profectò, dum Currus, quem multo apparatu deſcripſimus, inſignioribus appictis rebus Burgheſiorum, rationem nullam habent. Hi verò, præter quàm quod omnes elidunt τὰς μηχανὰς, ad quædam in Tragœdijs Sophoclis, & Aeſchyli, vt putantur, errata inſolenter exclamarent, O Cælum, ò Maria Neptuni, quē in præſens oblæſæ Tiberis Maieſtatis vindicem accerſant. Videntur autem ignorare, Florentiam ad Romæ imaginem olim exædificatam; quodque inter cetera Nomina Floralibus fuerat Vrbi impoſitum, idem poſtmodum Florentiæ obtigiſſe. Quippè Anthuſam rectè appelles Florā aut Florentiam: quæ vocabuli communicatio cur non & honori Vrſinorum, nunc vocet ad populos, profluentis Arni accolas, Tiberi-

num

num Patrem? Verum tam obliquo, inquiunt, traiectu, non potuit, non debuit: quaſi, Aquila & Dracone præeuntibus, quadriga inuectus, Triptolemi aut Medeæ ritu, vehi per aërem nequiuerit, vel humi repens, Serpentis Epidaurij more: vel concitato curulium vectationum impetu præuolans, obire Latium, Vmbriam, Thuſciam; & tum denique Florentia abeſſet propius, ad ſui ingenij μηχανὴν diuertere? vt omittam illud ex Heliodori libro tertio: agnoſci Deos τῷ βαδίσματι πλέον, οὐ κατὰ διάστασιν τοῖν ποδοῖν, οὐδὲ μετάθεσιν ἀνυομένῳ, ἀλλὰ κατά τινα ῥύμην ἀέριον, καὶ ὁρμὴν ἀπαραπόδιστον, τεμνόντων μᾶλλον τὸ περιέχον ἢ διαπορευομένων. διὸ δὴ καὶ τὰ ἀγάλματα τῶν Θεῶν Αἰγύπτιοι τὼ πόδε ζευγνύντες, καὶ ὥσπερ ἑνοῦντες ἱστᾶσιν. Quod Homerus, vt Aegyptius minimè ignorauit; licet multi veluti αἴνιγμα prætereant libro decimo tertio Iliados, Aiacis Oilei filij de Neptuno dictum,

Ιχνια γὰρ μετόπισθε ποδῶν ἠδὲ κνημάων.
Ρεῖ ἔγνων ἀπιόντος.

Quamobrem autem vitio vertatur nobis, quod datum Claudiano non eſt, qui ad Romæ Simulacrum, cuius tunc Aedes in Palatino cliuo cernebatur, perduxit Stiliconi gratulantes, Hiſpaniam, Britanniam, Africam, Italiam? Quas ego Prouincias ſi ſuis è ſedibus feminarum habitu (volatúne, an

pedibus tantum terrarum emenſas?) ad Vrbem euocaſſem, quibus me bibones illi ſcommatibus vellicaſſent? quos non pergam redarguere iam ῥιψασπίδας; ac nimis ſtultè facio, qui facilitate abutar tanta, Princeps amabiliſſime, ad delendas notas, ab indoctis inuſtas, quibus, non præter ſolitum, minus eſt frontis, & plus audaciæ, quàm eruditis. Quin igitur barbaros homunciones aculeis gentilitiarum Apum abſterres, doctiſſime Barberine? quod ſi Muſæ agreſtiores noſtræ vrbaniſſimis tuis Mel aliquod propinare non audent: obtrectatorum planè fumus in cauſſa eſt; quem vbi tua difflarit eruditioni par auctoritas; nos continuò, ſi non Pindaricis tuis æquales cantiones (quis enim elegantiſſimis illis pares meditari queat?) obſeruantia certè erga amplitudinem tuam plurimum aſſurgentes, mittere in iſtum benigniſſimum ſinum non verebimur. Vale, in Vrbe.

LXXXIV. *Romæ.*

Io: Baptiſta Laurus S. D. Felici Contelorio I. V. C.

ERgò acceptam iniuriam perſequi nos vetas, qui non laceſſentes, à ſyco-

phanta

phanta Ciſalpino grauiter læſi fuimus.Haud profectò impetrares, niſi præclaram heri, citra cædem & ſanguinem, vltionis capiendæ rationem didiciſſem, quam,ne in hoc Ianiculenſi Ruſculo planè obmuteſcam,noſtra huc in dies aliquot translata Aula, docere te per litteras volui, Contelori. Ad ædes N. me contuleram, delaturus arguto ſeni patrocinium cauſſæ Cornelianæ: ac quia diſtinebatur non nihil, me in Bibliothecam abduci imperauit, vbi,ſi diutius expectandus foret, minus moleſtè moram illam percoquerem. Igitur picturis, quibus Muſæum abundabat,oblectari cœpi: pendebant quaquauerſum elegantiſſimæ Tabellæ, quæ expreſſos ad viuum inſigniores quoſque Aulæ Dynaſtas repræſentabant. Dum ſingulorum effigies, quæ animo inhærebant, & vna artificium excellens contemplor, ac laudo: in altera atque altera nequeo riſum cohibere. Quamobrem, inquam,decrepitus hic & recaluaſter exprimitur, qui eſt formoſiſſimus? quaſi exerceat carbonariám Cupido, aut Helene transformetur in Hecubam. Quid item alius faſtigiato vertice, impexis capillis, cute rugoſa,& in aterrimum exuſta colorem, opilonem & bubulcum agit?cum ſit alioqui Vir adſpectu hilari,&feſtiuo,Medicinæ deditus,nec à Muſis alienus.Itaq;ri-

debam pariter, atque indignabar, Pictoris exiſtimans vitium, & incogitantiam, quod N. noſtri certum conſilium fuerat. Dimiſſis litigantibus homo ſeſe ad me proripit: quid tu, inquit, modò ſuperciliosſus, modò riſu diffluens inambulas, neque ab imaginibus oculos detorques? Ego autem: opportunè ades, frontis huius nubeculam diſcuſſurus, mihique, quid iſtuc rei ſit, palam facturus, quarè mentitam adeò faciem horum vni & alteri affingi volueris. Rectè, inquit: quos ita deformes cernis, Aduerſarij noſtri ſunt: nam malè de nobis meriti, benè pingi non debuerunt. Scilicet iniuriarum & contumeliarum fabros hiſce picturis vlciſci ſoleo: ac vel ipſum Herculem, ſi probra in nos iaciat, non ſecus atque olim Celtæ, deformabo. ¡Illud modeſtiæ noſtræ eſt, etſi tale nihil promereantur, quòd à me prætereunte non conſpuuntur: quo dedecore Conſtantienſis quidam Bataui oratoris effigiem cumulabat. Papæ, inquam, factum perplacet, æmulabor. Hoc edico iam, Quiſquis in poſterum contumelioſus in me ſit, fingetur enormi naſo, diſtorto ore, obliterabitur, conuicijs impetetur, lacerabitur; denique mentitum vultum nulla non labes, nulla non turpitudo inquinabit, ac frangar, ſi legem frangam. Ride, & Vale, mihique, vbi hinc

pedes

pedes auolaro, in inſtructa ad miraculum Viri doctiſſimi, humaniſſimique Io. Baptiſtæ Coccini Bibliotheca, ſellam para. Ex Hortis Martialis. Kal. Iulij M.DC.XX.

Io: Baptiſtæ Lauro Theol. Felix Contelorius S.D.

PErlepidam vltionis capiendæ rationem tuis ex litteris didici, Laure, qua & ego vti ſtatui, &, ſcio, alij, quibus factum renarraro, vſuri ſunt. Quod verò tibi Muſarum ac Mineruæ alumno Martialis, an Martiales? arrideant Horti, nec nouum mihi, qui viuax & robuſtum ingenium agnoui tuum, nec ab amœnioribus ſtudijs, quæ inter grauiſſimas curas cumprimis alis, alienum. Bibliothecam Coccinianã, vbi ad nos redeas, reperies Voluminibus omnium generum, multò quàm antea, refertiſſimam, quorum adſpectus longè tibi futurus eſt gratior, Laure, quàm Laurorum iſtic frequens Silua, quæ deambulantes, totam vt Romam vnico obtutu deuorent, æſtimantque, egregiè defendit à Sole. Sed iam pro picturis ludicris, & contorto vultu hominum, facies inuerſas exſibilantium, lege ſeriam ſcriptionem Ghiſellij noſtri ad te de te. quam niſi admi-

tas,

tas, Centuriam non remittam. Vale. Ex Aedibus,& Cardinali Illuſtriſs.communi Domino me veterem clientem etiam atque etiam commenda.in Vrbe. V.Idus Iunij.

Io: Baptiſtæ Lauro V.C. Henricus Chifellius S. D.

GRatulor tibi Vir doctiſſime, delicium nouum,& recentes ex amœniſſimo ingenij tui viridario decerptos flores, qui me ſapientiæ tuæ pratis inambulantem, delicatiſſima odorum fragrantia perſuderunt. Legit mihi, ſi neſcis, Felix Contelorius alteram tuarum Epiſtolarum Centuriam, & perlegit, & relegit; quo enim dulciora vina ſunt, eò ſerius ſitim abigunt; & ſuauiſſimus Muſicæ concentus non vnica ſatiat auditione. Suſpicio puritatem ſermonis, ſententiarum grauitatem, certantem cum eruditione doctrinam, ſuis condita ſalibus omnia, candida prorſus,atque concinna, quamque admodum paucis huius æui Scriptoribus contigiſſe video, ſummam in exprimendo,quod ſentias,facilitatem; quæ nullatenus tamen in exilitatem vergat, verum tenuioribus ac vulgatis inimica formulis, decora in grauitate, æquabili vſque tenore perduret

duret. Nil herclè mirum, priorem tuam Centuriam à Germanis ac Belgis, ceteriſque politioris litteraturæ fautoribus comiter exceptam, ſollicitè nutriri: cum Tulliana facilitas, Senecæ grauitas, & Plinij ſuaues argutiæ, iucundiſſimo ad ingenij tui fornacem colliquata miſto, nouo velut æris Corinthij fluxu, non vnam Vrbem, ſed vniuerſæ tractus Europæ irrigarit. Nec in ſpeciem verba compono, aut amicitiæ quidquam tribuo, vel affectui. ea enim eſt animi tui modeſtia, quæ adulantium lenocinia reſpuat, ea doctrinæ excellentia, quæ his planè non indigeat. Quid differs? prodeat in lucem & hic partus; maturus eſt, Lauro dignus eſt; & gemmæ iſtæ ſingillatim amicis tuis abs te miſſæ, auidè ſimul expectantur vniuerſæ. De Beraldi tui ac Veliæ Dialogiſmo, & Clarorum Virorum aptè contextis Elogijs, repeto, quæ nuperrimis ad te meis. Addo, ni in publicum das, alienæ ſubtrahis gloriæ, nouercaris tuæ. Vale feliciter. Dat. Romæ Pridie Non. Iunij. M.DC.XX.

Mar-

LXXXV. *Tuderti.*

Marcello Lanti Cardinali Epiſcopo Tudertino Io: Baptiſta Laurus S. D.

IPſo D. Romanæ Virginis peruigilio, quam tua mihi liberalis pietas, Princeps religioſiſſime, delatis iampridem eius vectigalibus, præcipuo cultu venerandam & colendam propoſuit, ſuperioribus menſibus (habitis meo more nocturnis appetentis diei ſupplicationibus, expenſiſque, quæ ad ſecundam vigiliam interſeruntur narrationes) non ab re ſuſpicari cœpi, vtrum ab idoneis ſcriptoribus illæ fuiſſent proditæ, quas Angelus Cæſius Epiſcopus, annis ab hinc viginti quatuor, in Eccleſia Tudertina recitari iuſſerat. Propterea quod in eum coniectæ Librum Sanctorũ Vitæ (modò vnã & alterã excipias) adeò videntur impolitæ, rudes ac ſubfrigidæ, vt non ſatis dignas putẽ, quæ pro ſolemni horariarum precum penſo Cælitibus perſoluantur. Illa enim animi, qui in Dei amorem rapi geſtit, exareſcat cogitatio neceſſe eſt, quæ nullis diuinarum illecebrarum veluti ſcaturiginibus irrigetur. Licet autem quorumdam veſtri ordinis Patrum calculus nõ impro-

improbarit, à nobis tamen ſtat ſapientiſſimi Cardinalis Baronij de refingendis ineptium Viographorum ſcriptis ſententia; ad Tudertes verò ſpectantia, non ob aliud olim Cæſio permiſſa, niſi vt importunis pariter, ac pijs religioſi Præſulis obſecrationibus fieret ſatis. Neque nunc ego ſubmonuerim, quid in illa ſerie immutandum, addendum, amputandùmue cenſeam, neque conſuluerim in parte repurgandum, quod pænè in totum ſpongiam mereatur. Vnam D. Romanæ Vitam diligenter excuſſi, in qua cum minus quæpiam poſſem ferre, & Codex fortè perantiquus, Italicè conſcriptus, ſe mihi obtuliſſet (pluribus enim coniecturis licuit aſſequi, tunc temporis in lucem datam, quo eius ſanctitatis fama, recens à funere, per ora hominum volitabat) eam prolixiorem aliquantò, latino ſtylo leuiter ſtrinxi, & per otium, animo meo gratificaturus, reconcinnaui. Quam viſum eſt tibi Princeps integerrime, legendam tradere, vt Romanam Tutelarem quondam tuam (etenim nobis tranſcripſiſti, qui Prioratu Memminenſi te vltrò exueras, vt clientulo tribueres) alio ornatu, alijſque oris lineamentis ſe tibi in conſpectum dantem, ex interuallo recognoſcas; tum hominis tibi addictiſſimi induſtriam non contemnas, qui eloquentiæ calami-

lamiſtratæ fucos mentis demiſſæ affectu redimere conſueuit, ipſamque Virginem aſſiduis precibus ſollicitat, vt valetudinem tuam diutiſſimè tueatur. Vale Ex Aedibus Idibus Septemb.

VITA S. ROMANAE VIRGINIS: EX CODICE ITALICO MS.

Claruit temporibus Conſtantini Imper. cum S. Silueſter Romanæ Eccl. præeſſet.

R*omana Virgo, quod Placidiano Patri, opulento ſanè homini, res domeſtica Romæ proſperè ceſſiſſet, nomen ſortita, eam Tudertini agri partem diù incoluit, qui Memminenſis olim dicebatur, & ad ripas Tiberis Vrbis Veteris attingit fines. Porrò Placidianus ruri agens, quod impunè palam non liceret, clam Chriſtianæ Religionis præceptis atque inſtitutis, quos alebat in familia, erudiendos curabat. Romana verò auditis ijs aliquandò Euangelij verbis, quæ de abdicanda ſeculi cura, deque erogandis in pauperes diuitijs feruntur, Chriſti amore incredibiliter exarſit: ac quandò iam per ætatem nouerat; è Martyrum ac Virginum Choris Eccleſiæ ſpectari gloriam, nec ſui ſexus vllam in oculis Dei commendari,*

quæ

quæ Mundi opes et ornamenta non contemneret; cum reſciuiſſet etiam, Patrem, quod formoſa eſſet & vnica, nubilem ſe ſe cuidam deſpondiſſe, mirè anxia qua ratione terrenis nuptijs præferre cæleſtes poſſet, lacrymis, precibuſque Deum conſuluit; hinc à Columba cælitus demiſſa ſalutatur, & vocibus Cæleſte Oraculum teſtantibus, quid ſibi agendum foret, præmonetur.

Ergo proiecto veſtium ornatu, è paterna domo tacitè profugit, & in fidelium quorundam occulto conuictu Tuderti menſes aliquot traduxit. Fortè per id tempus Conſtantini Imperatoris animus in ſincera pietate maximè intepuerat, quam malorum Dæmonum adminiſtri opportunitatem nacti, Chriſtianos quoſque minis, & blanditijs auitæ ſuperſtitioni litare cogebant, in ipſumque totius veræ Religionis Antiſtitem irruere meditabantur. Quorum furori Silueſter cedendum tantiſper ratus, ne capite in vno vniuerſa Chriſti Reſpublica periclitaretur, quod & Imperator longius ad Vrbe aberat, eadem relicta, in Soractem Montem ſeceſſit, vbi diurnis, nocturniſque vigilijs vnius Dei laudes multorum ſpiritus perſonabat. Huc quoque Romana, quanquã parum tutis itineribus, alacriter adrepſit, tum Chriſtianorum latentium, & B. Ponti-

ficis

ficis pedes in primis deoſculata, vbi omnes in Domino ſaluere iuſſit; ſubinde quotidianis omnium exemplis didicit, non tam diſertè pro Euangelij profeſſione tuenda eſſe diſputandum, quàm fortiter pro amplificanda carnificum immanitati caput offerẽdum. In qua autem Soractis ſpelunca iacuerat, eandem, miraculis illuſtratam, poſteri in Sacellum transformarunt.

Tandem Romana, fauſta cum prece à conuentu dimiſſa, & à B. Pontifice conſtantiæ admonita, quo parentes, alioſque in Chriſtianæ militiæ pugna acrius incitaret, in Memminenſem ſe recepit; ſuoſque ex interuallo reuiſens, vberiore voluptate affecit, cum de cæleſti, quam Silueſter Pontifex in terris ageret, vita renarrauit. Huius plerique dictis & exemplo permoti ſe in ſiluam ac ſolitudinem ad latus fluminis abdidere, quod præruptis ſaxis ab vtraque ripa coërcetur, cui & imminet Cupreſſetum, odore feras venenatas ac peſtiferas propellens. Atque hic vna cum fidelium cœtu Antiſtita Romana permulta edidit miracula; ſed multo plura eiuſdem conſecuta ſunt mortem, quam, febri acutiſſima decumbens, ad VII. Kal. Martias ſanctiſſimam obiuit. Hoc deinde loco Templum cum Cœnobio, Virginis indito vocabulo, excitatum eſt, quod Monachi è

D.Be-

D. Benedicti familia obtinuere. in proximo delubrum cernebatur D. Gregorij Magni appellatione nobilitatum, in quo ante Pontificatum, incommodis & corporis macerationi ſedulò ſtudens, delituerat. ſed procedente tempore cum Tudertium ille tractus ſceleratorum hominum cædibus ac populationibus vaſtaretur, ipſaque adeò, quamuis ſtructura firmiſſima, paullatim collaberetur Aedes (vt in quam Tiberis præter fluens violentius incurrit) Tudertes Romanæ Virginis corpus in Vrbem religiosè tranſtulerunt, & in Eccleſia S. Fortunati, Ciuitatis Patroni, in arcula incluſum, honorificè recondiderunt.

LXXXVI. *Romam.*

Io: Baptiſta Laurus S.D. Antonio Rodulpho I. C.

RES ipſa loquitur, quantoperè abs te amici cauſſa fuerit aduigilatum. nempè hoc eſt mores à leuitate forenſi incolumes ſeruare; magnificè præſtare, modeſtè polliceri. Dormitatum ab alijs erat plus ſatis in pecunia mihi ab homine obærato qui tãtum non vertit ſolum, vindicanda. Tu officij atque operæ tantum adhibuiſti, quan-

tum nunquam à quoquam ſperare fuiſſem auſus. Nam quoties ille me ludificaſſet, occurrebat; damnabam vltrò, quod imprudens Peruſiæ conſilij cœperam; & vehementius indignabar, quòd videram iſtic omnia fruſtra per Auguſtinum acta, neque habita ſecius Florentiæ, Senis, atque in Oppidis Sfortianis, in quæ tanquam in arcem tutiſſimam nebulo conceſſerat. Vnus mihi Vulpeculam deprehendiſti, quæ iſtuc ſe tutò adrepſiſſe putabatur; dum, miſſo clàm viatore, in Sabellianum carcerem deportari iuſſiſti; è quo exeundi facultas non detur, niſi prius vxor, & liberi ſeſe vadimonio obſtringant, & argentum ad certam diem repræſentent. Hoc pacto, quod aliena admiſerat incogitantia, tua cura, diligentiaque ſarcitum eſt; ſoluetque ſcelus iam bona fide, quod nimis diu nobis debet: pro quo tibi Rodulphe, vel cum ſoluere ille deſierit, nunquam non debuero. Vale. Sed heus tu! ecquid hic vulgatum de Manfredoniæ Vrbe à Turcis direpta, ac deuaſtata? fac quæſo, ne ignorem. Mitte expreſſam ære fluitantem Iocti Pictoris Nauim (ni Cymbam Aſaroticam ab effigie appellare mauis) nunc in area, prius in propylæo Vaticanæ Baſilicæ viſendam; tum V.C. Pantheri Pantheræ Equitis Nouocomenſis de Nauali Prælio abſolutiſſimum

mum

mum Volumen,&Iulij Cæſaris Capacij Elogia. Sub hos dies in Memminenſi Ruſculo meo effoſſus eſt Lapis characteribus planè rudibus, ac præ vetuſtate fugientibus inſcriptus. Lege hic Epigraphem, quam Io:Baptiſtæ Guazzaronio excutiendam dedi. Vale iterum, Tudere Non. Septemb. M. DC. XX.

GALLICLES ET GALLIOLE FILIVS TERMIN
OS LAPIDARES DE OFICINA PANDIONIS
CALLISTI AVG. I. SVB MARTIALE SERVO
DONVM ERCVLI FF. EX ASIA GRAECIAE.

LXXXVII. *Romam.*

Porphyrio Feliciano Ep. Fulgin. Pauli V. à Secretis, Io:Baptiſta Laurus S. D.

ET incidunt perſæpe tempora, quibus à caritatis officijs recedere, niſi grauiſſimo admiſſo piaculo, non liceat, & ego is ſum, qui eiuſmodi occaſiones non facilè è manibus mihi elabi ſinam, non tam (quod dicendum hic ſit) vt laudabili rei operam nonnullam locem; quàm vt ex eo ſiue ad Virorum Principum notitiam adrepam; ſiue apud veteres Patronos memoriam mei in-

dormientem excitē. Ea propter cum tuæipſius Fulginatenſis Parœciæ res agatur, pronior vtique ad iuuandum fueris magnus Curio, ac ſpectatiſſimæ religionis Antiſtes; & à me tui obſeruantiſſimo ad id prouocari æquo animo patiere. Eſt hic fœmina in ſummum vitæ, ac pudicitiæ diſcrimen adducta; quæ cum in mariti aduerſum ſe antea ſæuientis, & perduellionis rei, manu, mancipioque, tabellari ſententia Iudicis, eſſe deſierit; nullumque Gynecæum, apud Fulginates ſit, in quo, Virorū cō ubernio ſeiūctæ, tutò mulieres degant, inter Moniales Trinitarias citra flammeum cooptari velit. Illæ, Patres modò, qui ius iſtic in Familias Deo dicatas dicunt, ac tu Præſul, non abnuatis, admittendam cenſuere: ſolutis in præſens, præter ea, quæ in victum cultumque, quo ad vixerit, fore decernentur ſatis, donatiui nomine aureis centum quadraginta. Abs te igitur, & à Patribus ceteris Magdalena (id feminæ nomen) flagitat verius quàm orat; vt in ſacrum commilitium, vel cum ſeculi teſſera, adſcribi queat. Ego vniuerſos rogo, obſecroque, & Paſtoribus Ouiculam in Domino commendo, ab eodem ampliſſimum præmium pro tanto beneficio relaturis. Vale Fulginiæ. XI. Decembr. M. DC. X X.

Io:

LXXXVIII. *Piſas.*

Io:Baptiſta Laurus S.D. Sancti Ballarino I.V.C.

HEus tu Ballarine! quære calculũ, vnionem, margaritum, & ſiquid his poteſ candidius, precioſiuſque; tum felici nota ſigna hunc diem, quem ab hinc annis duodequadraginta fruſtra expectatum, amicis nobis iucũdiſſimũ, Peruſinæ Patriæ glorioſũ, ſingularis Cælitũ adduxit indulgentia. Diuturna fuit orbitas, ampliſſimum eſt, quod obtigit, vt ferè ſemper altius creſcunt Arbores, quæ tardius. Sed iam cupimus ambo & tu ſcire, & ego ſignificare, quid hiſce litteris demum velim. Cæſarem Gherardium ex Academia Firmana, ne diutius Viri excellens doctrina ijs anguſtijs teneretur, quam ipſa Romanæ Curiæ expetere videbatur amplitudo, à Cardinali Burgheſio Romam vltrò accerſitum, & conſilijs maximarum rerum præeſſe iuſſum, Paulus V. primis ineuntis Anni Comitijs in ampliſſimum Cardinalium Collegium cooptauit. Ciues autem noſtros vbi tam repentè obiectum peruaſit gaudium, cœpere omnes publicè,

priuatimque Patri beneficentiſſimo longæuitatem comprecari, Templa & domos laureis ſertis coronare, Turres, mœnia, Palatium,vias excitata flamma diſtinguere. Incendijs verò tota Vrbe excitatis, ſtrepitu, pulſuque campani æris continẽti diffractus, defœcatiorque effectus aër, illam confeſtim diſcuſſit luem,quæ in plurimos Iuniorum, menſibus ſuperioribus fuerat debacchata. Quamobrem vna cum honorum incremento,incolumitas & ſalus manaſſe ad noſtros viſa eſt. Exinde in Aula Decemuirali, Magiſtratu,ac Tribunis Plebis referentibus,huc decretæ legationes:ac propediem expectantur,qui Vrbis nomine, qui Iureconſultorum Pontifici gratias agant, eidemque munificentiam, Cardinali dignitatis acceſſionem gratulentur. Tu quoque Ballarine, ſiue publica,ſiue tui ipſius cauſſa,plauſum epiſtola, officiumque debes;quandò Illuſtriſſimo Gherardio ſeges, ac materia data eſt virtutis exercendæ, promendæquæ in amicos peruetercs, clientes nouos, vberrimo cum fructu beneuolentiæ. Iamque ego tui vicem gratulantis ſedulò functus ſum; tu litteras quàm primum mitte obſeruantiæ in ipſum, in nos amoris indices. Vale, Romæ Poſtrid. Id. Ianuarij. M. DC. XXI.

Io:

LXXXIX. *Romam.*

Io: Baptiſta Laurus S. D. Felici Benio Procuratori Generali Canon. Reg. S. Saluatoris.

PRæclaram tu quidem, amicitiaque noſtra dignam, Beni amabiliſſime, operam ſumpſiſti; adlectis vndique tot exemplis, argumentisque, vnde luctum minuam, & dolorem penitus ex animo euellam: quamquã ſic ad res aduerſas & domeſtica funera iam occalluit, vt nullo clypeo curet obarmari, ac pro monſtro habeat, ſi monſtra ceſſent oboriri, quibus cũ queat in poſterum depugnare. Incurrũt quotidie in oculos qui atrocioribus petãtur; & eſt mihi Vrbs, ad quã reuocor, Scena quædã theatralis, in qua, detractis modò perſonis, omnia video ad æqualitatẽ redigi; cũ eximius ducatur nemo, quem familiæ amplitudo, dignitas, opes, factio, valetudo eximat ab illa ſummi Choragi lege, cui, velis nolis, Scena inuerſa, parendum eſt. Ac tu, obſecro, ride mecum, quod ſe in præſens calamo obijcit, & identidem amicis, vbi de humanæ Vitæ fabula, ac ſomnio ſermo incidit, referre ſoleo.

Princeps quidam, adulta nocte, iam cena-

tus cum obambularet Vrbem, in biuio homuncionem offendit, qui vino madidus, ronchos trahens, ſuauiter edormiebat crapulam. Is continuò ad congerrones, quibus ſtipabatur: placètne, inquit, periculum facere in iſto ebrio, ſitnè merum ſomnium hoc, quod tam faſtuoſè, & voluptuoſè mortales viuimus? Illis annuentibus, ſtertentem in ædes regias adduci imperat, ac ſordidis exutum pannis conchiliato lecto inferri, & conopæo byſſino obuelari. Adfuere ſub Aurorã in anteriore conclaui Lyriſtes, Citharœdus, Fiſtulator, vna cum cohorte muſicè canentium. Eo concentu expergefactus, cernit aduolare cœtum nobilium puerorum, officiosè conſalutantium, quibuſque vellet indui veſtibus, interrogantium. hæſitanti adferuntur precioſiſſimæ. Confluunt Aulici, in Lararium deducunt; litatur; intereſt, præſtatque omnia, quorum à Cubiculi præfecto admonetur: mox adipale & opiparum prandium inſtruitur. A prandio cum folijs luſorijs plurimum pecuniarum apponitur, & calculi ad computandum. Somnoſe meridiano refouet. Sub veſperam exit in Hortos, auiarium inſpicit, occultis ſubſilientium aquarum iaculationibus oblectatur. in cena lautè accipitur, potitat capacibus poculis, mero generoſiſſimo proluitur. Prodeunt ſaltatri-

culæ

culæ, datur Mimus, Genius iterum largiter inuitatur; non multò poſt ſomnus arctiſſimè hominem complectitur. Tum Princeps ſplendidas detrahi veſtes dormienti iubet, priores induci; eundemque in locum, quo antea iacuerat, reportari, vbi & reliquum noctis ad Galli cantum obdormiuit continenter. Experrectus cœpit ſecum beatam illam vitæ lautioris, quæ obuerſabatur animo, imaginem reuoluere, ambiguus admodum, verâne, an ficta ea fuiſſet ratio Principatus. Ceterum coniecturis, quas contulerat, accuratè perpenſis: illud ſomnium fuiſſe pro certo ſibi perſuaſit, quod tam celeriter euanuiſſet: & quarum rerum in peruigili adhuc veſtigia inhærebant, eas coniugi, liberis, & vt in quemque inciderat amicorum, veluti ſomniaſſet, feſtiuè denarrauit. Ridesnè ſuauem hominem? quem ſanè minus fefellerat rerum humanarum animaduerſa conditio, niſi mentem in vino perdidiſſet. Enimverò memoria repetamus, Beni, quantum vtrique noſtrum Bononiæ, Florentiæ, Romæ, alibi ſecundis Numinibus felicitatis affluxerit, quàm tu honorificè vbique locorum habitus, quàm ego non inglorius. Fuerit certè temporis multum, annorum plurimum, ſeculum denique. Sed quæ tandem æui præuolantis particula nunc ambobus adblanditur?

tur?

tur? vnica porrò nebulonis illius diecula æquat ſexcentas noſtras. Omnium enim, quæ ad hanc vſque diem riſu, fletuque excepimus, vel nos iam cepit obliuio, vel, ea ſenſim obrepēte, poſt paullò capiemur: tantū honeſtè acta ſuperior ætas, quod veriſſimè ſcripſiſti, cum æternitate contendet. Quarè demus operam, mi Beni, vt, quod ſupereſt vitæ ſpatium, nullo virtutis præconio vacet. Ac tu quidē, dū Chriſtianā doctrinam profiteris ac præſtas, & facūdum Eccleſiaſten agis, maiorumque tuorum exempla pro viribus æmularis, in his Lucā Benium, qui Cōcilio Conſtantienſi Legatus interfuit; tum Petrum huius fratrem, Abbatiæ Auellanæ integerrimum Antiſtitem, quam & Petri Damiani Cardinalis ſanctitas illuſtrauit: perge nos docere ſolida, quæ ætatem non reformident, perge immortalibus præceptis eos erudire, quibus propediem contingat æternitas. Quid ni dixerim propediem? quantula enim eſt huius vitæ ſumma? vt iam contingat longior ſenectus, quam quotocuique contingere videmus? Vale feliciter, Paulum Benium iubeo ſaluere, te Comites Fratres Gaſpar, & Io: Baptiſta. Peruſiæ.

XC. *Romæ.*

Ioſepho Hieronymo Beſoræ Canonico Ilerdenſi Io: Baptiſta Laurus S. D.

LOngum interuallũ eſt, ex quo tuis fruor libris, humaniſſime Beſora, quorum nũc remitto alterum cum vicarijs litteris: etſi decebat ad te me proficiſci ipſum, & negligentiam meam coram tibi purgare, qui nos tanta officij liberalitate anteuerteris, & comitatis propè flumine obrueris. Vt omittam vera illa ſinceriſſimi amoris non indicia, ſed certiſſima argumenta, quæ à Barcinonenſi Cælo Romam vſque allata, eo die in nos vberrimè effuderas, quo Princeps meus Duci veſtro, Hiſpaniarum Regis Oratori, recens huc aduecto, felicem aduentum gratulaturus acceſſit. Verum non ſoleo, mi Beſora, per ambitionis rimulas candidum Amicitiæ florem oſtentare, vt temerè alij decerpant, aut odor paullatim diffluat, atque euaneſcat. Tui ſimilium affectum in ſinu foueo, &, vbi aliqua videor promeritus, expromo, & palam facio, tuum tamen nunquam in plenum promereri queam, niſi benè de tuis Vigilijs & ſentiendo, & loquendo,

ex

ex quo ciuilitatem amœniſſimus congreſſus tuus, & eloquentiam diſertiſſima Oratio teſtata eſt. Debebatur nimirum tot Poëticis certaminibus, in id Volumen congeſtis, aliqua Pithus commendatio, qua, tâquam oleo facundiæ ſapienter emollientis, Hiſpani Athletæ imbuerentur. Factum abs te peregregiè, & in B. Thereſam tui præconij flammam nullius non pectus ardet, nullius non pietas exæſtuat. Illa me ſuo patrocinio ſeruet, quæ à te cultiſſimè laudata ad te redit; meque in CAPITOLIO Rycquij mei, te non inuito, ea conditione relinquit, vt ſicubi veterum Deorum, Dearumque nomina intercurrant, religioſè inuertam & Romanum illud ex Antiquorum ſcriptis aptè concinnatum, ad Cæleſte transferam; in quo vtinam, mi Beſora, aliquandò vna triumphemus. Ex Aedibus. In Vrbe.

Io: B. Lauro Theol. S. D. *Romæ.* Ioſephus Hieronymus Beſora Canon. Ilerdenſis.

ALterum remiſiſti librũ, ſuauiſſimè Laure, & quidem cum fœnore. beaſti me litteris vicarijs. eas illarum Centuriæ omni-

ni-

ninò geminas cognoui, quam à te Peruſiæ editam ſuperioribus annis cum vidi, in tui mihi nondum de facie noti amorem ita exarſi, nihil vt duxerim antiquius, ſimul atque ad Vrbem, Orbis Theatrum, acceſſi, quàm te videre, & alloqui. Et accidit quidem percommodè, vt Illuſtriſſimus Marcellus Lantes, quem honoris cauſſa nomino, patronus tuus, Cardinalis non mea ſolum, ſed omni omnium prædicatione maior, Mœcenatem meum ſubitò inuiſerit, quæ mihi perbella fuit occaſio diu contractam ſitim explendi. Hauſi igitur tantum ſuauitatis ex tuo humaniſſimo congreſſu, vt nectar etiam & ambroſiam præ tuo ſuauiſſimo ſermone deſpicatui duxiſſem. quo ſi mihi quotidie daretur frui, quis me fortunatior? Sed excuſatio tamen, cur me præſentem præſens nō cōuenias, hoc præſertim æſtu, minimè neceſſaria; qua me ipſum purgarem, ſi fas arbitrarer apud amicum, quem non ambitio, non cupido; ſed ipſa humanitas conciliauit. Laudes, quas, vt ampliſſima munera, plena manu in me congeris, non agnoſco: amplector animum, qui illas profundere, vel potiùs perdere ſuadet. Rycquij eruditiſſimo Commentario tuo arbitratu per me, vt meis omnibus, licet abutaris: immò vteris, ſi fidem in calce epiſtolæ conſignatam aliquando liberas

beras. O vtinam citò, mi Laure. Laurea donabit cæleſtis Apollo. Hæc raptim, vt vides, in medio aulæ ſtrepitu Muſis non admodum amico: animo curis non ſoluto; è Bibliotheca, heu copioſa, exſul. ad quam cum redibo, vereor, vt alumnum me ſuum agnoſcant Muſæ. Sed te, illarum Ocellum, ſequeſtrem adhibebo. Vale, & me amantem redama. Ex Aedibus Illuſtriſſimi & Excellentiſſimi Ducis Alburquerquij, Regis Catholici Oratoris.

XCI. *Neocaſtrum.*

Petro Franciſco Montorio Epiſcopo Neocaſtrenſi,

Nunc Coloniæ Agrippinæ Nuncio Apoſtolico,

Io: Baptiſta Laurus S. D.

NIhil omninò tam præter opinionem omnium accidit, quam Pauli V. Pontificis interitus. Nono enim ab hinc die è Quirinali ad D. Petri, qui colitur in Monte Aureo, geſtatus eſt, & aquæ poculum, cum ad eos Fontes conſtitiſſet, quos è Braccianenſi agro vberrimè deduxerat, auidè exhauſit. tametſi pridie eius diei Agnetis Fanum petens, extra Portam Piam, non ſemel fracto & debilitato animo in lectica ia-

cuerit

cuerit,& antè ipsã Diuæ Aram ſpiritus orãtem pænè defecerit. Decubuit itaque morbo breuiſſimo, & nudius tertius ſub occasũ fermè Solis,in Aedibus Quirinalibus, haud dũ ſeptuagenarius ex hac vita migrauit.Hæret etiãnũ attonita Vrbs, vixque amiſsũ credit, quẽ totos quindecim annos & eò amplius, in quibus Pontificatũ geſſit,firmiſſima ſemper vsũ valetudine admirata eſt: cuius mortis nuncius cũ prius quodammodo vulgatus ſit, quàm proſtratæ ac deploratæ valetudinis rumor auditus: quis non videat fore vt tota ſimul doloris orta magnitudo pondere grauiore in Vrbem incumbat? Ergò Opt. atque Sanctiſſimo Antiſtite viduata, tumultu vniuerſa feruet, & conſilia de Legationibus in Galliam & Hiſpan iam decernendis, augendaque re familiari Patrum nonnullorum, recens in ampliſſimum ordinem relatorum, nec-opinato & repentino obitu diſcuſſa, perhumaniter dolet. Ad Comitia Cardinales conuolant, coacti vim frigorum hiememque hoc anno teterrimam excipere, quam nos, toties Ciuitatem perreptando diſcurrendo, quamuis pellitis obtecti curribus, vix ſuſtinemus, qui & niuibus acerrimis, geluque continenti propè obriguimus. Faxit Deus, vt ad Chriſtianæ Reipub. otium & tranquillitatem prouehendam, tuendam-

que

que optimus omnium, iſque quàm citiſſimè deligatur Pontifex, Germaniæ atque Italiæ rationibus ita exigentibus, imò ipſius iam Vrbis, à qua perduelles ac factioſi abeſſe propius putantur. Tu verò Montori nobiliſſime, ſi futuri Hierarchæ Inaugurationi intereſſe in animum inducas (ac venies, quæ tuorum morum ſuauitas eſt, vitæ candor, & ſapientia, ab auguſtiſſimo Senatu expectatiſſimus) te oro, vt valetudini diligentiſſimè ſeruias. Tempeſtas perfrigida eſt, rerum varietas, Cæli mutatio nuſquam maior, & per interregnum quid non moliatur furioſorum amentia? Lectica commodiſſimè geſtaberis, legeſque per otium Carmen Chronographicum, quod *henrICVs bonerVs rVraMonDanVs* meus heri ad me attulit. Chriſtus Dominus amplitudinem tuã ſoſpitet, Præſul amabiliſſime. Romæ Pridie Kal. Februarij, M.DC.XXI.

Chronoſtica Vrbis nænia In Pauli V. Burgheſij Pont. Max. obitum.

roMa DeCVs perII penItVs; regIna qVIetIs,
IaM VIDVata pIo prInCIpe bVrghesIo.
qVo MItIs regnante fVI: perIIqVe CaDentI:
totaqVe ego InterII; DVM CapVt InterIIt.

ſoLa

ſoLa taMen perII : heI! terrIs ſeD paVLVs abIVIt,
neC perIIt ; qVaMVIs DesIIt orbe frVI .
Mors IpsI,bona VIta fVIt. per sIDera VICtor
IVIt,DIs gratVs,sIC orItVr MorIens .
heV ! MIhI ſeD qVIs erIt, ſpes & noVa paCIs orIgo.
DeposVIt Veteres nVnC Mea tVrba togas .
eſt InDVta ſagIs , ſtrICtIs VerſatVr In arMIs .
DoneC sIt rVrsVM partVs, & ortVs honos .
heM ! noVVs ortVs aDeſt;phœnICe resVrgo renato,
eXsVrgo nato , qVæ MorIente CaDo :

XCII. *Mediolanum*

Io:Baptiſta Laurus S. D. Hieronymo Boſſio V. C.

GRegorius Cybò vtriuſque noſtrum amantiſſimus, tuas mihi nuper legendas dedit, in quibus poſt honorificam mei appellationem, de litteris ad me ſcriptis memineras, quas, vt verum fatear, nullus vidi. Cenſeſnè Vir Clariſſime, aulicæ militiæ non iam tyronem (octauus annus agitur, ex quo ſum Romæ) piaculum tantum fuiſſe admiſſurum ? præſertim cum magnas gratias deberem humanitati tuæ , qua impulſus (nam quid putem aliud?) in tuis Epiſtolarum elegantiſſimarum libris nomen meum titulis tam inſignibus exornaueris . Expoſtularem

cum Bonciario ac Maſſinio, ſi viuerent, hanc iniuriam, qui de ampliſſimo teſtimonio, & beneuolentia tua me celaſſent, niſi debitionem hanc in Ioſephum Hieronymum Beſoram Barcinonenſem refudiſſem, qui in familia Hiſpaniarum Oratoris ad manſuetiores ſubindè Muſas à Theologico puluere deficere conſueuit. Is ſcilicet iampridem de tuo volumine nos amare cœpit, & de Centurione noſtro, neſcio vnde accerſiuerit, quibus in locis, & qua in Aula verſaremur, didicit. Quandò verò ſingularis ad Gregorium in tuo Libro pertinebat Epiſtola; continuò à me interrogatur, ecquid rerum agas, quã dudum ipſe ad te ſcripſerit. Profectò erubuit ceſſator egregius, meoque ſuaſu purgationẽ ad te cum ſalutatione ex me amiciſſima eſt exorſus. Cui tu vicẽ perquàm officioſam regeſſiſti, me voluptate ſumma cumulaſti: qui ex Voluminum cenſu, abs te editorum, tam altè de eruditione tua ſentio, quàm Pythagoras, Herculani pedis figura inſpecta, conijcere potuit de enormi corpore. Hæc ad te Vir præſtantiſſime, dum armorum ſtrepitu circumſonant omnia, & per interregnum conſultius Marti, quàm Apollini litatur. Gaudeo, quòd Cardinalibus vndecumque ad Pontificia comitia confluentibus, licebit

de

de facie propius noſſe veriſſimum virtutis, ac probitas exemplar, FEDERICVM BORROMAEVM Archipræſulem Mediolanenſem, cui olim Philippus Vvannemakerus meus Triumphum obtulit, & iure, qui ſic Barbariem, auguſtiſſima iſtic Litteratorum Legione inſtructa, & in pugnam miſſa, feliciter expugnauit. Vale, & Io: Bap. Saccum, ac Iacobum Antonium Carolum mihi ſaluta, & ſi quos iſtic præterea noſti, amantes mei. Romæ VIII. Februarij M. DC. XXI.

XCIII. *Romam.*

Io: Baptiſta Laurus S. D. Gauconi Gaukema Canonico Aquiſgranenſi.

AMo te de humaniſſima ſalutatione, quā in Perotti litteris proximè abs te legi; idem de Antuerpienſibus indicauit, quarum vt exemplum peterem, ea ad te mihi nunc ſcribendi cauſſa. Nec enim totus à Gratiarum cœtu videbor alienus, ſi vos Gratiarum Symmyſtas in hoc otio congerrones habuero. A Chifellio noſtro etiam binas expecto, & quas Pridie Non. Iulij anno ſuperiore ad me ſcripſit, &, puto, in itinere,

cum huc veni, perierunt;& quas Iunio ineunte Io:Baptiſta Laurus à Rhegio-Iulio abſtulit ſibi, in vtriſque verò nos ad publicanda Clarorũ Virorum Elogia cohortabatur. Fuluius Corradus meus eas magnoperè expetit, cui alias, in quibus de Iocaſtæ fletibus Henricus meminit, oſtendi, & Lacippia de donaui. Eidem Carmen ad Lucernulam noſtram legito, quam vereor vt oleat, nullo quippè ſtudio à nobis conceptum, atque elucubratum. Io. Nicolao Leontio Theol. Peruſino, qui iſtuc propediem iter eſt arrepturus, Apocalypſim Bohemicam dabo ad te referendam. Vale, mi Gaukema, & Virum Clariſſimum Herculem Rangonium meo nomine plurimum ſaluere iube. Peruſiæ.

Ad Lucernam Hymnus.

HEm nocturna comes, lumẽ cui torta laborãt
Stamina, cui Pallas dat pabula pinguis oliui.
Qua ſine terrificam mortalia pectora noctem
Horreſcũt, nec dulce vidẽt, nec amabile quidquã.
Obſcurique Lares tumulos, & fœda ſepulchra
Ve-

Verius exhibeant, nos æquem lumine caſſis.
Tu frāgis nebularū agmen, quod clauſtra Polorū
Occupat, illuſtras ſpatia intercepta viarum;
Nox rubet igne tuo, flammarumque æmula Cæli,
Lunaris longè clarum iubar obruis Aſtri.
Per te tutus iter multa de nocte Viator
Carpit. ſi aërei ſis fixa in vertice mali,
Aut te celſa Pharos longinqua per æquora mittat;
Nauifragum per te ſecurus nauita pontum
Findit, & adductis vehitur trans littora remis
An fueris dux certa mihi, ſi arcana beatæ
Templa ſubire velim Sophiæ, Phœbumuè ciere?
Peruigiles impende operas, a quandàque ſceptris
Otia noſtra foue. Moris tu conſcia noſtri,
Agnoſcis parcum ſomni, & fortaſſe frequentes
Excubias quereris; cum te propiora fatigent
Spicula, & aſſiduum doleant Ellychnia morſum.
Hinc cernis, quàm cara mihi, quàm fida puteris
Aſſecla. Pieridum poſt ludicra, ſidera calcas
Vſque adeò cognata tibi. ſpatiaris Olympo
Mecum vna, mediiſque faces ſcrutaris in Aſtris
Fax ipſa, ipſa Aſtrum. Subeam ſi concaua terræ;
Quid mihi Vulcanus radiantes ingerat ignes?
Diſcimus haud ſegnes ſquallentibus obſita venis
Oſſa metallorum; Naturæque abdita cauſſis
Indeprenſa ſuis, te truamus auſpice in auras.
Sis felix radiata comes nec pectus amicum
Deſere. ſic viuo tibi floreat angulus auro,
Os melius, linguamq; vocem (nam flāma perennē

Fota oleo emittit vocem) dignata deinceps
Luce noua calami, celebraberis hoſpita lucis.

Peruſiam

Io: Baptiſtæ Lauro V. C. Gauco Gaukema Friſius Canon. Aquiſgranenſis.

PRo tuo affectu ad me ſcribis Vir Clariſſime, ego pro obſeruantia, qua te colo, ſingulari; tametſi occupationibus nunc præter modum impeditus. Breuibus ago gratias de litteris, atque elegantiſſimo Carmine ingentes, immortales, & particulam Epiſtolarum Suueertij libens exſcribo. Meam, inquit, Elegiam Lauro placuiſſe, gaudeo. Epitaphium ipſius pro Lipſio habebit locum in Floribus, exemplum Puteano miſi, necnō Epiſtolas; qui hoc modo reſcripſit. Lauri Carmina venam habent, Epiſtolæ & doctæ, & elegantes ſunt, dignæ legi (breue & veriſſimum teſtimonium) Flores tui opportuni erunt. Ver inſtat aut eſt, ſpirante iam Fauonio: imò Fauonius tu eris Pater ipſe Florum. De ſtipendio Militari apud Romanos: item de Pecunia antiqua edo. Geminum Syntagma eſt, & videbis, quod hactenus fuit ignoratum. Iam credo accepiſti à Suueertio, qui & Iudicium tuum, Laure, expectat, Gaſparis Geuartij Antuerpienſis, quod tui Apollinis

cor-

cortina plurimũ probet, Siluam in Statuam Equeſtrem Henrici IV. Pariſijs in nouo Sequanæ ponte erectam. Lege & hic eiuſdem Geuartij Carmen in Periſcelidem, ſiue Faſciam cruralem, ordinis militaris apud Britannos Symbolum, quæ Friderico Comiti Palatino Praga fugienti excidit. Vale V.C. &, quod es facturus mutuò, tuum mihi amorem ſerua. Romæ.

DVm noua fœmineus bellator ſubdere Regna
Sperat, & Auſtriacis audet cõcurrere ſignis:
Martius haud illi fulgentem baltheus enſem
Nexuit, aut rigidum ſtrinxerunt cingula pectus;
(Pro pudor!) imbelli Redimicula Mollia geſtat
Crure, Caledonijs digniſſima ſymbola regnis.
Quo, Veſane ruis? non te mouet ominis horror?
Scilicet hæc teneræ pedibus delapſa puellæ
Faſcia, Regales agitat dum læta choreas,
Feſtaque laſciuo celebrat conuiuia plauſu:
Hac tu crura ligans, galeæq; oblitus & haſtæ
In turmas aciemq; ruis, Martemque laceſſis?
Non cum fœmineis tibi res, Friderice, choreis,
Virgineas nec crede manus: hic cruda Virorum
Prælia. Quid tractas Mauortia ſemiuir arma?
Quid Diadema tibi ſperas, frontisque ſuperbæ
Vincula? Fœmineum Caligæ ſeruare Ligamen
Haud potes. Exuuijs gaudet Bucqoius opimis:
Faſciolam rapuit Iouis armiger Vngue Britãnã.

XCIV. *Romam.*

Scipioni Cobellutio Cardinali S. Suſannæ Io: Baptiſta Laurus S. D.

ENimuerò humanitatis memor, quam iſtic egregiam mihi, ſingularemque præſtitiſti, Cardinalis erudítiſſime, non ſum veritus Centuriæ, recens à nobis in lucem datæ, exemplum mittere, meæ aduerſum te pignus obſeruantiæ. Ignoſces autem, ſi tui ſuffragio nominis alicubi quæſitus eſt Libello ſplendor. Ego quoque lucis tantulum à Sole iſtius purpuræ mutuatus ſum, ad hoc vel Manibus Anſidæi, mei olim valdè amantis, & tui valdè reuerentis, admodum hortantibus: ac prodire malui alieno non improbatus calculo, qui me candidè damnaſſem meo. Vale, Peruſiæ.

Peruſiam.

Io: Baptiſtæ Lauro.

ADmodum Reuerende Domine. Planè nihil erat, quod vererereris tuis me litteris adire: cum non ſolum mea beneuolentia erga te fiduciam tibi tribueret, ſed etiam

eru-

eruditio tua: quo nomine Centuriam ipſam libenter vidi, legamque libentius. Interim tibi de munere gratias ago, velimque cogites,& fauere me plurimum laudi tuæ,neque tui iuuandi occaſionem omiſſurum. Vale, Ex Vrbe.

Tui ſtudioſus

Scipio Card.S.Suſannæ.

XCV. *In Vaticanum.*

V. C. Petro Pauono Pontificij Cubiculi Præfecto Io:Baptiſta Laurus S. D.

O Vim magnam Numinis ſacroſancti, quæ ALEXANDRVM LVDOVISIVM,quinquennio ante,eòq;nondũ expleto Cardinalem creatum, tãto ac tam repentino omnium conſenſu Romanum Pontificem declarauit. Propemodum Interregni moram non ſenſimus, qui feſtinantibus Virtutum ipſius legionibus liberam conceſſam aream cum voluptate adſpicimus, Chriſtianorum Imperatorem triumphali in ſolio recens collocatum ſubmiſſè veneramur, lætiſque acclamationibus litterario munuſcu-

lo,

lo tantum non ſalutatum accedimus, (hortetur licet prodigioſa in altiſſimo faſtigio humanitas) qui tamen, vt per Te nobis ſanctiſſimos dumtaxat oſculari pedes fas ſit, hac præcurſoria epiſtola à tua ſingulari comitate petere non dubitamus. Vtinam verò Pontificiæ Alæ nonnullam nauare operam Centurio hic poſſit meus! nec deſpero: ſublato LVDOVISIAE beneficentiæ vexillo, & plaudentibus Sericatorum, qui GREGORIANAM maieſtatem circumuallant, honorarijs cohortibus: quibus nullius rei ſeges copioſior affluit, quàm ſinceræ probitatis, bonarum Artium, morumque caſtiſſimorũ annona ferax. Iam GREGORIVM feriò agnoſcimus Chriſtiana in ſpecula peruigilem, qui non ob Pontificiæ modò ornamentum Aulæ Clarorum Virorum delectum habuit; ſed etiam præſtantiſſimarum dotium ornatiſſimo Nepoti par Theatrum patefecit; cui poſtridie ſuæ Inaugurationis, purpuram, Roma præ gaudio temulenta, atque efflagitante indulſit: tanto ante incomparabili eius ſapientiæ, modeſtiæque debitam; quanto ipſi ad eam iter nullæ aliorum eblãditæ commendationes munierunt. Eſt igitur cur huic ſeculo vehementer felicitatem tantam gratuler, quam perpetuam fore augu-
ror,

ror, idque à Deo Opt. aſſiduis precibus contendo: tum te Vir Clariſſime, enixè rogo vt, quum Pontificiæ celſitudinis limina adeunda cenſueris, nobis indices, audaciamq; noſtram boni conſulas; & qua facilitate priorē Centurionē olim admiſeras, eadē alterum tibi excipiendum putes, vel quia Peruſinis, tui iampridem obſeruantiſſimis, tantulum gratiæ negare non debes; vel quia me, quod Paulo V. Pōtifice ſuperſtite ſæpius ſum expertus, non vulgariter amas. Vale in Vrbe X. Kal. Martij. M.DC.XXI.

XCVI. *Antuerpiam.*

V.C. Franciſco Suueertio Io: Baptiſta Laurus S. D.

MAturius omninò, quàm aut opinabamur, aut ferebat tempeſtas anni, quæ Tibur, & algidiora loca conſultius ſuadet, ad Vrbē remigrauimus. continuò autem ad me Gaukema humaniſſimus, qui autographas litteras tuas oſtēdit, ac Geuartij rotūdiſſimū Carmen, quod ego auidè perlegi, planèq; œſtro illo cōcuti, atque abripi ſum viſus, quod videbam incubuiſſe animo & Siluā florentiſſimam meditantis, & Statuam magni Henrici, longè ſupra Domitiani Equum, graphi-

phicè adornantis, cultiſſimè exprimentis. Quid quæris? feſtiuiſſimam dictionis feliciter aſſurgentis varietatem ſum admiratus. Hominem per te iubeo ſaluere, &,ſi pateris, Aubertum Miræum, cui iampridem obſequij, atque affectus aliquod indicium debeo cùm ob eius ſcripta,tum ob grauiſſimum Card.S. Suſannæ teſtimonium. Cupio vterque, te internuncio, me ſui amantiſſimum eſſe intelligat. Accepi & litteras à Cl. Puteano nudiusquartus, amoris & ſuauitatum plenas. Syntagmata illa de Stipendio & Pecunia auidè hic expetit eruditorũ cohors. ego de ſchedijs meis iudicium,ſed cui minimum imponat amor. Siquid ad te amicius, hoc eſt,liberius; caue nos celaueris. vel enim poſthac eo in genere verbum nullum, vel vberius vernaculæ ſcriptioni,parcius latinæ operam dabimus. quod certè rationes aliorum ac meæ crebrius poſtulãt, & hæc Aula magis probat. Fac Valeas, & me ames. Romæ,

Gauconi quæpiam Iuuenilium meorum ad te dedi, quibus tu, ac Geuartius æſtiuum tædium diſcutiatis,ſi non arceſſant maius. Exoleuit ab hinc decennium Typis deſcripta Calx, & exoticum argumentum veterem, puto, obliterauit gratiam.

Hæc quoque Selectis Chriſtiani OrbisDe-
licijs

licijs tuis, quas mirificè auctas te breui publicaturũ Gauco ſignificauit, adijcias velim, oblitus eidem tradere, cũ ſuperioribus diebus alia Ludo-ſeria marmorũ Lemmata à me accepit. Noſtrates excogitauere, quæ Nathanis Chytræi, & Laurentij Schraderi notitiam effugerunt, neque tibi indicata, ſunt in his pleraque hauddum vulgata, paucula verò & noſtra: ac ſi otio abundem, mille talia curare tibi queam, fietque ad Epigraphas tuas acceſſio non pœnitenda. Vale, iterum.

Peruſiæ.

Io. Pauli Lancelotti I.C. Clariſs. Tumulus.

QVi fuerim, & quid viuens egerim, fortè ſi quæras; Hominem ſcito fuiſſe me, quem parandis fluxæ vitæ commodis intentum, nec-opinantem Mors oppreſſit. Tu ſi ſapis, aliena ſtultitia ad tuum compendium vtere; idem enim te citò manet caſus. Quamdiu vixerim, quàue morte obierim, ego nec diuinare potui, & tua nihil intereſt ſcire.

Horatius Lancelottus filius poſuit.

Romæ in D. Petri ad Vincula.

D O M

HIeronymo Agucchio Bononienſi S.R.E. Presbytero Cardinali S. Petri ad Vincula, qui Philippi Segæ Cardinalis Placentini Auunculi præclaras virtutes æmulatus, cum Apoſtolicæ ſedi viginti ferè annos varijs in locis operam ſtrenuè nauaſſet, ac multiplicem etiamtum munerum, curarumque molem in Vrbe ſuſtineret, Vir verè

magnus

magnus,ad ſumma quæque natus, ab optimo gratiſſimoque Pontifice Clemente Octauo ampliſſimæ dignitatis inſignia,bonorum omnium votis diutius fruenda, conſecutus eſt. Io:Baptiſta Agucchius Protonotarius Apoſtolicus Fratri Optimo P.

Vixit annos L. Menſes III.obijt eadem die, qua Leo PP. XI. xxij. Aprilis. M. DC. V.

Ad foſſam Braechianam (Cauam Bracchij vulgò appellant) propè Thraſymenum Peruſiæ Lacum, vide Epiſtolam 65.

Clemens VIII. Pont. Opt. Max.

VEtus emiſſarium, chaſmate pluribus in locis interclusum, penitus adaperuit, opere concamerato muniuit, puteum profundiſſimum effodit, illinc, vbi ſoli vitium maius, deflectens, nouum tramitem, veteri certum ſubſidium, duriſſimo perforato lapide, patefecit; vt agros & oppida Thraſymeni ſuper-ſtagnantibus aquis obruta,priſtino cultui,ac decori reſtitueret.Anno M.DC.II. Pontificatus XI.

Romæ.

HIppolyto Feltrio à Ruuere Marchioni, poſitis olim ad Naupactum militiæ rudimentis claro, religione,prudentia, & inculpatiſſimi exempli laudè conſpicuo, aſperis ac ſecundis rebus æquè probato.qui ſcriptis heredibus Liuia Vrbinatium Ducis vxore,& Lucretia filiabus, annum agens LXVI. hic immortalitatem corpore,anima iam adeptus, expectat. Marcellus Lantes Card. Fabricius Verallus Card. Iulianus Feltrius à Ruuere Abbas Frater Teſtam. execut poni mand.M.DC.XX.

Peruſiæ.

QVisquis es,ne te non terreat communis mortalitatis reputatio, Io:Paulum Laurum ſpecta, qui comitate obuia, mira ingenij dexteritate, probitate in

primis

primis ac morum caſtimonia ſuorum ſibi Ciuium animos, & nō ſuorum arctiſſimè deuinxit, vel à prima adoleſcentia honoribus, quos Patria in filium benemer. conferre potuit, laudabiliter perfunctus. Hunc tamen febris acutiſſima, Liuoris mali ſatelles, alterum & trigeſimum agentem annum, bonis reclamantibus, ſæuiſſimè intercepit. Obijt XVI. Kal. Octob. M.DC.XVI. Vincentius Baleſtrinus Auunculus Nep. amabiliſs. P.

Lapis haud ita perantiquus; in quo gladij aliquot extant ariſtis obuallati.

RVs colit, eiectis opulenta ex Valle colonis
Arbylus, & cultæ ſemina mandat humo.
Altùm fortè ſcreat, malaſque exfibulat ambas;
Auulſos dentes terra ſubacta capit.
Horruit, & ſubito deiectus funere muſſat;
Cum Cerere obueniet num tua Cadme, ſeges?
E tumulo hinc cernis fruges conſurgère, & enſes.
Sic cum Triptolemo Martia glæba facit.

Marci Negronis Patricij Carnutenſis
Aedes

FOeda depopulatione à furibus corraſas, qui Lares ipſos, ſi obuolitaſſent oculis, clepſiſſent, nequiores in hoc Lemuribus, qui res domeſticas inuertunt, diſtrahunt, ludibria, non prædas meditantur; eaſdem liberaliſſimè reconcinnatas, ac ſplendidè inſtructas Carbo Filius publicæ commoditati D.

Romæ in Baſilica Lateranenſi.

QVisquis ſepulchrum vides Alexandri Burgij Mutilianenſis Burgentium Epiſcopi, huius Baſilicæ Vicarij, næ tu Mauſoleum quocumque ære perennius videres, ſi monumentum poſuiſſent litteræ, quas ſicut viuens coluit, candiduſque arbiter extimauit, ita mortuum certatim eædem lamentatæ ſunt; ſi quatuor ſummi Pont. alijq; Principes Viri, quibus operam, fidemq; probauit ſuā; Si amicorum dolor ac vota, de quibus benè merendo diem nunquam perdidit. Interim omnium nomine Philippus & Claudius fratris filij, maiori pietate, quàm pompa mœrentes merenti poſuerunt. Obijt Anno Domini M.DC.XVIII. ætatis ſuæ LXIV.

Ro-

Romæ In D. Alexÿ in Auentino.

METello Bicho Patritio Senenſi Tit. S. Alexij Card. ampliſs. cuius par nobilitati virtus, Pauli V. Pont. Max. beneficio, è Suanenſi Epiſcopatu ad Romanæ purpuræ lucem, tum ad Senenſis Archiepiſcopatus euecta faſtigium, clariſſima, ſed breuiſſima effulſit. Vincentius & Bernardinus præreptо Fratri mœſtiſs. poſuere: hoc tamen vno triſte mitigant deſiderium, quod virtutis illuſtriſſimæ extinctæ cinis etiamnum purpurat. Obijt annos natus LX. xviij. Kal. Iulij M.DC.XIX.

Mediolani.

IAcobo Alifero, Hieronymi & Claræ Moronæ F. Patricio ac I. C. Coll. Med. Patrono Cauſarum Clariſſimo Iudici, æquiſſimo difficillimis Reipub. temporibus Annonæ bis Præfecto prouidentiſs. Regio ſummæ integritatis Senatori, qui cunctis his honoribus eum omnium laude per functus in Prætura Ticinenſi mortalitatem cum omnium mœrore exuit. Vix. an. LIX. Ob. Prid. Id. Ian. M.DC.XV.

Andreas & Martinus Fratres Iuris CC. ex Coll. Med. Parenti & Collegæ Opt. mœſtiſs. P.P.

Naues in portu Ligurum naufragio diſiectæ.

HIc vbi veliuolis ſilueſcunt æquora malis,
Et Ligur indomitas aggere frænat aquas;
Non audita prius diſcit ſtridere procella,
Totaque ſub ratibus murmurat vnda maris.
En colliſa bibunt inimicum tranſtra furorem,
En rapit aduectas impia Doris opes.
Qui clauſas luſiſtis aquas, horreſcite nautæ:
Clauſa vel in portu non habet vnda fidem.

Alexan-

Romæ in D. Mariæ de Populo.

ALexandro Magio Patricio Bononienſi, morum grauitate, & innocentia conſpicuo, præter inſignem in vtriuſq; Iuriſprudentiæ laude præſtantiam, omnis politioris doctrinæ cognitione ornatiſſimo, qui Bononiæ & Maceratæ publicè plures annos profeſſus, mox Bonifacij Cardinalis Prolegatus, mirum eruditionis, vigilantiæ, integritatis ſpecimen dedit. Fanifortunæ Vrbem pari virtute rexit, demum in Vrbem reuerſus varijs in Congregationibus probi, doctique Viri munere egregiè perfunctus, in ipſo honorum limine immatura eſt morte præreptus. Idem Bonifacius Card. Beuilaqua amico incomparabili; Ioannes Magius Fratri dulciſſimo P.P.

In D. Andreæ de Valle.

SAnctus Sebaſtianus, Miles Chriſti fortiſſimus, ſagittis Diocletiani iuſſu configitur, virgis cæditur, in Cloacam deijcitur, inde à Lucina Matrona Romana, eius inſomnis monitu, eximitur, & in Calliſti Cœmeterio conditur, facti indicem plebs olim venerabunda Aediculam excitauit, cuius hic nuper Altare Maius cum æde ſtetit. Hanc Sixtus V.P.M. ea lege æquari ſolo permiſit, vt illius pars nouæ Aedis ambitu includeretur, ad retinendam loci religionem, reique memoriam, Maphæus S. R. E. Presbyter Cardinalis Barberinus, Signaturæ Iuſtitiæ Præfectus, hoc voluit extare Monumentum.
Anno ſalutis M.DC.XVI.

Ad Pontem Acutum, ſiue à Cotibus denominatum, non longè ab Vrbe Tudertina.

MArcello tit. SS. Quirici & Iulittæ Card. Lanti Epiſc. Tudert. vigilantiſſ. & beneficentiſſ. Quod inter alia ſuis apud Paulum V. Pont. Opt. Max. affinem ſuffragijs Camerali ac publ. ære conl. retentoque Pontem hunc per annos ſupra CC. Tyberis impetu disiectum, Pilis pleriſque, fornicibus, præter vnum, omnibus extructis; cura præcipua, omnium commoditati reficiundum curauit, Tudert. ob grati animi teſtimonium B.M. P.P.
M. DC. XIV.

S In

In Eundem Pontem.

CEſſerat inſanis Tyberis Pons obrutus vndis,
Nec Tuderi hinc ſolidæ ſpes erat vlla viæ.
Addita purpureo virtus Romana galero,
Fruſtratum ante alios LANTIS adegit opus.
Tybri, prius Pons iſte tuam eſt vim paſſus inultus:
Par modò te Pontis vimque, iugumque pati.

Romæ in D. Mariæ de Populo.

IOanni Baptiſtæ Millino V. I. C. quem ob eius religionem, prudentiam, iuſtitiam, meritaq; erga ſedem Apoſtolicam Sixtus IV. Pont. Max. congratulantibus omnibus in numerum Cardi alium retulit. Petrus Millinus fratri B. M. P.

Is vbi Legatus poſt mortem Galeacij Ducis Inſubrium, Ligurumque res turbatas compoſuiſſet, LXXIII. ætatis anno moritur, incredibili de ſe apud omnes deſiderio relicto. Vale, qui legis, & opta, vt multi huic Viro perſimiles humano dentur generi. Obijt A. d. M. CCCC. LXXVIII. Non. Kal.

Ibidem.

PEtro Millino Iureconſulto Comiti Palatino, omnibus honoribus Vrbis ac pluribus Legationibus ſumma felicitate & ſapientia functo, Celſus & Marius piè parenti B. M. P.

Hic patriæ, amicis, naturæ ac Superis, quæ debuit, ad extremum vſque perſoluit. vix an. LXXVII. m. ij. d. xxi. An. D. M. CCCC. LXXXIII. xij. Kal. Aprilis moritur.

Merces vitæ Laus. Peruſiæ.

BAlionus Monteuibianus clariſſimorum Ciuium optimus, & optimorum clariſs. Patriam Iuris diſciplina illuſtrauit, Remp. multis in rebus iuuit, Romæ Conſiſtorialibus Aduocationibus claruit, inde in cœtum receptus Diuorum, æuo fruitur ſempiterno.

Obijt à partu Virg. M. D. XI. cum ætatis annum ageret LXXX.

Lucæ Benio Eugubino, Sigiſmundi Imper. liberalitate Equiti, in Conſtantienſi Concilio, in quo Martinus V. Columna Pontif. creatus eſt, Legato; pro Vrbini ac Feltrenſium Comitibus apud IV. ſummos Pontiff. Oratori; Peruſiæ Præſidi, per quem & eius Ciuitatis iura in familiam Beniam perpetuò deriuata, Federicus Filius Mantuæ Promarchio & Senator Mediolanen. Patri opt. poſ. Benij Comites Abauo clariſſ. inſtaurar.

Romæ in D. Clementis.

ALoyſio Guarnerio Iacobi Ant. F Vincentij Lauri Card. Montis Reg. ex Sor. Nep. optimæ ſpei adoleſcenti, Iulius Cæſar Guarnerius Epiſc. Campanienſis patruus mœrens P. Obijt V. Kal. Iun. anno ſal. MDXCV. æt. xiiij.

D. O. M.

VIncentio Lauro Philoſopho, Poëtæ, Oratori, Latinè & Græcè eloquentiſs. omnique virtutum, ac ciuilitatum genere ſummis Principibus probatiſſ. quem Greg. XIII. Boncompagnus, anno à Iulianis Menſibus contractis altero, ad honorem purpuræ iam ſexagenarium euexit. Obijt decennio poſt, trabeam immortalitatis beatiorem nactus, relicta herede Sodalitate Miniſtrantium Infirmis. Chriſtophorus Laurus Tropienſi Peruſinus, non longa ſerie affini, propius patrono beneficentiſſ. ſuæque initiationis arbitro, quem & Legatum in Angliam à Pio V. miſſum, eſt ſecutus, multis cum lacrymis P. M.D.XCII.

In D. Mariæ de Populo.
Infantis Tumul.

HEu matris crudele nefas, mea pignora partus,
Pignora delicijs parta, dolore neco.
Iuſta dabam Patrui tumulo, lacrymaſq; cadentes,
His lacrymis infans, hoc amor amne perit.
Me ſæuam reddit pietas, dum funera ploro,
Infero, dum vitæ ſtamina necto, necem.
Prima dies nato non fulſit, & vltima venit,
Hoc vteri pondus funeris vrna veho.
I puer infelix Medeæ viſcera quære,
Illa frui ſaltem luce oriente daret.

In Baſilica Vaticana.
Innocentio VIII. Cybò Pont. Max.

ITalicæ Pacis perpetuo cuſtodi; noui Orbis ſuo æuo inuenti gloria, Regi Hiſpaniarum Catholici nomine impoſito; Crucis ſacroſanctæ reperto titulo; Lancea, quæ Chriſti hauſit latus, à Baiazete Turcarum Imper. dono miſſa, æternùm inſigni, Monumentum, è vetere Baſilica huc tranſlatum, ALBERICVS Cybò Malaſpina, Princeps Maſſæ, Ferentilli Dux, Marchio Carrariæ, Pronepos ornatius, auguſtiuſque Poſ. anno M. DC. XXI.

Saxoferrati.

PEtro Antonio Perotto Sentinati Rei Militaris ſcientia præclariſs. Qui cum maxima Orbis parte honorificè peragrata, rebuſq; in Belgio præclarè geſtis, ſummam inde gloriam adeptus, aduerſa valetudine vteretur, domum reuerſus, magno bonorum incommodo, obijt XVIII. Kal. Sept. M. D. LXXXII. Vixit Ann. XLVII.

Belgiaminus Filius, Scipio Frater, Cornelius Bentiuolus P. M. P.

Perusiæ.
M. Antonij Bonciarij Epitaph.

ADeò ſum viſus infelix, vt nemo mecum ſortem mutaſſet: adeò autem non fui, vt nec ego cum quoquam. Iuſtus eſt Deus. æquè ſingulis indulget, vt liberis Pater, infirmis vt Mater. Alia te, Hoſpes, volebam, & tu expectas; Qui, Vnde, Quàm diu. Sed fruſtra, propediem nobileñ futurus; Noa etiã ſi fueris, aut Salem. Licet obſtupeſcas: hoc celerius iter conficies, quo plenior ibis annorum. Igitur coram. Tu roga vt Beati, quod poteſt; non vt tardi, quod non poteſt Vixit annos LX. Menſes xi. obijt V. Idus Ianuarij. M. DC. XVI.

Aliud.

NOn ego, Hoſpes, deflendus tibi, ne erres. Tu à me leuandus. Mihi aduerſus perpetuas hoſtes, Padagram, Chiragram, Cæcitatem, Paupertatem, Inuidiam, ſemper ſtetit inuicta Hilaritas. Diuæ illæ Cæleſtes donabant pu-

guanti

gnanti auxilium, vincenti triumphum. Mors ipſa eſt mihi, quàm fuerat vita, liberalior: iſta vnum ſoli pedem non conceſſit; hæc quatuor indulget, plures pollicetur: iſtic diuturnos, alibi æuiternos. Quàm diu vixerim, quæris? hoc ego & viuens ſciebam, Triginta duos annos & vnam Noctem. Abi, obi felix.

In S. Mariæ Maioris in Exquilino.

MArcello Cardinali Creſcentio, qui ob inſignẽ præſtantis ingenij laudem xxv. natus annos à Clem. vij. Rotæ Auditor, deinde Epiſcopus factus, à Paulo iij. S. R. E. Presb. Card. creatus, Principum Virorum, Regumque in primis gratia & beneuolentia floruit: ſub Iulio iij. Bononiæ perpetuus, Tridentini Concilij ſolus Apoſt. Sedis Legatus, in Orthodoxæ Fidei cauſſam cum totus incumberet graui morbo correptus, Veronæ deceſſit, anno æt. ſuæ LII. ſalutis human. M.D LII. v. Kal. Iunij. Alex. Creſcentius fratri benem. & ſibi, poſteriſque ſuis T.F.

Marius Creſcentius Hippolyti fil. Alex. nepos, Marij pronepos fecit. MDLXXXVII.

In Diui Auguſtini.

ALexandro Oliuæ Saxoferratenſi Theologo Clariſſ. Eremitarum Beati Auguſtini ab infantia ſpei maximæ alumno, qui cum eſſet ſui ordinis Generalis, ob ſingularem doctrinam & vitæ ſanctimoniam Cardinalis à Pio II. ignorans creatus eſt.

Vt tibi ſola dedit probitas, non gratia ſoli,
Digno Cardineum nomine, reque decus:
Sic eadem indignis raptum dum tollit ad aſtra,
Fœlix hoc, inquit, Principe Roma foret.

In D. Petri in Monte Aureo.

FVluius Corneus Epiſc. Portuenſis Sacellum hoc ab Antonio Card. de Monte erectum, & à Iulio iij. Pont. M. Auunculo ſuo exornatum, in ſui corporis ſepulturam eligens, annuo perpetuo reddidit, pro ornamentis Altari ſubminiſtrandis, duobuſq; anniuerſarijs pro ſua, & eiuſdem Ant. de Monte anima celebrandis, locupletauit. Obijt die ij. Martij M.D.LDXXX. æt. ſuæ anno lxvi.

In D.Siluestri Montis Quirinalis.

OSſa Proſperi Farinacij I.C. Romani: natus die xxx. O?obris MDXXXXIIII.obijt ipſo die obeuntis anni M.DC.XIIX.

Meſſanæ.

CHriſtophoro Lauro Peruſino I.C. & Equiti Hieroſolim.qui à Laurentio Celſo,tum Peruſiæ Vmbriæqu e Gubernatore adoleſcens ad Romanam aulam tranſductus, fide, prudentia, integritate, varijſque ingenij ſuauitatibus tres ſibi ampliſſ.Principes in primis conciliauit, Vincentium Laurum Tropienſem, Siluium Sabellum Romanum, Bonifacium Beuilaquam Ferrarienſem Carddd. Flamen deinde, depoſita Vicarij Mamertini perſona, in itinere Melitenſi difficillimo contracto morbo, ſexagenario maior, ignobilem pagum ſua ſepultura illuſtrauit. Iulianus Caſtaneaceus popularis, nunc & Mamertinus, amico optimo P. ann. M.DC.XVII.

Romæ, in Aede D.Mariæ ſupra Mineruam.

FR. Michaëli Bonello Ord. Prædicatorum S.R.E. Cardinali Alexandrino, Epiſcopo Albanen. Pij V.ex eodem Ordine ſanctiſſ.Pont.Sororis Nepoti, ab eoque ad grauiſſima Sedis Apoſt. negotia moderanda adhibito Legato, ſacri fœderis iciendi cauſſa adReges in Galliam, Hiſpaniam, Luſitaniam; cunctis à ſe pro Rep.ſuſceptis ſtrenue ac feliciter perfuncto, religionis, prudentiæ, integritatis, eximiæque virtutis laude præſtantiſſimo. Vixit annos L V I. Men.IV.Obijt IV. Kal. April. M. D. IIC. Quod illi monumentum ob Ioannem Aldobrandinum Fratrem in ſacrum Collegium à Pio cooptatum, aliaque eius Auunculi in ſe, Familiamque ſuam merita Clemens VIII.P.M.inſtituerat, Petrus Card.Aldobrandinus S.R.E. Camerarius, gratam Patrui voluntatem ſecutus, Collegæ optimo poſuit, anno M.DC.XI.

Blan-

Peruſiæ.

Blancæ Mariæ Beuilaquæ Tumulus.

BLanca mihi nomen, Comites vtrumque parentem
Collaltus Matrem dat, Beuilaqua Patrem.
Gignor ad Eridanum, præbet cunabula Thybris;
Menſes vix quini dant, rapiuntque diem,
Et cado, Bethlemius cum crebrior occidit infans,
Candida purpureis mixta Puella choris.

Obijt an. MDCI. Bonifacius Card. Leg. Fratris Filiæ P.

Romæ Ad Hortos Palatinos.

MAriæ Virg. cognomento libera nos à pœnis Inferni D. cui Michaël Lantes Rom. annis ab hinc XXXIV. Sacellum hic in Aedicula loco humili, perangusto, miraculo tamen S. Siluestri Papæ in Draconem, & S. Franciſcæ Rom. Parietinis illuſtri excitarat: Eidem hanc Ædem in editiore exædificatam, ampliorem, ornatioremque Marcellus Frater S. R. E. Cardinalis à fundamentis extruxit. Anno ſal. MDCXVII.

In D. Mariæ ad Mineruam.

LAeſa Deta hoc tumulo tegitur, Florentina Matrona, Clementis viij Pont. Opt. Max. Mater, prudentia inſignis, & pudicitia, fœlix Silueſtro Aldobrandino Viro, multiplici prole, honoribus, & probitate Filiorum omnium, vt non minus clara fœtibus eſſet, quàm virtutibus. Vixit ann. LIII. Men. ix. D. xiv. Ob. It. Prid. Non. Mart. M. D. LVII.

Petrus Aldobrandinus S. R. E. Cardinalis Camerarius monumentum hoc virtutis, à Clemente VIII. Pont. Opt. Max. inchoatum, abſoluit, Auis meritiſſimis poſuit.

Ibidem.

HIc qui filiorum tam illuſtri corona cingitur, Silueſter Aldobrandinus eſt, Patricius Florentinus, Clementis viij Pont. Opt. Max. Pater, à Principibus viris in aduerſa etiam fortuna arduis negocijs certatim adhibitus, ciuis optimus, ſummuſque Iuriſconſul. quod ex laboribus pro Patria ſuſceptis, & ex ingenij monumentis cognoſces.

quàm verò fuerit prolis educandæ gnarus parens, dignitates natorum teſtantur. Vixit ann. LVIII. Men. VI. D. xiij. Obijt viij. Id. Iun.

In S. Maria in Vallicella

FRancifco Mariæ Taurufio Politiano; & Cæſari Baronio Sorano ex Congregatione Oratorij S. R. E. Presbb. Cardd. ne corpora diſiungerentur in morte, quorum animi diuinis virtutibus inſignes in vita coniunctiſſimi fuerant, eadem Congregatio vnum vtrique monumentum poſuit. Taurufius vixit annos LXXXij. M. ix. D. xiv. obijt iij. Id. Iunij MDCViij. Baronius vix. an. LXViij. M. viij. obijt Prid. Kal. Iulij MDCVII.

In D. Mariæ ſupra Mineruam.

I. C. R.

CAeſari Magalotto Florentino, Roberti filio, equiti Hieroſolymitano, Claſſis Pontificiæ prolegato, pietate aduerſus Deum, fide erga Principes, officijs in amicos, virtute apud hoſtes apprimè claro. vix. an. xl. menſ. ix. obijt Id. Maijs an. ſal. M.D.LII.

Guido exercitus Eccleſiaſtici collateralis gener. Philippus Iulius curator claſſis Pontificiæ, Octauius Eques S. Stephani vnius alæ equitum præfectus Fratres mœſtiſſ. poſuere. Hac vna re in maximo luctu dolentes minus, quod ſuauiſſ. Fratri contigerit mori, dum inſeruiret Clementi viij. Pont. Max. atque Petro Aldobrandino S. R. E. Cardinali Camerario ampliſſ. in quo munere quatuor ex eis ſe ſimul aliquando vixiſſe gloriantur.

In D. Gregorij in Monte Cælio.

FLaminio Guidiccionio Patricio Lucenſi, qui foris ſtrenuus, domi prudens, erecto vir ingenio, nauus, impiger, Principes virtute, pares officio, ſingulos vrbanitate demeruit, & ſexagenario maior, emeritis aulæ, vitæque ſtipendijs, exceſſit. A. S. M.DC.XV. xvi. Kal. Aug. Lælius Guidiccionius Patruo beneficentiſſimo, celſiorem tumulum abnuenti P.

Ro-

In Templo Aræ Cæli.

ROBertæ Vbaldæ nobili matronæ Peruſinæ, & Nicolao ac Matthæo filijs Iureconſultiſſ. Baldi ataui Doctorum principis, fratrumque eius gloriam penè conſecutis, Romæ virtutis merito patriciatum adeptis, doctrina, integritate ac rerum vſu à Paulo II. & Innoc. VIII. Pont. Maxx. & litib. Iud. inter Rotæ xij. adlectis.

Quorum alter à Sixto IV. in ſummis rei Eccleſiaſticæ difficultatibus ad Ludouicum xi. Gallorum Regem Orator miſſus, tantum muneris pro voto egit.

Alter vxore primum ducta, inſigni prole auctus, inde religioni adſcitus, ab Alex. vi. Nucerinæ, mox à Iul. II. Peruſinæ Eccleſiæ præfectus, cum nec ambiſſet, neque quicquam cogitaret minus, plenus demũ honorib. plenus fama & annis octogenarius Matris ac Germani oſſib. eſt illatus.

Io: Baptiſta Vbaldus tanta luce orbatus, ne qui domus ac patriæ decus, nomenq; auxerant, hic ſine ſtemmate, ſine mortis honore iacerent, Auiæ, patruo ac patri benemerent. & ſibi P. M. D. XLIX. xij. Kal. Maij.

Henricus

VAleſius Franciſci F. Gallorum Rex Bononiam & Caletam ad Oceanum cepit; Belgis, Rheno flumini finitimis, maximo exercitu opem tulit: Romam, Senas, Parmam, Mirandulam defendit; pacem cum Philippo Hiſpaniarum Rege fecit; & prouincias victoriæ conditione ad imperium ſuum adiunctas, inaudita liberalitate reſtituit; quiete terra, marique parta, omnium feliciſſimus mortem obijt.

In D. Maria in Via.

INnocentio Bubalo de Cancellarijs Romanæ nobilitatis & virtutis viro, poſt Vrbium præturas ad Melitens. Inſulam à Clemente VIII. cum extraord. poteſtate miſſo, mox ab eo Pontifice Epiſcopo Camertino, denique pro eodem apud Gall. Regem nuncium agenti S. R. E. Cardinali creato; quam Dignitatem dum acerrimo iudicio, incenſo Eccleſiaſticæ amplitudinis ſtudio, intima doctrina, morum

ſuauitate

ſuauitate ſingulari, vitæ innocentia ſuſtinet, Romæ moritur anno Domini MDCX. iv. Kal. Aprilis ætatis ſuæ XLIV. Mutius frater & hæres P.

In D. Agnetis extra Portam Piam.

D. O. M.

ET Memoriæ Leonis xj. Summi Pont. Qui pro eximia ſua in B. Agnetem pietate, Templum hoc reſtaurare, & illuſtrare aggreſſus, præcipuum Sacelli huius cultum elegantiamque moliebatur, niſi mors præpropera cœptis interueniſſet. Petrus Iacobus Cima eiuſdem Pontificis intimi cubiculi Præfectus idem Sacellum ornandum curaui voti ſui, & perpetuæ erga optimum & omnibus optatiſſimum Principem obſeruantiæ monumentum.

Anno ſal. M DCIX.

In Templo ſocietat. Ieſ.

FLamminij Plati Patritij Mediolanen. S.R.E. Card. Oſſa hic iacent; cuius peritiam legum, opportunitatem conſiliorum, ſtudium religionis non hic diſces; ſepulcrali fide, poſthumaque fama diſces; ſi id curas, ab Rom. Rotæ Iudicibus, à Purpurator. Patrum Senatu, apud quos Collegæ incomparabilis admiratio in perpetuum viuet. Quod autem mortale fuit, Hieronymus Platus Comes Carpiniani, Eques S. Iacobi à Spatha in hoc ſuæ erga optimum patruum pietatis monumento compoſuit: Obijt An. Dom. MDCXIII. Ætatis ſuæ LXIII.

Propè Maſſam Vmbriæ.

D. Petro Apoſtolo ſuper Aquas, vetere loci, harum copia affluentis, cognomento, ne non par vbertas Chriſtianæ frugis circumiectis pagis ſuppeteret, Marcellus Lantes Rom. Ep. Tudertin. Aedem cum Cœnobio à fundam. extrui iuſſit, & Socculatis ex arctiore Familia Franciſcanorum, perpetuò operaturis attribuit. Ann. Domini M.DC.XVIII.

Tres

Canis Epitaph.

TRes, rapto Macrone, Canes aurata pererrant
Sidera; veh vobis Maior & Vrſa Minor.

Catellæ.

BEllinæ, Canum floſculo pulcherrimo, ſuauiſſimo, in Domini Domuſque delicijs olim habitæ, quæ primo congreſſu Veneris Lucinam læuam experta, difficultate partus interijt, heu breuem voluptatem longa morte perſoluens. Burattinus nunc demum animo, ceu corpore niger, quamquam diſſimilis ſpecie, amicus tamen & commenſalis mœrens, maumatus inconſolabiles iterans, Muribus perſequendis triduo abſtinens Tum. P.

Romæ.

LÆlio Cantalicienſi Ciui Romano Protonot. Apoſtolico, qui maiorum ſuorum virtutem veterum Siciliæ Regum teſtificatione commendatam, & munificentia adauctam, probitatis, prudentiæ & comitatis acceſſione cumulauit. Teſtis Romana Curia, morum Iudex & magiſtra, quæ natum ad magna quæque ingenium erudiuit: Teſtis Aula S. R. E. Cardinalium Camerini primum, mox & Senenſis, quorum cubiculis præfectus non minus fide Dominis, quàm facilitate ceteris ſatisfecit: Teſtis Pontificium Conclaue, quod ſemel atque iterum ingreſſus, in eo conſummatæ prudentiæ theatro parem ſe magnis negotijs probauit: tandem Aulæ emeritus, quam animo tranquillitatem è diuturna nauigatione parabat, in mortis aliquandò portu nactus eſt. anno Domini M.DC.XIX. ætatis ſuæ LVII. Ioſephus Carlutius hæres ex teſtamento Fratri benemerenti cum lacrymis poſuit.

In Templo Aræ Cæli.

ARnulphus Rainalduccius nobilis Fanenſis, olim Baſil. Vaticanæ Canon. ſupra nonageſimum vitæ annum caligantes oculos breui cogitans morte claudendos, hic ſe in ſpem æternæ lucis ad nouiſſimum diem deponi iuſſit.

Iuliano

Ibidem.

IVliano ex vetere a c nobili Valentinorum, Oddorumque genere, Franciſci Valentini & Bernardinæ Oddæ F. integerrimo, omnium horarum Viro; cum in Philoſophia parum lucis, & in rerum humanarum tractatione multum miſeriarum comperiſſet, ſummi boni fruendi cupiditate, honeſta ab ijs miſſione tunc viuere ſe demum ſenſit, cum Deo vixit & ſibi. Obijt an. ſal. M.D.LXXXV. xi. Kal. Maij ætatis ſuæ LXXXIV.

Siſte gradum Viator: ſi probus es, morere victurus,
Si improbus es, viue moriturus.

Lucretiæ Tullij Tuſculani & Mariæ Salomoniæ F. animi candore, liberali forma, priſcaque matronarum virtute ornatiſſimæ. Obijt an. ſal. M.D.L. xi. Kal. Maij æt. ſ. xxix.

Non tibi promittas, decus ò Iuuenile, ſenectam;
Sæpe ſuum candens flos cadit ante diem.

Cæſar Valentin. IC. primicerius Sabinus Parentib. opt. p.c. An. ſal. M.DC.XV.

In D. Gregorij in Monte Cælio.

POrtiæ Draghiæ Sanctacruciæ Romanæ, Matronæ lectiſſimæ, integerrimæ, piæ, in pauperes liberaliſſimæ, cuius prudentia ſpectata domi, probata Viro fides, nota propinquis alieniſque affabilitas, iuſtas promerita lacrymas & monumentum eſt. Tarquinius Sanctacrucius coniux, Patricæ Marchio, qui cum ea annos viij. Menſ. ac dies iv. concordiſſimè vixit, lugens dolenſque cum mœſtitudine poſuit. Obijt viij. Kal. Martij ann. fundatæ ſal. MDCXIV. ætatis ſuæ circiter LIV.

D. O. M.

MAriæ Stuartæ Scotorum Reginæ, Franciæ Dotariæ, Iacobi V. Scotorum Regis filiæ, & hæredi Vnicæ, Henrici vij. Anglorum Regis ex Margarita maiore natu filia, Iacobo iv. Regi Scotorum matrimonio copulata, pronepti, Eduardi iv. Anglorum Regis, ex Elizabetha filiarum ſuarum natu maxima abnepti, Franciſci II. Gallorum Regis Coniugi, Coronæ Angliæ, dum vixit, certæ & indubitatæ hæredi, & Iacobi Magnæ Britanniæ Monar-

chæ

chæ potentiſs. Matri. Stirpe verè Regia, & antiquiſſima prognata erat, maximis totius Europæ Principibus agnatione, & cognatione coniuncta, & exquiſitiſſimis animi, & corporis dotibus & ornamentis cumulatiſſima. Verum (vt ſunt variæ rerum humanarum vices) poſtquam annos plus minus viginti, in cuſtodia detenta, fortiter & ſtrenuè, ſed fruſtra, cum maleuolorum obtrectationibus, timidorum ſuſpicionibus, & Inimicorum capitalium inſidijs conflictata eſſet; tandem inaudito, & infeſto Regibus exemplo, ſecuri percutitur, & contempto Mundo, deuicta morte, laſſato carnifice, Chriſto ſeruatori animæ ſalutem, Iacobo filio ſpem Regni & poſteritatis, & Vniuerſis, cædis infauſtæ ſpectatoribus exemplum patientiæ commendans, piè, patienter, intrepidè ceruicem Regiam ſecuri maledictæ ſubiecit, & vitæ caducæ ſortem, eum cœleſtis Regni perennitate commutauit. vj. Idus Februarij anno Chriſti MDLXXXVII. Ætatis XLV.

In Templo Societat. Ieſ.

FRancisco Gueuaræ, Prouinciæ Patrimonij Prolegato ſummam indolem cultu ingenij, atque animi prætervecto, patefacto ad honores bonis Artibus aditu, modoque imperij ſpe ſata magni nominis, inter plauſum ſtud iaque benè ominantium, in traiectu profluentis nona trieteride extincto. Ioannes Dux Bouinenſ. III. magnus Regni Seneſcallus Fratri ſuauiſs. inſepulti monumentum doloris. P.A.S. M DC.XXI.

Ferrariæ in D. Franciſci.

D. O. M.

ALphonſo Beuilaquæ Marchioni Fontanilis, Macaſturnæ Comiti, fide, prudentia, fortitudine ſingulari, qui prima iuuenta ab Alphonſi II. Ferrariæ Ducis cubiculo in militiæ diſciplinam profectus, ſub Carolo Emanuele Allobrogum Duce Tyrocinij rudimenta depoſuit. Bello Pannonio ſub Rodulpho Cæſare in exercitu ſubſidiario, Caniſium miſſo, parem honeſtiſſimis ſtipendijs virtutem exhibuit. Sub Ioanne Franciſco Aldobrandino Croatia expeditione Eccleſiaſtici exercitus Imperatore mille ac ducentorum

torum peditum agmen inſigni cum laude duxit, a Venetis inter primarios Duces adlectus rebus trepidis Brixiæ, Bergomi, Cremæ vniuerſas Reip. copias rexit. A Clemente viij. P.M. Priuilegijs ampliſs. auctus. Ab Henrico iv. Gallorum Rege in Cubiculariorum ordinem relatus eſt. ſub Paulo Quinto Pont. Max. primum apud Picentes inde apud Peruſinos, & Vmbros Caſtrorum præfecturam geſſit. Bonifacius Beuilaqua S. R. E. Card. Fratri vnicè dilecto mœrens poſuit. Vixit Ann. XLV. Obijt Ann. ſalutis M. DC. X.

In S.Maria ſupra Mineruam.

PEtro Sabinenſi Epiſcopo, Cardinali Aldobrandino S.R. E.Camerario, Archiepiſcopo Rauennati, magna apud Principes gratia & auctoritate, perpetua animi æquitate & conſtantia, domi foriſque clariſſimo, quartùm Legato, ſemper pio, liberali, magnifico, Principi optimo, Aldobrandina Familia ſollemne funeris, publicum amoris doloriſque argumentum ſoluit iv. Kal. Iunij M.DC.XXI.

Ibidem.

QViſquis hæc ſpolia ingentis animæ vides, ſplendidum cape documentum mortalitatis tuæ; te Mors erudit, cum tales petit.

In D.Iacobi Hiſpanorum.

PHilippo Tertio Regi Catholico integerrimo, clementiſſimo, cuius Imperium vix æquauit obiens omnia Sol, Potentiam ſola Religio ſuperauit, Hiſpanorum Natio P.
iij.Non. Auguſti M. DC. XXI.

Huc vſque, mi Suueerti, calamo prouectus eram, non iam epiſtolam, ſed faſciculum aliquandò obſignaturus. Cum ecce amici aliquot ſuperueniunt, & conſilium ſcilicet

licet ſcriptionis huius odorati, Inſcriptionū magnam ſiluam afferunt, longè plures pollicentur, ac quaſi tum ſcribere inciperem, ita quiſque obtrudere incipiunt ſuas. At ego defeſſus iam ſcribendo, qui tam multas illeuiſſem chartis, ſecedere ipſos imperaui, & in aliud tempus ſarcinam illam Epigrapharū reijcere. Cupidus interim admoneri; videàrne vtiliter & cum laude hunc laborem ſumpturus. Et verò in Aula verſantem, in qua mortales mortalitatis propemodum obliti tam anxiè, vt cum Tacito dicam, inter abruptam contumaciam & deforme obſequium per iter, haud ambitione & periculis vacuū, ad honores graſſantur, inſanire me aliquis exiſtimet, ſi ſepulcrales notas pergā eruere, quæ ipſorum breui auolantium, aut hominum breui intereuntium aſſiduè meminiſſe iubeant. Quanquam, alij quidquid garriant, aurea illa verba abs te vſurpata, meis auribus quotidie inerrant: *Si mœrorem vis vincere, circui ſepulcra, & paſſionis inuenies remedium; & maximas hominum fortunas vlterius cinerem videbis eſſe nihil.* Salue Suueerti à Lauro tuo. Ex Vrbe Roma.

V. C. An-

XCVII. *Neapolim.*

V.C. Andreæ Argolo Doct. Med. Io:Baptiſta Laurus S.D.

SVperioribus diebus fui animo ita perturbato propter nonnullorũ, quos multis antea nominibus demerueram, peruicax aduerſum me ſtudium, vt nunquam libros æquè oderim, & ſcribendi conſilia: deberem licet compluribus amicorum, & quidem inſignium, tuis in primis Vir doctiſſime, litteris reſponſum. Neque nunc, puto, calamũ ſumpſiſſem, qui ob interregnum in ſicam, & gladium vertit, niſi Pontificijs Comitijs præter ſpem & opinionem meam impoſitus finis ſtimulaſſet, quæ nobis GREGORIVM Decimum quintum auſpicatò Antiſtitẽ Sacrorum ſummum, maximo totius Vrbis atque Orbis gaudio, peperere. Ergò ALEXANDER LVDOVISIVS, Archiepiſcopus Bononienſis, doctrina eximia Princeps, ſingulari Iuriſprudentiæ laude, longoque Aulæ vſu rerum experientiſſimus, Cardinalium omnium votis ſalutariter in vnum coëuntibus, Petri nauim gubernandam ſuſcepit, &, vt principia ſe dant, feliciſſimo curſu, & ſecundiſſimis ventis, quamquam Bohemici, ac Tur-

Turcici Aquilones etiamnum fremant, vſurus videtur.Iam ne quid lætis triſte non miſceatur,& vt, quantas lubrica verſet fortuna vices, ſubinde rideas, qui,rationibus ex Orbium Cæleſtium conuerſione mutua altiſſimè petitis & excuſſis, rerum viciſſitudines omnium ſapientiſſimè, acutiſſimèque explorare conſueuiſti: Nox,quæ faſtigio ſupremæ dignitatis Ludouiſios admouit, Aldobrandinam familiam miſerè funeſtauit, extincto non ſine bonorum,ac pauperum, quos inſigni munificentia ſubleuabat,inconſolabili luctu,Petro Aldobrandino Card. Archipræſule Rauennate, quem lento morbo poſt biduum ſecutus eſt Ladislaus Aquinas Card.Epiſcopus Venafranus. Sed mortales non ſimus,ſi adſpicere, & perferre ipſi talia recuſemus. Viuamus hilariter,Argole amabiliſſime, & euanidæ, vt ſic dicam, felicitati ſtatim à gratulatione,&plauſu Epitaphium, & næniam paremus. Ex Vrbe xx. Februarij M. DC. XXI.

IIC. *Ruræmondam.*

Io: Baptiſta Laurus S. D. Henrico Bonero V.C.

TE ſoſpitẽ, vt ſpero,ad Belgas tuos perueniſſe,plurimum gaudeo, mi Bonere, quos ſermonum tuorum ſitientiſſimos fore

arbitror;cum tam multa, quæ proximè in Vrbe contigerunt, queas renarrare. Aegrè eſt,quod per initia Gregoriani Pontificatus hinc diſceſſeris, nec tripudijs, & acclamationibus interfueris,quæ LVDOVICI LVDOVISII purpureas infulas excepere. Atq. hunc religione, ac iuſtitia longè inſtructiſſimum continuò Bononienſis Eccleſia Patrē ſalutauit;quemadmodum ſub idem ferè tempus Aloyſium Capponium Rauennas, Petrū Paulum Creſcentium Vrbeuetana. Porrò Ben.Card. Iuſtiniani improuiſus interitus, cui COSMVS Magnus Etruriæ Dux multò iunior funebri in ſtadio Florentiæ præluſerat,noui Cardinalium habendi delectus Pontificem admonuit.Quarè innocentiæ,doctrinæ,ac nobilitatis in primis ducta ratione, Clariſſimos Viros, in editiſſima Senatorij Ordinis ſpecula aſſiduè vigilaturos, delegit, Ant.Caētanum,Franc.Sacratum,Franc.Boncompagnum,& Hippolytum Aldobrandinū, (nam Lucij Sanſeuerini Archiep.M.Antonij Gozadini,Vlpij Vlpiani dignitas poſt amplificabitur)qui omnes vna cum Guidone Bentiuolo,qui commodum è Gallijs redijtExlegatus, pridie huius diei ſuarum Inaugurationū comitia ſplendidè in Vaticano obiere.Non eſt neceſſe,me tibi perſcribere,quantus lætitiæ,dicamnè? vortex vniuerſam Vrbem

bem afflarit,tum quale Virtutis triumphantis,fortunæ triumphatæ,atque traductæ ſpectaculũ,bonis mirè fauentibus, publicè editum fuerit. Ceterum ab optimo & ſapientiſſimo Hierarcha omnia regaliter, ſapienter: noſti illud ἐν ὀλβίῳ ὀλβία πάντα, quid quæris? nunquam Aula Genio oculatiſſimi Principis verius ac plauſibilius litauit. Pergat ſanè,vt inſtituit,cenſu ordines nondiſtinguere,ſed probitati,& honeſtis artibus ornamenta conferre, vt glorioſa, quod fore auguror,ſit ad poſteritatem prouocatio:quæ nullo liuore res prudenter geſtas cãdido calculo adnotabit, iiſq. abundè veriſſimas laudes,atq; æternitatem perſoluet. Fac valeas. Ex Vrbe Roma,IX.Kal.Maij M.DC.XXI.

Romam.

V.C. Io: Baptiſtæ Lauro Peruſ. S. P. D.

Doctiſs. ac Perilluſtris Domine.

Litteras quas iurè debeo,quia decedens promiſi, en habes, obſequij & æterni adfectus mei veras teſtes; vtrumque tamen ſæpiſſimè coram ſeriò profeſſus ſum, &

dum viuam,profitebor, quia comitate, virtute,& doctrina tua indiſſolubili voluntatum nexu me tibi obſtrinxiſti. Saluus & incolumis, Laribus propitijs Vialibus,poſt varias viarum moleſtias & per mille pericula belli, pridie Paſchatis Coloniā Agrippinam Moguntia veni: ibidem aliquot dierum ſpatio, propter exſpiratas Batauorum inducias,cōmoratus,vt commeatum mercatorum Antuerpienſium Francofurto haberem;ſed fruſtra, ipſi enim per partes Luxemburgenſes iter redeuntes inſtituerāt.ſic v. poſt Paſchatis die,ſex acceptis in ſecuriorem comitatū militibus, Ruræmundam meam verſus profectus ſum, & feliciter ad meos altero die perueni. Aquiſgranum deinde cogitabam; ſed præſentia bellici rumoris, ſeu potius tumoris,pericula me iturientem deterruerunt, imò detinuerunt. Nam in tanto metu Ciuitas modò verſatur noſtra, vt ne ad primum quidem lapidem paſſus proferre liceat. Sed viſne quid noui?omnia huius Patriæ militum præſidia ante paucos dies circa Traiectum ad Moſam conuocata, & congregata ſunt; ſed ſubitò rurſus ſinguli ad ſua remiſſi,aliqui in alia tranſmiſſi:quarè verò hic motus fuerit,incertum eſt. Marchio Spinola victor, & expeditiſſimus Palatinatus domitor, ſummo Aulæ,totiuſque populi triumpho, Bruxellæ re-

redux exceptus eſt:& omnia firmiſſima Principum proteſtantium fœdere, iam tandem pacata reliquit;milites eorundem exauthorati. Verum quiſque Principum peccatum ſuum graue grauiore pecunia redimere coactus eſt.Ipſi autem Palatino (qui in Hollandiam fugit) induciæ ad xiv. Maij datæ ſunt, antè quem elapſum diem vt compareat, & Cæſari pareat:ſin minus, Palatinatus,quem prædem aufugiens reliquit,tum Imperatori D omino parebit nouo.Electoratus dignitaue Dux Bauarus(vt aiunt)decorabitur.Hagæ-Comitis tres nobiles Viri capite nuper plexi ſunt,quos proditionem cuiuſdam Prouinciolæ(die Betauu dictæ)in Batauia,ante plures annos molitos ſimul fuiſſe, falſò accuſabant,&ſic innocẽtes Viros,quid ni Triumviros?nocentes accuſatores,& ſimul iudices, immeritæ morti adiudicarunt.De obitu Regis Hiſpaniarum non eſt,quod ſcribam; ne vobis memoriam refricem.Inter Filiam verò huius, & Angliæ Filium matrimonium contractum dicunt; quod ſi ſit, Deus ſecundet, ad maiorem Chriſtianæ Reipub.ſalutem,quem,vt Dominationi veſtræ multos felices annos(quos ſæpius iterans dextra computet)benignè impertiatur, rogo. Vale Vir Clariſs.Ruræmundæ MDCXXI. Kal.Maij.

Tuus æterno cultu & adfectu

Henricus Bonerus.

IC. *Romæ.*

Sfortiæ Marchioni Pallauicino S. D. Io:Baptiſta Laurus.

VIx vllis verbis aſſequi valeam, quantæ mihi voluptati fuerit, quod lucubrationes meas tanto affectu cõplectaris, lectites, adeò & laudibus liberaliſſimè extollas: ſi modò Frãciſcus Laurus nõ falſa nobis renunciauit. Enimuerò facis pro ingenita tibi nobilitate, & cura erga bonas Artes ſingulari, qui aliqua non alieni à Muſis ingenij ſcintilla prælucentes, tam candidè amandos, fouẽdoſque putes. Quàm vellem poſſes verius de mediocritate noſtra & ſentire & loqui, qui ætate vſque adeò tenera ſub Muſarum vexillo ſtrenuè militas, ab iiſdẽ ampliſſima gloriæ ſtipendia relaturus. Ac fuit aliquandò tempus, cum nos, ecquæ Artium foret præſtantia laudandarum, non obſcuro argumento videri potuimus intellexiſſe; ſed nimirum Aulæ caligo quædam mirum quantum offecit ingenio, vitiumque oculis maximum intulit, ad abdita & retruſa nonnihil antea perſpicacibus. Quarè in præſens, quemad-

mo-

modum cum Vmbris & Manibus Tireſiæ re dumtaxat erat, nec loca niſi tenebricoſa & funeſta incolebat: ſic auerſus à diſciplinarum luce meliorum, in ignorationis tenebris oberro, ac ſatis hactenus habui, ſi ignorantiam meam didici non ignorare. Tu verò adoleſcens nobiliſſime, perge ſtimulis longè in dies acrioribus ad ſumma virtutum eniti, maturiore vt ætate tui ſimilibus Principibus exemplo ſis. Neque ego ob illud vnum cumulatiſſimam tibi debeo gratiam, quod prolixam erga nos beneuolentiam & profitearis & præſtes: verum etiam quia cum Excellentiſſ. Duce, Fuluio Corneo, Patrono meo peruertere, neceſſitudo fraterna tibi intercedat, quem, ſcio, recens hæc deditiſſimæ voluntatis declaratio perinde delectarit, ac ſi rurſus in ipſius, hoc eſt, principis apud Peruſinos Familiæ nomen auguſtiſſimum iurarem: cuius erga me, meoſque ingentia beneficia, quàm diu mihi viuere contigerit, ita diu impreſſa in animo habiturus ſum. Vale ex Aedibus in Vrbe.

C. *In Tuſculanum;*

Alexandro Montalto Card. Epiſcopo Albanenſi Vicecancell. Io:Baptiſta Laurus S.D.

NEque nunc primum, neque vnquam mediocriter, ſed diu antè maximo flagraui ſtudio meæ tibi ſingularis erga Te Princeps Cardinalis, obſeruantiæ declarandæ. Iam cum amico homini deeſſe non poſſim enixè rogāti, te vt vel alieno, hoc eſt, ſuo adeam nomine, cur non eadem opera audere incipiam & meo? præſertim gnarus, non minus eſſe in te nobilitatis, quæ deterreat, quàm humanitatis, quæ alliciat. Agam igitur meam & Cæſaris Gualterij cauſſam, qui gratiæ atque auctoritati tuæ nullum non officiorum genus iampridem debet: ego verò impenſius debiturus ſum, ſi quibus litteris abſentem appello, ſpe prærepta hic te propius alloquendi, qui dies compluſculos in Tuſculano commoraturus diceris, ex abs te non grauatè admittantur. Nam cum ob calores vitandos me ſuperiore Aeſtate in Patriam recepiſſem, ſæpius ad Ducem Corneum diuertere ſolebam (Plebanum enim ſeceſſum fortè Peruſinis Aedibus poſt-habuerat, quod mihi ab Aula ferianti periu-

eundum accidit) quicumque autem ad illum ventitabamus, non ingrata ſermonum varietate diei tædium plurimum lenire nitebamur. Nec ſemel Gualterij cogitata de hac Vrbe, à Tiberis exundationibus vindicanda, ſeriò ac meditatè inter nos excuſſimus. Quid quæris? Inuitati à Cæſare complures alij rerum eiuſmodi acerrimi æſtimatores (honoris gratia nomino Angelũ Iuſtinianum, & Io: Franciſcum Martium ex Soc. Ieſ. tum Io: Thomam Giliolum, & Ioſephum Nerium) rem totam coram Fuluio Duce, pariter acutiſſimè diſputante, ſuis momentis examinare ac perpendere aggreſſi ſunt. cum ego ſubindè multa in medium afferrem, quæ oculata fides hic factu fore difficilia ſuadebat, aut melior ſenſus aliquandò malè ceſſura non malè ominabatur. Quid tandem cenſes Viros eruditiſſimos ſtatuiſſe? iuxta Gaulaterij ſententiam pronunciarunt. nimirum videri optimum, ſi ingruentes Aquæ ad hunc prohiberentur modum. Vt vel iiſdem, ante quàm Vrbi propiores fierent, liberior pateret excurſus; vel quædam flumina in Tiberim erumpentia, alicubi modicè detorquerentur; ſiue vndas ad certam regulam agerent ac moderarentur ſuas; & quà longe ab originibus coërcerentur in anguſtum, qua poſitis obijcibus, recenti patefacto aditu, decliuiora in loca corri-

corriuarent: ſiue vt ſingula hæc denique in vnum referrentur, quemadmodum ipſemet Cæſar quadriennio ante, ſcripto ad Patres aliquot ex Senatu veſtro Commentariolo, luculenter docuit. Ceterum quam diſputationem fortaſſis alius iuſto volumine comprehenſam in lucem emiſerit; eandem ſic contractam, & ad veri libellam reuocatam, hiſce ego litteris tibi Princeps, teſtatiſſimam, atque exploratiſſimam obieci. Tibi, inquam, cuius anctoritate ab hinc quinquenniu m, Romano Populo flagitante, & permulta Cæſaris nominibus conducibilia annuente, ac ſtipulante, in publicas tabulas, quibus & Pauli V. calculus acceſſit, tota illa Tiberina ratio relata eſt. de qua (niſi, quod malim, Perettis vobis id Superi reſeruarunt) te ſaltem auctore, à Pontifice aliquo inchoanda, perficiendaque, ne periculũ poſthac ab Aquis ingruẽtib. Vrbi immineat, certiſſimũ auguriũ Cæſar capit. Alia Virgilius Geparius, cum redieris; qui vna cũ Graſſij, & Gambergerij placitis, Gualterij opinionem comprobantibus, facere etiam Clariſſ. Entij Bentiuoli ſententiam indicauit. Vale Cardinalis ampliſſime, & eorum conatibus, qui iuuare rempub. pro virili conantur, quantum potes ſtudioſè faue, vel quia ſic te decet Principem, Chriſtiana in ſpecula excubantem, vel quia ad beneficentiam natum ſic decet Alexandrum. Romæ.

INDEX

BIBLIOTECA NAZ...

INDEX EORVM,

ad quos, ſiue à quibus miſsæ ſunt Epiſtolæ.

A

ABrabamo Bzouio Polono V.C. 27
Abraham Bzouius. 28
Adulationis Icon. 145
Albertino Lalio. 20
Alexandro de Angelis Theol. Societ.Ieſ. 17
Alexandro Baleſtrino I.V.C. 134
Alexandro Buccabella Theol. 207
Alexandro Montalto Cardinali Epiſcopo Albanen. 2,6
Alexandro Vrſino Card. Flaminia Leg. 127
Aloyſio Capponio. Card. Archiepiſcopo Rauennati. 181
Andrea Argolo à Taliacozzo Doct. Medico. 288
Andrea Baiano Theol. Conymbricenſi. 147
Andreas Baianus. 148
Angelo Gryllo Abbati Congr. Caſſin. V.C. 195
Angelo Maria Berardo Theol. Seruita. 54
Angelo Rocca Epiſ. Tagaſtenſ. Apoſt. Sacrarij præfecto 169
Antonio Aegyptio I.V.C. 136
Antonio Maria Gallo Card. Ep. Oſtien. 121
Antonio Rodulpho I.V.C. 241

Bar-

B

BArtholomaeo Florauantio Vtr. Sign. Referend. 153
Bartholomaus Tortolettus 157
Bartholomaeo Tortoletto V.C. 164
Benedicto Iuſtiniano Card.Epi.Sabinenſi.8
Eidem Epiſ.Portuenſi. 199
Bernardo Gulielmo V.C. 58
Bernardus Gulielmus 59
Bernardino Stephonio ex Soc. Ieſu. 101.216
BonifacioBeuilaqua Card.Ep.Ceruienſi.55

C

CAecilia Regis Poloniæ Soror. 85
Cæſari Meniconio Archinſenſato. 99
Carolo Emanueli Pio Card. Piceni Legato. 140
Conſtantino Caietano Abb. Pauli V. à Sacris litterarum monumentis. 180
Coſmo Baleſtrino Dominicano. 69

D

DIonyſio Veliæ. 42
Dominico Francuccio Theologo. 103

E

EPitaphia Miſcellanea 269
Erycio Puteano V.C. 186
Erycius Puteanus. 184. 194

F

FAbiano Dominico. 211
In Faſciã cruralē Comitis Palatini.263
Fed.rico Cæſio Principi S.Angeli. 168

Federico Rodulpho Comiti à Fyſtĕberg. 64
Felici Benio Theol.Eugubino. 247
Felici Contelorio I.V.C. 230
Felix Contelorius. 233
Peliciano de Penna Theol.Peruſ. 62
Ferdinando Imperatori. 151
Franciſco Cennino Card. Epiſ.Amerino. 57
Franciſco Columnæ Princ.Prænestino. 133
Franciſco Dulcio I.V.C. 177
Franciſco Fuccio I.V.C. 35
Franciſco Signorello. 87
Franciſcus Signorellus. 89
Franciſcus Suueertius 96.97
Franciſco Suueertio Antuerp.V.C. 98.267
Fuluio Paulucio Pauli V. à cubiculo,nunc & Gregorij XV. 121
Fuluius Paulucius. 124

G

GAleotto Oddo Baliuo Narnien.Militiæ S.Stephani. 46
Garofano de Garofanis I.V.C. 33
Gaſpari Matthaio Vtr. Sign. Refer. 175
Gaſpari Murtulæ V.C. 82
Gauconi Gaukema Can. Aquiſgran. 96.259
Gauco Gaukema Friſius Can. Aq. 262
Gregorio Cybò V.C. 77
Gregorio Donato Apoſt.Pal.Promag. 205

H

HEnrico Bonero Ruramō.V.C. 188 289
Henricus Bonerus 291
Henrico Chifellio Antuerp.V.C. 107

Hen-

Henricus Chiſellius. 108. 234
Hieronymo Boſſio Ticinenſi V.C. 257
Hyacintho Petronio S. Apoſt.Pal. Mag. 11

I

IAcobo Vectiano Regienſi V.C. 112
Iacobus Vectianus 110. 114
Ioanni Angelo Duci ab Altaemps. 81
Ioanni Barclaio V.C. 1
Ioannes Barclaius. 3
Ioanni Meurſio V.C. 138
Ioannes Meurſius. 139
Io:Baptiſtæ Auogadro V.C. 67
Io:Baptiſta Bottinus I.V.C. 40
Io:Baptiſtæ Lauro. 3. 28. 40. 51. 59. 80. 89. 97. 108. 110. 114. 124. 128. 131. 139. 148. 157. 184. 194. 201. 218. 233. 234. 252. 262. 291.
Io:Baptiſtæ Lenio Cardinali Epiſcopo Ferrarienſi. 105
Ioſepho Hieronymo Beſoræ Barcinonenſi, Canonico Ilerdenſi. 251
Ioſephus Hieronymus Beſora. 252
Iulio Caſari Stellæ Comiti Pauli V. ab intimo cubiculo 171
Iulio Gallo Greg xv. à cubiculo. 120
Iuſto Rycquio Belga Gandenſi V.C. 50
Iuſtus Rycquius. 51

L

LAurentio Magalotto Prolegato. 5
Laurentio Mancino Abbati. 173

Latino Donzellio I.V.C. 141
Lælio Marretto V.C. 31
Leandro Galganetto I.V.C. 44
Leuinus Hielius. 218
Ad Lucernam Hymnus. 260

M

MAphæo Card. Barberino 79.224
Mphæus Card. Barberinus 80
Marcello Lanti Card.Epiſ.Tudert. 236
Marcus Ant Bonciarius. 177.189
Marco Ant.Burgheſio Sulmonis Princ. 126
Marco Antonio Rota 129. 202
Marcus Antonius Rota. 128. 131. 201
Mauritio Riccio Proepiſ.Peruſino,nunc Epiſcopo Cariaten.& Gerentinen. 14

N

NAenia Vrbis Chronoſtica. 256
Neapoleoni Comitolo Epiſ.Peruſ. 210
Nicolao Trigautio Belgæ ex Soc.Ieſ. 209
Nihil Kal.Ianuarij. 203

O

OLympiæ Cara. 85

P

PAulo Aemilio Sanctorio Archiep. Conſentino. 66
Petro Franciſco Montorio Epiſcopo Neocæſtren.Colon.Agrippinæ Nuntio Apoſt. 254
Petro Franciſco Paulo V.C. 214
Petro Pauono V.C. Pontificij Cubiculi intimi Præfecto 265

Pe-

Petro Stephano Gallo I.V.C. 120
Porphyrio Feliciano Epiſ.Fulgin.Pauli V. à Secretis. 243
Proſpero Farinacio V.C. 30
Pyrrho Colutio Doct.Medico. 18

R

ROberto Vbaldino Card. Epiſc. Politiano. 196
Rodulpho Buccalino I.V.C. 94
B.Romana Virginis Vita. 238

S

SAncti Ballarino I.V.C. 245
Scipioni Burgheſio Cardinali. 155
Scipioni Cobellutio Card.S.Suſannæ 48.264
Scipio Cobellutius Card S.Suſannæ. 264
Scipioni Ptolemæo V.C. 60
Sfortiæ Pallauicino Marchioni. 294
Stephano Saulio Vtr.Sign.Refer. 198

T

TIberio Cincio Vtr.Sign.Refer. Præſidi Firmano. 150
Torquato Florauantio I.V.C. 118
Torquato Perotto 189.223

V

VIrginio Cæſarino V.C. 86
Vita hominis Via. 185
Vrſino Cardino. 91

FINIS.